ತುಳುವೆರ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನ

ಮಣಿ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6

ತುಳುವೆರ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನ

ಮಣಿ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
'ತುಳುಭವನ', ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು – 575 006

TULUVERNA PARAMPARIKA
PRANI VAIDYA - ONJI STOOLA ADHYAYANA

Written by	:	**Mani Manamohan Rai** Girija Sadhana, #1-99, Opp. MITE Engg. College, Marakada Cross, Aremajal Badagamijaru, Mijar, Moodabidri D.K. 574225, Karnataka, India
Chief Editor	:	**Dayananda G. Kathalsar** President Karnataka Tulu Sahitya Academy
Publisher	:	**Kavitha** Registrar Karnataka Tulu Sahitya Academy
Published By	:	**Karnataka Tulu Sahitya Academy** Tulu Bhavana Post: Ashoknagar, Urwa Store, Mangaluru – 575 006 Phone: 0824 2459389, 7411572115 Email: **tuluacademy@karnataka.gov.in** tulu.academy@yahoo.co.in
Copy Right	:	**Karnataka Tulu Sahitya Academy**
First Impression	:	**2022**
Size	:	Demmy 1/8 th
Paper used	:	70gsm Maplitho
No. of copies	:	300
Pages	:	ix + 135
Price	:	Rs. 150/-
Designed & Printed @	:	**Diganta Mudrana Ltd.** Yeyyadi, Mangalore Phone : 9686675271

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆನ ಪಾತೆರ

ಪ್ರಕೃತಿ, ಮುರ್ಗೊ, ಪಕ್ಕಿಲು ಬೊಕ್ಕ ನರಮಾನಿ ಮೂವೆರೆಗ್ಲಾ ಗಿದ್‌ರಂದಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಗಂಟ್, ನಂಟ್, ನರಮಾನಿ ಮುರ್ಗೊಲ್ನ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರ್‌ಂಡಲಾ ಆಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಇತ್ತಿನಾಯೆ, ಪಾತೆರುನಾಯೆ. ಆಂಡಲಾ ವಾಡಿಕೆದ ಜನಕೊಲ್ನ ಪಾತೆರೊಡು ಪನ್ಪಿನಿ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಬುದ್ಧಿ ನರಮಾನಿಗ್ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಕೆನುವ. ಏತೊ ಘಟನೆಲೆಡ್ ಉಂದು ಸತ್ಯ ಪಂದ್ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು. ಪಕ್ಕಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಪಂದ್ ಕಾಂಡೆ ನಾಲೇ ಕಾಲ್ ಗಂಟೆಗ್ ಲಕ್ಕುವ, ಕೋರಿ ಕೊಕ್ಕೊಕ್ಕೊ... ಪಂದ್ ಕೆಲೆಪುಂಡು. ಕೈಕಂಜಿ ಅಂಬಾ... ಪಂದ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ನರಮಾನಿ ಅಂಚ ಉಲ್ಲೆರಾ ? ಮುರ್ಗೊ ಪಕ್ಕಿಲ್ನ ಬಂಜಿದ ಬಡವುಲಾ ಅಂಚೆನೆ ತನ್ನ ಬಡವು ದಿಂಜ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ವಾ ಕಾರಣೊಗ್ಲಾ ಅವು ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ಬೇನೆ ಮಲ್ಪಂದ್. ತಂಕ್ ಹಿಂಸೆ ಆವಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ಹಿಂಸೆ ಮಲ್ಪಂದ್. ಆಂಡ ನರಮಾನಿ ಅಂಚನಾ? ತನ್ನ ಪುಲ್ಲಿ – ತಲ್ಲಿ ಕಾಲೊಗ್ಲಾ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀಪುನೆನ್ ನಮ ತೂಪ. ಒರೊರ ನಂದೆರೆ ಬದ್‌ಕ್ ನಾಯಿ–ನರಿ ಪಾಲಾಪಿನ ಗತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕುಳಿತ್ತ್ ಪೋಂಡಲಾ ಕೊಳತ್ತ್ ಪೋವಯೆ ಪನ್ಪುನಲೆಕ ನರಮಾನ್ಯನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಕ್ಲೆನ್ ನಮ ತೂಪ. ನುಪ್ಪು ಪಾಡಿನಾಯಗ್ ಬೀಲ ಬೀಜಾವುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂಚನಾ, ಉಂಡಿ ಇಲ್ಲಡೆ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಪುನ ನರಮಾನಿ ಎಂಚನಾ, ಆಂಡಲಾ ಬಾಯಿ ಬರ್ಪಿನ, ಬುದ್ಧಿ ಇತ್ತಿನ ಗೇನ ಇತ್ತಿನಂಚಿತ್ತಿನ ನರಮಾನಿಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನಕುಲು

ಈ ನೆಲಟ್ ಆದ್ ಪೋತೆರ್. ಅಕುಲು ಕೈ ಕಂಜಿ, ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಬಾರಿ ಪ್ರೀತಿಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಾಯಿಗ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ಈ ನೆಲಟ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಸಾಧಕ ಪಿರಿಯೆರ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕಬ್ಬಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಸೀಕ್ ಸಂಕಟೊಗು ಎಂಚ ಮರ್ದ್ ಮೂಲಿಕೆ ನಾಡ್ದೆರಾ ಅಂಚೆನೆ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ಲಾ ಕಬ್ಬಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಸೀಕ್ ಸಂಕಟೊಗು ಮರ್ದ್ ಮೂಲಿಕೆನ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಐಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಬದ್ಕಾವುನಂಚಿತ್ತಿನ ಉಡಲ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಇತ್ತಿನಕುಲು ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ತನ್ನ ಪಜ್ಜೊನು ಒರ್ತುದು ಪೋತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಪುಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪಂಡಿತೆರ್‌ನಕುಲು ನರಮಾನಿಗ್ ಆವಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಆವಡ್ ತನ್ನ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬೈದ್ಯ ಪರಂಪರೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಇತ್ತೆ, ಇತ್ತೆ ಆಂಗ್ಲ ಮರ್ದ್‌ದ ಬೀಸ ಗುಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಡೊಂಜಿ ಸೀಕ್ ಪುಟ್ಟಾವುನಂಚಿತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಒಗ್ಗುದು ಪೋತಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಪುಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ನಿಧಾನವಾದ್ ಗುಣ ಆಂಡಲಾ ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ಆರೋಗ್ಯ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಸಂಕಲೆದ ಕೊಂಡಿ ಕಡಿದ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಡೆ ತಾಲೊಂದು ನೇಲೊಂದು ಉಪ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಕ್ಲೆನ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡು ತುಳುವೆರೆನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನೊನು ಮಣಿ ಎನ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಂಪ್ರಂಬಂಧೊನು ಗ್ರಂಥಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಮೌಖಿಕ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಅಜತ್‌ದ್ ವಿಚಾರದ ತುಲಿಪುನು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಲೆನ ಸ್ಥೂಲವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಮುಡೆದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬೈದ್ಯ ಲೋಕದ ಗೇನದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ ನಮ್ಮ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಇನಿ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪುನ ಅರ್ನ ಅಂಗ್‌ನ್ ಎನ್ನೆದುರು ದೀಡ್ದೊನ್ನಂಚಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಉಂದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ, ಅಗತ್ಯವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ದಾಂಟಾವೊಡಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬರವು ಆಯಿನೆರ್ದಾವರ ಬಾರಿ ಸಂತೋಷಡೇ ಒತ್ತೊಂದೆ. ನೆಟ್ಟ್ ಆರ್ ಪುಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ದ ದೈ, ಬೂರು ಬಳ್ಳಿಕ್‌ಲ್ನ ಚಿತ್ರ ಪಟೊನು ಅರ್ಥ ಆಪುಲೆಕ ಸಂಪೊಲ್ತುದು ದೀತೆರ್. ಮರ್ದ್‌ದ ದೈ ಬೂರು ಬಳ್ಳಿಕ್‌ಲ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದಾಪುನ್ಲಾ ಆರ್ ಬರೆತೆರ್. ಕೆಲವಾತ್ ಮುರ್ಗೊದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್‌ನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲ್ನ ರೋಗ ಲಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್‌ಲ್ನ ಬಗೆಟ್ ಬಾರೀ ಪೊಲ್ಲುರ್ ಪೊಲಬು ಕೊರ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ತೆನಸಾದ್ ಗಳಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಪೊಲಬು ಕೊರ್ತೆರ್. ನಂಬೊಲಿಗೆ,

ಮೂಲಿಗೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬೊಲಿಗೆದೆಟ್ಟ್ ಒವು ಮಲ್ಪೊಲಿ ಒವು ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್ ನಿಟ್ಟ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ನರಮಾನಿ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ತಾಂಕುನಂಚಿತ್ತಿನ ಬುಡ್ದೆರ್ದ್ ತಾಂಕುನಂಚಿತ್ತಿನ ಕೈ, ಕಂಜಿ, ನಾಯಿ ,ಕೋರಿ, ಪುಚ್ಚೆದ ಬಗೆಟ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಪೊಲಬು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಮೂಡುದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಮೆರೆನ ಬರವುಡು ಬಾರಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಲು ಆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಐಟ್‌ಲಾ ಬಾರಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೋಷಿತ ಸಮಾಜವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನಕಲ್ನ ಮೇಲ್ಮೆ ಅವೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ತೊಜಪಾದೆರ್. ಅವು ಮೇರ ಸಮುದಾಯದ ಅಕಲ್ನ ಗುರ್ಕಾರೆ ಕಾಪಡನ ಬಗೆಟ್ ಬಾರಿ ಅದ್ಭುತವಾದ್ ದಾಖಲೆ ಸಹಿತ ಅಕುಲು ವಾ ರೀತಿ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್, ಮೂಲಿಕೆಡ್ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್, ಉಂದೆನ್ ಪೂರ ತೆರಿಪಾಯಿನ ತೂನಗ ಬರವುದಾರ್ ನೆಲಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿದಂಚಿ ಬಾರಿ ಬಲವಾದ್ ದೃಷ್ಟಿ ಪರಡಾದಿನವು ನಂಕ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಡ್ ತಡೆಯೆರೆ ಆಪುಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕುಲು ಪೊರೆಲುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುರ್ ಬೊಳ್ಳುಳಿನ್ ಗುದ್ದುದು ಐತ ಉಲಯಿ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಮಂಗುಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಮಣ್ಣ್ ಕುರುಡಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಚೊಳ್ಳಿಮಾನಿಕು ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಉಲಯಿ ಉಪ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪುರಿ. ಅವು ಇತ್ತಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಚಕ್ರದಲೆಕ ಮಣ್ಣ್ ಪಂದ್‌ದಿನ ಗುರುತು ತೋಜುಂಡು ಅವೆನ್ ಈ ಬೊಳ್ಳುಳಿದ ಇಡೆಕ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕುಂಟುಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಕಲ್ನ ಜೋಕುಲ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಗ್ ಕಟ್ಟುನಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮೂಲಿಕೆ ಅವು ಕುಂಟುಡು ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ್ಲ ಪುರಿ ಅಂಚಿಂಚಿ ಪಂದ್‌ನಗ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಪರಿಮಳ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೂಂಕುದ ಮುಖೇನ ಆ ಬಾಲೆದ ಸರದುಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುದು ಆ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಈ ತಾಕತ್ತ್‌ದ ಮೂಲಿಗೆನ್ಲಾ ಆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿನವೆನ್ ತೂನಗ ಐತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ತುಳುವ ನೆಲತ ಪುಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಿರ್ಸೆರೆನ್ ಆರ್ ಬೆರಿ ತಾಗ್‌ದೆರ್ ಪನ್ಪುನವು ನೆಟ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ರೂಢ ನಂಬಿಕೆನ, ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆನ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನನ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಬತ್ತಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗೇ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಪರಕೆ ಪನ್ಪುನೆತ್ತ ಬಗೆಟ್ಲಾ ಬಾರಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಆರ್ ದಾಖಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಯಾನ್ ದಾಯೆಗ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ ಕೇಂಡ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮಲಾ, ಅಪ್ಪಾಜಿಲಾ ಒಂತೆ ಮರ್ದ್ ಮೂಲಿಗೆದ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿದಿನಕುಲು ಆಯಿನೆರ್ದಾತ್ರ ಉಂದು ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ ಪರಿಸರೊಡು ಎನ್ನ ಅಮ್ಮ ಒಂಜಾತ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ದ್ ಮೂಲಿಕೆನ್ ಕಣ್ಣಾರೆ ತೂತಿನೆರ್ದಾತ್ರ ಯಾನ್ ಉಂದೆನ್ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಯಿನ ಬರವು ಪಂದ್

ಒತ್ತೊನುವೆ. ಅಂಚೆನೆ ಉಂದೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುನ ಬಗೆಟ್ ಬಾರೀ ಸಂತೋಸು ಪಡೆಪೆ. ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಮರ್ದ್ ಮೂಲಿಕೆದ ತಿರಿಪುದ ಬರೋಣಿನ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮುಖೇನ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಜನಮಂದೆಗ್ ಎತ್ತಾವುನ ಕಜ್ಜ ಬೆನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಣಿ ಎನ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಯಾನೆ ಮಣಿ ಎಮ್ ರೈ ಮೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಯಾನ್ ಸಂದೈತ ಮಲ್ತೊನುವೆ. ಅಂಚೆನೆ ಮೆರೆಗ್ ಯಾನ್ ಪೂರ್ಣ ರೀತಿದ ಸಹಕಾರ ಕೊರ್ನಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಪದ ಬೈದ್ಯೆರೆಗ್ ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಲ್ತಿನ ಮಂಜಿತ್ ಎಂ. ರೈ ಮೇರೆಗ್ ಅಂಚೆನೆ ಪೊರ್ಲುಡು ಪೊರ್ತುಗು ಸರಿಯಾದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ನಂಚಿತ್ತಿನ ದಿಗಂತ ಮುದ್ರಣಾಲಯೊಗು ಯಾನ್ ಮಲ್ಲ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾಯ್ತ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ನಮಸ್ಕಾರ.

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಲೇಖಕರೆನ ಪಾತೆರ

ಮಣ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಉಸುಲಾದ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಬದುಕೊಂದ್ ಬೈದಿನಕ್ಲು ತುಳುವೆರ್. ವಾಸ್ತವವಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ನಿಸರ್ಗದ ಸಾಚಾ ಪ್ರೇರಣೆಡ್ದ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆದ್ ರೂಪು ಪಡೆತಿನ ಪನೋಲಿ.

ನರಮಾನಿನ ಸೀಕ್ ಕಸಾಲೆ ಆಯೆನಾತೇ ಪಿರಾಕುದವು. "ಸೀಕ್ ನರಮಾನಿಗ್ ಬರಂದೇ ಮರಕ್ ಬಪುರ್ಂಡಾ! "ಪಂದ್ ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಬಜೀ ಮರಕ್ಕ್ ಅತ್ತಂದೇ ನಿಸರ್ಗೊಡ್ ಬದುಕುನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಜೀವರಾಸಿಗುಲಾ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆ ತಪ್ಪಂದಿನ. ಆಂಡ ನರಮಾನಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಲ್ ನೆಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚ ಪನೋಲಿ. ನಿಸರ್ಗಡ್ ಆಪಿನ ಬದಲಾವಣೆದೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿ ಪಿರಣೆದ ಬದುಕುನ್ ತೂದ್ ಸುರುತ ಹಂತೊಡ್ ನರಮಾನಿ ಮರ್ದು ಮಲ್ತೋನ್ನರೇ ಕಲ್ತೊಂಡೇ ಪಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬಪುರ್ಂಡು.

ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ ದೈ ಬೂರು ಮರಕ್ಲೆಡ್ದ್, ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್ದ್ ಮರ್ದು ಮಲ್ತೋಂದ್ ಸೀಕ್ ಗುಣ ಮಲ್ತಿಲಕ್ಕನೇ ತಾನ್ ಸಾಂಕುನ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲುದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗುಲಾ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಗ್ ತೋಜುನ ಸೊತ್ತುಲೆಡ್ದ್ ಮರ್ದು ಅರೆಪರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ.

ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್ಡದ್, ದಿನನಿಚ್ಚ ,ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲೊಟ್ಟು ಆಯೆನ ಸಂಬಂಧ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಆವೊಂದು ಪೋಂಡ್. ಉಂದೆತ ಮಾತ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಮಟ್ಟುದ

ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನನೇ, "ತುಳುವೆರ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗೇನ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ" ಪನ್ಪಿ ಈ ಕೃತಿ.

ಸುರುಕಾದ್ ತುಳು ನಾಡುದ ದೈವ ದೇವೆರ್ನ ಸುಗಿತೊಂದ್ ಭಕ್ತಿಡ್ ಬಾವ್ಯೊಂದುಲ್ಲೆ. ಐಡುದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಕೃತಿನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತು ನೆಕ್ಕ್ ಅನುದಿಂಜಿನ ಚಿಂತನೆದ ನುಡಿ ಬರೆಯಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀಯುತರಾಯಿನ ದಯಾನಂದ ಜಿ ಕತ್ತಲ್ ಸಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸರ್ವಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಯಾನ್ ಚಿರಋಣಿಯಾದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಈ ಸಪ್ರಭಂಧೊನ್ ಬರೆಯಿನಗ ಎಂಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕೆರಾದ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತಿನ ಎನ್ನ ಗುರು ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಎಂ.ಎ ದ ಸಂಯೋಜಕರಾಯಿನ ಡಾ. ಮಾಧವ ಎಂ.ಕೆ ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃಂದಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಸಂಶೋಧನೆತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ಸಹೃದಯೆರಾಯಿನ ಮಸ್ತ್ ಪಶು ವೈದ್ಯೆರ್, ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್, ಹಿರಿಯೆರ್ ಅಗತ್ಯದ ಮಾಯಿತೆಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಸಹಕಾರ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ್ ಮಾತ ಈ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ಕೃತಜ್ಞತೆಡ್ ನೆನೆತೊನುವೆ. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ಸುಮಾರು ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರೆನ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಪರಾಮರ್ಶನ ಮಲ್ತುದೆ. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಗೌರವೊಡ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಎನ್ನ ಬರವುದೊಟ್ಟುಗೆ ಜೀವನೊಡ್ ಬೆರಿಸಾಯದುಪ್ಪುನ ಎನ್ನ ಕಂಡನೆ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ, ಅಪ್ಪೆ ಮೀರಾ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಜೋಕ್ಲು ಮಹೀ, ಮನಜಿತ್, ತಗೆ ತಂಗಡಿ, ದೋಸ್ತಿಲೆನ್, ಗುರು ಹಿರಿಯೆರೆನ್, ಬಂಧುಲೆನ್ ಮೋಕೆಡ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆ.

ಈ ಕೃತಿನ್ ಓದುನ ತುಳುವೆರೆಡ ಎನ್ನ ಅರಿಕೆ ದಾದ ಪಂಡ ತೆರಿಯೊಂದಿನೆಟ್ಟ್, ಬರೆತಿನೆಟ್ಟ್ ದಾದಂಡಲಾ ಎಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ತೋಜುದ್ ಬತ್ತುಂಡ ಅವೆನ್ ಮನಸ್ಸುಡ್ ದೀವಂದೇ ಎಂಕ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಯೋಗ್ಯ ಸಲಹೆ ಕೊರೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೋಂದ್ ಈ ಕೃತಿನ್ ನಿಕ್ಲೆನ್ ಎದುರು ದೀವೊಂದು ಮಗರೊರ್ಮೆ ಪುಡ್ಯಾನ್ನುವೆ.

ನಿಕ್ಲೆನ್ ಮೋಕೆದ ತುಳುವೆದಿ

ಮಣಿ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ

ಪರಿವಿಡಿ

•	ಅದೆ – 1	1
•	ಅದೆ – 2	12
•	ಅದೆ – 3	32
•	ಅದೆ – 4	44
•	ಅದೆ – 5	65
•	ಅದೆ – 6	83
•	ಅದೆ – 7	100
•	ಅದೆ – 8	122

ಅದೆ – 1

1.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

1.2 ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

1.3 ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

1.4 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

1.5 ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಅದೆ – ಒಂಜಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಸೊರ್ಕುದ ಪಡ್ಡಾಯಿದ ಕಡಲ್, ಅಯಿಕ್ ಯಾನೇ ಸಮ ಯಾನೇ ಸಮೊಂದ್ ತರೆ ದೆರ್ತ್ ಉಂತುದಿನ ಮೂಡಾಯಿದ ಘಟ್ಟದ ಸಾಲು, ಕಾಡ್ ಸುದೆಲೆಡ್ದ್ ಸುತ್ತೂರುದ್ ಪಾಡ್ದಿನ ನಮ್ಮ ತುಲುನಾಡ್ ಪಿರಾಕುಡ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇತೆ ಭಾಗೊಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಯಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ತನ್ನನೇ ಆಯಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಆಚರಣೆಲೆನ ಅಸ್ಮಿತೆನ್ ಕಾತೊಂದು ಬೈದಿನ ಸಾಜವಾದೇ ಉಂಡು. ಇಂಚಿ ಭೂಮಿಡ್ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿನಕ್ಲು ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರ್.

"ಏಡು ಮುಟ್ಟಂದಿನ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ" ಪನ್ಪಿಲೆಕ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಗೇನ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ, ಅಕ್ಲೆನ ಕಣ್ಣ ಕೈತಲ್ ಇಪ್ಪುನ ವಸ್ತುಲು ದೈ, ಬೂರು, ಮರಕ್ಲು, ಮುರ್ಗಲೆಡ್ಪ ತಿಕ್ಕುನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದು ತಂಕ್ಲೆನ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಐಟೇ ಮರ್ದು ನಾಡೊಂದು ನಿಸರ್ಗದೊಟ್ಟು ಒಂಜಾದ್ ಬದಿಕಿನಕ್ಲು ತುಳುವೆರ್. ಕಾಡುದೊಟ್ಟು ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನ ನರಮಾನ್ಯಲೆಗ್ ಕಾಡುಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಸೊತ್ತುಲು ಮರ್ದುದ ವಸ್ತುವಾದ್ ತೋಜುದು ಬತ್ತುಂಡು. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿಡ್ ಬೆನ್ನೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್ ಅವುಲು ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಸೊತ್ತುಲೆಡ್ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪೋನ್ನರೇ ಕಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಕಡಲ್‌ದ

ಬರಿಟ್ ಜೀವನ ಮಲ್ತೊಂದಿನಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಮರ್ದುಲೆನ್ ಅಲಪಲಪ ನಾಡ್ದ್ ತೆರಿಯೆರೆಂಡಾ ಇಲ್ಲಲ್ಡೆ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಪೊಂಜೊವುಲು ಅಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ಸಂಬರ್‌ಲೆನ್ ಮರ್ದ್‌ ಆದ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಮಾತ ಪರಿಸರಗ್ ಒಗ್ಗುಲಕ್ಕ, ಬದುಕುನ ತುಳುವೆರ್ನ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ತೋಜಾವುಂಡು. ಬದುಕುಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಬೇನೆ ಬೆಂಗನ್ ಕಮ್ಮಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ "ಮರ್ದು ಅರೆಪುನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ" ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತುಂಡ್. ಉಂದು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಪಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಮುಗ್ಗೊಲ್ಲು ಐಕ್ಲೆನ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಐಕ್ಲೆ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುನ ತೂಂಡಾ ಐಯಿತ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆ ಒಂಜಿ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಆದ್ ನರಮಾನೀನ ಗೇನದ ಮಂಡೆದ ಬುದ್ದಿಗ್ ಸಾನೆ ಪತ್ತುಲೆಕ್ಕ, ಆಯೆನ ವಿಚಾರೊಲು ಪ್ರಯೋಗಗ್ ತಿಕ್ಕದ್ ಬೇನೆನ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪುನ ಅತ್ತುಂಡಾ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಸುಮಾರು ವಿಧಿ–ವಿಧಾನೊಲು ರೂಪ ಪಡೆತೊಂದು ಕಾಲ ಕರಿಲೆಕ ಉಂದ್ 'ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ'ದ ಪುಟ್ಟುಗ್ ಕಾರಣ ಆಂಡ್ ಪನೊಲಿ.

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಲೆದ ಕ್ರಮೊಕ್ಲೆನ್ ತೂನಗ, ಅಕ್ಲೆನ ಅನುಭವದ ಗೇನದ ಗೆಯ್ಮೆಗ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾವುಡೇ ಆಪುಂಡು. ಪರಿಸರೊಡು ತಿಕ್ಕುನ ತಸಿ ದೈ ಬೂರುಲೆಡ್ದ್, ಮುಗ್ಗಲೆಡ್ದ್, ಖನಿಜ ವಸ್ತುಲೆಡ್ ಮರ್ದುನ್ ತಯಾರು ಮಲ್ಪುನ ಚಾತುರ್ಯ ಅಕ್ಲೆಡ ಇತ್ತುಂಡ್. ರೋಗ ಲಚ್ಚಣೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದ್, ಪರಿಸರೊಡು ತಿಕ್ಕುನ ನಿಸರ್ಗದ ಸೊತ್ತುಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣಕ್ಲೆನ್ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ನೀರ್‌ಡೆ ಸತ್ವದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. "ದುಂಬುನಾನಿದ ನೀರು, ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತಿನ ನೀರು, ಚೆಂಬುದ, ಮಣ್ಣುದ ಕರ, ಬಾಜನಲೆಡ್ ಪಾಡಿನ ನೀರು, ಅಪಗನೇ ಗುವೆಲ್ಡ್ ದೆತ್ತಿನ ನೀರು" ಇಂಚ ಆಯಿಟ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚನೇ ದೈ–ಮರಕ್ಲೆಡ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ ಇಪ್ಪುನ ಮರ್ದ್‌ಡ್ "ಕಮ್ಮಿ–ಎಚ್ಚ"ದ ಬಿಗುನ್ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. "ಕಬೆತ್ತಿ ಪೆತ್ತದ" ಮಹತ್ವೊ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್ತುಂಡ್.

ಮರ್ದ್‌ನ್ ಏತ್ ಸುತ್ತು ಅರೆಯೊಡ್, ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್ ಬಲತ ಮರ್ಗಿಲ್ ಎಂಚ ಅರೆಯೊಡ್ ಏತ್ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮೊಕುಲು ಪೂರಾ ತೆರಿದಿತ್ತುಂಡ್. ಈ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ಸೀಕುಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ತಜ್ಞೆರ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಆ ಕಾಲೊಡುಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ಸೀಕುಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಂಡಿತೆರ್

ಇತ್ತೆರ್. ತೂತ ಗಾಯ, ಜೋಕ್ಲು ಆವಂದಿನೆಕ್ಕ್, ಪೆದ್ಮೆದಿ ಮರ್ದ್, ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಂಡಿತೆರೆನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಗೇನಲಾ ಬಜಿ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಆದಿತ್ತುಜಿ. ಮುಂಡಾಲ, ಮುಗೇರ, ಕೊರಗ, ಮೇರರಂಚಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಡಲಾ ಮರ್ದ್‌ದ ನಿಗೂಢತೆ, ರಹಸ್ಯೊನ್ ತೆರಿದಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ರೋಗ ಮಿತಿ ಮೀರುನಗ ದಡೆ ಕಟ್ಟುನು ಪನ್ಪಿನ "ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಲಾ" ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್ತುಂಡ್. ಪೊಂಜೊವುಲಾ ಈ ವಿದ್ಯೆಡ್ ಪೊಲಬು, ಗೇನ ಇತ್ತಿನ ಪಂಡಿತೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತದ ಪೊಂಜೊವುಲಾ ಈ ವಿದ್ಯೆಡ್ ಪರಿಣಿತರಾದಿತ್ತೆರ್. ಇಲ್ಲ್ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಲಿಂಗ ಭೇದ ಇಜ್ಜಾಂಡಲಾ ನೆಟ್ಟು ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚ ಪಂದ್ ಪನೋಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಜೋಕ್ಲೆನ, ಪೆದ್ಮೆದಿನ, ಪರೆಬೆರೆನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮನ್ ತೂಪಿನಂಚಿನ ಜಬದಾರಿ ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಆದಿತ್ತುಂಡ್. ಎಚ್ಚಾದ್ ಇಲ್ಲದ ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ಪೊಂಜೋವುಲೆಗ್, ಅಜ್ಜಿಯೆರೆಗ್ ಅನುಭವದೊಟ್ಟು ನೆತ್ತ ಪೊಲಬು, ಗೇನ ಎಚ್ಚ ಇತ್ತುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು 'ಅಜ್ಜಿ ಮರ್ದ್' ಪಂದ್‌ಲ ಪುದರ್ ಪೋತುಂಡ್. ಈತೇ ಅತ್ತಂದೇ ನರಮಾನೀಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಲೆನ್ ವಿಶೇಷ ರೋಗಲೆಗ್, ಪರಂಪರಾಗತ ಮರ್ದ್ ತೆರಿನಂಚಿನ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆತಿನ ದೈಮರ, ಮುರ್ಗ, ಖನಿಜ ವಸ್ತುಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಗೇನ ಇತ್ತಿನ ಊರುದ ಪಂಡಿತೆರ್, ಇಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ದಕುಲು ಆದುಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ನೆಟ್ಟ ಅಂಜೊವುಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚ ಇಪ್ಪುನ ನಮಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ಪುನಗ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಿರಾಕುದ ತುಳುನಾಡುಡ್ ಕಾಡುಡ್ ಇತ್ತಿನ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಮರ್ದ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಎಚ್ಚ ಗೇನ ಇತ್ತುಂಡ್ ಪಂದ್ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಸುಮಾರು ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪರಂಪರೆಯಾದ್, ಮೌಖಿಕವಾದ್ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ದಕ್ಲೆಡ ಬೊಕ್ಕ ಪಂಡಿತೆರೆಡ್ರಸರಾದ್ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡ್, ಜನಮಾನೀದ ನಡುಟ್, ಇಂಚಾಪಮುಟ ಎಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತುಂಡ್. 'ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಯಿನ ಗುಣ ಆಪಿನ', ಪಿರಾಕುದ ನರಮಾನೀಗ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಪೊಲಬುನ್ ತೆರಿಪಾಂಡ್. ತಂಕಾಯಿನ ಈ ಅನುಭವದ ಪಿರಾವುಡ್ ನೆತ್ತ್ ಕುಡ ಪ್ರಯೋಗ ಬೊಕ್ಕ ಗುಣ ಆಪಿನೊಟ್ಟು ಆಯಿತ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿನ ಪೊಲಬುನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಈ ಅನುಭವೊನು ಮೌಖಿಕವಾದ್ ತಂಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ದಾನ ಮಲ್ತ್ ದಾಂಟಾವೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಈ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೈದ್ಯೊನ್ ಸೇವೆಯಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದ್

ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ದಾಂತೆ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುನ ಪಂಡಿತೆರೆ ನಮಕ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ ಪುಲುಪು ಆಂಡಲಾ ಇನಿಕುಲಾ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುವೆರ್. ಅಕ್ಲು ಮರ್ದುದ ಪುದರ್ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದು ಪನ್ಪುಜೆರ್. ಅಂಚಾ ಪಂಡ ಮರ್ದು ಪಲಿಪುಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

"ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಪಂಡ ನರಮಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ತಸಿಕ್ಲೆನ್ ಅತ್ತಂದೇ ಪಕ್ಕಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ಇಂಚಮಾತ ಜೂವ ಇಪ್ಪುನೆನ್ ಗಲಸೊಂದ್ ನರಮಾನೀಗ್ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುನು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುನು ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಪಂದ್ ಗುರುತಿಸಾವೊಲಿ". (ದೂರವಾಣಿ – ಡಾ। ಸಾಯಿಗೀತಾ, 22.08.2021, 1.35 PM) ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ವೈದ್ಯ ಪಂಡ ತಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೇ ಬೇನೆಡಿತ್ತಿನ ಬೇತೆ ಪ್ರಾಣಿಗುಲಾ ತುಳುವೆರ್ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನ ಉಂಡು.

ಒಂಜಿ ಜಾಗೆದ ಪರಿಸರ, ಹವಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶೊಲು ಅಲತ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪೊನ್ ರೂಪಿಸಾವುಂಡು. ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಕಾಲೊಗು ನಿಸರ್ಗೊಡ್ ಆಪಿನ ಬದಲಾವಣೆಲು ಜೀವಿಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತು ಪರಿಣಾಮ ಬೂರುಂಡು. ರೋಗೊಗ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲುದ ಹವಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಆಹಾರೊಗ್ ನೇರವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಪ್ರಮುಖವಾದುಂಡು. ನೆತ್ತ ಪ್ರಕಾರ ಹವಮಾನದ ಏರುಪೇರು ಆಹಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಡ್ ಸುಲಭೊಡ್ ರೋಗೊಲು ಪುಟ್ಟುವಾ. ಉಂದು ನರಮಾನೀಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗುಲಾ ಅನ್ವಯ ಆಪಾ. 'ನಿಸರ್ಗ' ಜೀವಿಲೆನ್ ಸೇರಾದೇ ಇಪ್ಪುನ ಸುತ್ತಲ್ದ್ ಪರಿಸರ. ಇತ್ತೆದ ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಾತ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿಗುಲಾ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ 'ಸಸ್ಯ ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯ', 'ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ' ಬೊಕ್ಕ 'ಖನಿಜ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ' ಪಂದ್ ಮೂಜಿ ಉಪವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚಿ ನರಮಾನೀ ನಿಸರ್ಗದ ಸೊತ್ತುಲಾಯಿನ ದೈ–ಮರ, ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಖನಿಜೊಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದು ಬೈದೆ. ಆಂಡಾ ಆಯೆ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ದೈ ಮರಕ್ಲು, ಖನಿಜೊಲೆನ್ ಗಲಸಿನಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದುಜೆ. ಐಕ್ ಕಾರಣಲೆನ್ ಇಂಚ ಗುರುತಿಸಾವೊಲಿ. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಪ್ರಭೇದಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ತಸಿಕ್ಲೆನ ಪ್ರಬೇದಲು ಎಚ್ಚ ಉಲ್ಲಾ. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಜಾತಿದ ತಸಿಟುಲಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಗುಣ ಇತ್ತುದು. ವೊವಾ ರೋಗೊಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದಿಪ್ಪುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಸುಲಬೊಡ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತುಂಡ್.

ಇಂಚಾದ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್ಡಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಸುಲಭೊಡ್, ದೈ ಮರಕ್ಲೆನ್ ಮರ್ದುಡ್ ಗಲಸರೇ ನರಮಾನೀಗ್ ಸುಲಭ ಆಂಡ್. ಬೋಂಟೆಡ್ದ್ ಏಪ ನರಮಾನೀ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿ–ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆನಾ ಅಪಗ ಆಯೆನ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಬದಲಾವೊಂದು ಪೋಂಡು. ಆಯೆ ಆಹಾರೊಗ್, ಸವಾರಿಗ್, ಸಾಮಾನು ಸಾಗ್ಯಾರೇ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ತಾಲೀಮು ಕೊರರೇ ಅತ್ತುಂಡ ಮಾದರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಮರ್ದುಗ್ ಪ್ರಾಣಿನ್ ಗಲಸುಯೆಂಡಲಾ ಕುಡ ಅವೇ ಉದ್ದೇಸೊಡ್ ವೊವೇ ಜಾತಿದ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ತಾಂಕನೆಗ್ ದುಂಬಾಯಿಜೇ ಆಂಡಾ ತಸಿಕ್ಲೆಡ್ ಕೆಲವಾತೆನ್ ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸರೇ ಗಾತ್ರೊನೇ ನಡ್ದ್ ಬುಲೆಪಾವುನ, ಆಚರಣೆಡ್ ಗಲಸುನ ಕ್ರಮೊನು ರೂಢಿ ಮಲ್ತೊಂಡೇ. ನರಮಾನಿನ ಸುರುತ ಕಾಲಘಟ್ಟೊದ ಬದುಕುಡ್ ಪ್ರಾಣಿದೊಟ್ಟು ಆಯೆನ ಸಂಬಂಧ ಮಸ್ತು ಅವಿನಾಬಂಧುತ್ವನ್ ಗೋಡಿದಿತ್ತುಂಡ್. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲೊಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಸ್ವಭಾವೊದ ಪೊಲಬು ತಿಕ್ಕೊಂದು ಪೋಯಿಲಕ್ಕನೇ ಸುಖ–ದುಃಖೊಲೆನ್ ಕನಪಿನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊಂಡೇ. ಸುದ್ದವಾಯಿನ ಬಾಮೊಡ್ ಕೆಲವೆನ್ ಪೂಜನೀಯ ಪ್ರಾಣಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಕೆಲವೆನ್ ತನ್ನ ಲಾಂಛನವಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಪೋಡಿತುದ್ ಭಯ–ಭಕ್ತಿಡ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಮರ್ದುಲೆಗೋಸ್ಕರ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಕೆರಿಯರೇ ಒಂತೇ ದುಂಬು ಪಿರ ತೂಯೆ. ಇಂಚಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲು ನಮ್ಮ ಜೀವನೊದ ಅನಿವಾರ್ಯ, ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಶ ಆದ್ ಆಹಾರ ಮರ್ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ ಕಡೆಕ್ ಭಯ–ಭಕ್ತಿ ರೂಪೊಡುಲಾ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆತೊಂಡ್. ಪಿರಾಕುಡ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಪ್ರಕೃತಿ, ಗಿಡಮರತಲಕ್ಕನೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆನುಲಾ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪೊಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಭೂತನಾಗೆ, ಪಿಲಿಭೂತ, ಮೈಸಂದಾಯ ಇಂಚ ಮಾತ ಸುಮಾರ್ ಪ್ರಾಣಿ ಸ್ವರೂಪೊಲೆನ್ ಆರಾಧನೆಟ್ ತೂವೊಲಿ.

1.2 ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ಮಣ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಸುಲಾದ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಬದುಕೊಂದ್ ಬೈದಿನಕ್ಲು ತುಳುವೆರ್. ಸಮಾಜ ಉಂತುದಿನ ನೀರ್ ಅತ್ತ್. ಮೂಲ್ ಪರಪು ಉಂಡು. ಮಾತ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡುಲಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತೊಡೊಲೆಡ್ದ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆವೊಂದುಪ್ಪುಂಡ್. 'ಪರಿವರ್ತನೆ ಜಗತ್ತುದ ನಿಯಮ' ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮಾತ ಸಂಗತಿಲುಲಾ ಆಯಾ ಕಾಲದೊಟ್ಟು ಪಜ್ಜೆ ಪಾಡೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಆಯಾ ಕಾಲೊದ ಸಮಾಜೊಗ್

ಕೆಲವಾತ್ ವಿಸೊಯೊಲು ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಆದ್, ಪೊಸತ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಂಡಲಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್, ಮೌಖಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್, ಮುಂಜಾಗ್ರತೆದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗೇನನ್ ಕಲೆ ಪಾಡ್ದು ದೀವೊಂಡಾಪುಂಡು. ಜನಪದೆರ್ನ ಅನುಭವದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಸಾರಗಟ್ಲೆ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಪರತೊಂದು ಬತ್ತುದ್ ಪ್ರಯೋಗದ ಸಾನೆಡ್ 'ಗೇನ' ಆದ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನವು. ಉಂದು ದುಂಬು ದೀದ್ "ವೇದ ಸುಳ್ಳು ಆಂಡಲಾ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳು ಆವಂದ್" ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಜನಪದೆರ್ನ ಮೂಲೊಡ್ದು ಮೂಡ್ದು ಬೈದುಂಡು.

ವಾಸ್ತವವಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಪನ್ಪಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಸಾಚಾ ಪ್ರೇರಣೆಡ್ದ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆದ್ ರೂಪು ಪಡೆತಿನ ಪನೊಲಿ. ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಸಸ್ಯ ವೈದ್ಯದಾತ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದಿಜಿ. ತಸಿಕ್ಲೆಲಕ್ಕ ಸುಲಬೊಡೆ ತಿಕ್ಕುನ ವಸ್ತು ಆವಂದಿನ ಅಲಭ್ಯತೆಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಆದಿಪ್ಪರೇ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನ ನಡತ್‌ದುಂಡ್. ಕೆಲವಾತ್ ಗ್ರಂಥಲು ಬೊಕ್ಕ ಲೇಖನೊಲು ಬೈದುಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ ಪಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಪಿರಾಕುದ ಮಂಡೆಲೆನ ಗೇನೊನ್ ದೆತ್ತೊನರೇ ಆವಂದಿನ ನಮ್ಮ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಗೋಸ್‌ಮಾರಿಯೇ ನೆಕ್ಕ್ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಪಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಪರ ಮಂಡೆಲು ಮಾಜೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ನೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ವಿಸಯ ತಿಕ್ಕರೇ ಆತ್ ಸುಲಭ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಕುತೂಹಲ ಬೊಕ್ಕ ರೋಚಕವಾಯಿನ ಅಧ್ಯಯನ. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ದುಂಬುದ ಜನಾಂಗೊಗು ತೆರಿಪಾವುನಂಚಿನ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ವಿಸಯ. ಉಂದ್ ದುಂಬಾಗ್ ಪೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ವಸ್ತು ಆವರೇ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. "ನಡಪುನಾಯೆಗ್ ಪಿರ ತೂಪಿನ ಬುದ್ದಿಲಾ ಬೋಡು" ಪನ್ಪಿಲಕ್ಕ ಈ ಮಾತ ಸಂಗತಿಲು, ಅಂಗಲ್ಪು, ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಅಧ್ಯಯನೊಗ್ ಕಿಂಜ್ಞ ಮಟ್ಟುದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪರೇ ಅನುವು ಮಲ್ತು ಕೊರುಂಡು. ಮರ್ದುಲೆನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಐಕ್ಲೆನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪೊದ ಜೋಡಣೆ, ಇದಮುಟ ಅತಿನ ಸಂಶೋಧನೆತ ಅಧ್ಯಯನ, ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ಒಂಜೇ ಕಡೆಟ್ ಒಂಜಾತ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆತಿನ ವಿಸೊಯೊನ್ ಕಲೆಪಾಡ್ದ್ ಕೋಪೆ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶಲಾ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡದುಂಡು. ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊದ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ, ದುಂಬಾಗ್ ಅವು ವಿಕಾಸ ಆವೊಡ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊಲ ಈ ಸಂಪ್ರಭಂದೊದ ಉದ್ದೇಶೊಡ್ ಸೇರ್ದುಂಡು.

1.3 ಸ್ವರೂಪ

ತುಳುವೆರ್ನ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊನ್ ಈ ಯೋಜಿತ ಸಂಪ್ರಬಂದೊಡು ಸ್ಥೂಲವಾದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತುದುಂಡು. ಈ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯದ ಮಿತ್ತ್ ವಿಸೇಸವಾಯಿನ ಗಮನ ಕೊರುಂಡಲಾ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯದ ಪ್ರಭೇದಲು, ಸಾದೃಶ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವೈದೃಶ್ಯ ತತ್ವ, ಕೆಲವಾತ್ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದುಲು, ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಗಲಸುನ ನಮೂನೆ ಉದ್ದೇಶ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನಲೆನ್ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುದುಂಡು. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುನ ವೈದ್ಯದ ವಿಧಾನ ಆಹಾರಪದ್ಧತಿ, ವಿಧಿ–ನಿಷೇದ, ಕೆಲವಾತ್ ದೈ–ಮರತ ಪೊಲಬು, ಪ್ರಾಣಿ–ತಸಿ ಮರಕ್ಲೆನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುದರ್, ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೆರೆನ ಪೊಲಬು–ಮಾಹಿತಿಲು, ಗಾದೆಲು, ಪಾಡ್ದನೊಡು ವೇದಪುರಾಣೊಡು ಉಲ್ಲೇಖ ನೆತ್ತ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಈ ಸಪ್ರಬಂಧ ಮೊಡೆದುಂಡು. ಅಕೇರಿಡ್ ಚಿತ್ರ ಪಟೊಕ್ಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕನಿಷ್ಠ ಒಂಜಿ 50 ವಕ್ತೃಲೆನ್ ಭೇಟಿಯಾವೊಡು ಪಂದ್ ದುಂಬೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತುಂಡುಲಾ 40ಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ವಕ್ತೃನಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರಕತೆ ನಡಪಾದ್ ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೂಡು ಪಾಡ್ದುಂಡು. ಉಂದೆಕ್ ನನಲಾತ್ ಮಾಹಿತಿ ಬೋಡಿತ್ತುಂಡು. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ತ್, ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನ ಪಂದ್ ಪನೋಲಿ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ನರಮಾನೀಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಲು ಐಕ್ ಪರಿಯಾರೊಲು, ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಲು, ಐಕ್ ಪರಿಯಾರ ಉಪಾಯೊಲೆದ ಸುತ್ತುರ್ ಮುತ್ತೂರುದ ಮಾಹಿತಿಲೆನು ಕಲೆ ಪಾಡುದುಂಡು. ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊದ ತತ್ವೊ ಬೊಕ್ಕ ವಿಧಾನೊದ ಪಿರಾವುದ ತತ್ವೊದ, ನಿಲೆನ್ ದೀದ್ ತೂಂಡಾ ಮೂಲು ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯೊಲು ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಸೊತ್ತು ಅತ್ತುಂಡಾ ಸಾಧನ ಆದ್ ಗಲಸುಜಿ. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮರ್ದುದ ಅಯೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಪಿರಮರ್ದುಲಾ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಪಿರಮರ್ದುದ ಒಟ್ಟುಡೇ ರೋಗೊಲೆಗ್ ಕಾರಣ ಆಯಿನ (ಗೋಚರಗ್ ತೋಜಂದೇ ಇಪ್ಪುನ) ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿಯಾದ್‌ಲ ಬಳಕೆಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನೊಲೆಗ್ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಡೆ ಬಳಕೆಯಾಪಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಸ್ವರೂಪದ ಹಿನ್ನಲೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪೊಡಾತುಂಡು. ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನಲೆಗ್ ಜನಪದೆರ್ ಗ್ರಯಿಸುನ ವಿನ್ಯಾಸೊನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದು ಆದ್ ಗ್ರಯಿಸುನ

ರೀತಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶೊಲಾದ್ ತೋಜುದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಗುಣ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ರೋಗ ಬೊಕ್ಕ ರೋಗ ಲಚ್ಚಣೊಲೆಗ್ ಆಂತರಿಕವಾಯಿನ ಬೊಕ್ಕ ನೇರವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧದ ಅಂಶೊಲು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಜನಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಈ ಅಂಶೊಲು ಮುಖ್ಯ ಆಪಾ. ಅರಿವುದ ಮೂಲೊನ್ ಗುರ್ತಿಸಾವೊಡಾಪುಂಡು. ಜನಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಈ ಅಂಶೊಲು ಮುಖ್ಯ ಆಪಾ.

1.4 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅತ್ತುಂಡಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡು ವೊವು ವೊವು ಪ್ರಾಣಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನೊಲು, ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ರೋಗೊಗ್ ಗಲಸುನ ಸಸ್ಯ ಉತ್ಪನೊಲು ವಿಭಿನ್ನ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಎಂಚ ಓಪರುವೆರ್ ಪಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ ಮೀರಿನ ಆಂಡಾ ಕರಾವಳಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡುಡ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕವಾದ್ ದೀವೊಂದು ಜನಪದೆರು ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ, ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನಲೆಟ್ಟ್ ನರಮಾನಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಪಚ್ಚೆಮರ್ದು, ಮಾಂತ್ರಿಕ ವೈದ್ಯ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ ಮರ್ದುದ ಕೆಲವಾತ್ ವಿಧಾನದೊಟ್ಟು ಕಾರಣ ಬೊಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶೊನ್ ವಿವರಿಸುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೂಲು ಮಲ್ತ್‌ದುಂಡು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಸಯದ ಸೀಮೆನ್ ಬಂಟ್ವಾಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಸುಳ್ಯ ಕಾರ್ಲ, ಕುಡ್ಲ, ಉಡುಪಿ, ಕಾಸರಗೋಡು ಜಾಗೆಡ್ದ್ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕಲೆ ಪಾಡರೇ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡತ್‌ದುಂಡ್.

1.5 ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ಕರಾವಳಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ತುಳುನಾಡುಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕವಾದ್ ದೀವೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಗ್ ಮರ್ದೊಗ್ ಗಲಸುನ ಪ್ರಾಣಿಲು, ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಐಕ್ಲೆನ ವಿಸೇಸವಾಯಿನ ಗಮನ ಕೊರುಂಡಲಾ ಐತೊಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಪ್ರಭೇದಲು, ಸಾದೃಶ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವೈದೃಶ್ಯ ತತ್ವ ನೆತ್ತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆದೊಟ್ಟು ಮಾಂತ್ರಿಕ ವೈದ್ಯ ನಂಬೊಲಿಗೆ, ಮೂಲಿಗೆದಲಾ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್, ಪುರಾಣ ವೇದೊಡು ವೈದ್ಯ ಗ್ರಂಥೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಉಲ್ಲೇಖನ್, ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಕೂಡುಪಾಡುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದುಂಡು. ಉಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ಗೇನ ಆಯಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಮೂಲ ಆಕರಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನೊದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ದೀನಗ ಸುರು ಸುರು ಮಾಹಿತಿದ ಕೊರತೆ ತೋಜುದು ಬತ್ತುಂಡಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಯಿಲಕ್ಕನೇ ಕೆಲವಾತ್ ಬೂಕುಲು ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಕೆಲವಾತ್ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದುದಕ್ಲೆಡ ಒಂಜಾತ್ ಮಾಹಿತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆರಂಭೊಡ್ ತುಳುನಾಡುದ ಕೆಲವಾತ್ ಜಾಗೊಗು ಪೋದು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತುದುಂಡು. ಪಶುವೈದ್ಯೆರೆಡ, ವಕ್ತ್ಯನಕ್ಲೆಡ, ವಿದ್ವಾಂಸರೆಡ ಪಾತೆರಕತೆ ಆಂಡ್. ಕಡೆಕಡೆಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿದ ಒತ್ತಡದ್ರೆಸರಾದ್ ಕೆಲವೆರೆಡ ದೂರವಾಣಿ, ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣದೊಟ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ್. ಐತೊಟ್ಟು ಇದ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಗ್ರಂಥಲೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತುಂಡು.

ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೊಯಿಲಕ್ಕನೆ ತಿಕ್ಕಿನ ದೈ–ಮರಕ್ಲೆನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಪೊಲಬು, ಚಿತ್ರ ಪಟೊಕ್ಲು, ವೈದ್ಯದ ಮಾಹಿತಿದೊಟ್ಟು ವೈದ್ಯೆರೆನ ಮಾಹಿತಿನ್ ದಾಖಲೀಕರಣ ಮಲ್ದುಂಡು. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಐತ ವೈದ್ಯೊಗ್ ಗಲಸುನ ಕೆಲವಾತ್ ಸಸ್ಯೊದ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಬೋಟಾನಿಕ್ ಪುದರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತುದುಂಡು. ವಕ್ತ್ಯಲೆನ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೂಡುಪಾಡುದು, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡತ್‌ದುಂಡು. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ ಪಟ್ಟಿನ್ ಅನುಬಂಧಡ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಗ್ರಂಥ ಅಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನೆತ್ತ ಮೂಲ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವಾದ್ ಉಂಡು.

1.6 ಇದ ಮುಟ ಆತಿನ ಅಧ್ಯಯನೊಲು

1. ಡಾ. ಅಶೋಕ ಆಳ್ವೆರೆನ "ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ" (1994 ಅಪ್ರಕಟಿತ) ಒಂಜಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಯಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ದೀವೊಂದು ಪುಟ್ಟಿನಂಚಿನ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಲು, ಆರಾಧನೆಲು, ಆಚರಣೆಲು, ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ ಸತ್ವೊಲು, ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆದೊಟ್ಟು ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥೊಲೆನ್ ಗ್ರಯಿತೊಂದು ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆದೊಟ್ಟು ಮೊಡೆಯೊಂದು ಪೋತೆರ್.

2. ಡಾ। ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಭಟ್ ಪಿ., ಡಾ। ರೇಖಾ ಮೊಕ್ಲು ಇರ್ವೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾರ್ಲದ ಕೈತಲ್‌ದ ಮಾಳ ಗ್ರಾಮೊಡು ಮಲ್ತಿನ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ "ಮಾಳ ಸುತ್ತಿನ ಮೂಲಿಕಾ ವೈದ್ಯ" (2020) ಪುದರೇ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ನೆಟ್ಟ್ ಸುಮಾರು ಸಸ್ಯೊದ ಪರಿಚಯದೊಟ್ಟು ಐತ ಉಪಯೋಗ, ಚಿತ್ರ ಪಟೊಲು,

ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವಾತ್ ಪಂಡಿತೆರೆನ ಮಾಹಿತಿಲು ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ಕೃತಿಟ್ ಮಲ್ತಿನ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಬೇಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

3. ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿರೆನ "ಸಸ್ಯ ಜಾನಪದ" (1992) (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಗ್ರಂಥ) ಮಹತ್ವೊದ ಕೃತಿಟ್ ಸಸ್ಯೋತ್ಪನ್ನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅರ್ಥದೊಟ್ಟು, ಜನಪದೆರ್ನ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಮಾಜೊಗ್ ನಿಸರ್ಗದೊಟ್ಟು ಇತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ ಸ್ವರೂಪದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆದೊಟ್ಟು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಿವರಣೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

4. ಡಾ। ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಬರೆಯಿನ "ಜಾನಪದ ಮಿನದನ" 1997 ಕೃತಿಟ್ ಲೇಖನ "ಸವಿದು ಮೆದ್ದರೊ ಯಾರು ಪೂರ್ವದಿ ಹುಲಿಯ ಹಾಲಿನ ಮೇವನು" ಒಂರ್ಬನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನಲೆನ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಜನಪದೆರ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೆಲವಾತ್ ಮಾಹಿತಿಲು ಉಂಡು.

5. ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ ಕಟೀಲು ಬರೆಯಿನ "ಜನಪದ ಶತಪಥ" (2005) ಲೇಖನೊಡ್ 'ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಔಷಧಿಗಳು" ಬೂಕುಡು 27ನೇ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ನೆತ್ತ ಬಗೆ ವಿವರಣೆಲು ಉಲ್ಲಾ.

6. ಶ್ರುತಿ ಅಮೀನ್ ಬರೆತಿನ "ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ" (2021) (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ) ನೆಟ್ಟ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲವಾತ್ ಮರ್ದುಲು ಉಂಡು.

7. "ತುಳುವ ನೆಲೆ" ಕೃತಿಟ್ ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ 'ತುಳು ಜನಪದ ವೈದ್ಯ', ಡಾ। ಸಾಯಿಗೀತಾ ಮೆರೆನ ಲೇಖನೊಡು ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವಾತ್ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

8. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ' ಐಟ್ 'ಜನಪದ ವೈದ್ಯ', ಡಾ. ಮಳಲಿ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಮೆರೆನ ಲೇಖನೊಡು ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಎಗ್ಗೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರೊಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

9. ಪಂಡಿತ ಶ್ರೀ ರೇವಣ್ಣ - ಪಶುವೈದ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ (ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಹಿತಿ ಅಲಭ್ಯ) ನೆಟ್ಟ್ ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕು, ಲಚ್ಚಣ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದುದ ವಿಧಾನೊದ ಪೊಲಬು ಕೊರ್ತೆರ್.

ಅದೆ – 2

2.1 ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊದ ಪಿರಾಕುದ ಕಲ್ಪನೆ

2.2 ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊದ ಪ್ರಭೇದಲು

2.3 ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪೊನ್ನಲೆಡ್ದ್ ಪರಿಯಾರೊಲು

2.4 ಸಾದೃಶ್ಯ – ವೈದೃಶ್ಯ ತತ್ವೊಲು

2.1 ಜನಪದೆರ್ನ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯದ ಪಿರಾಕುದ ಕಲ್ಪನೆ

ಜಾನಪದದ ಸುಮಾರು ಎಗ್ಗೆಲೆಡ್ ಜನಪದ ವೈದ್ಯಲಾ ಒಂಜಿ ಎಗ್ಗೆ ಆದುಂಡು. ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾಕುದ ಜಗತ್ತುಡೆ ಜೀವಿಲೆನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪುನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಏಕಮೇವ ಸಾಧನೆ ಆದಿತ್ತುಂಡು. ತುಳುನಾಡುಗ್ ಪನ್ಪುಂಡ ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ದತಿಡುದುಲಾ ದುಂಬು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿಯಾಯಿನ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪರಂಪರೆಯಾದ್ ಮೂಲು ತನ್ನ ಬೇಲೆನ್ ಬೆನ್ನೊಂದು ಬೈದುಂಡು. ಈ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದುದಕ್ಲೆಡ ಬೊಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿ ಪಂಡಿತೆರ್ ಮೊಕ್ಲೆ ಗೇಯೊಡ್ದ್ ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲಡ್ ಜನಮಾನಿದ ನಡುಟು ಇಂಚಾಪಮುಟ ಎಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತುಂಡು. ಆಂಡಾ ನೆತ್ತನೇ ಎಗ್ಗೆ ಆಯಿನ "ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ" ನಾಟಿ ವೈದ್ಯದಾತ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆತೊಂದುಜಿ. ನೆಕ್ಕ್ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಅಲಭ್ಯತೆದೊಟ್ಟು ಶಿಷ್ಟ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿದಂಚಿ ಮುಗುಡಿನ ನಮ್ಮ ನಡೆಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಆದಿಪ್ಪು. ಈ ವೈದ್ಯೊನ್ ಕಲ್ಪುನ ಆಸಕ್ತಿ ಇನಿತ ಜನಮಾನಿಡ್ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಪೋಪಿನೈತ್ ಕಾರಣ ಬಿರ್ಸೊಡ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗತ ಅವಿಷ್ಕಾರದೊಟ್ಟು ಬಲ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಪಜ್ಜೆಲಾ ಪನೊಲಿ. ಪಿರಾಕುದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ನರಮಾನೀನ ಸಾವಾಸದಾತೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಒಟ್ಟು ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿನಕ್ಲು. ಆದಿ ಕಾಲೊಡ್ ಕಾಡುಡ್ ಗವಿಕ್ಲೆಡ್, ಮರತ ತೂಂಬುಲೆಡ್ ವಾಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ನರಮಾನೀಗ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಕೈತಲಡ್ದ್ ತೂದ್ ಐತ ಗುಣಲಚ್ಚಣೊದ ಪೊಲಬು, ಬದುಕುನ ರೀತಿ ತೆರಿಯೊಂದ್ ಪೋನಗ ಪೊಸ ಪೊಸ ನಂಬಿಕೆಲು ಪುಟ್ಟೊಂದು ಬರರೇ ಸುರು ಆಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿದ ನಿಯಮೊಲೆಗ್ ವಿಧೇಯರಾದ್ ಬದುಕೊಂದು, ಅವೆನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ಬದುಕಿನ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್, ಪ್ರಾಣಿಲು ತಂಕ್ಲೆನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಸಂದರ್ಭೊಡ್, ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಲೆನ್, ಗಮನ ಕೊರ್ದು ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ತಂಕ್ಲುಲ ದೈಮರ ಬೂರುಲೆನ್ ಮರ್ದು ಅದ್ ಗಲಸರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಏಪ ಬೋಂಟೆದ ಬದುಕುಡ್ದ್ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿ ಕೃಷಿಕ್ ನರಮಾನೀ ಕಾರು ದೀಯೆನಾ ಅಪಗ ಆಯಗ್ ತನ್ನ ಬೆರಿಸಾಯೊಗ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತೋಜುದು ಬತ್ತಾ. ಪಂಜಿ ಕಂಡೆ ಗರ್ಪುನ ರೀತಿದ ನಮೂನೆ ತೂದ್, ಮಣ್ಣುನ್ ಹದ ಮಲ್ತು ಕುಮೇರಿ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುನ ಪೊಲಬುನ್ ನರಮಾನೀ ತೆರಿಯೊಂಡೆ ಪಂದ್ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತನಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಒಂಜಾತ್ ಸಾದು ತೋಜುನಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಮಾದಾದ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಪೂಜನೀಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂವೊಂದು. ನನಲಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್

ಪೋಡಿದ್, ಭಯಭಕ್ತಿಡ್ ಆರಾಧನೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊ–ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಲು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋನಗ ನಮ್ಮ ಗೇನೊಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ದ್ ಪ್ರೇರಣೇ ಪಡೆತಿನ ಶಿಷ್ಟ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿಯಾಯಿನ 'ಆಯುರ್ವೇದ' ಸುಮಾರು ರಡ್ಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಸೊದ ದುಂಬುಡ್ದ್ ಉಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ಚರಕ, ಸುಶ್ರುತ ಮೊಕ್ಲು ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದ್ಯೆರ್, ಸುಶ್ರುತ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆದ ಜನಕೆ. ಆ ಕಾಲೊಡೇ ನಾನ್ನೂದುಡ್ದ್ ಎಚ್ಚಿನ ರೀತಿಡ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೆರೆನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ವಿಧಾನೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಬೂಕು "ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ" ಸುಶ್ರುತ ಜೆಗಣೆನ್ ಗಲಸುದ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ (ಮೈಕ್ರೊ ಸರ್ಜರಿ) ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಕೃತಿಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. 'ಶಲಿಹೋತ್ರ' (ಕ್ರಿ.ಪೂ.3ನೇ ಶತಮಾನ) ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯರಾದ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಆರೈಕೆಗ್ ತನ್ನ ಬದುಕುನ್ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಅರೆನ ಕೃತಿಯಾಯಿನ 'ಶಲೀ ಹೋತ್ರ ಸಂಹಿತಾ' ಉಂದೆಟ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಆರೈಕೆದ ಪೊಲಬು ಗೇನ ಉಂಡು. ಮಹಾನ್ ರಾಜೆಯಾಯಿನ ಅಶೋಕನ ಪೊರ್ತುಡು ಶಲಿಹೋತ್ರನ ಬೇಲೆದ ಆಧಾರದ ಮಿತ್ತ್ ವಿಶ್ವದ ಸುರುತ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆನ್ ಭಾರತೊಡು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. 'ಭಾರತದ ಪಶುವೈದ್ಯದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಿತಾಮಹಂದ್' ಶಲಿಹೋತ್ರನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಶಿಷ್ಟ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿದ ಮೂಲಬೇರು ಜನಪದ. ಉಂದೆನ್ ಜನಪದೆರ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ್ ತೂದು ಅನುಭವೊಡು ತೆರಿದಿನ ಗೇನ ಆತುಂಡು. ಉಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥೊದ ಬರವುಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖೊಡ್ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಾಡುಡ್ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಮುದಾಯ ಅತ್ತುಂಡಾ ಸಾಂಕುನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಕುಲಕಸುಬಾದ್ ಇತ್ತುದು ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಬುಡಕಟ್ಟುಲೆಗ್ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯದ ಎಚ್ಚ ಗೇನ ಇತ್ತಿನತ್ತಂದೇ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವೈದ್ಯೊಡುಲಾ ಮೊಕ್ಲು ಪರಿಣಿತೆರಾದಿತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ಪಿರಾಕುದ ಆಯುರ್ವೇದ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಭಾರತದ ಋಷಿಕ್ಲು ಗ್ರಂಥೊಗ್ 'ಆಯುರ್ವೇದ' ಪಂದ್ ಪುದರ್ ಕೊರ್ದು ಜಗತ್ತುಡೇ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನಂಚಿನ ಆ ಕಾಲೊಡು, ಆಕ್ಲೆನ, ಕೈತಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಪರಿಸರದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನೊನು ನೆಕ್ಕ್ ಸೇರಾವೊಂಡೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡೇ ಬೃಹತ್ ವೈದ್ಯ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನಕ್ಲು ಅವೆನ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತು ಟೀಕೆ–ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯೆರ್. ಆಂಡಾ ಐಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿದ ಗೇನಲಾ ನನಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ದ್ ದೂರೊಡು ಕಾಡುಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಕ್ಲೆಡ ಒರಿದುಂಡು ಪಂಡಾ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊದ ಅನನ್ಯತೆನ್ ತೆರಿಯೋನೊಲಿ. ಪಾಣಾಜೆ ಪಂಡಿತರೆನ ವೈದ್ಯರತ್ನಮಾಲೆ ಕೃತಿಟ್

'ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ' ಪನ್ವಿಕವನೊಡ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲುಲೆನ್ ಗುಮಾನಿಗ್ ದೆತೊನೊಲಿ.

"ಪಂಜಿತ ದಾಡೆ ನೀರ್‌ಟರೆತ್ತ್

ಕಣ್ಣುಕ್ ಪಾಡಿ ಅಪ್ಪಕ ಪೆದು"

ಪಂದ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ದೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪಂಜಿದ ದಂತೊಲ ಆಯುರ್ವೇದೊಡ್ ಬಂಜಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಆದ್ ಗಲಸೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ತೆರಿಯುಂಡು. (ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ-ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ)

ನಿಜಮಾನೀಡ್ ಸೀಕು-ಸಂಕಟ ಒಂಜಿ ನರಮಾನಿಗಾಡ್, ಪ್ರಾಣಿಗಾಡ್ ಅತ್ತುಂಡಾ ತಸಿಕ್ಲೆಗ್ ಆವಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಸಾಜವಾಯಿನ ಸಂಗತಿ. ಸೀಕುಗ್ ಅಕ್ಲೆನ್ನ ಆಹಾರ ಬೊಕ್ಕ ಹವಮಾನದೊಟ್ಟು ನೇರವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಸುತ್ತೂರ್ ಮುತ್ತೂರ್‌ದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ, ಆಹಾರ ಬೊಕ್ಕ ಜೀವಿದೊಟ್ಟು ನೇರವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧದೊಟ್ಟು ಮೊಡೆದಿನ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿಯಾದ್ ರೂಪು ಪಡೆದುಂಡು. ಮೂಲು ರೋಗೊನ್ ರೋಗ ಪಂದ್ ಗ್ರಯಿಪುಜಿ. ಜೀವಿದ ಸರ್‍ರೋಡ್ ಆರೋಗ್ಯವಾಯಿನ ಬಲಕೆಡ್ ಊನ ಅತ್ತುಂಡಾ ಕುಂದು ಬನ್ನಗ ವೊವ್ವ ಒಂಜಿ ಜೂವಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸತ್ವೊದ ಕೊರತೆಡ್ ಇಂಚ ಆತುಂಡ್ ಪಂದ್ ಗ್ರಯಿಸುವೆರ್. ಈ ಸೀಕ್ ಜೂವೊಗು ಬೈದಿಪ್ಪು, ಮಾನಸಿಕ ಆದಿಪ್ಪು, ಐಕ್ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಜನಪದೆರ್. ನಿಸರ್ಗದ ಒಟ್ಟುಗೇ ಜೀವಿನ್ ಸೇರಾಸುದ್ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುನ ವಿನ್ಯಾಸದ ಪ್ರತಿರೂಪನೇ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ. ಮೂಲು ಪ್ರಕೃತಿ ಬೇತೆ ಅತ್ತ್ ಜೀವಿ ಬೇತೆ ಅತ್ತ್. ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಅವಿನಾಭಾವ ಆಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಪ್ರಕೃತಿದ ಚಲನ-ವಲನಲೆನ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮಡ್ ತೂವೊಂದ್, ನಿಸರ್ಗೊಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ನಿಸರ್ಗೊಡ್ ತಿಕ್ಕುನಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಗಲಸುದ್, ನಿಸರ್ಗೊಡ್ದೆ ಪರಿಯಾರ ನಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜೀವಿದ ಪ್ರಕೃತಿದೊಟ್ಟುಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೂರೊಂದಿತ್ತಿನ ವಿಸೇಸವಾಯಿನ ಗೇನನ್ ಜನಪದೆರ್ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. ನಿಸರ್ಗೊಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ನಿಸರ್ಗೊಡ್ ತಿಕ್ಕುನಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಗಲಸುದ್ ನಿಸರ್ಗೊಡ್ದೆ ಪರಿಯಾರ ನಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತುಳುನಾಡುದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿನ್ "ಪಚ್ಚೆ ಮರ್ದು (ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ), ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ, ಕೃಷಿ ವೈದ್ಯ" ಪಂದ್ ಮೂಜಿ ವಿಂಗೊಡೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಏಪ ನರಮಾನಿ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿ ಕೃಷಿನ್ ತನ್ನ ಕಸುಬಾದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆನಾ ಅಪಗ

ಆಯೆನ ಜೀವನ ಕ್ರಮೊಟುಲಾ ಮಸ್ತು ಬದಲಾವಣೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ತನಕ್ ಬೆರಿಸಾಯ, ಆಹಾರೊಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಸಾಂಕರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಇಲ್ಲಡ್ ಸಾಂಕುನ ಕೈಕಂಜಿಲು, ಬೋರ್ಲೆಲು, ಕೋರಿ, ಏಡು, ಕುರಿ, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ ಇಂಚಾ ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ನೆಟ್ಟ್ ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಬದುಕುಗ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿಲಕ್ಕನೆ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕು ಸಂಕಟೊಗ್ ತನ್ನ ಅನುಭವೊಡ್ ಗೇನಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮರ್ದುಲೆನ್ ಕೊರರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ತಂಕ್ ಬತ್ತಿನ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಅತ್ತುಂಡಾ ಐಕ್ಲೆನ ಉತ್ಪನಲೆನ್ ಗಲಸುದ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ತೂಯೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಚಿಂತನೆ ಬರ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಜನಪದೆರ್ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಪರಿಯಾರ ಉಪಾಯೊಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ಗೇನಗ್ ತೋಜಿಲೆಕ, ತಂಕ್ಲ್ ಬಾಳ್ದ್ ಬದುಕುದಿನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿಲೆಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ತೆರಿಯೊನರೇ ತೂವೊಂಡೆರ್. ಉಂದೇ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೈದ್ಯ ದುಂಬಾಗ್ ಮಸ್ತು ನಮೂನೆಡ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಪರಿಯಾರ–ಉಪಯೋಗೊಗ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತುಂಡು ಪನೊಲಿ. ಇತ್ತೆಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯರೆನ್ ಅವಲಂಬನೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು ಪುಲುಪು ಆಂಡಲಾ ಅಲಪ ಮುಲಪ ನಂಕ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುವೆರ್. ವೊವು ಸೀಕುಗ್ ವೊವು ಮರ್ದ್ ಪಂದ್ ಅಕ್ಲೆನ ಮಸ್ತಕೊಡ್ ಉಪ್ಪುಂಡು ಇಲ್ಲದ ಸಂಬಾರ–ಜೀನಸುಡ್ದ್ ಆಪಿನ ಮರ್ದುಲು ದೈಮರ ಬೂರುಡ್ದ್ ಕಸಾಯ, ಲೇಪ, ಚೂರ್ಣ ತಯಾರು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಖನಿಜೊಲೆನ್ ಉಪಯೋಗಲಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪೆದ್ದರೇ ಬಂಗ ಆಂಡಾ ಪೆದ್ದಾವುನ, ನಂಜಿ ದೆಪ್ಪುನ, ಕೈ ಕಾರ್ ಪೊಲಿಂಡ ಎಲು ಗೋಡ್ಯಾವುನ ಇಂಚ ನಮೂನೆ ನಮೂನೆದ ಸೀಕುಗ್ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಂಡಿತೆರ್ ಇತ್ತೆರ್.

ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಸುರುಟ್ ರೋಗದ ಗುಣಲಚ್ಚನೊನ್ ತೆರಿಯೊಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ಮಿನಿ ಹವಮಾನದ ವೈಪರೀತ್ಯಡ್ ಆದಿಪ್ಪು, ಮಯಿಲೆ ಆಯಿನ ನೀರ್ ಪರಿನೆಟ್ ಆದಿಪ್ಪು, ಕಾಡುಡ್ ಬುಡುದೇರುನಗ ಮೈ ಕೈಗ್ ದಾದಂಡಲಾ ಬರಿದ್ ಗಾಯ ಆದಿಪ್ಪರೇ ಯಾವು. ಮೇಯಿನ ಆಹಾರೊಡು ದಾದಂಡಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆದ್ ಏವು–ದೆಪ್ಪು ಆದಿಪ್ಪರೇ ಯಾವು. ಉಂದು ಸೀಕುಗ್ ಕಾರಣ ಆಂಡಾ ಕೈ ಕಾರ್ ದಕ್ಕುನ್, ಕೂರುನ್, ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಬಂಜಿಗ್ ತಿನ್ಪಿನ ಬುಡುಪಿನಿ, ನಿತ್ರಾಣ ಆಪಿನಿ, ಮೂಕುಡು ನೆತ್ತೆರ್ ಬರ್ಪಿನಿ, ನಿತ್ರಾಣ ಆಪಾ, ಮೂಕುಡು ನೆತ್ತೆರ್ ಬರ್ಪಿನಿ, ಕಂಟೆಲ್ಡ್, ಕರೆಂದೆಲಡ್ ಬಾಮು ಬರ್ಪಿನಿ ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಸೀಕ್‌ಲು ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಮಾಮೂಲು ರೋಗೊದ ಲಚ್ಚನೊಲು.

ಗಾಯಗ್ ಬೊನ್ಯ ಮುಟ್ಟಾವುನ, ಕಯಿಬೇವುದ ರಸ ಅತ್ತುಂಡ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುನು, ಅಜೀರ್ಣೊಗ್ ಅಲೆಕ್ ಇಂಗು ಪಾಡ್ದ್ ಪರ್ಪಾವುನು, ಬಚ್ಚಿರೆ, ವೋಮ, ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದು ಅಜೀರ್ಣೊಗ್ ತಿನ್ಪಾವುನು ಉಂದು ಮಾತ ಮಾಮೂಲು ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದುಲು. ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೆರ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಮರ್ದು ಉಡಲ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮರ್ದು ಲೇಪದಲಕ್ಕ ಪಾಡ್ದು ಪೂಜುವೆರ್. ತಾರಾಯಿದ ಪೇರ್‌ಡ್, ಉಪ್ಪು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಐಕ್ ತುಂಬೆದ ತಪ್ಪುದ ರಸೊನ್ ಕಲತ್‌ದ್, ನುಂಗು ಇತ್ತಿನ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪೂಜುಂಡ ಮೆಯಿಟತ್ತಿನ ನುಂಗುಲು ಸೈಪಿನತ್ತಂದೇ ಸರೀರೊಲ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು ಆಪಾ.

ಎಲ್ರು, ಪೆತ್ತ–ಕಯಿಕಂಜಿಲು ನೀರು ಅಂಬಿ ಪಾಡುಂಡ ಕರಿಮರದ ಚಕ್ಕೆನ್ ಗುದ್ದುದು ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು ಗಂಜಿಗ್ ಪಾಡ್ದು ಬೈಪಾಡ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಾಂಡ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡ್. ಜನಪದೆರ್ ಪಜ್ಜಿ ಮರ್ದುಡ್ ಏತ್ ಪರಿಣಿತರಾದಿತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಉಲ್ಲೇಖಲೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯರೆನ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದಿತಿಲ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನ ಪಂಡಿತೆದಿ ಆದಿತ್ತೊಲು ಪನ್ಪಿನ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನೊಡು ತೆರಿಯುಂಡು.

ಮೂಲು “ಆಕಾಸೊಗು ಪೋತಿನ ಕೊಡಿ ಮರ್ದ್, ಪಾತಾಲೊಗು ಪೋತಿನ ಬೇರ್ ಮರ್ದ್, ಭೂಮಿಡಿತ್ತಿನ ಕೆತ್ತೆ ಮರ್ದ್” ಪನುಪಿನ ಸಾಲುಲು ಬರ್ಪ. ‘ಮಿತ್ತ’ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲೆಡ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಕೊರಗೆರ್, ನಲಿಕೆದಕ್ಲು, ಬಿಲ್ಲವೆರೆಡಲಾ ಮಸ್ತು ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಎಚ್ಚಾದ್ ವೊವೇ ಒಂಜಿ ಸಮುದಾಯೊಗು ಈ ವೈದ್ಯ ಸೀಮಿತ ಆದಿತ್ತುಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ಕುಡೊಂಜಿ ‘ಜನಪದ ವೈದ್ಯ’ದ ವಿಶೇಷತೆ. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ಇಲ್ಲದ ಹಿರಿಯೆರ್‌ಡ ಪೊಂಜೊವು ಅಂಜೋವು ಪಂದ್ ಲಿಂಗ ಭೇದ ಇಪ್ಪಂದೇ ಮಸ್ತು ಜನಕ್ ಇಲ್ಲ ಮರ್ದುಡ್ದ್ ಸೀಕುಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಗೇನೊ ತೆರಿದ್ ಇತ್ತುಂಡು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲೊಡು ಮರ್ದ್‌ದ ವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಶಿಷ್ಟ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿಡ್ ತಸಿಕ್ಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನಾತ್ ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದುಜೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚ ಪ್ರಯೋಗಲಾದ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಯಾಮೊನು ತೂಪಿನ ಅವಕಾಶೊಲು ಉಲ್ಲಾ. ಉಂದೆನ್ ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಪೋಯಿಲಕ್ಕನೇ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಪಿರಾಕುದ ಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆವೊಂದು ಪೋವು.

2.2 ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಪ್ರಭೇದಲು

ಜಾನ್ ಯಾಡರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಸೊದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೆನ್ ರಡ್ಡು ರೀತಿಡ್ ವಿಭಾಗ ಮಲ್ತುದೆ.

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈದ್ಯ 2. ಮಾಂತ್ರಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈದ್ಯ

ನರಮಾನಿ ಪ್ರಕೃತಿದನೇ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಪಂದ್ ಆಯಗ್ ಆದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಗ್ಯಾತ ಇತ್ತುಂಡು. ದಾಯೆಗ್ ಪನ್ನಗ ಮನುಷ್ಯೆ ನಡಪುನೇ ಆಯೆನ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಯಿನ ತತ್ವೊದ ಅದ್ಭುತ ಗುಣದ್ರಸರಾದ್, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟುಗು ನಿಸರ್ಗ ಕಾರಣ ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದು ತಂಕ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಲೆಗ್ಲ ಅಲ್ಪನೇ ಪರಿಯಾರ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪಂದ್ ನಾಡರೇ, ತೆರಿಯೊನರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಇಂಚಾ ನಾಡೊಂದು ಪೋವೊಂದು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಾಣಿ, ದೈ, ಬೂರು, ಮರಕ್ಲೆನ ಉತ್ಪನ್ನಲೆಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೀಕುನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೇ ಗಲಸೊಂದಿನ ವಿಚಾರೊಲೇ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈದ್ಯ.

2. ಮಾಂತ್ರಿಕ – ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ

ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸೀಕುಲು ನಮಕ್ ಗೋಚರ ಆವಂದಿನ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿದ ದೃಷ್ಟಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ಕೋಪನೇ ಐಕ್ ಕಾರಣ ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಇಂಚಾ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಗ್ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ನಿಲೆಟೇ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ ಗಲಸೊಂದು ಪರಿಯಾರ ರೂಪೊಡು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ವೈದ್ಯಕ್ರಮ ಮಸ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಯಿನ ಸುಪೊರ್ದೊಟ್ಟು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಿಂತನೆಗುಲಾ ಪಿರಾವುಡು ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಜನಪದೆರ್ ಗುರ್ತು ಮಲ್ಪುನ ರೋಗ ಕಾರಣೊಲೆನ್ ಮೂಜಿ ರೀತಿಡ್ ತೂವೊಲಿ.

1. ಆಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಲೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ರೋಗೊಲು.
2. ಹವಮಾನದ ಏವು ದೆಪ್ಪುದ್ರೆಸರಾದ್ ಅತ್ತುಂಡ ಪಿದಾಯಿದ ಸೊತ್ತುಲೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ರೋಗೊಲು.
3. ಜೂವದ ಉಲಯಿದ ಸಮಸ್ಯೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ರೋಗೊಲು.

ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಗಲಸುನ ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಜನಪದೆರ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗ್ರಯಿಪುನ ರೀತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಗುಣ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ರೋಗದ ಲಚ್ಚಣಲೆಗ್ ಆಂತರಿಕವಾಯಿನ, ಬೊಕ್ಕ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಈ ಅಂಶೊಲು ಮುಖ್ಯ ಆಪಾ.

ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದೊದ ವಿಸಯೊಡೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನ ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವೆರ್ (ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ ಪುಟ 135, (1994) ತುಳುನಾಡುದ ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊನ್ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಮೂಜಿ ವಿಭಾಗೊಡ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಲ್ಪೆರ್.

1) ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಯಡ್ದ್ ಆಪಿನ ಪರಿಯಾರೊಲು.

2) ಮಾಂತ್ರಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಯಾರೊಲು.

3) ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯೊನ್ ಓಪರುನು.

ಉಂದೆನ್ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ದೀವೊಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದು ದುಂಬು ಪೋಯಿಲಕ್ಕನೇ ಸಪ್ರಬಂಧೊಡ್ ನೆತ್ತ ವಿವರಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ತಿಕ್ಕೊಂದು ಪೋಪುಂಡು.

2.3 ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ಉತ್ಪನ್ನೊಲೆಡ್ದ್ ಪರಿಯಾರೊಲು

ಪಿರಾಕುದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಆಹಾರ, ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿಗ್ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರೊಗು ಉಪಯೋಗ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.

- ಏಡುದ ಪೇರುಡ್ ಕಕ್ಕೆದ ನೆತ್ತೆರ್ ನಾಲು ಪನಿ ಕಲತ್‌ದ ಪರ್‌ಂಡ ಬಾಯಿರುಚಿದಾಂತೆ ತಿನರಾವಂದಿನ ಸೀಕ್ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. **(ಉಲ್ಲೇಖ: ಗೋಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)**
- ಆನೆದ ಲದ್ದಿನ್ ದೊಂಕುಂಡ ಕಾರ್ ಉಡ್‌ಪುನ ಸೀಕು, ಕಾರುದ ಆಣಿ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. **(ಉಲ್ಲೇಖ – ಸಂಗ್ರಾಮ ವಿಜಯೋದಯ)**
- ಆನೆದ ಲದ್ದಿಡ್ ಮುಗ್ಗೇರುದ ಬಿಟ್ಟೆಡ್ ಸೋಂಕು ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಗುಣ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಗೆಂಡಗುಲಾ ಪಾಡುದ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪುಗೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ದೂಪ, ಸಾಂಬ್ರಾಣಿಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪರಿಯಾರ ನೆಟ್ಟು ತಿಕ್ಕುವಗೇ.
- ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗದ ಗಂಟುಲೆನ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ತೆಮ್ಮ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೇ ಗಲಸುವೆರ್. ಇಂಚಾ ಪಿರಾಕುದ ವೈದ್ಯೆರ್ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಮರ್ದುಲೆಗ್ ಮಸ್ತುಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.

- ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣು ತೋಜಂದಿನ ಸೀಕು ನೆಕ್ಕ್ ಇರುಳು ಕುರುಡು ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಕಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದು ಪಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. **'ಎಚ್ಚ ಕಾರ ತಿಂದುಂಡಾ ಕಡೆಕ್ ಕಕ್ಕೆ ತಿನೊಡಾವು'** ಪನ್ಪಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆದ ನುಡಿನ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಇತ್ತೆಲಾ ರೂಢಿಡ್ ಉಂಡು. ಖಾರ ಎಚ್ಚ ತಿಂದುಂಡಾ ದಿಟ್ಟಿಗ್ ಬರ್ಪಿ ರೋಗೊಗು ಕಡೆಕ್ ಕಕ್ಕೆ ತಿನೊಡಾವು ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥದ ಪಾತೆರ.

- ಗುಬ್ಬಿದ ಸಾರ್ ಪರುಂಡ ವೀರ್ಯ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನೆ ದಿನೊಲಾ ಗುಬ್ಬಿದ ಸಾರು ಪರೊಂದಿತ್ತೆ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರತೀತಿ ಉಂಡು.

- ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಗ್ ದುಂಬು ನಲ್ಪ ದಿನ ಏಡು ಅತ್ತುಂಡಾ ಕುರಿತ ಕಾರ್‌ದ ಸೂಪು ಅತ್ತುಂಡಾ ಕಸಾಯಿ ಮಲ್ತು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕದ ದಿನಮಾನಿಡ್ ನೆಕ್ಲು ತಿಕ್ಕಂದೇ ಪೋನಗ ಕೋರಿದ ಲಾಕಿದ ಸೂಪು ಮಲ್ತು ಕೊರ್ಪಿನ ಪದ್ದತಿ ರೂಢಿಗ್ ಬತ್ತುಂಡು. ಇತ್ತೆಲಾ ಈ ಪದ್ದತಿ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಉಂಡು ಪನೊಲಿ. ಪೆದ್ಮೆದಿಯಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ನಿತ್ರಾಣೊನ್ ಕಲೆತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಸಕ್ತಿ ದಿಂಜಾವರೇ ಈ ಮರ್ದು ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುಂಡು.

- ಗಾಂಧೀಜಿ ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಪರೊಂದಿತ್ತ್‌ಜೆರುಗೇ. ವೈದ್ಯೆರೆನ ಒತ್ತಾಯೊಗ್ ಏಡುದ ಪೇರು ಪರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಏಡು ಮುಟ್ಟಾಂದಿನ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ. ಪುಷ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದುದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಉಂದ್ ಪೆತ್ತದ ಪೇರುಡ್ದುಲಾ ಮಿತ್ತ ಸಾಲುಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ನೆತ್ತ ಪೇರು ನರಮಾನೀನ ಸರೀರೊಡು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿನ್ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಏಡುದ ಪೇರು ಪರಿನಾಯಗ್ ಸೀಕ್ ಸಂಕಟೊಲು ಕಮ್ಮಿ. ಆಂಡಾ ತತ್ತುದ್ ಬತ್ತುಂಡ ಸಾಧಾರಣೊದ ಮರ್ದ್ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ನಾಟುಜಿ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರಲಾ ಉಂಡು. ಏಡುದ ಬಿಟ್ಟೆಡುಲಾ ಮರ್ದುದ ಗುಣ ಉಂಡು.

- ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಸುದ್ದ ಪಂದ್ ದೇವೆರೆ ಪೂಜೆಡ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಪೇರು ಪೂರ್ಣ ಆಹಾರ. ಅಪ್ಪೆ ದಾಂತಿನ ಪುರು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ಕೊರ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪುನ ಉಂಡು. ಪೇರುದ ವಿಶಿಷ್ಠ ಗುಣಡ್ರಸರಾದ್ ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ **'ಗೋಮಾತೆ'** ಆದ್ ನಮಡ ಆರಾಧನೆ ದೆತ್ತೊನೊಂದು ಬೈದುಂಡು. ಪೇರು, ಕೊಜಪು, ನೆಯಿ, ತಿಗ, ಸಕ್ಕರೆ

ಉಂದ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮಲ್ದಿನ ಮಿಶ್ರಣೊನ್ ಪಂಚಾಮೃತ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಪಂಚಾಮೃತ ಅಭಿಷೇಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪ್ರಸಾದ ಆದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಬಿಡ್ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಗುಣ ಉಂಡು. ಇನಿಕ್ಲ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಜಾಲ್‌ನ್, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಅಂಬಿ ಪಾಡ್ದು ಅಡಪುವೆರ್. ಪೇರು, ಕೊಜಪು, ನೆಯಿ, ಪೆತ್ತದ ಪಡಿಕೆ **(ಗೋಮೂತ್ರ)** ಅಂಬಿ **(ಗೋಮಯ)** ಇಂಚ ಪಂಚಗವ್ಯಲೆನ್ ಬೆರೆಸಾದ್ ತಲ್ತುಂಡಾ ಪರಿಸರ ಸುದ್ದ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ಇತ್ತುಂಡು. ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಅರ್ಚಕೆರ್ ಸುರುತ ಪಂಚಗವ್ಯ ತಯಾರು ಮಲ್ತ್ತು ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ಪೂರಾ ತೀರ್ಥ ರೂಪೊಡು ಕೊರ್ದು ಬೊಕ್ಕ ದೇವರೆನ ಕಜ್ಜ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಂಚಗವ್ಯ ಉಡಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊಂಡ ಸೂತಕ ಪರಿಯಾರ ಆಪುಂಡು. ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಮಸ್ತು ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಆಪುಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಕಬೆಲ್ತಿ ಪೆತ್ತದ ನೆತ್ತಿಡ್ 'ಗೊರೋಜನ' ಪನ್ಪಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ಮರ್ದು ಉಂಡು ಪಂದ್ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಅಂಚಿನ ಪೆತ್ತದ ಮುಸುಂಟುಡ್ ಏಪಲಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಪರಿಮಳ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಪೆತ್ತನ್ ನಮ 'ಕಾಮಧೇನು' ಪಂದ್ ಸುಗಿಪುವಾ. ತುಡರ್ ಪರ್ಬದಾನಿ 'ಗೋಪೂಜೆ' ಮಲ್ಪುವಾ.

♦ ಎಲಿ ಅಗ್ಗಿದ್ ಗಾಯ ಆಂಡಾ ಪೇರುದ ಬಾವೆ ಪೂಜುದು ಪುಚ್ಚೆಡ ನಕ್ಕಾವುನು, ನಾಯಿ ಅಗ್ಗಿಂಡ ಕೋರಿದ ಪೀ ಮುಟ್ಟಾವುನು, ಇಲ್ಲದ ಮಾಡುಡ್ ಜೇಡೊಲು ಕಟ್ಟಿನ ಗೂಡುನು ನೆತ್ತೆರ್ ಒಡ್ದುನ ಗಾಯೊಗ್ ಅಂಟಾಂಡ, ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗಾಯ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

♦ ಕಿನ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕೂಲಿ ಬರ್ಪಿನ ದುಂಬು ಕಕ್ಕುನು, ಮಡೆ ಮಲ್ಪುನು (ಭೇದಿ) ಬೊಕ್ಕ ಶೀತೊಗು ಇಲ್ಲಡ್ ಕಂಚಿಗಾರೆ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುದಿನ ಮಣ್ಣ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್ತು, ಪೊತ್ತುದು ಜೋಕ್ಲೆನ ನೆತ್ತಿಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು, ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

\# **ತಿಗತ ಕೆಲೆಂಜೆಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕುನ ತಿಗಟ್ ಸುಮಾರು ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಕ್ತಿ ಇತ್ತುದ್ ಮಹತ್ವೊದ ತಾನನ್ ಪಡೆದುಂಡು. ತಿಗತ ನೆಯಿ ವಾ ನಮೂನೆದ ಮರ್ದುಡ್ ಬೆರೆಂಡಲ ತನ್ನ ಗುಣೊಡ್ರಸರಾದ್ ಮಲ್ಲೊಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ರೋಗೊಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸುಮಾರು ನಮೂನೆತ ಇರೆತ ರಸೊಗ್ ತಿಗೆತನೆಯಿ ಕಲತ್‌ದ್ ಮರ್ದುನ್ ತಯಾರು ಮಲ್ಪುವೆರ್.**

- ಕ್ಷಯ ರೋಗಿಲು ತಿಗ, ಪೆತ್ತದ ನೆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಶ್ವಗಂಧ ಚೂರ್ಣನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ದಿನಕ್ ರಡ್ಡು ಸರ್ತಿ ಉಡಲ್ ದೆತ್ತೊಂಡ ಈ ರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಸುಂಠಿದ ರಸ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ, ಬೊಕ್ಕ ತಿಗ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ನಾಲು ಪನಿ ಕೆಬಿಕ್ ಪಾಡುಂಡ ವಾ ನಮೂನೆದ ಕೆಬಿ ಬೇನೆಲಾ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಪೊತ್ತುದಿನ ಜಾಗೊಗ್ ತಿಗ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಗಾಯ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು.
- ಅಳಲೆಕಾಯಿದ ಚೂರ್ಣನ್ ತಿಗತೊಟ್ಟು ನಕ್ಕುಂಡಾ ಕಕ್ಕುನ ಉಂತುಂಡು. ದಾಳಿಂಬೆ ರಸತೊಟ್ಟು ತಿಗ ಕಲತ್‌ದ್ ಪರ್‌ಂಡ ನಲೆಂಚಿ ಉಂತುಂಡ್.
- ಕೂಲಿ ಬೇನೆಗ್ ಪರ್ತಿಡ್ ತಿಗ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಕೈ ಕಾರುಡ್ ಗಂಟು ಬೇನೆ ಬತ್ತುಂಡ ತಿಗತ ಪಟ್ಟಿ ಪಾಡುಂಡ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.
- ಕಣ್ಣುದ ರೂಪಗ್ ಸುದ್ದವಾಯಿನ ತಿಗ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಕಣ್ಣು ನಿರ್ಮಲ ಆಪುಂಡು.
- ತಿಗನ್ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಉಡಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊನುಂಡ ತೋರದಕ್ಲೆನ ಚರ್ಬಿ ಜಾರ್‌ದ್ ಸಪೂರ ಆಪೆರ್. ಉಂದೆಟ್ ನರನಾಡಿಲೆಗ್ ಚೈತನ್ಯ ತಿಕ್ಕುಂಡು, ವೀರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಪುಂಡು. ನೆಂಪುದ ಸಕ್ತಿ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.
- ದಿನೊಲಾ ಕಾಂಡೆ ಬಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ಸುದ್ದವಾಯಿನ ರಡ್ಡು ಚಮಚ ತಿಗ ದೆತ್ತೊಂಡ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು ಅಂಚಾದ್ ತಿಗ 'ಭೂಲೋಕದ ಅಮೃತ' ಪಂದ್ ಪನೊಲಿ.
- ಕಾಡ ಪಕ್ಕಿಲೆನುಲಾ ಸುಮಾರು ನಮೂನೆಡ್ ಮರ್ದುದಲೆಕ್ಕ ಗಲಸುಂಡ್.
- ಪುದನ್ ಕಡ್ತು ಪಜ್ಜಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್‌ಂಡ ಪಕ್ಷವಾತ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಜೋಕ್ಲೆನ ರಡ್ಡು ಪಕ್ಕೆಲು ಪಂದುಲೆಕ್ ನಡಗೊಂದು ಇತ್ತುಂಡ ಈ ರೋಗೊಗ್ **'ಪಕ್ಕಿ ಕಡಪು'** ಪನ್ಪೆರ್. ಪುದನ್ ಕೆರ್ದು ಬೆಯಿಪಾವೊಡು. ಮಾಸ ಬೇಯಿತೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ಉಂತುದಿನ ಎಣ್ಣೆ ಅರಪಾದ್ ದೆತ್ತು ದೀದ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಚಮಚ ದಿನೊಲಾ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೊಡು.ಛ ಇಂಚಾ ಒಂರ್ಬ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಚರ್ಬಿ ದತ್ತೊಂದು ಆನಗ ಜೋಕ್ಲು ಈ ಸೀಕುಡ್ದ್ ಗುಣ ಆದ್ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಬುಲೆಪೆರ್.

- ಕುದ್ಕನ್ ಕೆರ್ಪಿನ ಪದ್ರಾಡ್ ಗಂಟೆದ ಉಲಯಿ ಎಲುದಾಂತಿನ ಮಾಸೊಗು ಐನ್ ಕೊಡ ನೀರ್, ಪತ್ತು ಸೇರು ಬೆಲ್ಲ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಒಂಜಿ ಗುರ್ಕೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗಾಳಿ ಪೋವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬಿಗಿತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟುದ್ ಮಣ್ಣುದ ಉಲಯಿ ಕೊಂತುದ್ ದೀವೊಡು. ನಲ್ಪತ್ತೆಮ್ಮ ದಿನೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಈ ಮಿಶ್ರಣೊನ್ ದೆತ್ತುದು ಅರ್ತುದ್ ಬತ್ತಿನ ರಸೊನು ದಿನಕ್ ಒಂಜಿ ಚಮಚದಲಕ ತಿಗತ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ದೆತ್ತೊಂಡ ಉಬ್ಬಸದ ರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. **(ಜನಪದ–ಶತಪಥ–ಪು.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್)**
- ಪೆತ್ತದ ಪಡಿಕೆ **(ಗೋ ಮೂತ್ರ)**ಡ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮದ್ರಂಗಿ ತಪ್ಪು, ಜೀರಿಗೆ ಬೆರೆತ್‌ದ್, ಅರೆತುದ್ ಅರ್ತದ್ ತಿಗತೊಟ್ಟು ರಡ್ಡು ತಿಂಗೊಲು ಉಡಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊಂಡ ಮಂಜೋಲು ರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಏಡುದ ಬಿಟ್ಟೆನ್ ಐತನೇ ಪಡಿಕೆಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಕಜ್ಜಿಗ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಕಜ್ಜಿ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಮರ್ವಾಯಿದ ಒಟ್ಟೆನ್ ಪೊತ್ತುದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಒಟ್ಟೆನ್ ಕಾರ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಸಂದಿಡ್ ಕಿರ್ಮುರ್ನೈಕ್ ಅತ್ತುಂಡಾ ಕಾರ್ ಉಡೆಯಿನ್ನೆಕ್ ಉಂದೆನ್ ಪೂಜುಂಡ ಗಾಯ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಉಚ್ಚು ಚೊಲಿ ಜಾರಾಯಿನೆನ್ ಗೆಂಡೊಗ್ ಪಾಡ್ದು ಐಟು ಬರ್ಪಿನ ಪುಗೆನ್ ಬಂಜಿನ ಪೊಂಜೊವುಗ್, ಪೆದ್ದುನ ಬೇನೆ ಬರ್ನಗ ಪುಗೆನ್ ಜನನೇಂದ್ರಿಯೊಗ್ ಪತ್ತುಂಡ ಪೆದ್ದರೇ ಸುಲಭ ಆಪುಂಡು.
- ಕೆಂಪು ಪಿಜಿನ್‌ದ ತೆತ್ತಿನ್ ಅಜತ್‌ದ್, ಪೊತ್ತುದು ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ತು ತಿನ್ಪೆರ್. ಅಂಚನೆ ತಬುರುದ ಚಟ್ನಿಲಾ ದುಂಬು ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯದಕ್ಲು ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ತು ತಿನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಣ್ಣುದ ದೃಷ್ಟಿ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.
- ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿನ್ನೆಕ್ 'ಇರುಳು ಕುರುಡು' ಪಂದ್ ಕನ್ನಡೊಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಗುಮ್ಮೆದ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಮಯಿ ಮಲ್ತು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಬಾವಲಿದ ನೆತ್ತೆರೆಡ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ದೆತ್ತಿನ ಪರ್ತಿದ ಬೊಲ್ದು ಕಿಂಜ್ಜ ಕುಂಟುಗ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಅಂಜನೆ ಪಾಡುನೆಡ್ರಸಾದ್ ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿನಕ್ಲೆಗುಲಾ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಗುಮ್ಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾವಲಿಲೆಗ್ ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣ್ ಚುರುಕು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಐಕ್ಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದು ತಯಾರು ಮಲ್ತಿನ ಮರ್ದುಡ್ ನರಮಾನಿಗುಲಾ ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಾರ

ಯಾವು ಪನ್ಪಿ ಸಾದೃಶ್ಯ ತತ್ವೊಡ್ ಈ ಮರ್ದುನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತುದಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನನ್ ತೂವೊಲಿ. ಉಚ್ಚು ಚುಚ್ಚಿನೈಕ್ ಭಾರದ್ವಾಜ ಪನ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿದ ನೆತ್ತೆರ್ ಪೂಜುನು, ಮುಂಗುಲಿದ ಮಾಸೊನು ತಿನ್ಪಿನಿ ಸಾದೃಶ್ಯ ವೈದಶ್ಯ ತತ್ವನ್ ತೂವೊಲಿ. (**ಸಾದೃಶ್ಯ – ವೈದೃಶ್ಯ**)

♦ **ಪಡಿಕೆ ಪರ್ಪಿನಿ** (ಮೂತ್ರಪಾನ) ಎಂಚ ರೋಗೊಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ತು ಆರೋಗ್ಯನ್ ವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ಮಲ್ಲ ಗ್ರಂಥೊನೇ ಬರೆತೆರ್. ಸುದ್ದೊಗು ಗೋಮೂತ್ರ ಗಲಸುನು ಜನಪದೆರೆಗ್ ಪಿರಾಕುಡ್ದೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತುಂಡು. ಚರ್ಮರೋಗ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ಮರ್ದುನ್ ಗೋಮೂತ್ರದೊಟ್ಟು ಕಲತುದ್ ಪೂಜುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಉಡಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊನುಂಡ ಬಂಜಿದ ಸೀಕುಲು ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

♦ ಪುಚ್ಚೆದ ಮಾಸ ತಿಂದುಂಡಾ ಬಂಜಿದುಲಾಯಿದ ಕಲ್ಲುಲಾ ಕರಾವೊಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

♦ ಕಿಂಜ್ಞ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಲಗ್ರಹದ ಪರಿಯಾರಗ್ ಪಂದ್ ರಸಮರ್ದುದೊಟ್ಟು ರಡ್ಡು ತಬುರುನ್ ಕೆರ್ದು ಕಲತ್‌ದ್ ಪಾಡುದ್ ಕೊರುಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕಪ್ಪೆ ತೆಮ್ಮ ಪನ್ಪಿನ (ನಾಯಿ ತೆಮ್ಮ) ಬುಡಂದೇ ಬರ್ಪಿನೊಟ್ಟು. ಐತ ಸ್ವರ ಕೇನಗ ಈ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಸೊರ ಪೋಲಿಕೆ ದಲಕ ತೋಜುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಕಪ್ಪೆನ್ ಕೆರ್ದ್ ಕಸಾಯಿ ಮಲ್ತು ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುಂಡು.

♦ **ಕರ್ಮಾರು** ಮರೊಟ್ ಕಿಂಜ್ಞ ಕಿಂಜ್ಞ ಮುಳ್ಳು ಇತ್ತಿನ ಕಾಯಿಲು ಇಪ್ಪುವಾ. ಐತ ಉಲಯಿ ತಗುಲೆದ ಲಕ್ಕಂತಿನ ಉಡೆತುಂಡ ನೆತ್ತೆರ್ ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ ಕಿಂಜ್ಞ ಪ್ರಾಣಿ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಪೊಂಜೊಲೆನ್ ಮೂಕು ಕುತ್ತರೇ ಒಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಆಪಿನ ಗಾಯ ಒರ ಒರ ನುಂಗಂದೆ ರೆಸಿ ಆನಗ ಈ ತಗುಲೆದ ನೆತ್ತೆರ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುವೆರ್. (**ಜನಪದ ಶತಪಥ – ಕಟೀಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ್**)

♦ ಮರಮಟ್ಟು ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೊಲೆಡ್ ಉಡು ಎಚ್ಚಾದ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದು ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಬತ್ತುಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಆಂಡ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕ್ಷಯ ರೋಗೊಗ್ ಉಡುತ ಕಸಾಯ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತುಂಡ್.

- ಪರತ್ ಕಟ್ಟೋಣದ ಜಗಲಿದ ಮಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಮಣ್ಣು ಇಪ್ಪುಲೆನ ಜಾಗೊಡುಲಾ ನಮ ಕೇಟೊನ್ ತೂಪ. ಉಂದೆನ್ ಜೋಕ್ಲು 'ಮಂಗಣ್ಣ' ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಕೆಬಿ ಕುತ್ತುನಗ ಸುತ್ತ ಆಪಿನ ಪೊಕ್ಕೆಗ್ ನೆತ್ತ ನೆತ್ತೆರ್ ತಾಗಂಡ ಬೇಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಕೆಬಿ ಬೇನೆಗ್ ಕೃಷ್ಣಾಮೃಗತ ಚರ್ಮ (**ಕೃಪಾಜಿನ**)ನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕೊದ್ಯಾದ್ ಆ ಎಣ್ಣೆನ್ ಕೆಬಿಕ್ ಬುಡುಂಡಾ ಸುಮಾರು ಆಪುಂಡು.
- ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಣಿಲೆದ ಎಲುಕ್ಲುಲೆಡುಲಾ ಮರ್ದುದ ಗುಣ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಕತ್ತೆದ ಎಲುನ್ ಅರೆದ್ ಪರುಂಡಾ ತೀಪೆ ಪಡಿಕೆ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಒಂಟೆ, ಕತ್ತೆದ ಎಲುತ ಭಸ್ಮ, ನೆಗ್ಗಿದ ಮುಳ್ಳು, ವೋಮ, ಕದಂಬದ ಬೇರು ಬೊಕ್ಕ ಸುಂಠಿನ್ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ಬೆರೆತ್‌ದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್ ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಕಿದ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್ ಕಲತ್‌ದ್, ಬೆಚ್ಚ ನೀರು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕೊರುಂಡ ತೀಪೆ ಪಡಿಕೆ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಬುಡಂದೇ ಬರ್ಪಿನ ಎಕ್ಕದೆ (ಎಕ್ಕದಿಲ್) ದೆಪ್ಪರೇ ಕುದುರೆದ ಎಲುತ ಭಸ್ಮ ಅತ್ತುಂಡಾ ಪೆತ್ತದ ಎಲುತ ಭಸ್ಮೊನ್ ತಿಗತನ್ಯೆಟ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಗುಲಗಂಜಿದ ತೂಕದಾತ್ ದಿನಕ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸರಾಗ್ ದೆತ್ತೊನೊಡು.
- ಮುಂಗುಲಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ನಾಯಿದ ಎಲುನ್ ಭಸ್ಮ ಮಲ್ತ್ ಪೆತ್ತದ ನೆಯಿಟ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಮೈಟ್ ಲಕ್ಕುನ ಭಯಂಕರ ಕುರಿಕ್ಲು ಸುಮಾರಾಪ.
- ಕತ್ತೆದ ಎಲುನ್ ಭಸ್ಮ ಮಲ್ತ್ ಕದಲೀ ಪಂದ್‌ದ ಚೊಲಿಡ್ ಪೊತ್ತಾಯಿನ ಭಸ್ಮದೊಟ್ಟು ಬೆರೆತ್‌ದ್ ಪೆತ್ತದ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಲತ್ ಲೇಪ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ಬೇಗ ಕುಷ್ಟ ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲ ಆಪುಂಡು.
- ಆನೆದ ಎಲು, ಕೈ ಬೇವುದ ಬೀಜ ಬೊಕ್ಕ ಗೋಂಕುದ ಬೀಜದ ಚೊಲಿ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮೂಲವ್ಯಾಧಿದ ಕಂಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ವೊವೇ ಪ್ರಾಣಿದ ಎಲುನ್ ಕರೆಂಚಾದ್ ಭಸ್ಮ ಮಲ್ತ್ ತಿಗತ ನೆಯಿಟ್ ಕಲತ್‌ದ್ ನಕ್ಕುಂಡ ಉಬ್ಬಸ ರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಜಿಂಕೆದ ಕೊಂಬು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಚಂದನನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಉಷ್ಣ ಪೊಕ್ಕೆಲು ಗುಣ ಆಪ.
- ಪೆರ್ಮರಿದ ಚರ್ಬಿ ಸುಮಾರು ನಮೂನೆದ ವಾತರೋಗಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದು.

♦ ಸುಮಾರು ಬಗೆತ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ವಾತರೋಗಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್.

♦ ಪಂಜಿದ ನೆಯಿ ನಾಯಿ ಪರೆಂಗಿ ರೋಗಗ್ ಮರ್ದ್.

♦ ಪೋಲಿಯೊ ರೋಗೊಗ್ ಕಡಮೆದ ನೆಯಿ ಮರ್ದ್. ಪುನುಗು ಪುಚ್ಚೆ, ಪಂಜಿದ ನೆಯಿಲಾ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್.

♦ ವಾತರೋಗಗ್ ಬೇತೆಲಾ ನಮೂನೆದ ಮರ್ದ್‌ದ ವಿಧಾನ ಉಂಡು. ಸುದೆ, ತೋಡುಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ದೆಂಜಿಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಂತುದ್ ಐತ ಕಾರ್‌ನ್ ಪೊಲ್ತುದ್ ಒಂಜಿ ಮಣ್ಣುದ ಕರೊಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕಾಯವೊಡು. ಸರಿ ಕಾಯಿಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಸನ್ನ ಮಲ್ತ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪೊಡು. ಈ ಪೊಡಿನ್ ದಿನನಿತ್ಯ ಕಾಂಡೆ ರಡ್ಡ್ ಚಮಚ ತಿಂದ್ ನೀರು ಪರುಂಡ ವಾತ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.

♦ ಸರೀರೊದ ಉಲಯಿ ಭಾಗೊಗ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಆತುಂಡಾ ತೆತ್ತಿದ ನ್ಯೋಲಿ, ನೋಲ್ಯಿರಸ (ಲೋಳೆ ರಸ), ರಕ್ತ ಫಲ, ಬೆಲ್ಲ ಕಡೆದ್ ಪರರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಜೂವದ ಪಿದಾಯಿ ಗಾಯ ಆದಿತ್ತುಂಡ ಉಂದೆನ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ತೆತ್ತಿದ ನ್ಯೋಲಿ ಮಂಡೆ ಮೀಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಪಂಡ ಪತ್ತ್ ನಿಮಿಷ ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕ ದೆಕ್ಕುಂಡ ಕುಜಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು.

♦ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪುಷ್ಟಿ ಆವರೇ **ಗೊಬ್ಬರದ ಪುರಿನ್** ಪೊರ್ಲುಡ್ ದೆಕ್ಕುದ್ ನೆಯಿಟ್ ಪೊತ್ತುದು ತಿನಿಯರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್.

♦ ಮೀನುದ ಎಣ್ಣೆ ಸುಮಾರು ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.

♦ **ಬಾಲ ಗ್ರಹದ ಚೆನ್ನೆ** (ರಿಕೆಟ್ಸ್) ರೋಗೊಡ್ದ್ ಸೋತುದ್ ನಿತ್ರಾಣ ಆತಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ **ನಕ್ಕುರು** (ಎರೆಹುಳು) ಮಲ್ಲಮರ್ದ್. ನೆಟ್ಟ್ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರೋಟಿನ್ ಉಂಡು ಪಂದ್ ವಿಜ್ಞಾನೊಡ್ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಆತುಂಡು. **ವಿಧಾನ :** ನಾಲೆಡ್ದ್ ಆಜಿ ಮುಟ ನಕ್ಕುರುನು ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್ ಮಣ್ಣುದ ಕರೊಟ್ ಒಂಜಿ ರಾತ್ರಿ ದೀವೊಡು. ಐತ ಮೆಯಿತ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಮಣ್ಣುಲು ದೆಕ್ಕುದು ಪೋದ್ ಬೊಲಿಚಿ ಪೋಯಿಲಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಬೊಲ್ದು ತೆಲುಪುದ ಕುಂಟುಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೇಯರೇ ದೀತಿನ ಗಂಜಿಗ್ ಪಾಡೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಕುಂಟುದ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಪಿದಾಯಿ ದೆತ್ತುದ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಆ ಗಂಜಿನ್ ಚೆನ್ನೆದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಉನುಪಾವೊಡು. ಇಂಚಾ ಬುಡಂದೇ ನಲ್ಪತ್ತೆಡ್ಮ ದಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಸರಾಗ್ ಉನುಪಾಂಡ ಆಯೆನ ಸೀಕ್ ಗುಣ ಆದ್ ಬಲಕೆ ಎಡ್ಡೆ ಆದ್ ಗಟಿ ಮುಟ್ಟು ಆಪೆ.

♦ ಪ್ರಾಯೊಗು ಬತ್ತಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮೋನೆಡ್ ಮುದ್ದನ್ ಲಕ್ಕುನು ಮಾಮೂಲುದ ಸಂಗತಿ. ನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಮೋನೆದ ಪೊರ್ಲುಗ್ ಕುಂದು ಬರ್ಪಿನಲ ಉಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ನಮೂನೆ ನಮೂನೆದ ಮರ್ದು ತೊಡೆತುದ್ ಆಯಿಟ್ ದಾಲ ಗುಣ ತೋಜಂದೆ ಬೇಜಾರು ಪತ್ತುದಿನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಸುಲಭವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಮರ್ದ್ ದಾದ ಪಂಡ ರಾತ್ರಿ ಚಪ್ಪೆನೀರುಡ್ ಶಂಖೊನ್ ಆರೆತುದು ಮೋನೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾವುನು. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕಿಲಕನೇ ಮೊನೆ ದೆಕ್ಕೊಡು. ಇಂಚ ಒಂತೆ ದಿನ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಮುದ್ದನ್ ಲಕ್ಕುನ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು.

ಕುಜಲ್ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತುಂಡಾ ಮೊನೆಗೊಂಜಿ ಕುಡಲಾತ್ ಪೊರ್ಲು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಮಾತೆರುಗ್ಲ ಕುಜಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಅತೀ ಪಿರ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನಮೂನೆ ನಮೂನೆದ ವಿನ್ಯಾಸೊಡ್ ಕುಜಲ್‌ನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಡಲಾತ್ ಪೊರ್ಲು ತೋಜರೇ ಆಸೆ ಪಡ್ಪಿನ ಗೊತ್ತು ಇತ್ತಿನನೇ ಸಂಗತಿ. ಕುಜಲ್ ಉದ್ದ ಬರಿಯರೇ ಬೊಕ್ಕ ತಾಲುನ ಕಮ್ಮಿ ಆವರೇ ಸುಮಾರಾತ್ ಎಣ್ಣೆಲು, ಲೇಪೊಲು ಗಲಸುವಾ. ಕೇರೆದ ಬೀಲಗ್ ಜಡೆ ತಾಗಾಂಡ ಐತಾತೇ ಉದ್ದ ಜಡೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಜನಪದೆರ್ ಉದ್ದ ಕುಜಲ್‌ನ್ ಮಸ್ತ್ ಪಿರ್ತಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ನಂಕ್ ನೆಟ್ಟ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಜನಪದೆರ್ನ ವೈದ್ಯೊಡು ಇತ್ತಿನ ಸುಮಾರು ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಉಂದೊಂಜಿ. ಕಪ್ಪು ಪೆತ್ತದ ಪಡಿಕೆ ರಡ್ಡು ಚಮಚೆ ದಾತ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಐಯಿಕ್ ಅರ್ಧ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿ ಪೂಂಟ್‌ದ್ ರಾತ್ರಿ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಮಂಡೆಗ್ ಪೂಜೊಡು. ಕಾಂಡೆ ಪದೆಂಗಿದ ಪೊಡಿಟ್ ತರೆ ದೆಕ್ಕೊಡ್. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಮಲ್ತುಂಡ ತಾಲುನ ಕಮ್ಮಿ ಆದ್ ಕುಜಲು ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆವುಂಡು.

♦ ಮರಿಯಲೊಡು ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ನರಮಾನಿಗ್ ಜ್ವರ ಬರ್ಪುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಆಯೆಗ್ ಸರೀರೊದ ಮಿತ್ತುದ ಬಲ ತತ್ತ್ ಪೋದು, ಗಲಿಗೆಗೊರ ತುಲ್ಲಾರುವೆ. ನೆಕ್ಕ್ **'ಸನ್ನಿವಾತ'** ಅತ್ತುಂಡಾ **'ಸನ್ನಿ ಮೀರುನು'** ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುಟೊಂಜಿ ನೆಕ್ಕ್ ನೆರಡೆಲಾ ಉಂಡು. ಮಸ್ತು ಕೋಪ ಬರ್ನಗ, ತನ್ನ ಪಗೆನಾಯೆಗ್ **'ಆಯೆಗ್ ಸನ್ನಿ ಮೀರುದ್ ಪೋಡ್'** ಪಂದ್ ಮುರೆಡರೇ ಉಂಡು. 'ಸನ್ನಿವಾತ'ದ ಈ ರೋಗೊಗ್ ಇಜಿನ್ ಮರತ ಕೆತ್ತೆ ಬೊಕ್ಕ ಗೋ ಮೂತ್ರೊನ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಕಾಡುಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಇಜ್ಜಿನ್‌ದ ಕೆತ್ತೆ ಕಂತ್‌ದ್, ಅವೆನ್ ಪೆತ್ತದ ಪಡಿಕೆಡ್ ಸಮ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ

ಮಯಿಕ್ ಲೇಪದಲೆಕ್ಕ ಪಾಡುಂಡ ಈ ಸೀಕು ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

- ಕೆಕ್ಕಿಲ್ದ್ ಆಡಿಟ್ ಲಕ್ಕುನ ಕುರಿಕ್ಲೆಗ್ ಪೆತ್ತದ ಎಲುನು ಲಿಂಬೆ ಪುಳಿಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ತಿರ್ತ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬತ್ತುಂಡ ಪೆತ್ತದ ನೆಯಿ ಕಲತುದಿನ ಜೀರಿಗೆದ ಕಸಾಯ ಪರ್‌ಂಡ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು.
- ಕಣ್ಣುದ ನರಕ್ ಬಲ ಬರರೇ ಜಿಂಕೆದ ಉರೆ ಕೊಂಬುನು ಪಜ್ಜಿ ಪೇರ್‌ಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಂಡೆದಸಲೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು.
- ಊರುದ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಡ್ ಪೆತ್ತದ ರಡ್ಡು ಕೊಂಡೆ ನೆಯಿನ್ ಒಂಜಿ ಮಣ್ಣುದ ಕರಟ್ ದೀದ್ ಗಾಲಿ ಪೊವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬಾಯಿದೀದ್ ಸುಮಾರು ನಲ್ಪತ್ತೆಡ್ಮ ದಿನ ಮಣ್ಣುದಡಿಟ್ ದೀದ್, ಬೊಕ್ಕ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಗಲಸುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುಂಡು. ಗಾಯೊಲೆಗ್, ಕೊಂಬಚೇಳ್ ಚುಚ್ಚಿನೈಕ್, ಮೈ ಕೈತ ಕಸು ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನೈಕ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊದ ಕೋಟೆಡ್ ಕಲ್ಲುದ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್ ಉಂದೆನ್ ದಿಂಜಾವುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುಂಡು. ಯುದ್ದ ಕಾಲೊಡು ಸೈನಿಕೆರೆನ ಗಾಯೊನ್ ಬೇಗ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೇ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಗಾಯೊಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಮುಟ್ಟಾಯರೇ ಕೋರಿದ ಸುಯಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ಪಕ್ಕಿದ ಸುಯಿ ಎಚ್ಚಾದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ನಿದ್ರೆಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಪಡಿಕೆ ಮೈಪುನೈಕ್ ಏಮೆದ ಕೈಪೆನ್ (ಪಿತ್ತಕೋಶ) ಪಜ್ಜಿ ದಿಂಗಿಯೆರುಂಡ ನಿದ್ರೆಡ್ ಪಡಿಕೆ ಮೈಪುನ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.
- ಪಾದೊದ ಆಡಿ ಉಂಡೆಂಡಾ ಪೆರ್ಮರಿತ ಚರ್ಬಿ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಒಂಜೇ ವಾರೊಡು ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.
- ಪೆರ್ಮರಿತ ಬೆರಿ ಎಲುನ್ ಮಣಿತಲಕ್ಕ ಸುರಿಯೊಂದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲುಗ್ ಪಾಡುಂಡ ಕಾಯಿಲೆ ಸುಮಾರು ಆಪುಂಡು.
- ಕಪ್ಪು ಏಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಪೆರ್ಮರಿದ ಪಜ್ಜಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಪರಿಪು ಜೂವೊಡು ಸರಿ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ನಂಬಿಕೆ. ಇಂಚ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಪ್ರಾಣಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಸೊತ್ತುಲು ಮಸ್ತು ಉಪಯೋಗ ಆಪುಂಡು. ಸೀಕುಲೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಪನಿಲೆಕ್ಕನೇ ಮುಂಗುಲಿ, ಕಡಮೆ, ಬಾವಲಿ, ಕಕ್ಕೆ, ಕೋರಿ, ಪುದ, ಪುನುಗು, ಪುಚ್ಚೆ, ಓಡು, ಆಮೆ, ನಕ್ಕುರು ಇಂಚ

ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಗಲಸೊಂದ್ ವೈದ್ಯೊಟ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೆ ಪೆತ್ತದ ನೆಯಿ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಅಂಬಿ, ಆನೆದ ಲದ್ದಿ, ಏಡುದ ಬಿಟ್ಟೆ ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಸೊತ್ತುದ ಉಪಯೋಗೊಲು ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಡ್ ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆಡ್ ನಂಕ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು.

2.4 ಸಾದೃಶ್ಯ – ವೈದೃಶ್ಯ

ಜನಪದ ರೋಗ ವಿಚಾನ ತತ್ತೊಡ್ ಸಾದೃಶ್ಯದ ಗ್ರಹಿಕೆಲು ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಉಲ್ಲಾ. ರೋಗೊನು ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊನ್'ನ ವಿಧಾನೊ, ಅವೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಡುಲಾ ಸಾದೃಶ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಸಾದೃಶ್ಯ ಪಂಡ ರಡ್ಡು ವಿಸಯೊಡ್ ತೋಜುನ ಪೋಲಿಕೆನ್ ಅವಲಂಬಿಸಾಯಿನ ಒಂಜಿ ತರ್ಕ ವಿಧಾನ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ 'ಕಪ್ಪೆ ತೆಮ್ಮ'ಗ್ ಕಪ್ಪೆದ 'ಕಾರ್'ನು ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುನೈಟ್ 'ಸಾದೃಶ್ಯ ತತ್ವ' ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡಾ 'ಉಚ್ಚು' ಚುಚ್ಚುಂಡಾ 'ಮುಂಗುಲಿ'ದ ಮಾಸೊನ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತು ತಿನ್ದಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಡ್ 'ವೈದೃಶ್ಯ ತತ್ವ' ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಎಲಿ ಅಗ್ಗಿದ್ ಗಾಯ ಗುಣ ಆಯಿಜಿಂಡಾ ಕೇರೆದ ಮಾಸೊನು ಕಜಿಪು ಮಲ್ತು ತಿನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಜನಪದೆರ್ನ ವಿವರಣೆನ್ ತೂನಗ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡು ಗಲಸುನ ಸೀಕ್‌ನ್ ವಿರೋಧ ತತ್ವದ ಮೂಲೊಡು ಪಂಡ ವೈದೃಶ್ಯೊಡು ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಜನಪದೆರ್ನ ಮನೋಭಾವನ್ ತೂವೊಲಿ. ಉಚ್ಚುದ ವಿರೋಧ ಆಯಿನ ಮುಂಗುಲಿದ ತರೆ ಅತ್ತುಂಡಾ ಕೂಲಿನ್ ಅರೆತುದ್ ಗಾಯೊಗು ಪೂಜುನೆಟ್ ಉಚ್ಚುದ ವಿಸೊನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪೊಲಿ ಪನ್ಪಿ ಅಕ್ಲೆನ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ನಮೂನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಜನಪದೆರ್ ಪ್ರಕೃತಿದೊಟ್ಟು ಬದುಕೊಂದಿನತ್ತಂದೇ ಐತ ಚಲನ–ವಲನೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ನಿಸರ್ಗದೊಟ್ಟು ಜೀವಿನುಲಾ ಸೇರಾವುಂದಿನ ಒಂಜಿ ವಿನ್ಯಾಸ.

ಮೂಲು ಮುಂಗುಲಿದ ಆಹಾರ – ಉಚ್ಚು. ಉಚ್ಚುನು ತಿಂದಿನ ಮುಂಗುಲಿ ವಿಸೊನು ತನ್ನ ಸರೀರೊಡ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪರೇ ನಿಸರ್ಗದ ಒಂಜಿ ಇರೆ, ಬೇರ್'ನ್ ತಿನ್‌ಪುಂಡು. ಈ ತಸಿನ್ ಪತ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ಜನಪದೆರ್ ಉಚ್ಚುದ ವಿಸತ ಉಪಶಮನೊಗ್ ಉಂದು ಮರ್ದ್ ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದು ನೆಕ್ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ಸರ್ಪಗಂಧಿ ಪಂದ್ ಪುದರ್ ದೀಯೆರ್. ವಿಸದ ಉಚ್ಚುನ್ ಆಹಾರವಾದ್

ತಿನ್ಪುನ ಪ್ರಾಣಿನೇ ವಿಸದ ನಿಯಂತ್ರಣೊಗ್ ಪಿರಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುನ ನಮೂನೆ ಜನಪದೆರ್ನ ವೈದ್ಯನ್ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಿಯೆನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೆ, ಉಚ್ಚು ಚುಚ್ಚುಂಡ ಒಡುತ ಮಾಸ ಬೊಕ್ಕ ನೆಯಿನ್ ಗಲುಸುವೆರ್. ಒಡುತ ಆಹಾರ ವಿಸ ಸರ್ಪದ ತೆತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಉದಲ್. ಉಂದು ಎಚ್ಚಾದ್ ಪುಂಚೊಡು ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ವಿಸದ ಉಚ್ಚುಲೆನ ತೆತ್ತಿನೇ ಆಹಾರ ಆದ್ ಗಲಸುನ ಒಡುತ ಮಾಸೊಡ್ ವಿಸದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪರೇ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ನ ವಿಚಾರ ಆದಿತ್ತುಂಡು. (ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ – ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ)

ನಾಯಿ ಅಗ್ಗಿನ ಜಾಗೊಗ್ ನಾಯಿಕೂಲಿ ಮರದ ಕಾಯಿನ್ ಗುದ್ದುದ್ ಮುಟ್ಟಾವುನು–ನೆತ್ತ ಚೆಕ್ಕೆದ ಗಂಜಿನ್ ರೋಗಿಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನರಮಾನೀಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ತೆಮ್ಮನ್ ನಾಯಿತೆಮ್ಮ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಇಲ್ಲದ ಮುಟ್ಟುಡ್ ತೌಡುನ್ ಪರಡಾದ್ ಅವೆನ್ ತೆಮ್ಮ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ನಾಯಿದಲಕ್ಕ ನಕ್ಕುದ್ ತಿನೊಡು.

ಕಿನ್ನಿ ದೀಯಿನ ಪುಚ್ಚೆ, ನಾಯಿಲು ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಐಕ್ಲೆನನೇ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ನಿ ತಿನ್ಪಿಲೆಕ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಮರ್ದ್ ಅವೇ ನಾಡೊಂಡು. ಐಕ್ಲೆನ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ಗಾಯ ಆಂಡಾ ಐಕ್ಲೆನ್ ನಕ್ಕುದು ನಕ್ಕುದು ಗಾಯೊನು ಗುಣ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ನಾಯಿಗ್ ಅಜೀರ್ಣ ಆಂಡಾ ಕಾಂಡೆದ ಪನಿತ ಕದಿಕೆನ್ ತಿಂದ್‌ಂದ್ ಕಕ್ಕ್‌ದ್ ಸರಿ ಮಲ್ತೊನ್ನುವಾ. ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಣಿಲು ಐಕ್ಲೆನ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಐಕ್ಲೆ ನಾಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಗೆ ತೂನಗ ನಂಕ್ ಸೋಜಿಗ ಆಪುಂಡು. ತೆರಿಯುಂಡು, ವಾಸ್ತವವಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಪನ್ಪಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಸಾಚಾ ಪ್ರೇರಣೆಡ್ದ್ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ ರೂಪು ಪಡೆತಿನ ಪಂದ್ ಪನೋಲಿ.

♦ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪಿನ ರೋಗೊಲೆಡ್ **'ಪರಂಗಿ ರೋಗ'**ಲಾ ಒಂಜಿ. ಮಲ್ಲ ಜಾತಿದ ಪರೆಂಗಿ ಪೆಲಕಾಯಿ ಆನಗ ನೆಕ್ಕ್ **'ಆನೆ ಪರಂಗಿ'** ಪಂದ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊನ್ನುವೆರ್. ಮೆಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಚರ್ಮೊಲು ಪೂರಾ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಚರ್ಮೊ ರೋಗದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುನ ಈ ರೋಗಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ **'ಆನೆ ತಜಂಕ್'** ದಯಿನ್ ಮರ್ದ್‌ದಲೆಕ್ಕ ಗಲಸ್‌ದ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ವಿಧಾನ : ಈ ದಯಿತ ಇರೆಕ್ಲೆನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುದೊಟ್ಟು ಅರೆತ್‌ದ್ ಅರ್ಧ ಕೊಂಡೆದಾತ್ ರಸೊನ್ ಸೀಕ್‌ದ ಜಾಗೊಗ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಉಂದು ಗುಣ ಆಪುಂಡು. **(ಡಾ। ಅಶೋಕ್ ಆಳ್ವ – ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ)**

‘ಅನೆ ಪರೆಂಗಿ’ ಪನ್ಪಿ ರೋಗೊಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ರೋಗದ ಪುದರ್‌ಗ್ ಪೋಲಿಕೆ ಇಪ್ಪುನ **‘ಆನೆ ತಜಂಕು’**ದ ಇರೆನ್ ಗಲಸುನೆಟ್ಟ್ ಮರ್ದುಗುಲಾ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಪ್ಪುನ ಸಾದೃಶ್ಯ ತತ್ತ್ವೊ ದೆರ್ತು ತೋಜಾವುಂಡು. ಈ ಅರ್ಥೊಡ್ ಅವೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ತೊನ್ನುನ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನದ **ಸಾದೃಶ್ಯ – ವೈದೃಶ್ಯ** ತತ್ತ್ವೊನ್ ಮೂಲು ನಮ ತೂವೊಲಿ.

*****

ಅದೆ – 3

3.1 ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲವಾತ್ ಇಲ್ಲ–ಮರ್ದುಲು

3.2 ನಾಯಿಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಮರ್ದುಲು

3.3 ಕೋರಿಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಮರ್ದುಲು

3.4 ಪುಚ್ಚೆ

3.1 ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯ : ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲವಾತ್ ಇಲ್ಲ –ಮರ್ದುಲು

ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡುನಗ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಸಾಂಕುನ ಪೊಲಬು ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದುಲು:

- ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡರೆ ಆನಗ ಕಡಿ ಪದೆಂಜಿ (ಪದೆಂಗಿ) ತೊಪ್ಪು ಕೊರುಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಆ ತೊಪ್ಪುದ ನೂಲುದ ಅಂಶೊರ್ದಾರ ಕಂಜಿ ಪಿದಯಿ ಬರರೇ ಸುಲಭ ಆಪುಂಡು. ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿಂಡ ಅಯಿತ ನಾರುಲಾ ಆಪುಂಡು.
- ಪಾಜೇವುದ ತೊಪ್ಪು ಕಂಜಿ ಪಾಡಿಬೊಕ್ಕ ಕಜೆಲ್ ಬೂರಿಜಿಂಡ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅವೆನ್ ಕೊರ್ನಗ ಪಾಜೆವುದ ತೊಪ್ಪುಡು ನೀರುದ ಪಸೆ ಇಪ್ಪರೇ ಬಲ್ಲಿ, ಪೆತ್ತಗ್ ಶೀತ ಆಪುಂಡು.
- ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡುನ ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಲದ ದುಂಬು ವಾರಗ್ ಒರ ಬಸಳೆ ತಪ್ಪು, ಬೊಲ್ಲೆ ತಪ್ಪುದ ಗಂಜಿ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಪೆತ್ತೊಲು ಸಲೀಸಾದ್ ಸುಲಬೊಡ್ ಕಂಜಿ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತುಂಡು. ಬಸಳೆದ ತೊಪ್ಪು ತಂಪು ಬೊಕ್ಕ ನ್ಯೋಳಿದ ಗುಣ ನೆಟ್ಟ್ ಉಂಡು.
- ಕಂಜಿ ಪಾಡುದ್ ಪೆತ್ತ ಕಜೆಲ್ ಪಾಡುಜಿಂಡಾ ಕಂರ್ಬುದ ತಪ್ಪು, ಬೆದರುದ ತಪ್ಪು ತಿನಿಯರೇ ಕೊರೊಡು. ಉಂದು ಮಕ್ಕು ಘಾಟು ಆಯಿನೆಡ್ರದಾವರ ಕೊರಿನ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆದುಲಯಿ ಕಜೆಲ್ ಪಾಡುವಾ.
- ಪೆತ್ತೊಗ್ ತೇರೆದ ಕೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿ ಕಂಜಿ ಪಾಡಿಲಕ್ಕನೇ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡು ಕೊರೊಡು. 2 ದಿನ, 2 ಸರ್ತಿ ಪೆತ್ತೊಗ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕಜೆಲ್ ಪಾಡ್ಯರೇ ಬೆಚ್ಚ ತೆಲಿಕ್ ತಾರಾಯಿದೆಣ್ಣೆ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಪೆತ್ತಗ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕಜೆಲ್ ಪಾಡ್ಯರೇ ತೆಲಿಕ್ ಪೀಲಿ ತಪ್ಪು ಪಾಡ್ದು ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ರೀ ಪ್ಲಾಂಟ್ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಪೊಡಿನ್ ಬೆಲ್ಲದೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತು ಕಾಂಡೆ–ಬಯ್ಯ ರಡ್ಡ್ ಪೊರ್ತು ಕೊರುಂಡ ಕಜೆಲ್ ಪಾಡುಂಡು.
- ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪೆತ್ತಗ್ ಶೀತ ಆವಂದಿಲೆಕ ತೌಡು, ಪುಂಡಿದೊಟ್ಟು ವೋಮದ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್ದು ಮಲ್ತು ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪೆತ್ತೊಗು ಶೀತ ಕೊಲ್ಪಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮೂಜಿ ದಿನ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ ಮಂಜೋಲುದ ಖಾರ ತಿನ್ಪಾವೆರ್. ಆಶೋಕಾರಿಷ್ಟ ಕಷಾಯನುಲಾ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪೆತ್ತೊಗ್ ಪೇರ್ ಎಚ್ಚಾವರೇ, ನೆತ್ತೆರ್ ಮೈ ಕೂಡಾವರೇ ಗಂಜಿ

ಬೈಪಾನಗ ನಾಲು-ಐನ್ ನೀರುಳ್ಳಿ ಮೂರ್ದುರ್ಬೆಲ್ಲ ಕಲತ್'ದ್ ಸುಮಾರು ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ದೀವೊಡು.

- ಪೆತ್ತದ ಕಜೆಲ್ ಬೂರುಜಿಂಡ ನುರ್ಗೆದ ಚೆಕ್ಕೆನ್ ಗುದ್ದುದು ಕೊಂಬುಡ್ ಕಟ್ಟುಂಡ ಬೂರುಂಡು.

ಗರ್ಭ ಉಂತರೇ :

- ಪೆತ್ತನ್ ಬೋರಿಗ್ ಬುಡ್ಪಿನೈಡ್'ದ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ದುಂಬು ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಪೊಣ್ಣೆದ ಕೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿನ್ ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಕೊರೊಡು, ಗರ್ಭ ಉಂತುಂಡು.
- ನಾಲು ದಿನ ನಾಲು ಮೂಲಂಗಿ, ಬೇರುಸೊಪ್ಪು, ರಡ್ಡ್ ಪುಂಡಿ, ನುರ್ಗೆದ ಸೊಪ್ಪು ಪುಂಡಿ, ಗೊಬ್ಬರದ ತಪ್ಪು ರಡ್ಡ್ ಪುಂಡಿ, 15ಡ್ದ್ 15 ದಿನ ಬೋರಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಸರಾಗ್ ಕೊರೊಡು.

ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡರೇ ಬಂಗ ಆನಗ ತೆರಿಯೊಡಾಯಿನ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮಲು - ಕಂಜಿದ ಕಾರ್ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕುನ ಮುಟ ತೂವೊಡು. ಅನುಭವದಕ್ಲು ಕೈ ಗರ್ಭಕೋಶದ ಉಲಯಿ ಪಾಡ್ದು ಮೆಲ್ಲನೇ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಪಡಿಕೆದ ಕರ ಸುರುಟು ದರಿಂಡ ಜಾಸ್ತಿ ಪೊರ್ತುರ್ಮಲ್ಪರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಐಕುಲು ಆ ನೀರು ದಿಂಗುವಾ. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಪಿರಕಾರ್ ಬತ್ತುಂಡ ಜಾಗ್ರತೆ ಆವೊಡು. ಎದುರುದ ಕಾರ್ ಬತ್ತುಂಡ ಸುಲಭ. ವೋವು ಕಾರ್ ಪಂದ್ ಉಗುರು (ಅವುಡು) ತೂನಗ ಗೊತ್ತು ಆಪುಂಡು. ಮೆಲ್ಲೊಡು ವೊಯಿಪೊಡು, ಬೊಕ್ಕ ದುಡಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ಹದೊಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ತು ವೊಯಿಪೊಡು. ಕಂಜಿ ಬತ್ತಿನ ಜಾಗ ಕೈ ಪೂರಾ ಪಾಡುದು ಹದ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಹದ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್'ಗ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡುದ್ ಕಂಜಿ ಬತ್ತಿನ ಜಾಗೊಗೆ ತೇಪೊಡು. ದಿನಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಆಂಡಲಾ ನಾಲು ದಿನ ಹದ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ತೇಪೊಡು. ಅಪಗ ಆ ಜಾಗ ಸಿರುಂಟುಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕಂಜಿ ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ ಗರ್ಭಕೋಶಲಾ ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಪಿರನೂಕುದ್ ಸರಿ ದೀಪೆರ್ ಅನುಭವದಕ್ಲು. ಕಕ್ಕೆಲು-ಉಮಿಲು ಕುಲ್ಲಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕಯಿಬೇವುದ ಎಣ್ಣೆ ಆ ಜಾಗೆಗ್ ಮೈತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಐಟ್ ಬೇನೆಲ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಬುಡುಂಡ ಉಲಯಿದ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಜಿ, ಕೆಲೆಂಜಿ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಪುರಿ ಆಪುಂಡು. ಪೆತ್ತದ ಕಜೆಲುನಲಾ ಮಣ್ಣುಡು ಗುಂಡಿ ದೆತ್ತುದು ಕೊಂಪುವೆರ್. ನಾಯಿಲು, ಕೋರಿಲು ತಿನುಂಡ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಸೀಕು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಕಾರಣೊಗ್ ಬಾರೀ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಮಣ್ಣುದುಲಯಿ

ಪಾಡುದ್ ಮುಚ್ಚುವೆರ್. ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡಿಲಕ್ಕನೆ, ಬೆಚ್ಚ ನೀರುಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು. ಇಂಚ ನಾಲು ದಿನ ಮೀಪಾವೊಡು.

ಕಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮರ್ದುಲು :

- ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡಿನ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಂಡಲಾ ಕಂಜಿ ಲಕ್ಕಿಜಿಂಡ ಪಜ್ಜಿ ತೆತ್ತಿದ ಬೊಲ್ದುನು ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪೇರು ಕೊರ್ಪಿನ ಬಾಟಲ್ಡ್ ಅಲಜದ್ ಜೆತ್ತಿನಡೆನೇ ಜುಂಬರೇ ಕೊರೊಡು. ಪರ್ಪಾಯರೇ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪರ್ಪಾಂಡ ಪೇರ್ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗ್ ಪೋದು ಕಂಜಿಗ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಪುಂಡು. (ಶ್ರುತಿ ಅಮೀನ್ –ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ–ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ)
- ಕಂಜಿಗ್ ಪುರಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ ಓಮ, ಉಪ್ಪು, ಬಚ್ಚಿರೇ ಕೈಟ್ ಪಿಜೆಂಕುದ್ ತಿನಪಾವೊಡು.
- ಎಲ್ಯ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪುರಿ ಆಡಿ ಲಕ್ಕುನ್ಯೆಕ್ ಕಂಚಲದ ತೊಪ್ಪು ಅರೆತ್‌ದ್ ಎಲ್ಯೆಲ ಮಿಠಾಯಿದಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್ ದೀದ್ ಅವೆನುಲಾ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಉಪ್ಪುನುಲಾ ರಡ್ಡ್ ದಿನಕ್ಕೊರ ಬೊರಿಯುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಕೊರೊಡು. ಪೇರು ತಿನ್ಪಿನ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬಂಜಿಡ್ ಬೇಗ ಪುರಿ ದಿಂಜುನು. ಈ ಮರ್ದ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನಕ್ಕೊರ ಸುಮಾರು ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಕೊರೊಡು. ಬೋರಿಗ್ ಕೊರಿನ ಪೆತ್ತೊಗು ಕಯಿಬೇವುದ ಎಣ್ಣೆ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಗಾಯೊಡು ಕೆಲಂಜಿ ಕುಲ್ಲಂದಿಲೆಕ್ಕ ಈ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜುವೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕಿದೆಟ್ ಉಮಿಲ್ ತುಚ್ಚುನ್ಯೆಕ್ ಕಿದೆತ ಅಟ್ಟೊಗು ನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪುನ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಬೀಲೊಗು ತಾಗುಲೆಕ್ಕ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್ (ನೇಲ್ ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್). ನೆಕ್ಕಿ ತೊಪ್ಪು ಬೀಲಗ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೀಲ ಬೀಜಾನಗ ಮೆಯಿಕ್ ಐತ ಘಾಟು ತಾಗೊಂದಿತ್ತುಂಡ್. ಆಯಿಟ್ ಉಮಿಲ್ ದೂರ ಪೋಪ.

ಸೊಂಟದ ಪಾರೆ ಪೋಪಿನಿ :

ಬೋಡಾಯಿನ ಸೊತ್ತುಲು ಬೊಕ್ಕ ವಿಧಾನ

ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಡ್ಡೆಲ ತಪ್ಪು. ನೆಕ್ಕಿ ತೊಪ್ಪು ಪಂದೆಲ್ ತೊಪ್ಪು, ನೆಕ್ಕ್ 1/2 ಚಮಚ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, 1/2 ಚಮಚ ಮಂಜೋಲು, ಸಾಸಿಮೆ, ಜೀರಿಗೆ, ವೋಮ

ಬೆಲ್ಲ ಕಾಟು ಪೆತ್ತದ ಪೇರುಡ್ ಉಂದು ಮಾತ ಕಡೆದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ತು ಬೊಕ್ಕ ಕೆರೆಂದೆಲ್‌ಗ್ ಪೂಜುದ್ ತಿರ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಂಗುದ ಪಾಲೆಡ್ ಸುತ್ತುದು ದಡ್ಡಲ್‌ದ ಬೂರುಡು ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೋಗಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇಲ್ಲಮದ್ದುಲು :

- ಎರ್ಲೆಗ್, ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಪುಗೆಲ್ ಬರುಪುನ್ಯೆಕ್ ಪಂಜಿದ ನೆಯಿ, ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದಿನ ನೆಕ್ಕರೆ ಕುಕ್ಕು ಅರೆತದ್ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಅವುಡುಡ್ (ಉಗುರು) ಪುರಿ, ಉದಲ್ ಆಪಿನ್ಯೆಕ್ ಪೇಪರ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಅಯಿತ ಕರಿ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಸೀಕುಗ್ ಕಂಡದ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಸರು ಉಲಯಿ ಪೋದು ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಕಾರ್ ಕುಡುಪುನಗ ಪುರಿ ರಟ್ಟೊಂದಿತ್ತುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುಡೇ ದೆಕ್ಕುದು ಪೇಪರ್‌ದ ಕರಿ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಈ ಸೀಕುಡ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಅವುಡುಡ್ ಪುರಿದ್ರಸರಾದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಪಿದಯಿ ಬರೊಂದಿತ್ತುಂಡ್. ಐಕ್ ಕುಂಟುಗು ಪಾಡುನ ಗೋಲಿನ್ (ಪುರಿಕಾಯಿ) ನೀಲಗಿರಿತ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಪರತಿ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪುರಿಕ್ಲು ಸೈತುದು ಪಿದಾಯಿ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್ತಾ.
- ಬಾಯಿಡ್ ಪೊಕ್ಕೆ ಆಂಡಲಾ ಗೊಂಡೆ ಪೂತ ತಪ್ಪು ತಿನಿಯರೆ ಕೊರೊಡು.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಅಜೀರ್ಣ ಆಂಡ ಎಣ್ಮೆದೆಣ್ಣೆನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು. ಇಂಗುಲಾ ತೆಲಿಕ್ ಪಾಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.
- ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಜೀರಿಗೆ ಕಡೆದ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತುದ್ ನಿಂಗಾವೊಡು. ಅಜೀರ್ಣೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡ್.
- ಕೆರ್‌ಂದೆಲ ಬೇನೆಗ್ ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.
- ಮೆಯಿಟ್ ಗಾಯ ಆಂಡ ಕಾಟ್ ಬಸಲೆ ಗುದ್ದುದು ರಸೊನು ಮುಟ್ಟಾವೊಡು.
- ಕೊಂಬು ತುಂಡು ಆಂಡ ಪರ್ತಿದ ಕುಂಟುನು ಪೊತ್ತಾದ್ ಪತ್ತಾವೊಡು. ನೆತ್ತೆರ್ ಉಂತಿಜಿಂಡ ಅಚ್ಚಿ ಬೆಲ್ಲನ್ ದೊಂಡೆಗ್ ನಿಂಗಾವೊಡು. ನೀರ್ ಪರ್ಪಾದುಲಾ ನಿಂಗವೊಲಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್ಟುಂಡು.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲು ನೀರು ನೀರಾದ್ ಅಂಬಿ ಪಾಡುಂಡು 'ಉರ್ಚುನು' ಪನ್ಪೆರ್. ಐಕ್ ನೆಲ ಅಡಪರೆ ಮಲ್ತಿನ ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐತ ಬೊನ್ಯಗ್

ಗಂಜಿಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಂಬಿದ ಬೆಜಂಟನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐತ ಭಸ್ಮೊನು ಗಂಜಿಡ್ ಕಲತುದ್ ದೀಪೆರ್. ಕಂಗ್‌ದ ಲತ್ತ್ ಪಾಲೆನ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಆಹಾರ್ ಆದ್ ಕೊರ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಈ ಪಾಲೆನ್ ಸನ್ನ ಕೊಚ್ಚುದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಪೇರು ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.

- ಕೆರ್‌ಂದೆಲ ಬಾಪುಗು ನಾಲು ಪಟ್ಟು ಆಲೋವಿರಾ, ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟು ಮಂಜೋಲು, ಸುಣ್ಣ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಪಾವೊಡು.
- ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬಂಜಿಡ್ ಪುರಿ ಆಂಡ ಮುತ್ತುಗದ ಬೀಜೊನು ನೀರ್‌ಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಗೊಟ್ಟ ಪಂಡ ಬೆದುರುಡ್ ತಯಾರು ಮಲ್ತಿನ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಪರ್ಪಾವುನಂಚಿನ ವಸ್ತು.
- ನೀರು ಅಂಬಿ ಪಾಡುನೆಕ್ಕ್ (ಭೇದಿಗ್) ಬಾರೆದ ಪೂಂಬೆ ಸನ್ನ ಮೂರುದ್ ರಡ್ಡ್ ಲೋಟ ನೀರು ಪಾಡ್ದು ಅರ್ಧ ಲೋಟ ಆನಗ ದೆತ್ತುದು ಅವೆನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕಾರ್‌ಗಂಟು ಬೇನೆಗ್ ಲಕ್ಕರೆ ಆವಂದೆ ನಿತ್ರಾಣ ಆಪಾ. ಐಕ್ ಕಂಗುದ ಸೋಗೆ, ಪೆಲತ ಇರೆ, ಪುಳಿತ ಇರೆ ಮಲ್ಲ ಅಂಡೆಡ್ ಪಾಡ್ದು ಕೊದ್ಯಾದ್ ಹದಾ ಬೆಚ್ಚ ನೀರುಗ್ ಕಾರುಗ್ ದಾರೆದಲಕ್ಕ ಮೈಪೊಡು.
- ಮರಿಯಲೊಡು ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಶೀತ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಂಚಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮಂಜೋಲು, ವೊಂಟೆ ಪುಲಿ, ಬೆಲ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಖಾವಂಟೆ ಪಾಡ್ದು ಕಲ್ಲುಡು ಕುಟ್ಟುದ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ತಿನ್ಪಾವೆರ್.
- ಜಾನುವಾರುಲು ಕಾರು ಪೊಲಿತೊನುಂಡ ಪುಂಚದ ಮಣ್ಣನ್ ಕಂತುದ್ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣುದ ಕರೊಟು ನೀರು ಪಾಡ್ದು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನಗ ನೆಕ್ಕಿದ ಕೊಡಿನ್ ಪಾಡ್ದು ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರುನ್ ಕಾರುಗ್ ಮೈಪುವೆರ್. ಮುಟ್ಪಾನಗಲಾ ನೆತ್ತ ಇರೆತ ರಸೊನು ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಪೂಜುವೆರ್.
- ಕೆರ್‌ಂದೆಲ ಬಾಪು ಬನ್ನಗ ನೆಲ ಉತ್ತರಾಣಿದ ಬೇರುನು ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಪಾವೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡು ಬಗೆ ಉಂಡು. ಉತ್ತರಾಣಿ ದೈಯಿತ ಕಡ್ಡಿನ್ ಹೋಮ ಹವನೊಗುಲಾ ಗಲಸುವೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ 'ಬೆರುಪುರಿ' ಬೆರಿಕೋಲುಡ್ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಬೆರಿಟ್ ಬಲ ದಾಂತಿಲಕ್ಕ ಆದ್ ಸಂಕಟ ಆಪುಂಡು. ಕೈ ಕಾರು ದಕ್ಕುವಾ. ಐತ ಬೆರಿಕೋಲುಗು ಮುಟ್ಟುನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಪತ್ತೊಂದು ಒಂಜಿ ಜೋರುಡು

ಪೆಟ್ಟು ಪಾಡೊಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಶಕ್ತಿನ ಇತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಜವನ್ಯೆರ್ ಆವೊಡು. ಒರಕ್ ತಟ ತಟ ತುಲ್ಲುದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸರಿಯಾಪುಂಡು. ಐಕ್ಲೆ ನರಕ್ಲು ಸಡಿಲಾಪ.

ಎರ್ಲೆನ್ – ಬೋರ್ಲೆನ್ ಗುದ್ದಾವುನು:

ಬೋರ್ಲೆನ ಬೆರಿಕ್ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡುದ್ ಕಟ್ಟುನಗ ಅವು ಜೆಪ್ಪುವಾ. ಬೊಕ್ಕ ಎದುರುದ ರಡ್ಡು ಕಾರ್, ಪಿರಾವುದ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ ಕಟ್ಟೊಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಅನುಭವದಕ್ಲು ಬೋಡು. ಅವೆನ್ ಪತ್ತರೇ ನಾಲು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಯಿನ ಅನುಭವ ಇತ್ತಿನ ಜನಕ್ಲು ಬೋಡು. ಸೊರ್ಕುದಿನ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ದಪ್ಪರೇಗೋಸ್ಕರ ಮಾದಾವೆರ್. ಉಂದು ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ತಾಂಕನೆ ಆವೊಡು. ಮೆಯಿಕ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಪೂಜುವೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಸೇರು, ಒಂಜೊಂಜಿ ಎರುಕ್ ಬೇಪಾದ್, ಉಜ್ಜೇರುಡ್ ಗುದ್ದುದ್, ತೌಡು ಬೆರೆಸುದ್, ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಕಲತ್‌ದ್ ತಿನಿಯರೇ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಲೆನ್ ಗಾಯೊಗು ಕಾಟನ್ ಕುಂಟುದ ಕರಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿದ ಪೊಡಿನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ತಾಂಕುನೆಕ್ ತುಲುಟು ಒಂಜಿ ಗಾದೆನೇ ಬೈದುಂಡು. "ಪೆದ್ಮೆದಿ ತಾಂಕುನ ಪಂಡ ಎರ್ಲೆನ್ ತಾಂಕುಲೆಕ"

- ಬೀಲೊಡು ಪುರಿ ಆಂಡಾ ಬೆಚ್ಚ ಕಯಿಬೇವುದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬೀಲೊನ್ ಮುರ್ಕಾವೆರ್. ಬೀಲ ಕರಂಚುನೊಟ್ಟಿಗೆ ಪುರಿಲಾ ಸೈಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪುರಿ ಮೇಯಿತ್‌ದ್ ಎರುತ ಪೂರಾ ಬೀಲನೇ ತಿಂದ್ ಪಾಡುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆದ ರೋಮಲಾ ತಾಲುಂಡು.
- ದುಂಬ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕಣ್ಣುಡು ನೀರು ಜಪ್ಪುನೆಕ್, ಪುರುಕ್ ಬರ್ಪಿನೆಕ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಮೆಯಿಕ್, ಮಂಡೆದಡಿಕ್ ಪಾಡುದ್ ಪೂಜೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ ಪಾಡುದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಅರಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಒರಕ್ ಉರಿಂಡಲಾ ಕಣ್ಣು ನಿರ್ಮಲ ಆದ್ ಕಸಕುಲು ಪಿದಾಯಿ ಬೂರೊಂದಿತ್ತುಂಡು.
- ಕಾರ್ ಪುಡಾವುನೆಕ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ತಾರು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರು. ಕಯಿ ಬೇವುದ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಬೋರಿಗ್ ಪೌಡರ್ ಪಾಡುದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.
- ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೆರುನೆಕ್ ಸುಂಠಿದ ರಸೊಟು ಸೋಡಾದ ಪುಡಿ ಪಾಡ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ತೆಮ್ಮಗ್ ಉಪ್ಪು, ಕಯಿಬೇವುನ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತ್

ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ **"ಕಪ್ಪೆ ಆತುಂಡ್"** ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಜೊಲ್ಲೆನ್ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ. ಅವೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನೀರುಡ್ ದೆಕ್ಕೊಡು ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪರಡುಂಡು.

- ಅನಾನಸುದ (ಪರಂಗಿ ಪೆಲಕಾಯಿ) ಇರೆನ್ ಬಾಡಾದ್ ಐತ ರಸ ಪರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ತೆಮ್ಮಗ್.
- ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಸರೀರೊದ ಮಿತ್ತ್ ಗಂಟು-ಗಂಟು ಆನಗ ಪೆತ್ತ ತಜಂಕುದ ಇರೆ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜುವೆರ್.
- ಕೈ ಕಾರ್ ಪೊಲಿಂಡ ಕೋರಿ ತೆತ್ತಿದ ಬೊಲ್ಡು, ಸುಣ್ಣ ಗಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾದ್ ಕಾಟನ್ ಕುಂಟು ಸುತ್ತೊಂದು ಬರೊಡು. ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಂಟುನು ದೆಪ್ಪೊಡು, ದೆಪ್ಪರೆ ಕತ್ತೆರ್‌ರೇ ಬಂಗ ಆಪಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಚೂರಿನ್ ಗಲಸುವೆರ್.
- ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಮೈ ನಿಲ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕೆಲು ಆದ್ ದಡ್ಡು ಕಟ್ಟುಂಡ ಅತ್ತುಂಡ ಮೆಯಿತ ರೋಮೊಲು ಪೂರಾ ತಾಲುಂಡ **'ಕೊರಬೆ'** ಮೀನುದ ಕಿನ್ನಿನ್ ಕಂತುದ್ ಇಡೀ ದಿಂಗಾವೆರ್. ಈ ಸೀಕುಗ್ **'ದಳಿ'** ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.
- ಪಂಜಿದ ಚರ್ಬಿದ ಅಂಸೊನ್ ಕಾಯಾದ್ ನೆಯಿ ಮಲ್ತ್ ದೀಪೆರ್. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ವಾತೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಕಾರ್‌ಗಂಟು ಬೇನೆಗ್ ಪೂಜುವೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ **'ಬೆರಿಕುರಿ'** ಸೀಕುಗ್ ಅಂಬಿ ಪಾಡುನ ಜಾಗೊಗು ರೆಚ್ಚಾವುದ ದಂಟ್‌ನ್ ಉಲಯಿ ಪಾಡ್ದು ಪುಡಪುವೆರ್. ಅತ್ತುಂಡ ಬೆರಿಕ್ ಅಂಬಿದ ಕರ ಕಟ್ಟುದು ಬೆಚ್ಚ ಎಣ್ಣೆ ಮೈಪೊಡು. ಈ ಸೀಕುದ ಲಚ್ಚಣ ದಾದಪಂಡ ಕೈ ಕಂಜಿಲು ಕೈ ಕಾರ್ ದತ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುವ. ಬೆರಿ ಬಗ್ಗಾವುಂಡು. ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಲ್ತಿಲಕ್ಕನೇ ನರ ಸಡಿಲ ಆದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಆರಾಮ ತಿಕ್ಕುಂಡು.
- ಕಾರ್‌ಬಾಯಿ ರೋಗ ಜಾನುವಾರ್‌ಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೋಗ. ಆಂಡಲಾ ತುಳುನಾಡುದ ಪಿದಾಯಿದ ಪ್ರದೇಶೊಗ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತುಂಡ ಮುಲ್ಪ ಒಂತೆ ಕಮ್ಮಿಯೇ. ಚಳಿತ ಪೊರ್ತುಡು ಈ ಸೀಕು ಎಚ್ಚ ಪಂದ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯೊ ಮಲ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಹಿರಿಯೆರ್ ಪಂಡೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಾದ್ ರಾಗಿನ್ ಕಡೆದು ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರರೇ ಸುರು ಮಲ್ತುಂಡ ಈ ರೋಗ ಬರ್ಪಿನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಮ್ಮಿ. ಉಂದು ಉಷ್ಣೊಡು ಬರ್ಪಿನಿ. ನೆಕ್ಕ್ ಆಯಿನಾತ್ ತಂಪು ಮಲ್ಪೊಡು. ಕೆಸರ್‌ಡ್ ನಡಪಾವೆರ್. ಬಾಯಿದ ಪೊಕ್ಕೆಗ್ ನ್ಯೊಲಿಸರನ್

ತಿನಿಯರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಸಲೆದ್ ತಪ್ಪು ತಿನಿಯರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಾಯಿನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರುನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೆಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಾಗಿನ್ ಕಡೆದ್ ತಪ್ಪಾವಂದೇ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತು ಕೊರೊಡ್. **"ರಾಗಿ ಪರಿನಾಯೆ ನಿರೋಗಿ"** ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆದಲೆಕ ರಾಗಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಆದುಂಡು.

- ದೊಂಡೆದ ಉಲಯಿ ಗುಳ್ಳೆ ಆದ್ ಟಾನ್ಸಿಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ ಐಕ್ಲು ಬೇನೆಡ್ ತಿನುಪಿನ ಬುಡೊಂದಿತ್ತ್. ಅಪಗ ರೆಜ್ಞಾವುದ ದಂಟುನ್ ಪಾಡ್ದು ಅವೆನ್ ಒಡೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಐಕ್ಲೆಗ್ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆದ್ ಸುಖ ಆವೊಂದಿತ್ತುಂಡು.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ 'ಬೆರ್‌ಕುರಿ'ಗ್ ಬೆರಿಕ್ ಬೊಲ್ಕಲ್ಲುದ ಮಿತ್ತ್ ಚರ್ಮೊದ ಜೋಡುನು ದೀದ್ ಮೈಪು ಸೂಡಿಡ್ ಹಾಕುಂಡ ಒಂಜೇ ದಿನೊಟು ಸುಮಾರಾಪುಂಡು.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೆರುಂಡ ಜೊಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಚಿಹ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆ ಅರೆತುದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕಣ್ಣುಗ್ ತಾಗುದ್ ಕಲಂಕ್‌ಂಡ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾದ್ ಬಾಪುಂಡು. ಆ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ಕುಕ್ಕುದ ತೊಟ್ಟು, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿನ್ ನಮನ ಬಾಯಿಡ್ ಅಗ್ಗಿದ್ ಅಯಿತ ರಸೊನು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬುಡೊಡು. ಒಂತೆ ದಿನೊಟೇ ಕಣ್ಣು ತೆಲ್ಯಿದ್ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ದೊಂಡೆ ಬೇನೆಗ್ ವೋಮ, ಬಜ್ಜಿರೆ, ಉಪ್ಪು ಮೂಜೆನ್ ಒಂಜಿ ಬಾರೆದ ಇರೆಟ್ ಕಟ್ಟುದು ತಿನಿಯರೇ ಕೊರೊಡು. ಅಗ್ಗಿದ್ ತಿನ್ನಗ ದೊಂಡೆ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ತಿನಪಾನಗ ಐತ ಬಾಯಿ ಪಂದಾವೊಡು. ಅಪಗ ಐತ ಜೊಲ್ಲೆ ಜತ್ತುದ್ ಪೋನಗ ಐತಾತಿಗೇ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.
- ಚಳಿ ಬತ್ತುಂಡ, ಕಿನ್ಯ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬೊನ್ಯ ಪಾಡುದೆ ಮೆಯಿಕ್ ಮಸಾಜ್ ಕೊರುಂಡ ಅವು ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.
- ಕಂಜಿಲು ನೀರ್ ನೀರ್ ಅಂಬಿ ಪಾಡುನೆಕ್ ಚಾತ ಕನ್ನೆಗ್ ಲಿಂಬೆಪುಲಿ ಪುಂಟುದ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ನರಮಾನಿಲಾ ಈ ವಿಧಾನೊನ್ ಗಲಸುವೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಕಾರ್ ಜಾರುದ್ ಬೂರ್ದು ಬೇನೆ ಲಕ್ಕುಂಡ ಬೊನ್ಯಗ್ ತೆಲಿ ಮೈತ್‌ದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಅವು ಒಂತೆ ಅರತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೈತ ಉಂಡೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತಾಗಿನಡೆ ಸಮ ಲೇಪ ಪೂಜೊಡು.

- ಉಮಿಲ್ ತುಚ್ಚರೇ ಬಲ್ಲಿ, ರೋಗ ಬರರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬೊನ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಮೆಯಿಕ್ ದುಂಬು ಪೂಜೊಂದು ಇತ್ತೆರು.
- ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ದಾದಂಡಲಾ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟೊಲು ಅಗ್ಗಿದ್ ಗಾಯ ಆಂಡ ಕಾಲಜೀರಿಗೆ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್.
- ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಪೋಯಿನ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರಿದ್ ಗಾಯ ಆಂಡಾ ಕಾಲಜೀರಿಗೆನ್ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕೊದ್ಯಾದ್ ಅರ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಮರಿಯಲೊಡು ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಶೀತ ಆಂಡ ಅತ್ತುಂಡ ಪೆಲಕಾಯಿ ಎಚ್ಚ ತಿಂದು ಆರೋಗ್ಯ ಹದಗೆಟ್ಟುಂಡ ಕಾಲಜೀರಿಗೆ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಪಜ್ಜಿ ಮಂಜೊಲುದ ಕೋಡು, ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಂಚಿ, ಸುಂಠಿ ಪೂರಾ ಕಲತ್‌ದ್, ಅರೆತ್‌ದ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತ್ ತಿನರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ನೀರುಡ್ ಪಾಡ್ದು ಕೊದ್ಯಾದ್ ಬೆದುರುದ ಗೊಟ್ಟೆಡ್ ಒಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಗಾಯ ಆಂಡ ನಂಜಿ ದೆಪ್ಪರೇ ಕಾಲ ಜೀರಿಗೆ, ಮಂಜೋಲು, ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕೊದ್ಯದ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಪೆತ್ತ ತಜಂಕ್‌ನ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ದಪ್ಪುನಗ ಪಲಾಯಿ ತಾಗುದ್ ಪುಗೆಲ್ ಬೇನೆ ಬರ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ನೆತ್ತ ಇರೆತ ರಸೊನು ಪೂಜುವೆರ್.

ನಾಯಿಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಮರ್ದ್ :

- ನಾಯಿಗ್ ಮೆದುಲು ಜ್ವರ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಪುಳಿ ಅಲೆ ನುಪ್ಪುಡು ಕಲತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ನಾಯಿ '**ಪರೆಂಗಿ**' ಸೀಕುಗ್ "**ಆನೆ ತಜಂಕ್**"ದ ರಸ ದೆತ್ತುದು ಪೂಜುವೆರ್.
- ನಾಯಿಗ್ ಮೈತ ಮಿತ್ತ್ ಕಜ್ಜಿ ಇತ್ತುಂಡ ಕೇ ಬೊನ್ಯ ಹದ ಬೆಚ್ಚ ಇಪ್ಪೊಡು, ಪಾಡುದ್ ಮೈಪು ಸೂಡಿಡ್ ಅಡಪುವೆರ್. ಉಂದೆಕ್ ತುಲುಟು ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನದ ನುಡಿಲಾ ಉಂಡು. "**ನಾಯಿದ ಕುತ್ತು ಬೊನ್ಯಡ್ ಪೋವಡ್**".
- ಅಂಚನೇ ಕುರೆಪಂದಿನ ನಾಯಿದ ಬೀಲ ಕತ್ತೆರುಪುನಲಾ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ನಾಯಿನ್ ಪತ್ತ್ ದೀದ್ ಐತ ಬೀಲೊನ್ ಮಣೆತ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ಆ ಜಾಗೊಡು ದಪ್ಪ ಬೊನ್ಯದ ಲೇಪ ಪಾಡ್ದು ಬೀಲನ್ ಒಂಜೇ ಪೆಟ್ಟುಡ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

- ನಾಯಿದ ಕಿನ್ನಿಗ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲುಗು ಒರ ಓಮದ ಕಷಾಯ ಪುರಿ ಆಡಿ ಲಕ್ಕುನೆಕ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ನುಂಗು ತುಚ್ಚುನೆಕುಲಾ ಬೊನ್ಯ ಪಾಡುಂಡ ಗಾಯ ಮಾಜುಂಡು.
- ನಾಯಿ ಕೆಲವು ಸೀಕುಲೆಗ್ ಸ್ವಯಂ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ಪುಂಡು. ತನಕ್ ಗಾಯ ಆಂಡ ನಕ್ಕುದ್ ಅತ್ತುಂಡ ಬೊನ್ಯದ ರಾಸಿಡ್ ಪಿರೆಡುದ್ ಗಾಯೊನು ಸುಮಾರು ಮಲ್ತೊನ್ನುವಾ. ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ಕದಿಕೆ ಅತ್ತುಂಡ ಪಜಿರ್‌ನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕಕ್ಕುದ್ ಬಂಜಿ ಸರಿ ಮಲ್ತೊನ್ನುವಾ. ಉಂದು ಎಚ್ಚಾ ಕೈಪೆ ಇತ್ತಿನ ಈ ಪಜೀರ್‌ನ ತಿನ್ಪುಂಡು.
- ನಾಯಿಗ್ ಮರ್ಲ್ ನಾಯಿ ತುಚ್ಚುಂಡ ಕಟ್ಟುದ್ ಪಾಡ್ದು (ಇತ್ತೆದ ಉಜಾಲದಲೆಕ್ಕ ದುಂಬು ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುಗು ಪಾಡುನ ನೀಲಿ ಪೊಡಿ) ನುಪ್ಪುಗ್ ಬೆರೆಸುದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. (**ಶ್ರುತಿ ಅಮೀನ್–ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ**)
- ನಾಯಿದ ಮೆಯಿಟ್ ಪರೆಂಗಿ ಆಂಡ ಕಯಿಬೇವುದ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಮಂಜೋಲ್ದ ಪೊಡಿ, ಕರ್ಪೂರ ಕಲತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು.
- ನಾಯಿಗ್ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಬಂಜಿಗ್ ತಿನರೇ ಕೊರಂದಿನಪಗ ನುಪ್ಪುದೊಟ್ಟುಗು ಪೇರು, ಬೆಲ್ಲ ಕಲತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ನಾಯಿಲೆಗ್ ತೆಮ್ಮ ಇತ್ತುದು ಐಕ್ಲು ತಿನುಪಿನ ಬುಡುಂಡ ಒಡುತ ಮಂಡೆನ್ ನುಪ್ಪುಡು ಕಲತ್‌ದ್ ನಾಯಿಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಐತ ತೆಮ್ಮ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

ಕೋರಿದ ಮರ್ದ್ :

- ಕೋರಿದ ಕಫೊಕ್ ಆಡು ಸೋಗೆದ ತೊಪ್ಪುದ ರಸ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ರಸ, ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್‌ದ್ ಕಲತ್‌ದ್ ರಸ ಕೊರೊಡು.
- ಕೋರಿಗ್ ಬರ್ಜಿನ ಪರಂಗಿಗ್ (ಮೋನೆದಲ್ಪ ಬೂರುನ) ಆಡುಸೋಗೆದ ರಸೊಕು ಮಂಜೋಲು ಪಾಡ್ದು ಪೂಜೊಡು.
- ಕೋರಿಗ್ **ಬಾಲ್** ತಾಗಿನೆಕ್ಕ್ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುವೆರ್. ತೆಟ್ಟ್ ಒರಿಯುಂಡು. ಆಯಿನ್ ಬುಡುಪಾದ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿಕ್ ಕಯಿಬೇವುದ ತಪ್ಪುದ ರಸ ದೆತ್ತುದು ಮುಟ್ಟಾವೆರ್. ಆಂಡ ಉಂದು ಮಸ್ತು ಉಷ್ಣಗೆ.

- ಚಲ್‌ಪೇನ್‌ಗ್ (ಕೋರಿದ ಪೇನ್) ಕೆಲೆಂಜಿ ತಪ್ಪು ಪಾರೊಗು ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಚಲ್‌ಪೇನ್ ಆಪಿನಿ ಎಚ್ಚಾದ್ ಪಾರೊಗು ಕುಲ್ಲಿನ ಪೆರಡೆಡ್ ಕೆಲೆಂಜಿ ತಪ್ಪುನು ಕಟ್ಟುಂಡ ಪೊವೊಂದಿತ್ತುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಅಯಿಕ್ ಪೌಡರ್ ಬೈದುಂಡು.
- ಕೋರಿದ ಕಫಕ್ ನೀರುಳ್ಳಿ ರಸ ಅತ್ತ್‌ಂಡಾ ಕೈರೆ ಪುಳಿತ ಇರೆತ ರಸ ಪರ್ಪಾವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಪರಂಗಿ ಪೆಲಕಾಯಿದ ಇರೆನ್ ಬಾಡಾದ್ ಐತ ರಸ ದೆತ್ತುದು ಪರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಕಾರ್‌ಡು ಆನಿ ಆಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನೆಲಟ್ ಕಟ್ಟುದು ಪಾಡೊಡು. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್‌ದ ನೆಲೊಟು ಕಟ್ಟುಂಡ ಕಾರ್‌ಗ್ ಉಷ್ಣ ಆದ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಆನಿ ಆಪುಂಡು. ಆನಿನ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ದೆತ್ತುದು ಬೀಜದೆಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಡು.
- ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿಗ್ ಬಾಲ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಗಾಯ ಆಂಡ ಕಡೆಂಜದ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಡು. ಬಂಜಿಗ್ ಕೈರೆ ಪುಲಿತ ಇರೆತ ರಸ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕೋರಿಲೆಗ್ ಸೀಕು ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ತಡೆಪರೇ ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟು ಆಯರೇ ಕಪ್ಪು ಉದಲ್‌ದ ಗೂಡುನು ಕಂತುದ್ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ತಿನರೇ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಕೋರಿಲೆಗ್ ಜ್ವರ, ಮೈಲಿ ಇಂಚಿನ ಸೀಕು ಸುರು ಆಂಡ ಕಂಚಲ ತಪ್ಪುದ ರಸ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಕೋರಿಲೆಗ್ ಬಾಲ್ ತಾಗುದ್ ಆಯಿನ ಗಾಯೊಗು ಕಂಚಲದ ತಪ್ಪುನು ಪೊತ್ತಾದ್ ಕರಿ ಮಲ್ತು ಗಾಯದ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡುವೆರ್. ನೆಡ್ರಸರಾದ್ ನಂಜಿ ಕಮ್ಮಿಯಾದ್ ಗಾಯ ಬೇಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. ಮೆಯಿಟ್ಟ್ ಕಜ್ಜಿ ಬೂರುನೆಕ್ಕುಲಾ ನೆತ್ತ ರಸೊನು ಪೂಜುವೆರ್. ಕಂಚಲ, ರೋಗ ಗುಣಮಲ್ಪುನ ತಸಿಯಾದ್ ಮಸ್ತು ಉಪಯೋಗಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

*****

ಅದೆ – 4

4.1 ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ : ಕುಲಕಸುಬು– ಉಪಕಸುಬು

4.2 ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊರೆನ ಪೊಲಬು

4.3 ಕೆಲವಾತ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮರ್ದು

ಕೊರ್ಪಿನ ದೈ–ಬೂರು, ಮರಕ್ಲೆನ ಪೊಲಬು

4.1 ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ – ಕುಲಕಸುಬು/ಉಪಕಸುಬು :

"ಶಸ್ತ್ರ ಆವಡ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಡ್" ಗಲಸುಜಿಂಡ್ ಐಕ್ ಮಣ್ಣ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೋಡಿ ಮೂಲೆ ಸೇರುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಇನಿಕ್ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಮಾಹಿತಿಲು ಮಾಜೊಂದು ಪೊವೊಂದುಂಡು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ನಮೂನೆನ್ ವಿಚಾರ ಮಲ್ತು ತುಲಿತು ತೂನಗ ಅಕ್ಲೆನ ಅನುಭವೊದ ತುಪ್ಪೆಗ್ ತರೆ ಬಗ್ಗಾವೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿದ ಸೊತ್ತುಡು ಗುಣ ಆವಂದಿನ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಪರಿಸರೊಟು ಬುಲೆದು ಬೈದಿನ ದೈ, ಮರ, ಬೂರುದ ಮರ್ದ್ ತಯಾರು ಮಲ್ಪರೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತುಂಡು. ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಖನಿಜೊಲೆಡುಲಾ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪರೇ ತೆರಿದಿತ್ತುಂಡು. ಲೇಪ, ಕಸಾಯಿ, ಎಣ್ಣೆ, ಶಾಖೊ ಇಂಚಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪೊಡು ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನ ನಮೂನೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ವಿಸಯೊಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತಜ್ಞೆರ್ ಇತ್ತಿನಲೆಕ್ಕನೇ ಆ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಖಾಯಿಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಮರ್ದುಗು ಕಾಸು ದೆತ್ತೊನುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುಜಿ ಏರುಲಾ ಪ್ರೀತಿಡು ದಾಲ ಸೊತ್ತು ಕೊರುಂಡ ದೆತೊನೊಂದಿತ್ತಿನ ವೈದ್ಯ ವಿದ್ಯೆ ಬಜೀ ಮಿತ್ತವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಅದ್ ಇತ್ತುಜಿ. ಮುಂಡಾಲ, ಮುಗೇರ, ಕೊರಗ, ಮೇರೆರಂಚಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗೊಡುಲಾ ಮರ್ದುದ ಗೇನೊನು ಎಡ್ಡೆನೇ ತೆರಿದಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಲಿಂಗ ಭೇದ ಆಡ್ ಜಾತಿಧರ್ಮ ಭೇದ ಆವಡ್ ಇತ್ತುಜಿ.

'ಬಿಲ್ಲವೆರ್ ಬಲ್ಲವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ನಾಟಿ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪಿನೆಟ್ ಮೊಕ್ಲು ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಬಿಲ್ಲವೆರೆಗ್ ಬೈದ್ಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಉಂಡು ಮೊಕ್ಲೆನೆಟ್ಟ್ ಬೈದ್ಯರು ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದ ವೈದ್ಯರು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದ. ಕೆಲೆಸಿಲು, 'ಬೆರು ಮೇಪಿನಿ' ಪನ್ಪಿನ ಕುಜಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕುಗ್, ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕಾರ್‌ದ ಬಿರೆಲ್‌ದಡಿಟ್ ಪೊಕ್ಕೆಲೆಲಾದ್ ಒಡೆತ್‌ದ್ ಮಸ್ತು ಸಮಯ ಆಂಡಲಾ ಗುಣ ಆವಂದಿನ್ನೈಕ್ 'ತಲಾರ' ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಂಬದೆರ್ ಕೋಲ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಮೋನೆಡ್ ದೆಪ್ಪುನ 'ಅರದಾಳ' ನೆಕ್ಕು ಸರಿತ ಮರ್ದ್ ಪಂದ್ ತೆರಿದಿನಕ್ಲು ಪನ್ಪೆರ್. 'ಅಪಸ್ಮಾರ' ರೋಗೊಗ್ ಮಡ್ಡೆಲೆರ್ ಕುಂಟು ಅರ್ದುನ ಕಲ್ಲುಡ್ ನೀರುದ ಧಾರೆ ಪತ್ತುನ ಒಂಜಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿ ಇತ್ತುಂಡು. ಮೊಕ್ಲು ತಯಾರು ಮಲ್ಪುನ 'ಉಜೆ' ಪನ್ಪಿನ ಮೂಲಿಕೆಡ್ ಸುದ್ದದ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಇತ್ತುಂಡು.

ಇಂಚ ದುಂಬುದ ಜನಪದೆರ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಎಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಮಾತ ಸಮುದಾಯಡೊಲಾ ಕೆಲವಾತ್ (ವಿಶಿಷ್ಟ) ಮರ್ದುದ ಗೇನ ಇತ್ತಿನ ನರಮಾನಿಲ್, ಪಂಡಿತೆರ್ ಇತ್ತುದು ಮಾನಾದಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಗಮನಾರ್ಹ ಆದುಂಡು. ಪಾರಂಪರಿಕವಾಯಿನ ಈ ವಿದ್ಯೆನ್ ಕಲ್ಪಿನಕ್ಲು ಕಮ್ಮಿ ಆದ್ ಉಂದು ಇನಿತ ದಿನ ಮಾಜುದು ಪೋವೊಂದುಂಡು.

4.2 ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯರೆನ ಪೋಲಬು :

ತಲತಲಾಂತರೊಡ್ದ್, ಕೈಡ್ದ್ ಕೈಕ್ ಪಗರೊಂದು ಪತ್ತಿನ ಈ ಗೇನ ಗುರುಹಿರಿಯೆರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದ, ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಅನುಗ್ರಹದೊಟ್ಟು ಪಲಿತು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ ತುಳುವೆರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಕೈಗುಣ' ಪಂಡ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸದ ಪ್ರತಿಫಲ. ತಿಬಾರ್‌ದ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್, ಕಡೆಂಜದ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಭಂಡಾರಿಲು, ಪಾಂಗಳದ ವೈದ್ಯರೆ, ಪಾಣಾಜೆ ಪಂಡಿತೆರ್, ಪರಂಗಡಿದ ಹರಿಭಟ್ರ್, ಪಾಡ್ದಾನೊಲೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನೆಯರೆನ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದೆತಿ, ಬಬ್ಬುನ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯ ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಪುದರುಲು ನಮಕ್ ಕೇನರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯೊಡು ತೆರಿದಿನ ಕೆಲವಾತ್ ವೈದ್ಯೆರೆನ ಪೋಲಬು ಮೂಲು ಕೊರ್ತುಂಡು.

1. ಸೀತಾರಾಮ ಬಾಲಡ್ಕ

ಧರ್ಮತ್ತಡ್ಕದ ಬಾಲಡ್ಕಡ್ ಪುದರು ಪೋತಿನ ಪರಂಪರಾಗತ ನಾಟಿ ಪಶುವೈದ್ಯರ್. ಮೆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಾಂತಪ್ಪ ಮೂಲ್ಯೆರ್ 1934ಟ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಮಾಣಿಲ ಗ್ರಾಮೊದ ಕೊಮ್ಮುಂಜೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಮದಾನು ಬೊಕ್ಕ ಚೋಮ ಮೂಲ್ಯ ದಂಪತಿಲೆನ್ ಸುರುತ ಮಗೆ. ಕಾಂತಪ್ಪ ಮೂಲ್ಯೆರ್ ಆರೆನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಅಮ್ಮು ಮೂಲ್ಯೆರಡ್ದ್ ಈ ನಾಟಿ ವಿದ್ಯೆನ್ ಕಲ್ತೆರ್. ಮೇರು ಬಾಯಾರು ಗ್ರಾಮದ ಬಾಲಡ್ಕಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಇವರ್ತನಾಲ್ ವರ್ಸೊಡೇ ಮರ್ದು ಕೊರಿಯರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಗೇನ ಇತ್ತಿನ ಮೇರ್ ಕೈ ಕಂಜಿಲೆನ ಕಾರ್‌ದ ಎಲು ಗೋಡಾವುನ, ನಂಜಿ ದೆಪ್ಪುನೆಟ್ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆ.

ಬುಡೆದಿ ಅಪ್ಪುನೊಟ್ಟು ಬಾಳುದಿನ ಕಾಂತ ಮೂಲ್ಯರೆಗ್ ಎಣ್ಮ ಜೋಕ್ಲೆನ ಮಲ್ಲ ಸಂಸಾರ. ಮೆರೆಗ್ 'ಪೆಂಡ್ಸ್ ಕನಿಯಾಲ' 1934ಟ್ ಸನ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕಾಂತಪ್ಪ ಮೂಲ್ಯೆರ್ ದೇವೆರೆ ಪಾದ ಸಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆನ ಮಗೆ ಆಯಿನ ಸೀತಾರಾಮ ಬಾಲಡ್ಕ ಪರಂಪರಾಂಗತ ಆದ್ ಬೈದಿನ ಈ ಕಸುಬುನು

ದುಂಬೊರುತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ವೃತ್ತಿಡ್ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಯಿನ ಮೇರ್ ತಾನೆ ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಕಲ್ತಿನ ಕಸಾಯ, ಲೇಪ ಮಲ್ತ್ ತಯಾರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕಾರುಬಾಯಿ ಸೀಕು, ವಾತ, ಜ್ವರ, ಕೈಕಾರ್ ಪೊಲ್ಯಿಂಡ, ಎಲು ಗೋಡ್ಯಾವುನ ಇಂಚಿನ ಎಚ್ಚಿನ ಸೀಕುಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಮೇರು ಕಾಸುಗೋಸ್ಕರ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನಾರ್ ಅತ್ತ್. ದೂರ ದೂರ ಮುಟ ಮೆರೆನ್ ಊರುಡ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಏರಾಂಡಲಾ ಮನಸ್ಸು ತೆರಿದ್ ಖರ್ಚಿಗ್ ಕೊರುಂಡ ದೆತೊನುವೆರ್. ದೂರದ ಊರು ಪಂದ್ ಆಂಡ ಬಾಯಿಪಾತೆರಡುಲಾ ಕಾಯಿಲೆದ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ತೆರಿದ್ ಕಸಾಯಿಲಾ, ಲೇಪಲಾ ಕೊರ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಬಾಯಿಡ್ ಇಂಚ ಮಲ್ಪುಲೇ ಪಂದ್ ವೈದ್ಯೊನ್ ಪಂತಿನಲ ಉಂಡು.

ಪಶುವೈದ್ಯೆರ್ ಕೈ ಬುಡ್ತಿನ ಏತೋ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಡ್ ಗುಣ ಮಲ್ತುದೆರ್. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕೆರಾಯಿನ ಮುಪ್ಪತ್ತೈನ್ ವರ್ಸೊದ ಮೇರ್ ಬುಡೆದಿ, ರಡ್ಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಅಪ್ಪೆನೊಟ್ಟು ಬಂಗ ಬುಡ್ದು ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್ ದಿನದೆಪ್ಪುನಾರ್. ಅರೆಗ್ ತೆರಿದಿನ ಕಸಾಯ, ಲೇಪದೊಟ್ಟು ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲವು ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆದ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ಕೂಡುಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಏಳನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ ಕಲತ್‌ದಿನ ಮೇರ್ ಅಮ್ಮೆರೆನೊಟ್ಟು ಗುಡ್ಡೆ-ಗಾಡುಡ್ ತಿರುಗೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಮೂಲಿಕೆ ವೈದ್ಯೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ನರಮಾನಿಲೆಗ್, ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಆಂಡಾ ಸೀತಾರಾಮ ಮೂಲ್ಯೆರು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕೈತಲ್‌ದ ಭಟ್ರೆಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕೆರಾದ್ ಬೆನ್ಪೆರ್. ವೊವೇ ಮಾಹಿತಿ ಕೆಂಡಲಾ ತಂಕ್ ತೆರಿದಿನೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪನ್ಪಿನ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸ್‌ದಾರ್ ಸೀತಾರಾಮ ಮೂಲ್ಯೆರ್. ತನ್ನ ವೈದ್ಯೊದ ಇತಿಮಿತಿನ್ ತೆರಿದಿನಾರ್. ಅಮ್ಮೆರ್‌ನಾತ್ ಮಸ್ತ್ ವಿಸಯೊದ ಪೊಲಬು ಇಜ್ಜಿ, ಆತ್ ತೆರಿಯೊನರೇ ಆಯಿಜಿ ಪಂದ್ ಬಾಯಿಬುಡುದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ತಂಕ್ ಗೊತ್ತಾಂತಿನೆನ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ ಪಂದೆ, ಪನರೇ ದುಂಬು ಪಿರ ತೂವಂದಿನ ಜನ. ಮೇರೆಗ್ 'ಪೊಸಡಿ ಗುಂಪೆ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ 2014ಡ್ ಮೇರೆನ ಸೇವೆಗ್ ಸನ್ಮಾನ ಮಲ್ತುದುಂಡು.

ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೆರಾಯಿನ ಸೀತಾರಾಮೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮಾಹಿತಿಲು :

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ನಾಟಿಮರ್ದ್, ಪೆತ್ತದ ಕಷಾಯ ಮಲ್ಪೆರ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ **ದೈಕುಲು** :- ತುಳಸಿ-ಕೊಡಿ, ಕೊಂದೆ-ಕೆತ್ತೆ, ಅನಿಲೆ-ಕೆತ್ತೆ, ಕೊಯಮರುವ-ಕೆತ್ತೆ, ಕಾಟಂಬಟೆ-ಕೆತ್ತೆ, ಆಡುಸೋಗೆ-ಕೊಡಿ, ಚೇರೆ-ಕೆತ್ತೆ,

ಎಲ್ಯಕೊಡಿಂಚಿ–ಕೆತ್ತೆ, ಕೊಡಿ, ಮಲ್ಲ ಕೊಡಿಂಚಿ–ಕೆತ್ತೆ, ಪುಚ್ಚೆಪಂದ್ರ್ ದೈ–ಕೊಡಿ, ಮಾನೀಗ–ಕೊಡಿ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳ್–ಬಳ್ಳ್, ಕಿರತಕಡ್ಡಿ–ಕೊಡಿ, ಇಸಮುಂಗುಳಿ–ದಡಿ, ಒಳ್ಳೆಕೊಡಿ–ಕೊಡಿ, ಸೋಮವಾರ–ಕೆತ್ತೆ, ಜೂತಿಕಾಯಿ–ಕಾಯಿ, ಬೇತೆ ಕೆತ್ತೆ.

ಕಷಾಯ ಮನ್ಪುನ ವಿಧಾನ : ನೀರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಸನ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒವ್ವೆ ಕೆತ್ತೆ, ಕೊಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬೇಯಿಪಾವುನೆ.

ಪೆತ್ತಗ್ ಜ್ವರ, ಬಂಜಿ ಅಜೀರ್ಣ, ದೊಂಡೆದ ಕಪ್ಪೆ, ಚೆಮ್ಮ, ಬಂಜಿಬೇನೆ, ಪಡಿಕೆ ಕಜ್ಜಿಲ್, ಅಂಬಿ ಬಂದಾಂಡ, ವಿಷತ ವಸ್ತು ಮೇಯಿಂಡ ಕಷಾಯ ಪರ್ಪಾವುನ ಎಡ್ಡೆ.

ಪೆತ್ತದ ಕಾರ್ ಕೈ ಪೊಲಿಂಡ ಪಾಡೊಡಾಯಿನ ಮರ್ದ್:

ಎರ್ಚಿಮರ (ಕುರ್ಮ)ದ ಕೆತ್ತೆ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಉಪ್ಪುನ್ ಪೊತ್ತುದ್ ರಕ್ತಬಲ, ಮೈತಬಳ್ಳ್ ಚೀಯದ ನೈಯಿತ ಲೇಪ.

ಪೆತ್ತನ್ ಮೀಪಾವುನ ಕಷಾಯ : ಪೆಲತ ತಪ್ಪು, ಪಂದ್ರ್‌ಸೋಗೆ, ಓಟೆಪುಳಿ ತಪ್ಪು, ವಾತಾಂಗೊಳ್ಳಿ.

ಕಿರ್‌ಂದೆಲ್ ಬೇನೆಗ್ : ಕುಂಬುಡದ ತಪ್ಪು, ಚೀಯದನೈಯಿ, ಸೇಡಿ, ಮೂಜಿ ಕಬರ್‌ದ ತಪ್ಪು, ಮಲ್ಲ ಕೊಡಿಂಚಿದ ತಪ್ಪು, ಪೆತ್ತಂಜಕ್‌ದ ತಪ್ಪುದ ಲೇಪ.

ದೊಂಡೆಕಪ್ಪೆ, ದೊಂಡೆಬೇನೆ – ಪೆತ್ತಜಂಕ್ ತಪ್ಪು, ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಬೆಲ್ಲ, ರಡ್ಡ್ ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಂಚಿ ಗುದ್ದುದ್ ಮಾತ್ರೆ.

ಪೆತ್ತದ ತರೆಭಾಪುಗ್ : ಚೂರಿ ಮುಳ್ಳು ಕೊಡಿತ ಲೇಪ.

ಪೆತ್ತದ ಪೊಸಸೀಖ್ (2020) : ಪಜಿಮಂಜಲ್, ಕಯಿಬೇವು ತಪ್ಪು ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.

ಕಯಿಬೇವುದ ತಪ್ಪು, ಪಜಿಮಂಜಲ್, ನಾಲ್‌ಕೊಂಡೆ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬೇಯಿಪಾದ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಪೂಜುನೆ.

ಸೀಖ್‌ದ ಲಕ್ಷಣ : ಕೈ ಕಾರ್ ಬೇನೆ, ಕಜ್ಜ, ಜ್ವರ, ಮೇಲ್‌ಕೈ ಬೇನೆ.

ಪೆತ್ತದ ನೆತ್ತೆರ್ ಪಡಿಕೆ : ಕರ್ಲೆಂಕಿದ ಕೆತ್ತೆದ ಕಷಾಯ.

ಪೆತ್ತಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ ಬೊರಿಪುನ ಕೈದ್ ಮಲ್ಪರೇ : ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ತಪ್ಪು ಗುದ್ದುದ್ ಲೇಪ.

ಪೆತ್ತಗ್ ಪೇರ್ ಇಜ್ಜಂಡ : ಉದಿರ್‌ಬಳ್ಳ್‌ದ ಕಂಡೆ.

ಪೆತ್ತಗ್ ಗರ್ಭ ಉಂತಿಜಂಡ : ಮನ್ಯೋಳಿದ ಬೇರ್, ಪೊಂಗಾರೆದ ಕೆತ್ತೆ, ಮುಂಡಿದ ಬೇರ್, ಐನ್‌ಪುಂಡಿ ಅರಿತ ಗಂಜಿ (ತಿಂಗೊಳ್‌ಡ್ ಮೂಜಿದಿನ)

ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಚೆಮ್ಮ : ಪಂಚಪತ್ರದ ರಸ, ತಿಮರೆ

ಪೇರ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ ಉರ್ಚುವೆರ್ : ಲಿಂಬೆಪುಳಿತ ರಸ ಎಣ್ಮೆದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಪರ್‌ಪಾಯರೆ.

ಪೆತ್ತದ ಕಣ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ ದೆಪ್ಪರೆಗ್ : ಮೂಜಿ ಕಳ್ಳಿ ಇರೆ ಸೂರ್ಯ ಕಂತುನ ಪೊತುಗ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪತೊಂದು ಬರೊಡು. ಅಯಿಟ್ ಒಂಜಿ ಇರೆ ಸೂರ್ಯ ಕಂತುನ ಪೊರ್ತುಗ್ ಉಪ್ಪು, ಮಣ್ಣ್, ದಾಸಿಮೆ ಇರೆನ್ ಮುಷ್ಟಿಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿಸಲ ತರೆಕ್ ಸುತ್ತಾದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಡು.

ಪೆತ್ತದ ವಾತದ ಮರ್ದ್ : ಕೊಂದೆದ ತಪ್ಪು, ಪುಗೆತ ಕರಿ, ತಿಮರೆ, ವಾತಾಂಗೊಳ್ಳಿದ ತಪ್ಪುದ ಲೇಪ.

ನಾಯಿ : ನಾಯಿಗ್ ಚೆಮ್ಮ, ಅಜೀರ್ಣ, ಜ್ವರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೆತ್ತಗ್ ಮಲ್ಲುನಂಚಿನ ಕಷಾಯ ಪರ್ಪಾವೊಡು .

ಕೋರಿ : ಕೋರಿಗ್ ಚೆಮ್ಮ, ಕಫ, ತೂಂಕುನೈಕ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಮರ್ದ್ :

ಒಳ್ಳೆಕೊಡಿ, ಪರಂಗಲಕಾಯಿದಡಿ, ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆದ ರಸ (ಕಷಾಯ)

ಸೀತಾರಾಮ ಅರೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ದೈಕುಲು :

ತುಳಸಿ, ಆಡುಸೋಗೆ, ಒಳ್ಳೆಕೊಡಿ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಕರಿಬೇವು, ತುಂಬೆ, ತಿಮರೆ, ನೋಲಿಸರ, ನೆಲಮುಚ್ಚಿರ್, ಗೋಳಿದ ಬೀನೆ, ಚೇಪುಳ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಪಜಿ ಮಂಜಲ್, ಕಿರತಕಡ್ಡಿ, ಬೇವುಸೊಪ್ಪು, ಆಶೋಕಮರ, ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟಗೇರ್, ಬೊಲ್ದು ದಾಸನ, ಬೊಲ್ದು ನಾನಿಲ್, ಮಾದೇರ್, ಬಂದಣಿಕೆ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ, ಪುರಳ್‌ತಪ್ಪು, ಬಳ್ಳಾಕಿರೆ, ಪಾತಾಳಪೆರಡೆ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಅರ್ತಿ, ಗೋಳಿ, ಬಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಲಿಂಬೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಮೈತಬಳ್ಳಿ (ಮೈತಲ್), ಐತಲ್ ಬಳ್ಳ್, ಗರ್ಗ, ಕಿಂಕಿಣಿ ಬೀಜ, ಗದಿಕೆ, ಕುರುಂದೋಟಿ, ನೆಲೆಚ್ಚೇರಿ, ಕರ್ಲಂಕಿ, ದಾಸಿಮೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ವೋಮ, ಕಾಲ್‌ಜೀರಿಗೆ, ಪೆರ್ದನೆ ತಪ್ಪು, ಪಲ್ಲೆ ತಪ್ಪು, ಕಳಿಬೆಲ್ಲ, ಪಲ್ಲಿತಪ್ಪು, ಚಾಲಿಬಳ್ಳ್, ಪೊಂಗಾರೆ, ತೇರೆದ

ಕೊಡಿ, ಬೊಳ್ಳಿ ಕರುಳಿದ ಕೊಡಿ, ಬೊಳ್ಳೆತಪ್ಪು, ಚೂರಿಮುಳ್ಳು ಕೊಡಿ, ಬುಗುರಿಕಾಯಿ, ಬೇಂಗದ ಮರ, ಅಭ್ರಂಗಾಯಿದ ತಪ್ಪು, ಈಶ್ವರ ಬೇರ್, ಏಕನಾಯ್ಕನ ಬೇರ್, ಶುಂಠಿ, ಗೆಂದೆಲ್ ಬೊಂಡ, ಮಜಂಟಿ ನೈಯಿ, ಕರಿಯ ತುಳಸಿ, ಎಕ್ಕ ಮಲೆ, ನೆಕ್ಕರೆ, ಕಲ್ಲ್‌ಬಾರೆ, ಮರಬಾರೆ, ತಲೆಪಾಸಿ ತಪ್ಪು, ಸೌಂದ್ರಫಲ, ಛಾಯದ ಮರ, ಕೊಟ್ಟೆಮುಳ್ಳು, ಗಾಂಧರಿ, ಆನೆಮಂಜಲ್, ಆನೆತಜಂಕ್, ಬಜ್ಜಯಿ, ಬಜಬೇರ್, ಕಡ್ರಾಣಿ, ಪೊಣ್ಣೆದ ಕಾಯಿ, ಪೇರೊಳುದ ಕೊಡಿ, ನೇರೊಳುದ ಕೆತ್ತೆ, ಮದರಂಗಿ, ನೆಲಮದರಂಗಿ, ಬದ್ರಮುಷ್ಠಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪು, ದುಡ್ಡೆಪುಳಿ, ಕೈಪುರ, ಉಂಡೆಪುಳಿ, ಪುನರ್ಪುಳಿ, ಆರ್ಲಿಮರ, ಉಂಬುಗ, ಆಲುಂಬುಡ (ಪರೆಲ್‌ಕಾಯಿ).

2. **ದಿವಂಗತ ನೀರಪಲ್ಕೆ ಬಾಬು ಶೆಟ್ಟಿ** (ಇನ್ನ) (ಮಾಹಿತಿ – ಅರೆ ಅರುವತ್ತೆ ನಂದಳಿಕೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಕಲೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಗೇನದ ಬಲ, ಬುದ್ದಿ, ಚಾತುರ್ಮೆ, ಮರ್ದ್ ಮಾಯೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾಕ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ನರಮಾನಿ ಎರಿಯೆರೆನ ಕಜ್ಜೊನು ತೂದು, ತೆರಿದ್ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್ ಆ ಗುಣನು ದಿಂಜಾವೊಂದು ಐತೊಟ್ಟುಡು ತಾನ್ ಪುಟು ಬಲದಿನ ಕುಟುಮದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತುಡು ದಿನನಿಯದ ತೂಕೆಡ್ ತೂವರೆ ತಿಕಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ವಾ ನಮುನೆ ಒರ್ಮೈತೊಂದು ಗಳಸರೆ ಸಾದೆ ಉಂಡುಂದು ತೆರಿಯೊನೊಂದು; ನರಮಾನಿಡ್ದ್ ಪತಿನ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿ, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆಲೆಗ್ ಸಮೇತ ಐತ ಲಾಬ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪರೆ ಬಂಜ ಬರ್ಪಿನವು ಮಲ್ಲ ಪೆರ್ಮೆ.

ಪಡ್ಡೆದ್ರಡ್ದ್ ಕಾರ್ಲಗ್ ಪೋನಗ ತಿಕ್ಕುನ ಒಂಜಿ ಊರು ಇನ್ನ. ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರೊಡು ಪಚ್ಚೆ ಪಸೆರ್ದ್, ಕಣ್ಣ್‌ಗೈಸಿರ ತೋಜುನ ಈ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಸರಿ ಸುಮಾರ್ ನಲ್ಪ, ಐವ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಪಿರಾವು ನೀರ ಪಲ್ಕೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಇತ್ತೆರೊರಿ ಪಸು ವೈದ್ಯೆ ಬಾಬು ಸೆಟ್ರ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್.

ಪೆತ್ತ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಒವ್ವೇ ನಮೂನೆದ ಒಂಜಿ ಸೀಕ್ ಸಂಕಟ ಬರಡ್ ಬಾಬಣ್ಣನ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಜನಬರೊಡೆ. ಪಲಾಯಡ್ಡ ಬೂರ್ದಿನ ಪೆತ್ತೊನುಲಾ ಒರೊಕು ಸರ್ತ ಉಂತಾವುನ ಬಿರ್ಸೆ ಮೇರ್. ಎರ್ಮೆ, ಪೆತ್ತೊಲು ಕಂಜಿ ಪಾಡ್‌ನಗ ಪಾಕ ಸರ್ತಿ ಕಾರ್ ಅದೊರ್ಡೇ ತಿಕೊಂದು ಬಂಜ ಆಪಿನ ಉಂಡು. ಅಂಚಿನ ಏತೋ ಕೇಸ್‌ಲೆನ್ ಸಲೀಸಾದ್ ಸಮಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡೆತ್ತಲಾ ಜೀವ ಒರ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಬಾಬಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲದ ತಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲಾಯಿನ ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ, ಕೋರ್ಲೆಗ್ಲಾ ಮರ್ದ್

ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಾಯಿದ ಕಾರ್ ಪೊಲಿಂಡ, ಕೆಬಿ ಪರೀಂಡ, ಕೋರ್ಲೆಗ್ ದಾಲಾ ಸೀಕ್ ಸಂಕಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಲಾ ಮೆರೆಡ ಮರ್ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಐಕ್ ಲೇಹೊನು ಸ್ವತಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಬೇತೆ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ತಾಂಕುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಜಿ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಐಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಮರ್ದ್ ಅರೆತುವರಾ ದಾನ್ನ.

ಇರ್ಲ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ, ಪಗೆಲ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ ಓಲೋಲು ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಅಲೆವೊಂದು ನಾರ್, ಬೇರ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್, ಗರ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಗುದ್ದುದು ಮರ್ದ್‌ನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಒರೊರ ಬಂಜಿದ ಬಡವು, ಬಾಜಿಲ್‌ದ ಗೇನಲಾ ದಾಂತೆ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆ ಮರ್ದ್‌ದ ಗೇನೊಡೇ ಬಿಂಗಿರಿ ಕಟೊಂದಿತ್ತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಈತಾಂಡಲಾ ಒರಿಯಡ ಒಂಜಿ ಪಾವು ಅರಿ ಆವಡ್ ಒಂಜಿ ತೌತೆದ ಮುಡಿ ಆವಡ್ ಬಯಕಂದೆ ಬಾಬಣ್ಣೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಬದಿಕಿನಾರ್. ಏರ್ಲಾ ದಾಲಾ ಕೊರಿಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಅವೆನ್ ಮುಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಯಾನ್ ಉಂದೆನ್ ದಾಲಾ ದೆತೊಂಡೆಡ ಎನ್ನ ಮರ್ದ್‌ದ ಸಕ್ತಿ ಕುಂದುಂಡುಂದು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿಕುಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಗರ್ವ ಮಾತ್ರಾ ಏಪಲಾ ಮೂಂಕುದ ಕೊಡಿಟೇ, ಏರ್ಲಾ ಉಡಾಪೆ ಪಾತೆರಿಯೆರ್ಡ ಅವೆನ್ ಕಂಡಿಸಾವಂದೆ ಬುಡಯೆರ್. ತಾನ್ ಪಂಡಿನನೇ ಸಮಾಂದ್ ಅರೆನ ತರ್ಕತ್ತ್. ತಪ್ಪುನು ಒಪ್ಪುನುಜ್ಜಿಂಡ ಅವು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು ಇನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಅರೆನ.

ತನ್ನ ಪ್ರಾಯದ ಎನ್ಪ (80) ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಬದಿಕಿನ ಬಾಬಣ್ಣನ ಬದ್‌ಕ್ ಸಾರ್ಥಕ. ಆಂಡ ಅರೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಮರ್ದ್ ಮಾಯೆದ ಸಂಚಿದುಲಾಯಿ ಎಂಚೆಂಚಿನ ಮಾತಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಏರ್ಲ ಗಿರ್ತ್ ತೂಯಿಜೆರ್. ಸಾಲೆದ ಬಾಕಿಲ್ಡಾ ತೂವಂದಿನ ಒರಿ ಮರ್ದ್‌ದ ಪಂಡಿತೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬಜೀ ಅದೆ ಉಂದು.

3. **ದಿವಂಗತ ಶ್ಯಾಮ ಶೆಟ್ಟೆರ್** : (ಅರೆನ ಮಗೆ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ)–(1934–2015):

ಶ್ಯಾಂ ಶೆಟ್ಟೆರ್ ಕಾರ್ಲ ತಾಲೂಕುದ ಕುಕ್ಕುಂದೂರು ಗ್ರಾಮದ ಗೌರೀಬೆಟ್ಟು ಪನ್ಪಿನ ಊರುದ ಕಮಲಾವತಿ ಬೊಕ್ಕ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ದಂಪತಿಲೆನ ರಡ್ಡನೇ ಮಗೆ ಆದ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್.

ಸುಮಾರು ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೆ ಸ್ವಂತ ಕುಸಿಟ್ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪರೇ ಕಲ್ತುದು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೆದ್ದಾವುನೆಟ್‌ಲ ಬಾರೀ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದಿತ್ತೆರ್. ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಯಿನ, ಎಡ್ಡೆ ಬೆನ್ನಾಟದ ಕೃಷಿಕೆ. ಮೇರು ಎಚ್ಚಿ–ಕಮ್ಮಿ ಕಯಿಕಂಜಿದ ಮಾತ ಸೀಕುಲೆಗ್ಲಾ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬುಡೆದಿ ರತ್ನನ್ ಮದ್ಮೆ ಆತಿನ ಮೆರೆಗ್ ಆಜಿ ಜೋಕ್ಲು ಇತ್ತಿನ ತುಂಬು ಸಂಸಾರ. 1976ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಡ್ ಮೇರ್ ಬೆನ್ಪಿನ 'ಕಂಡೊದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕುದುಂಡು. ಮೆರೆ ಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆ ಜೋಕ್ಲುನೆಟ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬೊಕ್ಕ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟೆರ್ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ತೂದು ಕಲ್ತಿನ ಕೆಲವು ಗೇನಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೇನಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮರ್ದು ತಂಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದಿನಾತ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಕ್ಲೆಡ ತಿಕ್ಕುದಿನ ಮಾಹಿತಿನುಲಾ ಈ ಸಂಪ್ರಬಂದೊಡು ಸೇರಾದುಂಡು.

ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ ಅರೆಗ್ ಪೊಲಬು ಇತ್ತಿನ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪುನ ಮೂಲಿಕೆದ ಪುದರ್‌ಲು : ಪಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ, ಕಾರೋಲ್ದ ತೊಪ್ಪು, ಇಟ್ಟೆ ತೊಪ್ಪು, ನೆಕ್ಕಿದ ಕೊಡಿ, ಗೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು, ಕಂಗು, ಸೇವು, ತಿಪಲೆ ತೊಪ್ಪು, ಮುಚ್ಚಿಲ್ ತಪ್ಪು, ಕಡೀರ್ದ ಬೇರು, ಪುನರ್ ಪುಳಿ, ಹೊನ್ನೆದ ಕಾಯಿ, ನ್ಯೋಲಿ ಸರ, ಓಂಟೆ ಪುಲಿ, ನಣ್ಣಿಲ್, ತಿಮರೆ, ನೆಕ್ಕಿ, ಕೇಪುಲ, ಅರ್ತಿ, ಅಣಿಲೆ, ನಾಚಿಕೆ ಮುಳ್ಳು, ಬೈನೆ, ಬಾರೆ, ಪುಚ್ಚೆ ಪಂರ್ದ್ , ನಾಯಿ ತಜಂಕ್, ತುಂಬೆ, ಅಣಿಲೆ, ಕಂಬುರ್ಜ, ಇಜಿನ್, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಒಲ್ಲೆ ಕೊಡಿ, ಪಿನಾರಿ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರ, ಇಂಚ ಮಾತ.

4. ಶ್ರೀಮತಿ ಸೆಲೆಸ್ಟೀನ್ ಡಿಸೋಜ

ಕಾರ್ಲದ ಕುಕ್ಕಂದುರು ಊರುಡ್ ನಿಸ್ವಾರ್ಥೊಡ್ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ತು ಬದುಕೊಂದ್ ಉಪ್ಪುನ 92 ವರ್ಸದ ಪ್ರಾಯದಾರ್ ಮೇರ್ ನರಮಾನಿಗತ್ತಂದೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ಲ್ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ತು ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆತಿನಾರ್. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ಮದ್ಮೆ ಆತಿನ ಮೇರೆಗ್ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗೇನದ ಗೆಯ್ಮೆ ಅಮ್ಮೆರೆಡ್ದ್ ಬೈದಿನ ಮೇರೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಆಣು, ನಾಲ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲು, ಕಂಡನಿ ತೀರ್ ಪೋತೆರ್ ತನಕ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಮರ್ದುಲೆನ್ ದೆಂಗಾವಂದೇ, ಇತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ತೆರಿಪಾವುನ ಸರಳ ಜೀವಿ.

5. ಚೋಮ ಮೂಲ್ಯ

ಐವ ವರ್ಸೊದ ಚೋಮ ಮೂಲ್ಯರ್ ಕಲ್ಲಗುಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಊರುದ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊನ್ ಉಪಕಸುಬಾದ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಸೇವೆ

ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದಿನಮಾನಿಡ್ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕೆರಾದ್ ಜೀವನ ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಆಣು, ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲು ಇತ್ತಿನ ತುಂಬು ಸಂಸಾರ.

ಮೇರ್ ಜನಕ್ಲೆಗ್, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್, ನಾಯಿ–ಕೋರಿಲೆಗ್, ಗಾಯೊಗು ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಾಂತಪ್ಪ ಮೂಲ್ಯೆರೆಡ ಈ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತೆ ಪಂದ್ ಅಭಿಮಾನೊಡ್ ನೆನೆತೊನುವೆರ್. ದೈ– ಬೂರ್, ಮರತ ಗುರ್ತ, ಪುದರ್, ಪೊಲಬು, ಪ್ರಯೋಜನ ಗೊತ್ತು ಇತ್ತುಂಡ ಮಾತ್ರ ಮರ್ದು ಪಲಿಪು ಪಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

6. ದಿವಂಗತ ದಾಸು ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆ ಮಗಲ್ ರಮಣಿ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್

ಮಿಜಾರ್ದ 'ಕುಮೇರ್ ಪದವು'ಡ್ ಇತ್ತೊಂದು ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಮಾತ್ರ ಮಲ್ತೊಂದಿನತ್ತಂದೇ ಪಶುವೈದ್ಯೊಗುಲಾ ದಾಸು ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಮಂತ್ರ–ತಂತ್ರ ವಿದ್ಯೊಡು ಪ್ರವೀಣೆರ್. ತನ್ನ ಇರ್ವತಡ್ಮೆನೇ ವರ್ಸೊಡೇ ಮರ್ದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತುದ್ ಊರುಡ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದಿನಾರ್. ಅಜಪತ್ತೈನ್ ವರ್ಸೊಡೇ ತನ್ನ ಜೀವನಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿತೆರ್.

7. ರಮಣಿ ಯಾದವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್

ದಾಸು ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಅರೆ ಮಗಲ್ ರಮಣಿ ಯಾದವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಕಲ್ತಿನ ಮರ್ದುದೊಟ್ಟು ವೈದ್ಯೊನ್ ದುಂಬತ್ತೊಂದು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಎಲ್ಯೆಲಾ ಜಾನುವಾರುಲೆನ ತೊಂದರೆಗ್ ಮರ್ದು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಣಿ ತನ್ನ ಕಂಡನೆನೊಟ್ಟು ಕೊಣಾಜೆಡ್ ವಾಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಐವತ್ತ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊದ ಮೇರೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲು.

8. ಪದ್ಮನಾಭ ಪೈ

ಕಾಸರಗೋಡುದ ಪೆರ್ಲ ಪಪ್ಪಿ ಊರುಡ್ ಬದುಕೊಂದುಪ್ಪುನ ಪದ್ಮನಾಭ ಪೈ ಮೂಲತಃ ಕೃಷಿಕೆರ್. ಆಸುಪಾಸುದ ಊರುಡ್ ನಾಟಿವೈದ್ಯ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ, ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುವೈದ್ಯರಾದ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆತಿನಾರ್. ಎನ್ಪತ್ತರಡ್ಡ್ ವರ್ಸದ ಮೇರ್ ಆ ಕಾಲೊದ ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಪದವೀಧರೆರ್. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಎಲು ಗೋಡ್ಯಾವುನೆಟ್ಟ್ ವಿಸೇಸ ಪರಿಣಿತಿ ಇತ್ತಿನಾರ್. ತನ್ನ ಮಗಕುಲ ನೆತ್ತ ಪೊಲಬುನ್ ತೆರಿಪಾವೊಂದ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸುಮಾರು ಜನ ಬತ್ತುದ್ ಮೆರೆಡ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತೊಂದು ಪೋತೆರ್.

ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನೆನ್ ಗೊತ್ತುಂಡ್ ಪಂದ್, ಗೊತ್ತಾಂತಿನೆನ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ ಪಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಸರಳ ಜೀವಿ.

9. **ದಿ. ಲಿಂಗಪ್ಪ ಮುರಾಯ** (ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ತಿನಾರ್, ಆರೆನ ಮರ್ಮಾಲ್: ಗೀತಾ ಜೈನ್, ಪುಚ್ಚೊಟ್ಟು, ನೆಲ್ಲಿಕಾರು, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು)

ಮಾಂತ್ರಿಕರೂಪಡ್ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆವುನು : ಕಾರ್ಲದ ಬರಿತ್ತ್ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಒಂಜಿಕಾಲಡ್ ದಟ್ಟಕಾಡ್‌ರ್ದ್ ಆವೃತವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ನ ಆ ಕಾಲಡ್ ದೂರದೂರಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲುಲು. ಓಂಜಿಲೂರುರ್ದು ನನೊಂಜಿಲೂರುಗು ಪೋವಡಾಂಡ ನಡತ್ತ್‌ದೇ ಕಾಡ್‌ಕಡತ್ತ್ ಪೋವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ಯೆರ ಗುಡ್ಡೆರ್ದ್ ಹಪ್ಪು–ಕನಕ್ಕ್ ಕೊಣಪ್ಪೆದೆರ್. ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಮೇಯರ ಗುಡ್ಡೆಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಪೆದ. ಆ ಸಂದರ್ಭಡ್ ದಟ್ಟಕಾಡ್‌ಡ್ ಕಾಡ್‌ಪ್ರಾಣಿಲೆನ, (ಅಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿ) ಭೂತ–ಕುಲೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ ಉಪದ್ರ(ಚೇಷ್ಟೆ)ಡ್ ಜನಕ್ಕುಲೆಗ್ ಅಂಚೆನೆ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ 'ಗಾಳಿ ಸೋಂಕು' ಪನ್ಪುನ ಪೋಡಿಗೆದ ಕಾಯಿಲೆ ಬರ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಜ್ವರಬರ್ಪುನು, ಮೈಟ್ಟ್ ಬರೆಬೂರ್ನು. ಇಂಚ ಸುಮಾರ್ ತೊಂದರೆ ಆಪೆದ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಡ್ ನಿಯಂತ್ರಿಸರ ಹಳ್ಳಿದ ನಾಟಿವೈದ್ಯೆರ್ 'ತಡೆಕಟ್ಟ್‌ದ್' ಮರ್ದ್‌ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಸುಮರಾಪೆದ್‌ಂಡ್.

ವೇದಕಾಲಡ್ಲ ಈ ಪಂತಿಪಜಿರ್ ಮನುಷ್ಯನ ಕಾಯಿಲೆನ್ ಗುಣಮಲ್ಪರ ಮರ್ದ್‌ದ ರೂಪೊಡು ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮರ್ದ್‌ಕೊರ್ಪುನಾರ್ ಇಲ್ಲದ ದೈವದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟೊಂದು ಜನಕ್‌ಲೆಗ್, ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್‌ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಇಂಚೆನೆ ಎನ್ನ ಮಾಣ್ಣೆರ್‌ಲಾ ದಿವಂಗತ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಮುರಾಯ ಪನ್ಪುನಾರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಊರುಗ್ ಉಪಕಾರಿ. ತನ ಇಲ್ಲನೇ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಷ ವಿದ್ಯಾದೇಗುಲ ಮಲ್ದ್‌ದ್ ಊರುದ ಸುಮಾರ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಲ್ತ್‌ನ ಪಟ್ಲೆರ್ ಮೇರ್. ಕಾಲಾಂತರಡ್‌ಊರುಗೊಂಜಿ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್ತುನಾರ್. ಆ ಊರುದಲ್ಪ ಬರಿಟ್ಟೆ 'ಪಾಜೆಗುಡ್ಡೆ' ಪನ್ಪುನ ದಟ್ಟಕಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲಗುಡ್ಡೆ. ಅಂಚ ಈ ಗುಡ್ಡೆದಾಟ್‌ದ್ ಪೊಪುನಕ್‌ಲೆಗ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಅಲ್ಪದ 'ಬ್ರಹ್ಮ ಕಕ್ಕಸೆ' ಪನ್‌ಪುನ ಅಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿ ತೊಂದರೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆಗೆ. ಅಂಚ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಿನಕ್‌ಲ್ 'ಪುಚ್ಚೊಟ್ಟು' ಪನ್ಪುನ ಎಂಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ನೀರ್ ಪರಿಯೆರ್ದ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ನೂಲು ಕಟ್ಟೊಂಡೆರ್ದ ಸುಮರ್ ಆಪೆದ್‌ಂಡ್. ಆತೆ ಅತ್ತಂದೆ ಊರುದಕ್‌ಲ್ ವರ್ಸೊಗೊರ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಕ್‌ಲೆನ ಇಲ್ಲಗ್–ಕಿದೆಕ್ಕ್‌ಲೆಗ್

ಮರ್ದ್ ಪತೊಂದು ಪೋಪೆದೆರ್. ಮಾಣ್ಣೆರ್ ಮರ್ದ್‌ದ ರೂಪಡ್ ತಾಮ್ರದ ತಗಡ್‌ಡ್ ಬರೆದ್ ಅವೆನ್ ಉರ್ಕುಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್‌ಕಟ್ಟುನ ಬಲ್ಲ್‌ನ್, ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪಟೆನೂಲುನು, ಹಾರಯಿ, ವಿಭೂತಿ ಇಂಚ ಮಂತ್ರಿಸಾದ್ ಕಟ್ಟೆದೆರ್. 'ಕೈಗುಣಎಡ್ಡೆ' ಪನ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಮುಲ್ಪ ಮುಖ್ಯವಾದುಂಡು. ಮರ್ದ್ ಪತೊಂದು ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ನ್‌ಗ ಏರ್‌ಲಾ ಎದುರು ಬರಿಯರ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ನಿಯಮಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ಇಲ್ಲದ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಪತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಿದೆತ್ತ ಪಕ್ಕಸ್‌ಗ್ ಕಡ್ಡ್‌ದ ಪರಿಹಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.ಇಡೀ ವರ್ಷಲಾ ವಾ ಬಾಧೆಲಾ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬರ್ಪೆದ್‌ಜಿಗೆ. ಆ ಒಂಜಿ ವಿದ್ಯೆ ಅರೆನ ಹಿರಿಯಾಕ್‌ಲೆರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ನವು. ಅರೆನ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಇಲ್ಲ್ 'ಕೊಲ್ಲಂಜ'ಂದ್ ಮುಳಿಕ್ಕಾರ್ ಪನ್ಪುನ ಊರುದಲ್ಪ. ಅಲ್ಪಲಾ ಅರೆನ ಹಿರಿಯಾಕ್‌ಲ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಒವ್ವೇ ಪಣವು ದೆತೊನಂದೆ ಆರ್ ಊರುದಕ್‌ಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಇಂಚ ಅರೆನ ಸೇವೆ ಅಪಾರವಾಯಿನವು. ಇತ್ತೆಲಾ ಅರೆನ ಜೋಕುಲು ಅರೆನ ವಿದ್ಯೆನ್ ಮುಂದುವರಿಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

4.3 ಕೆಲವಾತ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದೈಕ್ಲೆನ ಪೊಲಬು

1. ಅರ್ತಿ

ಔದಂಬರ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ಡ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡ್ಡೆತುದುಂಡು. ಕನ್ನಡಡ್ ಅತ್ತಿ ಗಿಡ, ತುಳುಟ್ ಅರ್ತಿ ಪಂದ್, ಹಿಂದಿಡ್ ಅಂಜೂರ್ ಲೆಪ್ಪುನ ನೆತ್ತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುದರ್ ಫೈಕಸ್ ಗ್ಲೊಮೆರೆಟ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಕಸ್ಟರ್ ಫಿಗ್ಸ್ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. 'ಅರ್ತಿದ ಪೂ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕಂದ್' ಪನ್ಪಿನೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತು ನಂಬೊಲಿಗೆ ಕತೆಕ್ಲು ಉಲ್ಲಾ. ನೆತ್ತ ಪಂದ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್, ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಆಹಾರ. ಐತ ಕಾಯಿನ್ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದು ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇಡೀ ಮರನೇ 'ಮರ್ದ್‌ದ ರಾಣಿ' ಪಂದ್ ಆಯುರ್ವೇದಡ್ ಪುಗಾರ್‌ದೆರ್. ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪೇರು ಎಚ್ಚಾವರೇ ನೆತ್ತ ಇರೆ ತಿನ್ಪಾವೆರ್. ಉಂದು ಮಲ್ಲ ಮರ. ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ನೈಸ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಂಡ. ಇರೆಕ್ ಕೆಂಪು ದಂಟು. ನೆತ್ತ ಕಾಯಿ ಬುಗುರಿದ ಕಾಯಿದಲಕ್ಕ ಉರುಂಟಾದ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ವೊವೇ ಭಾಗೊಗ್ ಗಾಯ ಮಲ್ತೊಂಡಲಾ ಐತಾ ಬೊಲ್ದು ಪೇರು ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಮಸ್ತ್ ಸಂಪು.

ಪುರಾಣೊದ ಕಥೆಟ್ ನರಸಿಂಹ ದೇವೆರ್, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಪನ್ಪಿ ರಕ್ಕಸೆನ್ ಕೆರ್ನ್‌ಗ ಆ ರಕ್ಕಸನ ನೆತ್ತೆರ್ದ್ ಅರೆ ಕಯಿತ ಉಗುರುಡ್ ನಂಜಿ ಆದ್ ಬೇನೆ ತಡೆಯರೆ ಆವಂದಿನಪಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವೆರ್ ಅರ್ತಿದ ಮರತ ಚಕ್ಕೆದ ರಸೊನ್

ನರಸಿಂಹ ದೇವೆರೆನ ಕೈಕ್ ಪಾಡಿಯೇರ್. ಈ ಮರ್ದು ನಂಜಿ ಒಯಿತ್‌ದ್ ಬೇನೆ ಸುಮಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ಮಾತ ಕತೆ ಪಾತೆರಲೆಡ ಅರ್ತಿದ ಮರತ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣ ನಂಕ್ ತೆರಿಯುಂಡು.

2. ಅಣಿಲೆ

ಉಂದೆನ್ ತುಳುಟು ಅಣಲೆ, ಕನ್ನಡಡ್ ಆಳಲೆಕಾಯಿ, ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ ಹರೀತರೇ, ಅಭಯಾ ಪನ್ಪಿನ, ಹಿಂದಿಡ್ ಹರ್ಡಾ ಪುದರ್‌ದ ಈ ಕಾಯಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಡ್ 'ಟರ್ಮಿನಲಿಯ ಚೆಬುಲಾ' ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಕಾಂಟ್ರೆಟಸಿ ಪನ್ಪಿನ ಕುಟುಮೊಗು ಸೇರಿದಿನ ತಸಿ ಆಯುರ್ವೇದೊಡು ಉಂದೆನ್ "ಮಾತ ರೋಗೊನುಲಾ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ" ಪಂದ್ ಲೈದೆರ್. 'ಅಪ್ಪೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಣಿಲೆದ ಮರನೆ ಅಪ್ಪೆಗೆ'. ಪೆದ್ದಿಯಪ್ಪೆಗಾಂಡಲಾ ಪಿಸುಂಟು, ಬಂಜಿ ಸೇರಿನ ಅಣಿಲೆ ಮುನಿಯಂದ್". ದುಂಬು ಭಾರತೊಡ್ ಅಣಿಲೆದ ಮರ ಕಡ್ಪರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ಕಾನೂನು ಇತ್ತುಂಡುಗೆ. ಜೀವೊಡಿತ್ತಿನ ನಂಜಿನ್ ದೆಪ್ಪರೆ ಒಂಜೆನೇ ಮರ್ದು. ರಾತ್ರಿಯಿಡಿ ಈ ಕಾಯಿನ್ ನೆನೆತಿನ ನೀರ್‌ಡ್, ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕುದ್ ಕಣ್ಣು ದೆಕ್ಕುಂಡ ಕಣ್ಣು ತಂಪು ಆಪುಂಡು. ಎಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಮಾತ ರೋಗೊಗುಲಾ ಉಂದು ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಉಂಡು. ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು ಪಚಿಕಾರ ಕಲತ್‌ದ್ ಕಯಿ ಕಂಜಿಲೆನ ಪಂದುನ ಕೊಂಬುಗು ಪೊಲ್ಯಿನ ಕೊಂಬುಗು ಮುಟ್ಟಾದ್ ನೆತ್ತರ್ ಜಪ್ಪಂದಿಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿ ಪಾಡುವೆರ್.

ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ, ಮೂಲಿಕೆದ ಕಸಾಯ ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ 'ಅಣಲೆಕಾಯಿ ಪಂಡಿತೆ' ಪಂದ್ ತಮಾಷೆಗ್ ಲೆಪ್ಪುನ ವಾಡಿಕೆ ಹಳ್ಳಿಡುಂಡು. ಕುಲನಾಮೊಡುಲಾ 'ಅಣಿಲತ್ತಾಯ' ಪನ್ಪಿನ ಕುಲನಾಮಲಾ ಉಂಡು. ವಿಟ್ಲದ ಕೈತಲ್ 'ಅಣಿಲ ಕಟ್ಟೆ' ಪನ್ಪಿನ ಊರು ಉಂಡು. ಆಂಡಾ ಅವೆನ್ ಇತ್ತೆ ಐತ 'ಅನಿಲಕಟ್ಟೆ' ಪಂದ್ ಬದಲಾತುಂಡು. ಧನ್ವಂತರಿ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್

"ಮಾತಾ ಯಸ್ಯ ಸ್ವಯಂ ನಾಸ್ತಿ
ತಸ್ಯ ಮಾತಾ ಹರೀತರೇ"

ವೊವು ಬಾಲೆಗ್ ಪುರುಕುಟ್ಟು ಇಪ್ಪುನಗನೇ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಲೆತೊನ್ನುನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಬರ್ಪುಂಡ ಅಂಚಿನೈಕ್ ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ ಅಪ್ಪೆ ಆವೊಲಿ. ಅಪ್ಪೆ ಇಪ್ಪಂದಿ ಬಾಲೆಗ್ ಸೀಕು-ಸಂಕಟ ಎಚ್ಚ. ಬದುಕುನ ಬಂಗ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಐಟುಪ್ಪುನ ಮರ್ದುದ ಗುಣದ ಮಹತ್ವೊಲು, ಬಾಲೆನ್ ಒರಿಪಾದ್ ಕೊರುವು ಪಂದ್ ತೆರಿಯುಂಡು.

3. ಅರಿ

ಉಂದೆನ್ ತುಳುಟ್, ಮಲಯಾಳಡ್ ಅರಿ, ಕನ್ನಡಡ್ ಅಕ್ಕಿ, ತಮಿಳ್‌ಡ್ ಅರಿಶಿ, ಹಿಂದಿಡ್ ಚಾವಲ್, ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ ನೆಕ್ಕ್ ಅಕ್ಷತ್ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಕ್ಷತ್ ಪಂಡ ಹಾಳು ಆವಂದಿನ, ನಾಸ ಆವಂದಿನ ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಸುದ್ದದ ಸಂಕೇತ ಆದುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಡ್ ಒರೈಝಾ ಸಟೈವಾ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಪೊಯೋಸಿ ಕುಟುಮ. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿಪೂ. 2000 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ನರಮಾನಿಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಆಹಾರೊದ ಧಾನ್ಯ. ನೆತ್ತ ಪಿದಾಯಿದ ಪೊದಿಕೆ ತೌಡು ನುಂಗೆಲ್ ಅತ್ತುಂಡ ನುಚ್ಚು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ದಿನಾಲ ಕೊರ್ಪಿನ ಅತ್ತುಂಡ ಮರ್ದುಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪುರ್ಗ. ಅರಿ ದೆಕ್ಕಿನ ನೀರ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ಸುಮಾರು ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಗಲಸುವೆರ್. ತುಳುನಾಡುದ ಜನಕ್ಲೆನ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಅರಿ ಪಂದ್ ಪನೊಲಿ.

4. ಆಟಿಸೋಗೆ (ಆಡುಸೋಗೆ)

ಉಂದೆನ್ ತುಳುಟ್ ಆಟಿಸೋಗೆ, ಆಡು ಮುಟ್ಟಂದಿನ ಗಿಡ ಅಡಸಾಲ್ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಏಡು ಮುಟ್ಟಂದಿನ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಈ ದೈನ್ ಏಡು ಮುಟ್ಟುಜಿ. ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು 'ಆಡತೋಡ ಝೆಯ್ಲನಿಕ ಎಕ್ಯಾಂತುಸ' ಉಂದು ಎಕ್ಯಾಂತುಸಿ ಕುಟುಮಗ್ ಸೇರ್ದಿನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪಿತ್ತಿಲ್‌ಡ್ ಬೇಲಿಡ್ ಎಚ್ಚ ಬುಲೆವುಂಡು.

ಉಂದೇ ದೈತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಭಾಗೊನ್ ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಕಣ್ಣುದ ರೋಗಗ್ ಪಜ್ಜಿ ಪೂ ಕಣ್ಣುಗು ಅರೆತುದ್ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ನರಮಾನೀಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪರಂಗಿ ಆಯಿನೈಕ್, ನೆತ್ತ ತಪ್ಪುದ ರಸ ದೆತ್ತುದ್ ಕೇ ಬೊನ್ಯೊಡ್ ಅರೆತುದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಪರೆಂಗಿ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ರಕ್ತಶುದ್ಧಿ, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಗ್, ದಮ್ಮು ಇಂಚಿನ ಸೀಕುಲೆಗ್ ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸುವೆರ್.

5. ಇಟ್ಟೇವು

ನೆಕ್ಕ್ ಕನ್ನಡಡ್ ನಾಯಿ ತೆಕ್ಕಿಲ್ ತುಳುಟ್ ಇಟ್ಟೇವು, ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ ಕುಂಡಲಿ ಗಿಡ ಹಿಂದಿಡ್ ವಿಲಾಯತೀ ಮೆಹಂದಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಗ್ಲೋರಿ ಬೋವರ್ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್ ಕ್ಲಿರೋಡೆಂಡ್ರ ನೆತ್ತ ಕುಲ ವರ್ಬಿನೇಸಿ. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆದ ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೆರುನೆಕ್ ಇಟ್ಟೇವುದ ಕೊಡಿನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಾವೆರ್.

6. ಈಂಗ್

ತುಳುಟ್ ಈಂಗ್, ಕನ್ನಡಡ್ ಇಂಗು, ತೆಲುಗುಡ್ ಇಂಗುವಾ, ಹಿಂದಿಡ್ ಹಿಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಬಾಹ್ಲೀಕ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು ಫೆರುಲಾ ಅಸಫೋಟಿಪಾ. ಅಟಿಲ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸುವಾ. ವಾಯುದ ಮಾತ ತರಕಾರಿಲೆಗ್ ಇಂಗು ಪಾಡುವಾ. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೆರುನೆಕ್ ಇಂಗುದ ನೀರ್ನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ನಾಯಿಲೆಗ್ ಪುರಿ ಆಡಿ ಲಕ್ಕುನೆಕ್ ನುಪ್ಪುದೊಟ್ಟು ಆಯಿಕ್ ಪಾಡ್ದು ಕೊರ್ಪೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಸುಮಾರು ತುಳು ಗಾದೆಲು ಉಲ್ಲಾ. 'ಇಂಗು ತಿನ್ನಿನ ಮಂಗಲೆಕ ಆಂಡ್', ಕನ್ನಡೊಡ್ 'ಇಂಗು ತೆಂಗು ಇದ್ದರೆ ಮಂಗ ಕೂಡ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಂತೆ' ಪನ್ಪಿ ನುಡಿಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಪಚ್ಚೆ ಇಪ್ಪುನ ದೈತ ಮುಕ್ಕೆದಲಕ್ಕ ಇಪ್ಪುನ ಕೊಡಿನ್ ಕಿಂಕ್‌ಂಡ ಮನದಾನಿ ಒಂಜಿ ಚೆಟಿಕೆದಾತ್ ಈಂಗ್‌ದ ಮಯಣ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಡಬ್ಬೊಡ್ ದೀದ್ ನಂಕು ಬೋಡಾಯಿನಗ ವೊಪೊರಲಿ. ನೆಟ್ಟ್ ಕೆಂಪು ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ದು ಪಂದ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆ ಉಂಡು. ಬೊಲ್ದು ಈಂಗ್‌ನ್ ಮರ್ದುಗು, ಕೆಂಪು ಈಂಗ್‌ನ್ ಆಟಿಲ್‌ಗ್ ಗಲಸುವೆರ್.

7. ಈಂದ್

ಉಂದೆನ್ ಕನ್ನಡಡ್ ಬೈನೆ, ಬಗನಿ, ತುಳುಟ್ ಈಂದ್, ಗುಜರಾತಿಟ್ ಶಿವ ಅತ್ತುಂಡ ಶಂಕರ್ ಜಟಾ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಫಿಶ್‌ಟೈಲ್ ಪಾಮ್, ಟಾಡಿಪಾಮ್, ಜಾಗೇರಿ ಪಾಮ್, ವೈನ್ ಪಾಮ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರುಲು ಉಲ್ಲಾ. ಫಿಶ್ ಟೈಲ್ ಪಂದ್ ಪುದರ್ ಬರರೇ ಕಾರಣ ನೆತ್ತ ಇರೆ ಮೀನುದ ಬೀಲದಲೆಕ್ಕ ತೋಜುನೆಕ್ಕ್, ಶಂಕರ್ ಜಟಾ ಪಂದ್ ಪುದರ್‌ಡ್‌ಲ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು ಕಾರ್ಯೋಟ್ ಯುರೇನ್ಸ್ ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಅರಕೇಸೀ. ಉಂದು ತೂವರೇ ತಾರೆದ ಮರತ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಮರಡ್ದ್ ಕಲಿ, ಬೆಲ್ಲ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಕಾಂಡೊನು ಕತ್ತೆರುದ್, ನುಂಗಾದ್ ಈಂದ್‌ದ ಪೊಡಿ ತಯಾರು ಮಲ್ತ್ ಅವೆನ್ ಮಣ್ಣಿ ಅತ್ತುಂಡಾ ಬೆಚ್ಚ ಪೇರುಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಪರ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಬಾರಿ ಜೂವೊಗು ಸಂಪು.

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಕೀಲು ತತ್ತಿನಪಗ ಸೋಮವಾರ ಕಾಂಡೆ ಪಾತೆರಂದೇ ಮನಿಪನೆ ಪೋದು ಇರೆ ಅತ್ತುಂಡ ಕೆತ್ತೆದ ರಸೊನು ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆದೊಟ್ಟು ಕಲತ್‌ದ್ ಕೈಕಂಜಿದ ರಡ್ಡು ಮೂಂಕುದ ಒಟ್ಟೆಗ್ ಬುಡೊಡು. ತತ್ತ್‌ದಿನ ಕೀಲು ಗೋಡ್ಯೊಂಡು. ಮೂಲಿಕೆ ಕನ್ನಗ ಪಾತೆರರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಅನುಭವದ ಪಾತೆರ.

8. ಈಸರಾ ಬೇರು

ಕನ್ನಡಡ್ ಈಶ್ವರ ಬಳ್ಳಿ, ತುಳುಟ್ 'ಈಸರಾ ಬೇರ್', ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ ನಕುಲಿ, ರುದ್ರಾ ಜಿಟಾ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಲು ಉಲ್ಲಾ. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು ಅರಿಸ್ಟೋ ಲೋಬಿಯೇಸೀ. ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಅರಿಸ್ಟೋಲೊಬಿಯಾ ಇಂಡಿಕಾ. ಮೂಜಿ ನಮೂನೆದ 'ಈಸರಾ ಬೇರು'ಲು ಉಲ್ಲಾ. ಮಲ್ಲ ಇರೆತ ಬಲ್ಲಿ, ಪೂ ಅರಲುನಗ ನಡುತ ಮಂಜೋಲು ಬಣ್ಣೊನು ನೇರಲೆ ಬಣ್ಣ ಸುತ್ತು ಪಾಡುದ್ ಉಚ್ಚುದ ಜೆಡೆ ದೆತ್ತಿಲಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಕಾಯಿಲು ಬಲಿತ್‌ದ್ ಬಲ್ಲಿಡ್ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಂಕುಲಕ ತೋಜುಂಡು.

ನೆತ್ತ ಉಪಯೋಗಲು ಮಸ್ತ್. ಉಂದೆನ್ ಜ್ವರ, ತೆಮ್ಮ, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ಉಚ್ಚುದ ವಿಸ ಜಪುಡಾರೆ ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಸೀಕುಲೆಗ್ ಗಲಸುವೆರ್.

ಮೇಯರೆ ಪೋಯಿನ ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಮೆಯಿಟ್ ಗಂಟುದ ಲಕ್ಕ ಮೂಡ್ದು ಕುಜಲು ತಾಲರೇ ಸುರು ಆಂಡ ಐಕ್ ವಿಸೊದ ಉಚ್ಚು ಚುಚ್ಚುದಿಪ್ಪರೇ ಯಾವು ಪಂದ್ ತೆರಿದ್ ಈಸರಾ ಬೇರ್‌ನ್ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿಟ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

9. ಉರ್ದು

ಕನ್ನಡಡ್ ಉದ್ದು, ತುಳುಟ್ ಉರ್ದು, ಹಿಂದಿಡ್ ಉರದ್, ತೆಲುಗುಡ್ ಕಂದಿ ಪಪ್ಪು, ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ ಮಾಷ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಮಾಷ ಪಂಡ ಮಾಸೊಗು ಸಮಾನ. ಪಂಡ ಮಾಸೊನ್ ಆಹಾರ ಆದ್ ದೆತೊನಿಲೆಕ್ಕ. ಅಪಗ ಸರೀರೊಗು ಆಪಿನ ಲಾಭ, ಉರ್ದುನ್ ಆಹಾರಾದ್ ದೆತ್ತೊನ್ನೆಟ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದು ಬಲ ಬೊಕ್ಕ ಪುಷ್ಠಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಆದ್ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್ ಪ್ಯಾಪಿಲೋನಿಯಸಿ. ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ವಿಗ್ನಾ ಮುಂಗೋ. ಈ ತಸಿನ್ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಆಹಾರ ಆದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಅಂಬಿಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಪೋವೊಂದು ಇತ್ತುಂಡ ಅರೆತುದಿನ ಉರ್ದ್, ಒಂತೆ ಗಂಧಕ, ಶುಂಠಿ ಕಲತ್‌ದ್ ಗೊಟ್ಟೊಡು ಪರ್ಪಾವೆರ್. ತುಳುಟು ಒಂಜಿ ಗಾದೆಲ ಉಂಡು 'ಉರ್ದ್ ಬೊದಲ್‌ಂಡ ಮದ್ದೋಲಿ ಆವಾ'?

ಪೆತ್ತೊಲೆಗ್ ಗರ್ಭ ಉಂತುಜಿಂಡ ರಡ್ಡು ಈಂದ್‌ದ ಮರತ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ದೆತ್ತುದು, 2 ಕಿಲೋದಾತ್ ಮುಂಗೆ ಬರುಪದಿನ ಉರ್ದ್ ಬೇಳೆ, ಅರ್ಧ ತಾರಯಿದ ಗಡಿತ ಪೂ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಧ ಕರಕುಂಬುಡನ್ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಕಲತ್‌ದ್ ವಾರೊಡ್ ಗುರುವಾರ ಪಂದ್ ಆಂಡ ಐತಾರ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ ಗುರುವಾರ ಇಂಚ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತಿನಪಾಂಡ ಸುಲಬೊಡು ಬೋರಿ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕನೇ ಗರ್ಭ ಉಂತುಂಡು.

10. ಎಕ್ಕ ಮಾಲೆ

ತುಳುಟ್ 'ಎಕ್ಕಮಾಲೆ', ಕನ್ನಡಡ್ ಎಕ್ಕ, ಹಿಂದಿಡ್ ಆಕೆ, ಅಕೌಡ ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ ಅರ್ಕ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು ಕ್ಯಾಲಾ ಟ್ರೋಪೀಸ್ ಜೈ ಗನ್ಶಿಯಾ. ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಅಸ್ಫೆಪ್ಲಿಯೆಡಿಸಿ. ಉಂದು ಮಸ್ತು ಚುಟಿ, ಉಷ್ಣ. ಅಂಬಿ ಪಾಡಂದೇ ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೆರುದಿನ ಜಾನುವಾರುಗು ಬೇರುದ ಕೆತ್ತೆದ ಪೊಡಿ, ಐನ್ ಗ್ರಾಮ್‌ದಾತ್ ಪರ್ಪಾವೊಲಿ. ಸೂರ್ಯನಾತೇ ಚುಟಿ ಇತ್ತಿನೆಕ್ ನೆಕ್ಕ್ ಅರ್ಕ ಪಂದ್ ಪುದರ್.

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಹಿರಿಯರೋಗಗ್ 5 ಗ್ರಾಂ ದಾತ್ ಎಕ್ಕದ ಬೇರುದ ಚಕ್ಕೆನ್ ಕುಟ್ಟುದು ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು ನೀರುಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

11. ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ

ತುಳುಟ್ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಕನ್ನಡೊಡ್ ಕರಿಮೆಣಸು, ಒಳ್ಳೆ ಮೆಣಸು, ಕಾಳುಮೆಣಸು ಹಿಂದಿಡ್ ಕಾಲ ಮಿರ್ಚಿ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್ ಪೈಪಲ್ ನೈಗ್ರಂ. ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಪೈಪರೇಸಿ. ಉಂದು ನಿಜವಾದ್ ವಿದೇಶಿಯೆರೆಡ್ದ್ ಭಾರತೊಗು ಕಾರ್ ದೀಂಡು. ನೆತ್ತ ಇರೆ ತೂವರೇ ಬಚ್ಚಿರೆದ ಇರೆತೆಲಕ ಇತ್ತುದು, ಕೆಂಪು ಪಂರ್ದ್ ನುಂಗುದು ಆನಗ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕಾಳು ಆಪುಂಡು. ಆಹಾರೊಗು ಗಲಸುನತ್ತಂದೇ ಸುಮಾರು ಮರ್ದುಗ್ ಆಪುಂಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಜ್ವರ, ಶೀತ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಉಪ್ಪು, ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಬಾರೆದ ಇರೆಟ್ ಕಟ್ಟುದ್ ತಿನ್ಪಾವೆರ್. ಒಡೆಯಂದಿನ ಬಾಪು ಬತ್ತುಂಡ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ ಬೊಕ್ಕ ಜರಿದಾಂತಿನ ರೇಶ್ಮೆ ಕುಂಟುನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಆಯಿತ ಬೊನ್ಯನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಲೇಪ ಪಾಡೊಡು.

12. ಎದ್ರೋಳು

ತುಳುಟ್ ಎದ್ರೋಳಿ, ಎದ್ರೋಳು, ಮಲಯಾಳಡ್ ಕ್ಆಟ್‌ನು ಮಲ್ಲಿಕಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಕನ್ನಡಡ್ ಕಾಡಮಲ್ಲಿಗೆ, ತೆಲುಗುಡ್ ಆದವಿನುಲ್ಲೆ, ತಮಿಳ್‌ಡ್ ಕಾಂಟ್ ಮಲ್ಲಿಗೈ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ತೂಯರೇ ಮಲ್ಲಿಗೆದೆಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು. ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್ ಜಾಸ್ಮಿನಂ ಅಂಗುಸ್ಟಿಫೋಲಿಯಂ, ಕುಟುಮ ಓಲಿಯೇಸಿ.

ಎದ್ರೋಳಿದ ಬೇರ್‌ನು ಲಿಂಬೆಪುಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಜೆತ ಒಟ್ಟುಗ್ ಸೇರಾದ್ ಸನ್ನ ಅರೆತುದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಮೆಯಿಟ್ ಬರ್ಪಿನ ದದ್ದ್‌ಗ್ ಪೂಜುಂಡ ಬೇಗ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು. 'ಕುದ್ರೋಳಿಗ್ ಪೊಂಡ ಎದ್ರೋಳಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು' ತುಳು ಪಾತೆರ ಉಂಡು.

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ವಿಸೊಜಂತುಲು ಚುಚ್ಚುಂಡ ಉಂದೆತ ಇರೆನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ದೊಟ್ಟು ಕಲತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.

13. ಎಡ್ಮೆ

ತುಳುಟ್ 'ಎಡ್ಮೆ', ಕನ್ನಡಡ್ ಎಳ್ಳು, ತೆಲುಗುಡ್ ನುವ್ವುಲು, ಹಿಂದಿಡ್ ತಿಲ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಸೆಸೆಮ್ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್ ಸೆಸಮಮ್ ಇಂಡಿಕಮ್. ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಪೆಡಲಯಸೀಯೆ.

ಒಂತೆ ಕೈಪೆ, ತೀಪೆ, ವಗರು ರುಚಿ ಮೂಜಿಲ ಇತ್ತಿನ ಎಡ್ಮೆಗ್ ಕಫ, ಪಿತ್ತ ತೆಲ್ಯಾವುನ ಗುಣ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಎಣ್ಣೆ ವೇದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಮೂಜಿ ನಮೂನೆದ ಬಣ್ಣದ ಎಡ್ಮೆ ಉಂಡು. ಕಪ್ಪು, ಬೊಲ್ದು, ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ನೆಟ್ಟ್ ಕಪ್ಪುದ ಎಡ್ಮೆ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ.

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ನೆತ್ತ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜಿದ್ ಮಾಲಿಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ವಿಶೇಸವಾದ್ ಕಂಬುಲದ ಎರ್ಲೆಗ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ದಿನಮಾಲಿಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಐಕ್ಲೆನ್ ಕುಡುಟ್ ಎಣ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಪಾಡುದ್ ಪುಷ್ಟಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕಾರ್ ಕುಂಟು ಬತ್ತಿನ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಊರುದ ಬೇತೆ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಉಂದು ಪರಡಂದಿಲೆಕ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆನ್ ತರೆ, ಬೆರಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಬಿಕ್ ಪೂಜುವೆರ್. ಗಂಜಿದ ತೆಲಿಕ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಪಾಡುದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಕೈಕಂಜಿದ ವೊವೇ ಸೀಕುನ್ ಸುರುತ ಅವಸ್ಥೆಡೆ ಅವು ಎಚ್ಚ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ನರಮಾನೀಲ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ತರೆಕ್ ಮೇಯಿಕ್ ಪೂಜಿದ್ ಮಾಲೀಸ್ ಮಲ್ತುಂಡ ಕೈ ಕಾರ್‌ದ ರಕ್ತ ಸಂಚಾರ ಆದ್, ನರನಾಡಿ ಸಡಿಲಾದ್ ಆರಾಮ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

14. ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ

ತುಳುಟ್ ಒಲ್ಲೆ ಕೊಡಿ, ಕನ್ನಡಡ್ ಒಳ್ಳೆ ಕೊಡಿ, ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ, ತಮಿಳ್‌ಡ್ ಮಲಾಮತೀತಿ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಚರ್ಮರೋಗ, ಅಜೀರ್ಣ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಸರ್ಪಸುತ್ತುಗ್ ನೆತ್ತ ಇರೆತ ರಸ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜುವೆರ್.

ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು 'ಮೆಮಿಸ್ಪೆಲಾನ್ ಮಲಬಾರಿಕಂ' ನೆತ್ತ ಕುಟುಮ ಮೆಲಾಸ್ಟೊಮೆಟೇಸಿ. ಬಂಜಿದುಲಾಯಿ ಬೂರ್ದಿನ ಪುಡಿ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬೂರರೇ, ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ ಜೇರ್ದ್‌ರಿ, ಓಲೆಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಜೀ ಬಂಜಿಗ್ ಪರುಂಡ ಬಂಜಿದ ಪುಡಿ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡು.

ಜಾನುವಾರು ರೋಗ ಬತ್ತುಂಡ, ನೆತ್ತ ಇರೆ ಬೈಪಾದ್ ಮಂಜೋಲು, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಜೀರಿಗೆ ಪಾಡ್ದು ಅರೆತ್‌ದ್ ಈ ಲೇಪೊನು ಕೈಕಂಜಿದ ನಿಜ್ಜಿ, ಕೂಲಿದ ಉಲಯಿ ಪಿದಯಿ ಎಡ್ಡೆ ತಿಕ್ಕೊಡು, ನೆತ್ತೆರ್ ಬರ್ಪಿನ ಉಂತುದು ರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. ನಂಜಿ ದೆಪ್ಪುಂಡು.

15. ಓಂಟೆಪುಲಿ

ಉಂದೆನ್ ಕನ್ನಡದ ಉಂಡೆಹುಳಿ, ವಂಟಮರ, ಓಟೆಹುಳಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಟ್ ಓಂಟೆ ಪುಲಿ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಲಕೂಚ, ಮಂಕಿಜಾರ್, ಹಿಂದಿಡ್ ಬರಲ್, ತೆಲುಗುಡ್ ಕಮ್ಮ ರೇಗು ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರು 'ಆರ್ಟೋಕಾರ್ಪಸ್ ಲಕೂಚ'. ಉಂದು ಮೊರೇಸಿ ಕುಟುಮ. ಮಲ್ಲ ಮರ, ಮಂಜೋಲು ಅಂಟು ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂರ್ದ್ ಉರುಂಟು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಗೀಟು ಗೀಟು ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದು ಸುಮಾರು ರೋಗೊಲೇಗ್ ಗಲಸುವೆರ್. ವಾತ ಬೊಕ್ಕ ಪಿತ್ತನ್ ತೆಲ್ಯಾವುನ ಗುಣ ನೆಕ್ಕ್ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಕೆತ್ತೆ ಚರ್ಮರೋಗೊಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆಪುಂಡು. ಚನಿಲ್, ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಉಂದೆನ ಕಾಯಿ ಮಸ್ತ್ ಇಷ್ಟ. ನೆತ್ತ ಕೆತ್ತೆ ಕೈಕಂಜಿದ ಚರ್ಮರೋಗೊಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆಪುಂಡು. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪುರಿ ಅಡಿ ಲಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಮಂಜೋಲು, ಓಂಟೆಪುಲಿನ್ ಓಮದ ಕಷಾಯದೊಟ್ಟು ಅರೆತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ತಿಂಗಲೊಗು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

16. ಓಮ

ತುಳುಟ್ ವೋಮ ಅತ್ತುಂಡ ಓಮ ಕನ್ನಡಡ್ ಓಮ, ಹಿಂದಿಡ್ ಅಜವಾನ್, ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಪುದರ್ ಟ್ರಾಬಿಸ್ಪರ್ಮಂ ಅಮ್ಮಿ. ನೆತ್ತು ಕುಟುಮ ಏಪಿಯೇಸಿ. ಪೆದ್ಮೆದಿ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಮಸ್ತು ಮುಖ್ಯ. ಕಿನ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆಗುಲಾ ಅಜೀರ್ಣ, ಶೀತೊಗು ವೋಮದ ಕಷಾಯ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಕೈ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಓಮ, ಸಾಸಿಮೆ, ನೀರುಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಕುಂಟುಡು ಗಂಟು ಕಟ್ಟುದ್ ಓಮದ ಕಸಾಯೊಡು ಅವೆನ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ಕಂಜಿದ ಮೂಂಕುಗು ಬುಡುಂಡ

♦ ಮಂಡೆಡಿತ್ತಿನ ಕಫ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುಂಡು.

♦ ನೂತಐನ್ ಮಿಲಿ ಲೀಟರ್ದಾತ್ ನೀರುನು ಮೂಂಕುಗು ಬುಡೊಡು.

♦ ಕಂಜಿಗ್ ಪುರಿ ಆಡಿಲಕ್ಕುನೈಕ್ ಕಿನ್ಯ ಚಮಚ ವೋಮಲಾ ರಡ್ಡ್ ಬಜ್ಜಿರೆ ಪಾಡುದ್ ತಿನಪಾವೆರ್.

17. ಸಕ್ಕರೆಕಂಚಿ

ನೆಕ್ಕ್ ತುಲುಟ್ 'ಕಂಚಿಪುಳಿ" ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಕನ್ನಡಡ್ ಹುಳಿ ಕಂಚಿ, ಸಕ್ರೆ ಕಂಚು ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಪುದರ್ ಸಿಟ್ರಸ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮಾ. ನೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪಡುಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಕಂಜಿ ಪಾಡುನ ಪೊರ್ತುಗ್ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಗರ್ಭೋದ ಚೀಲ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತುಂಡ ಅನುಭವದಕ್ಲು ಅವೆನ್ ನೂಕುದು ಪಿರ ಸಮ ದೀಪೆರ್. ಅಪಗಪಗ ರಾಗಿದ ಗಂಜಿ ಕಡೆದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಪ್ಪಡು ಪಾಡುದಿನ ಅತ್ತುಂಡ ಪೊಸ ಕಂಚಿ ಪುಳಿ, ಕಾಲಜೀರಿಗೆ, ಕಪ್ಪು ಜೀರಿಗೆ, ಓಮ, ಉಪ್ಪು, ಕಲತ್‌ದ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಐತ ಬಾಯಿಗ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತ್ ದೀವೊಡು. ಎರ್ಮೆಗ್ ತಿನ್ಪಾವುನ ಅರ್ಧ ಪೆತ್ತೊಗು ಯಾವು.

18. ಕಪ್ಪು ಜೀರ್ದರಿ

ನೆಕ್ಕ್ ತುಳುಟ್ ಕಪ್ಪು ಜೀರ್ದರಿ, ಕಪ್ಪಲ್ ಜೀರ್ದರಿ ಪಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಕನ್ನಡಡ್ ಕಪ್ಪು ಜೀರಿಗೆ, ಹಿಂದಿಡ್ ಕಾಲ ಜೀರಾ ಪಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಪುದರ್ ನೈಗೆಲ್ಲಾ ಸಟೈವಾ ಕುಟುಮ ರಾನನ್ಕುಲೇಸಿ.

ಚರ್ಮರೋಗೊಡ್ ನಂಜಿಗ್, ಕುರಿಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆದೊಟ್ಟು ಕಪ್ಪು ಜೀರ್ದರಿ ಕೊದ್ಯಾದ್ ಆಯಿನ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್. ಉಂದು ಕಂಜಿ ಪಾಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಜ್ವರೊಕು ಸುಂಠಿ, ಓಮ, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಕಪ್ಪು ಕಾಲ ಜೀರಿಗೆ, ಕಸಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪೆದ್ಮೆದಿ ಮರ್ದುಗ್ ಉಂದು ಮಸ್ತ್ ಅಗತ್ಯೊದ ವಸ್ತು.

19. ಕರ್ಪೂರ

ನೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಪೂಜೆಗ್ ಕಲಸುನ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಆಹಾರೊಡು ಮರ್ದ್‌ಗು ಪಾಡುನ. ಈ ಮರ ಮೂಲು ಬುಲೆಯುಜಿ, ಅಂಗಡಿಡ್ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ ಪನ್ಪಿನ ವಸ್ತು ಮರ್ದುಗು ಬಾರಿ ಗಲಸುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಪುದರ್ ಸಿನ್ನಮೊಮಂ ಕ್ಯಾಂಫರ್, ಕುಟುಮ ಲಾರೇಸಿ. ಉಂದು ಬಾರಿ ಪರಿಮಳ.

ಜಾನುವಾರುದ 'ಹಿರಿಯ ರೋಗ' ಅತ್ತುಂಡಾ 'ಮಲ್ಲ ರೋಗ' ಪನ್ಪಿನೆಕ್, ಪತ್ತ್ ಗ್ರಾಂ ಚಿರಾಯಿತ, ಪತ್ತ್ ಗ್ರಾಂ ಉಪ್ಪು, ಪತ್ತ್ ಗ್ರಾಂ ಮಾಪಳಕಾಯಿ, ಪತ್ತ್ ಗ್ರಾಂ ಆರತಿದ ಕರ್ಪೂರ, ರಡ್ಡರೆ ಗ್ರಾಂ ಉಮ್ಮೆತ್ತದ ಬೀಜ ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಸೇರಾದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್, ಒಂಜಿ ಸೇರು ಗಂಗಸರೊಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾನಗ ನೀರು ಕೊರ್ಟುದ್ ದಿನೊಕು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಪರ್ಪಾಂಡ ಈ ಬೇನೆ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

20. ಧೂಪದ ಮರ ಕರ್ಮರ

ನೆಕ್ಕ್ ತುಳುಟ್ ಧೂಪದ ಮರ, ಕನ್ನಡಡ್ ಕರಿಮರ ಬನಾಸಿ, ಜಾಲಧೂಪ, ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ ತೀದುಕ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಪುದರು ಶೋರಿಯಾ ರಾಕ್ಸ್ ಭರ್ಗಿಯೈ. ಕುಟುಮ ಹಿಪ್ಪೆ ರೋ ಕಾರ್ಪೆಸೀ.

ಎಲ್ಯ್‌ ನೀರ್ ಅಂಬಿ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತುಂಡ ಐತ ಗಂಜಿಗ್ ಕರ್ಮರ್‌ದ ಚೆಕ್ಕೆದ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್ದು ತಿನಪಾವೊಡು.

21. ಕುಕ್ಕು

ಉಂದೆಕ್ ತುಳುಟ್ ಕುಕ್ಕು, ಕನ್ನಡಡ್ ಮಾವಿನಕಾಯಿ, ಹಿಂದಿಡ್ ಆಮು, ತೆಲುಗ್‌ಡ್ ಮಾವುಡ್ ಪಂಡು ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ನೆತ್ತ ಬೊಟಾನಿಕ್ ಪುದರು ಮೆಲುಗಿಫೆರಾ ಇಂಡಿಕಾ, ಕುಟುಮ ಅನಾಕಾರ್ಡಿಯೇಸಿ. ತೀಪೆ ಕುಕ್ಕುಡ್ದ್ ಪುಳಿ ಕುಕ್ಕುನ್ ಮರ್ದ್ಯ್‌ಗ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಪಲವಸ್ತುದ ರಾಜೆ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್, ಬಾರೀ ರುಚಿತ ಪಲವಸ್ತು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ನಾಲಾಯಿದ ಅಗ್ರದೆಪ್ಪರೇ ನೆತ್ತ ಚೆಕ್ಕೆ ಗುದ್ದುದು ಪುಳಿ ಅಲೆಟ್ ಪಾಡುದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಮನದಾನಿ ಉಪ್ಪು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಮಂಜೋಲು, ಓಂಟೆಪುಲಿನ್ ಓಮದ ಕಷಾಯದೊಟ್ಟು ಅರೆತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ತಿಂಗೊಲುಗು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

*****

ಅದೆ – 5

5.1 ನಂಬೊಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಧಿ – ನಿಷೇದಲು

5.2 ಮೂಲಿಗೆಲು

5.3 ಆಚರಣೆಲು

5.1 ನಂಬೊಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಧಿನಿಷೇಧೊಲು :

ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟಿನ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಜನಪದೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧೊಲೆನ್ ಮೂಲು ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತುಂಡು.

1. ಕೆಲವೆರ್ ಪೆತ್ತದ ಕೆರೆಂದೆಲ್ ತೂದು ಎಡ್ಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊರುಂಡ ಅವು ತಿರುಗುದ್ ಬೂರ್ದುರ್ ವಿರುದ್ದ ಆಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆರ್ಗ್ ಪೆತ್ತ ಪೇರು ಮಸ್ತು ಕೊರ್ಪುಂಡು, ಎಡ್ಡೆ ಪಂದ್ ಪಂಡೆರುಂಡ, ಐತ ಬೊಕ್ಕ ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ ಐಕ್ **ದೃಷ್ಟಿ ಆಪಿನಿ** ಪನ್ಪೆರ್. ಐಕೋಸ್ಕರ ಅಕ್ಲೆಡ ಪನಿಲಕ್ಕನೇ ಪೆತ್ತನ್ ಮುಟ್ಟರೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಮುಟ್ಟುಂಡ ಅಕ್ಲೆ ಪಾತೆರ ಪರಿಣಾಮ ಬೂರುಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.
2. ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಹಿಂಸೆದ ಕಂಬುಲೊನ್ ಪೊಂಜೊವುಲು ತೂವರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಇತ್ತುಂಡು. ತೂಂಡ **'ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ'** ಆಟ ತೂಂಡ ಪರಿಯಾರ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.
3. ಗುಡ್ಡೆ ಗಾಡುಡ್ ಮೇಯರೆ ಬುಡಿನ ಕೈಕಂಜಿಲು ಓಲು ಉಲ್ಲ ಪಂದ್ ತೆರಿಯೋನರೆ ಐಕ್ಲೆ ಕೆಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಬಿದಿರುಡ್ ಮಲ್ತಿನ **'ಮೋಂಟೆ'** ಪನ್ಪಿನ ಸಾಧನೊನ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐಟ್ ಒಂಜಿ ಕೆಬಿಕ್ ಇಂಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಸೊರ ಕೇನುಂಡು. ಜಾನುವಾರುಲು ತಪ್ಪಾವೊಂಡ ಅತ್ತುಂಡ ಸೀಕುಡ್ ಬೂರಿಯಂಡ ಇಂಚಿನ **'ಮೋಂಟೆ'**ಲೆನ್ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಶಿಬಾಜೆ (ಮೋಂಟೆತಡ್ಕ) ದೇವೆರೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಸಾಂಡ ಸರಿ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ. **(ಜನಪದ ಶತಪಥ–ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ, ಕಟೀಲು)**
4. ಬೆಚ್ಚ ನುಪ್ಪುಗು ಕೊಜಪು ಪಾಡುಂಡ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪೆತ್ತದ ಕೆರೆಂದೆಲ ಪುಡಾವುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.
5. ಎರು ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಿನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತು ದತ್ತುಂಡ ದರಿದ್ರ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.
6. ಕಿದೆತ ಪಿದಾಯಿ, ಗೊಬ್ಬರದ ಮುಟ್ಟೆದ ಕೈತಲ್ ಗೋಸಂಪಿಗೆ ನಡುಂಡ ಕಿದೆಕ್ ಶ್ರೀ ರಕ್ಷೆದ ಲೆಕ್ಕ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಗೋ ಸಂಪಿಗೆ ನಡುಂಡ ನಾಗೆ ತನ್ನ ಬೀದಿಗ್ ಪಗಪುಂಡುಗೆ.
7. **ಬೆರುತ** ಚೋಲಿಡ್ ಬೊನ್ಯ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟ್ಟುದು ಕಿದೆತ್ತ ಉಲಯಿ ನೇಲಾಂಡ ರಕ್ಷೆದಲಕ್ಕ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

8. ಜಾನುವಾರುಲೆನ್ ಪೊಸತು ಕನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಕಂಚಿದ ಬಟ್ಟಲುಡ್ ನೀರ್, ಮಜ್ಜಿ ಪಾಡ್ದು ಮಜಿ ನೀರ್ ಮಲ್ತು ತೊರತು ದೆಪ್ಪೊಡು. ದಾಲ ಹಾಳು ದೃಷ್ಠಿ ಬೂರುದಿತ್ತುಂಡ ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

9. ನಮ್ಮ ತುತ್ತುನ ಕುಂಟು, ಜೆಪ್ಪುನ ಪಜೆ, ಹಾಸಿಗೆಡ್ ಯೇಪಾಂಡಲ ತತ್ತ್‌ಮೋಸೊಡು ತೂ ತಾಗುಂಡ ಅವೆನ್ ಕುಡರ ಓಪರುಡಾಂಡ ಆ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಕೈ ಕಂಜಿದ ಕಾರ್‌ದಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೆತ್ತುದು ಬೊಕ್ಕ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.

10. ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕರಡಿ ಗೊಬ್ಬಾವುನಕ್ಲೆಡ ಐತ ಕುಜಲ್‌ನ್ ದೆತ್ತೊಂದು ತಾಯಿತ ಮಲ್ತು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲ ಸೀಕು ಬರ್ಪುಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಉಂಡು.

11. ಆನೆಲೆಗ್ ತಾರಾಯಿ ಪಂದ್ರ್ ಕೊರ್ದು ಐತ ಸೊಂಡಿಲ್‌ಡ್ದ್ ನೀರು ರಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಮಂಡೆ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆನೆಡ ನೀರ್ ಪಾರುಪಾಂಡ ನೀಚ ಶಕ್ತಿಲೆಡ್ದ ಆಪಿನ ತೊಂದರೆ – ದೋಸೊಲು ಪೂರಾ ಪರಿಯಾರ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

12. ಪೆತ್ತ ಕೈ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಆರೋಗ್ಯ ಅದಗೆಟ್ಟುನಗ ಬೈದ್ಯನಾಥಗ್ ಪರಕೆ ಪಂಡ ಗುಣ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

13. ಎಲ್ರ್ ತಾಡುಂಡ, ನಾಯಿ ತುಚ್ಚುಂಡ ದೋಷ ಬರ್ಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಕಡಲ್‌ನೀರು ಮೀಂಡ ನೆಕ್ಕ್ ಪರಿಯಾರ ಆಪುಂಡು.

14. ಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುಂಡ ಅಪಗನೇ ಮೀದ್ ಬರೊಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

15. ಇಲ್ಲದ ನಾಯಿಗ್, ಕೈ ಕಂಜಿಗ್, ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಮೈಪು ಸೂಡಿಡ್ ಹಾಕರೇ ಬಲ್ಲಿ, ದೋಷ ಬರ್ಪುಂಡು.

16. ಪುಚ್ಚೆನ್ ಕೇರುಂಡ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕೆರಿಲೆಕ್ಕ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಕೈ ನಡುಗರೇ ಸುರು ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಉಂಡು.

17. ಓಲಾಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯೊಗು ನಮ ಪಿದಾಡ್ನಗ ಪುಚ್ಚೆ, ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಎದುರು ತಿಕ್ಕ್ಂಡ ಪೋಯಿನ ಕಾರ್ಯ ಜಯ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

18. ಶುಕ್ರವಾರದಾನಿ ಕಿದೆತ ಗೊಬ್ಬರ ಪಿದಾಯಿ ದೆಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ.

19. ಪೆರ್ಮರಿ ಉಚ್ಚುನು ಕೆರುಂಡ ಬಾರಿ ದೋಷ. ಪೆರ್ಮರಿ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಡೆಗ್, ಪಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್, ಕಂಡೊಗು, ಬಾರ್‌ದ ತುಪ್ಪೆಡ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಬಾರಿ ಲಕ್ಷಣ.

20. ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊಗ್ ಪೋನಗ ಕುದ್ಕೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ ಎಡ್ಡೆ.

21. ನಾಯಿ ಐತಾತೀಗೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತುದು ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ದು ಪೊಂಡ ಬೊಜ್ಜ ತಿಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಪುಚ್ಚೆ ಬತ್ತುಂಡ ಮದ್ಮೆದ ಒಣಸು ತಿಂದ್ ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

22. ಕಪ್ಪೆ, ದೆಂಜಿ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಬತ್ತುಂಡ ಮಾಟದ ಪ್ರಯೋಗ ಆತುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

23. ಮಂಗೆನ್ ಕೆರರೇ ಬಲ್ಲಿ, ಸೈನಗ ಅವು ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಶ್ರೀರಾಮನ್ ಎನ್ನುಂಡುಗೇ.

24. ಮಂಗೆ ಮರೊಡ್ಡು ಏಪಲಾ ಬೂರುಜಿ. ವೊವೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಡ್‌ಲಾ ಅವು ಗೆಲ್ಲ್‌ನು ಪತ್ತೊಂದು ನೇಲುಂಡು. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಬೂರುಂಡ ಅವು ಕಡಲ್‌ಗ್ ಮೀಯರೇ ಪೋಪುಂಡುಂಗೆ. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಒರಿದಿನ ಮಂಗೆಲ್ಲು ಅವೆನ್ ಗುಂಪುಗು ಸೇರುಪಾವುಜಾ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

25. ರಾತ್ರಿಡ್ ಪುಲಿತ ಪುದರ್ ಪನರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಮಾಮಣ್ಣ ಅತ್ತುಂಡ ಕಾಡುದಾಯೆ ಪನೊಡು. ಉಚ್ಚುಗುಲಾ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಪರಪುನ ಮರಿ, ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಪಂದೇ ಪನೊಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

26. ತೆತ್ತಿದೊಟ್ಟು ಪಿಜಿನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ತೋಜುಂಡ ದಾದನ ಎಡ್ಡೆ ಆಪಿನ ಘಳಿಗೆ ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

27. ಕೇರೆ ನಮ್ಮ ಬಲೊಡ್ದ್ ಎಡೊಕ್ ಪರತ್ ಪೋಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡುಗೇ.

28. ಪಜ್ಜಿ ಮರಿನ್ ಕುಂಟುದೊಟ್ಟು ಮುಂಡಾಸು ಕಟ್ಟೊಂದು ಪೋಂಡ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಡ್ ಗೆಂದುವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ.

29. ತಾರಿ ಮಡಲ್ ಉಚ್ಚು ತಾರಿದ ಮರಟ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ನರಮಾನೀಗ್ ಅಗ್ಗಿಲಕ್ಕನೆ, ಆಯೆನ ಪೊತ್ತಾಯಿನ ಪುಗೆ ತೂವರೇ ಆಸೆಗೇ. ಅಪಗ ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ರಡ್ಡ್ ಮಡಲ್ ಪತ್ತುದು ಪುಗೆ ಪಾಡುನ ನೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಪರಿಯಾರ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

30. ಜೂವದ ಮರತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕಕ್ಕೆ ಕರೇಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಪಂದ್‌ಲಾ, ನುಂಗುದಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಜೋರುಡ್ ಕರ್ಕಶ ಸೊರೊಟ್ ಕರೇಂಡ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿ ಕೇನರೇ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

31. ಗುಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಬತ್ತುಂಡ ಅನಿಷ್ಟ. ಐಕ್ ಹೋಮ ಮಲ್ಪವೊಡು.

ಗುಮ್ಮೆ ಗೂರ್‌ಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಉಪ್ಪುನು ಅಲ್ರ್ಜುನ ತೂಕು ಪಾಡುವೆರ್. ಅವು ಪಟ ಪಟ ರಟ್ಟ್‌ನಗ ಗುಮ್ಮೆ ಬಲಿಪುಂಡುಂದು ನಂಬಿಕೆ.

32. ಪೆರಡೆ ಪೂಂಜೆಲಕ್ಕ ಕಿಲೆತುಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಅನಿಷ್ಟ. ಐಕ್ ಅವೆನ್ ಕುತ್ತುದು ಇಲ್ಲದ ಮಾಡುಗ್ ದಕ್ಕುವೆರ್.

33. ಒಂಜಿ ವಿಸಯ ಪಾತೆರುನಗ ನಾಯಿ ಮೈ ಕುಡುತುಂಡ ಅವು ಸತ್ಯ ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊಡುಗೇ. ಉಂದು ಪಲ್ಲಿದ ಲೊಚಗುಟ್ಟುನೆಕುಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

34. ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಬೋರಿದ್ ಬನ್ನಗ ಆಕಾಸೊಗು ತೋಜರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಐಕ್ ಪೊಂಜೋವುಲು ಅಕ್ಲೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಮದೆ ಮಲ್ತ್ ಕನಪೆರ್.

35. ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ತೇರಂಟೆ ಬತ್ತುಂಡ ಅವೆನ್ ದಕ್ಕುನಗ **'ಇನಿ ಬಲ, ಕೋಡೆ ಪೋ'** ಪಂದ್ ಪನೊಡು.

36. ಕೆಡ್ಡಸ ಪರ್ಬದ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪುಂಡದ ಪಕ್ಕಿಗ್ ಜ್ವರ ಬರ್ಪುಂಡುಗೇ. ಅಪಗ ಐಕ್ಲೆನ್ ಬಲುಪಾದ್ ಪತ್ತುನ ಉಂಡು. ಪುಂಡದದ ಮಾಸ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಕನತ್‌ದ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತುಳುಟ್ **"ಬೆನ್ನಿ ಪುಂಡದಗ್ ಬಾರ್ ಬಲ್ಲಾಳಗ್"** ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ಕೆಡ್ಡಸದಪಗ ಪುಂಡದದ ಮಾಸ ತಿನುಜಿಂಡ **'ಎಲು ಕುಟ್ವೆ ಆವು'** ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

37. ಉಚ್ಚುದ ಮಂಡೆಡ್ ಮಣಿ ಉಂಡುಗೆ. ಅವು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾತೊಂದು ಇಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ನೆಕ್ಕ್ ಸರ್ಪಕಾವಲು ಪನ್ಪೆರ್.

38. ಕಾಡು ಪುದ ನೆಲದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲುದು ಕುಟುರು ಪಾಡುಂಡ ಅಲಪ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಉಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ನಿಕದ ಜಾಗೆ ಪನ್ಪೆರ್.

39. ಜಾನುವಾರ್‌ನ್ ಪಿದಾಯಿದಕ್ಲೆಗ್ ಮಾರ್‌ನಗ ಅವೆನ್ ಕಟ್ಟುನ ಬಲ್ಲು ಕೊರಿಯರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಬಲ್ಲು ಕೊರುಂಡ ಕಿದೆತ ಲಚ್ಚನ ಪೋಪುಂಡು.

40. ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೋರಿ ಕೊನೊನಗ ಕೋರಿದ ಆಡಿ ಅಡಿಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕೋರಿ ಕಾದುಜಿ. ಕೋರಿ, ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಸೋತುಂಡಲಾ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟುನ ಬಲ್ಲ್ ಕೊರಿಯರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಕೋರಿದ ಸಂತಾನ ಅಲಿಯುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೋರಿ ಗಡಿಪುಜಿ.

41. ರಾತ್ರಿ ಪೊರ್ತುಜ ನತ್ತಿಂಗೆ ಪನ್ಪಿನ ಶಕುನ ಪಕ್ಕಿ ಬುಲ್ತುಂಡ ಅಪಶಕುನ, ಮರಣದ ಸುದ್ದಿ ಕೇನರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ. ಉಂದು ಬುಲ್ತೊಂದು

ಇತ್ತುಂಡ ರಡ್ಡ್ ಸೌಂಟುನು ಕತ್ತೆರಿದ ಆಕಾರೊಡು ಕಟ್ಟುದ್ ಜಾಲುಗ್ ದಕ್ಕುವೆರ್.

42. ಮುಕ್ಕುಜಿಲ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿಲ ಬುಲ್ತುಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಉಂದು ಬುಲ್ಪುನಗ ಉಪ್ಪುನು ಇಲ್ಲದಕ್ಲುನ ಮಾತೆರನ ಮಂಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೊರತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುಂಡು.

43. ಪೊಸತು ಕಂತಿನ ಸೊತ್ತು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ, ದಾಲ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ 'ಪೊಲ್ಸು' ಪಂದ್ ಅವೆನ್ ದೀವೊನುವೆರ್. ಬೇತೆಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪುಜೆರ್. ಉಂದು ಜಾನುವಾರುಲೆಗುಲಾ ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಲಚ್ಚಣದ ಪೆತ್ತೊಲೆನ್ ತೈನ ಮುಟ್ಟ ತಾಂಕುವೆರ್.

44. ಎಡ್ಡೆಂತಿನೆನ್ ಕೆರುಂಡ ಸಂತಾನ ಆಲಿಯುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

45. ನಾಯಿ ನಮ ಪಿದಾಯಿ ಪಿದಾಡುನಗ ಕೆಬಿನ್ ಪಟ ಪಟ ಪಂಡುದ್ ಶಬ್ದ ಲಕ್ಕಾಂಡ ಅತ್ತುಂಡ ತುಂಬಿಲ್ ಲತ್ತುಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆ ಕುಲ್ಲುದು ಪಿದಾಡೊಡು.

46. ಒಡು ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುಂಡ ಅಪಶಕುನ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

47. ಇಲ್ಲಡ್ ತಾಂಕಿನ ಕೋರಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುರೆಲ್ದ್ ಮೈ ಕುಡುತುಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

48. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿದ ಕಂಡೊಡ್ **'ಬರೆ ಒಯ್ಪುನೆ'** ಅತ್ತುಂಡ **'ಬರೆ ಪಾಡುನೆ'** ಪಾಡುನ ದಿನ ಉಂಡು. ಮೂಲು ದನಿನ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಮೂಲದಕ್ಲು ಎರ್ಲೆನ್ ಕಂಡೊಗ್ ಕೊನೊದು ನಾಯೆರ್ ಕಟ್ಟುದು ಕಂಡದ ಒಂಜಿ ಬದಿಟ್ ಮೂಜಿ ಗೆರೆಕ್ಲೆಗ್ ಬೇತೆನೇ ಒಯಿಪುವೆರ್. ಅಲ್ಪ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಬಿತ್ತುದು ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ದು ಸರೋಳಿ ತಪ್ಪುದ ಗೆಲ್ಲು ಊರಾದ್, ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊಡ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಪಗ ಎರ್ಲೆಗ್ ಗಲಸಿನ **"ನೆಕ್ಕಿದ ಕೋಲು"**ನು **'ಪೊಲ್ಸು'** ಪಂದ್ ಇಲ್ಲದ ಮಾಡ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ದೀಪಿನ ತುಲುವೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

49. ನಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಮಾಡ್ ಮಿತರರೇ ಬಲ್ಲಿ, ಅನಿಷ್ಟ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

50. **'ಬಾಲೆ ಮೀನು, ಮುಗುಡು ಮೀನು'**ಗು ಒಂಜೇ ಬಿಸಲೆಡ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಅಕ್ಲು **ತಗೆ-ತಂಗಡಿ** ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತುದು ತುಳು ಜನಪದೊಟ್ಟು ನೆತ್ತ ಕತೆಲಾ ಉಂಡು.

51. ಕಿಂಜ್ಞ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ **"ಕಕ್ಕೆ ಕಿರಣಿ"** ಪನ್ಪಿ ರೋಗ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ರೋಗೊಡ್ ಕಣ್ಣುಡ್ ಪರೆ ಬತ್ತುದು ಕಣ್ಣು ತೋಜಂದಿನಪಗ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡ್ಯ ಆ ಬಾಲೆನ್ ಗೋಲಿದ ಮರತ ಆಡಿಟ್ ಕುಲ್ಲಾವೆರ್. ಕಕ್ಕೇ ಮೀದು ಬತ್ತುದ್ ಆ ಮರೊಟ್ಟು ಕುಲ್ಲುದು ಮೈ ಕುಡುಪುನಗ ಬೂರುನ ಪನಿತ ನೀರು ಕಣ್ಣುಗು ಬೂರುಂಡ ಸೀಕು ಗುಣ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

52. ಪಲ್ಲೊಡ್ ಕಪ್ಪೆ ಅರೆದುಂಡ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನ ಸೂಚನೆ ಪಂದ್ ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

53. ಮೈರೆ (ನವಿಲು) ಮರಣದ ಸಂಕೇತಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ನಂಬುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ನವಿಲುನ್ ತುಳುವೆರ್ ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಕನಪುಜೆರ್.

5.2 ಮೂಲಿಗೆಲು :

1. ಕೊಕ್ಕಡದ ಬೈದ್ಯನಾಥ ದೇವೆರೆನ ಕಿರೆಟಿತ್ತಿನ ಮೀನುಲೆಗ್ **ಕುಡು ಮೂಡೆದರಿ** ಪಾಡುಂಡ ಮೈಟ್ ಬೂರುನ **ಕೆಡು** ಪೊಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ.

2. ಕೊಕ್ಕಡದ ಕಂಬುಲದ ಕಂಡೊಗು **ಪುಂಡಿ ತಪ್ಪು** ಪಾಡುವೆ ಪಂಡಿ ಪರಕೆ ಪನ್ನೊಂಡ, ಎರ್ಲೆನ್ ಕಂಡೊಗು ಜಪ್ಪುಡಾದ್ ಕಂಡ ದಪ್ಪುವೆ ಪಂದ್ ಪರಕೆ ಪನ್ನೊಂಡ ನರಮಾನೀಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಮಾತ **ಸೀಕು ಸಂಕಟ** ದೂರ ಆಪುಂಡ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು.

3. ಶಿಶಿಲದ ಶಿಶಿಲೇಶ್ವರ ಸುದೆಟ್ **'ಪೆರುವೊಳು'** ಪನ್ಪಿ ಮೀನುಗ್ ಮೂಡೆದರಿ ಪರಕೆ ಪಂಡ ಸೀಕುಲು ಗುಣ ಆಪ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ನೆತ್ತ ಬಂಜಿಡ್ **'ಪೆರ್ಪೊಟ್ಟೆ'** ಪನ್ಪಿ ಚೀಲದಲಕ್ಕಂತಿನ ರಚನೆ ಉಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಅರಿನ್ ದಿಂಜಾದ್ ನುಂಗಾದ್ ದೀದಿಪ್ಪುವೆರ್. ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ನೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಅರಿ ದೆತ್ತುದು ಬಾಯಿಗ್ ದೀಂಡ ಬಂಜಿಬೇನೆ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು. ಉಂದು ಮಸ್ತು ಕೈಪೆ ಇಪ್ಪುನಡ್ರಸರಾದ್ ನೆಟ್ಟ್ ಬಂಜಿಬೇನೆ ತಡೆಪುನ ರೋಗ ನಿವಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. **(ಪುಟ–154, 'ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ'– ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ)**

4) ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಪೊಣ್ಣುನ **'ಬಯಕೆ'**ಗ್ ಅಲೆನ ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಡೇ ಪೋನಗ ಒಂಜಿ ಕೋರಿದ ಪೊಣ್ಣು ಲಾಕಿನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋದು, ಬಂಜಿನಲೆನ ತರೆ ತೊರತ್‌ದ್ ಅಲೆ ಕಯಿಟ್ ಕೋರಿದ ಬಾಯಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ಅರಿ ಪಾಡ್ದು ಬುಡ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

5. ಮತಿ ತತ್ತುದು ಬೂರುನ **ಸೆಡಿ** (ಫಿಟ್ಸ್) ರೋಗಿಲೆಗ್ ಕೋರಿನ್ ಕಂತುದ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ತರೆ ಕುತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿದ ನೆತ್ತೆರೆನ್ ಗಂಟು ಗಂಟುಗ್ ತಾಗಾದ್ ಮಾಡುದ ಮಿತ್ತ್ ದಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೆಕ್ಲೆಗ್ ಕೈಟ್ ಕರ್ಬದ ತುಂಡು ಪತ್ತರೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಉಂಡು.

6. ಮರಿಯಲೊಡ್ ಪೆರಡೆ ತೆತ್ತಿ ದೀದ್, ಪಾರೊಗು ಕುಲ್ಲುನಗ ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತುಂಡ ತೆತ್ತಿ ಕಲ್ಲ್‌ಕೆತ್ತಿ ಆಪಿನೈಕ್ ಮೂಜಿ ಕರ್‌ಕಲ್ಲು, ಮೂಜಿ ಬೊಲ್‌ಕಲ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿ ಕೋರಿದ ಸುಯಿ ಪಾರೊಗು ಪಾಡುಂಡ, ಕಲ್ಕತ್ತಿ ಆವಂದೆ, ಸರಿಯಾಯಿನ ಕಿನ್ನಿ ಒಡೆಪರೆ ಮಲ್ಪುನ ಮೂಲಿಕೆಯಾದುಂಡು. ತೆತ್ತಿ ದೀಪಿನ ಕೋರಿ ಪಾರೊಡು ಲಕ್ಕುಜಿಂಡ ಐತ ಮೂಂಕುಗು ಅಯಿತನೆ ತುಯಿ ತಾಗಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

7. ಪೆತ್ತ ಪೇರು ಕೊರಂದೆ ಇಪ್ಪುನು, ತೊರ್ತುಂಡ ಇಂಚ ಪೂರಾ ಮಲ್ತುಂಡ ನೀರುಳ್ಳಿದ ಚೋಲಿನ್ ಗೆಂಡದ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದು ಪುಗೆ ಪತ್ತುವೆರ್.

8. ತರೆ ಕುತ್ತುನೈಕ್ ಚೆಡಿ ಬಳ್ಳಿನ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್, ಅತ್ತುಂಡ ಪಚ್ಚೆ ಉಚ್ಚುನು ಕೆರ್ದ್ ತರೆಕ್ ಪಟ್ಟಿದಲೆಕ್ಕ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

9. ಗಂಟೆ ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಚ್ಚೆದ ಕಿನ್ನಿಲೆನ್ ಕೆರ್ಪಾ. ಐಕ್ ಕಿನ್ನಿದ ಕೆಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಕಪ್ಪು ಕುಂಟುದ ದಾರೊನು ಕಟ್ಟುಂಡ ಐಕ್ಲೆ ಕೈತಲ ಬರ್ಪುಜಾ. **(ಪೊಲದ್ಯೆ – ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ –2016)**

10. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜುನೆ ಅತ್ತುಂಡ ಸೋಂಕು ಆಂಡ ಕೈ ಕಾರ್ ದರ್ಪುವಾ. ಅಪಗ ತಾಪುರ್‌ತೋಪ್ ಐಕ್ಲೆನ ಕೆಬಿತ ಕೊಡಿನ್ ಕತ್ತೆರುವೆರ್. ಇಂಚ ಮಲ್ತುಂಡ ಐಕ್ಲು ಬೇಗ ಉಸಾರಾಪ.

11. ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿಗ್ ಒರ ಒರ ಕಕ್ಕೆ, ಗಿಡು ಆಕ್ರಮಣ ಮಲ್ತುದಿತ್ತುಂಡ ಕಿನ್ನಿಲೆನ್ ಕರತ ಉಲಯಿ ಪಾಡ್ದು ಮೇಲುಡ್ ಗರಗರ ತಿರ್ಗಾಂಡ ಐಕ್ಲೆನ ಪೋಯಿನ ಮತಿ ಪಿರ ಬರ್ಪುಂಡು.

12. ಕೋರಿಗ್ ಕೇರೆ ಹಾಕುಂಡ ಕೋರಿ ಬಲದಾಂತೆ ಬೂರುದಿಪ್ಪು. ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಇಲ್ಲಗ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಾಡೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿದ ಗೂಡುಗು ಪೋದು ಅವುಲುಲಾ ಐತ ಎದುರು ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುದ್ ಅಲ್ಪನೆ ಕುಲ್ದು ಪೊಣ್ಣು ತಿಪ್ಪಿಡ್ (ಮುಕ್ಕಣ್ಣ್) ಪಡಿಕೆ ಮಯಿತ್‌ದ್ ಉಂದೆನ್ ಕೋರಿಗ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು. **(ಪೊಲದ್ಯೆ – ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ ಪುಟ 23–2016)**

13. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಕಂಟೆಲ್ಡ್ ಬಾಪು ಬರ್ಪಿನ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೋಗ ಆದಿತ್ತುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಪೊಣ್ಣು ತಿಪ್ಪಿನ್ (ಕಣ್ಣು ಇತ್ತಿನ ಜಾಗ) ಒಂತೆ ಪೊತ್ತಾದ್ ಕೈಕಂಜಿದ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.

14. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತಡೆಯರೇ ತೀರಂದಿನ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬತ್ತುಂಡ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿನ್ ಗುದ್ದುದು ಐತ ಉಲಯಿ **ಮಣ್ಣು ಕುರುಡಿ** (ಮಣ್ಣುದುಲಯಿ ಇಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಪುರಿ) ಉಂದೆನ್ **ಚೊಳ್ಳಿ ಮಾಣಿಕೊ** ಪಂದ್‌ಲ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕುಂಟುಡು ಕಟ್ಟುದು ಜೋಕ್ಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂಜಿದುಲಾಯಿದ ವಾಯು ಜತ್ತುದು ಪೋಪುಂಡು. ಮೂಲು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಉಲಯಿಡುಪ್ಪುನ ಪುರಿ ಅಂಚೆಂಚಿ ಪರಪ್ಪುನೈಟ್ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಪರಿಮಳ ನನಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಮೂಂಕುಗು ದರ್ತುದು ಸರೀರೊಡು ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುಂಡು. **(ಪೊಲದ್ಯೆ – ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ ಪುಟ 37–2016)**

15. ಕಜಿಪು ಕಾಯಿದ ಪಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ಗಿಳಿಕ್ಲು ಬರ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ಒಲಿತ ಉಚ್ಚು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಗಿಳಿಕುಲು ಬರ್ಪುಜ.

16. ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಕೇ ಪಿಜಿನ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ಬೊಳಂತೆ ಅರಿ ಬಿರ್ಕ್ಂಡ ಪಿಜಿನುಲು ಪೋಪ.

17. ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿನ್ ಗಿಡಿ, ಕಕ್ಕೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅರೆಜುವಾ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮತಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ ಅವೆನ್ ಒಂಜಿ ಮಣ್ಣುದ ಬಿಸಲೆದ ಉಲಾಯಿ ದೀದ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ತಿಪ್ಪಿಡ್ ಗರಗರಂದೆ ಅರೆಂಡ ಕಿನ್ನಿಗ್ ಮತಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅವು ಸರಿ ಆಪುನಲಾ ಉಂಡು.

18. ರಾತ್ರೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ನಟ್ಟಿಂಗೆ ಪನ್ಪುನ ಪಕ್ಕಿ ಮುನ್ನುಕನ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಸೇರ್ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ದೀವೋಡು. ನಟ್ಟಿಂಗಗ್ ದಂಬು ಕಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕಾದ್ ಮುನ್ನುಕನ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪೊಡು.

19. ಪೆರ್ಮರಿ ಉಚ್ಚು ನಮ್ಮ ಕಂಡೊಗು, ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಬುಲೆ, ಭಾಗ್ಯ ಎಡ್ಡೆ ಆವುಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಅವು ಕೋರಿ ಪತ್ತರೆ ಸುತ್ತು ಪಾಡ್ದ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ, ಪೋಯಿಜಿಂಡ ಅಯಿಕ್ ನೆಡಿಲ್‌ದ ಕೋಲು ಮುಟ್ಪಾಂಡ ಅವು ಊರು ಬುಡ್ದು ಬಲಿಪುಂಡು.

20. ಬೊರಿಪುನ ಪೆತ್ತಗ್, ಕಂಬುಲದ ಎರ್ಲೆಗ್ಲಾ ದಿಸ್ಟಿ ತಾಗುಂಡು ಬೊರಿಪುನ ಪೆತ್ತಲೆಗ್ ದಿಸ್ಟಿ ಬೂರುನೈಕ್ ನೂಲು ಮಂತ್ರದ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ಕಂಟೆಲುಗ್ ಬಲ್ಲುದ ಕಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುದ್ ಕನಪಡೆ ಪರತ ತಾಲಿ, ಜೋಡುದ ತಾಲಿ, ಮಲ್ತು ಪಾಡುವೆರ್. **(ತುಲುವಪ್ಪೆನ ಪುಲಮರ್ದು–ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಪುಚ್ಚೆಮೊಗರು – 2019)**

5.3 ಆಚರಣೆಲು :

"ಒಂಜಿರೆ ಗಂಧ – ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು" ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯೊಲೆನ ನುಡಿ ದುಂಬರ್ತ್ತ್‌ದ್ **'ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಅಪ್ಪೆ, ತಾಂಕ್‌ಂಡ ಸಮ್ಮೆಲೆ'** ಪನುಪಿ ಕಾಪುನ ನಿಲೆತ ಮಸ್ತು ಮುಟ್ಟದ ಸಂಬಂದೊನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುನ ಸತ್ಯೊಲು, ಅವೇ ಮೋಕೆ ಸೂಕೆಡ್, ನಂಬೊಲಿಗೆದ ನಿಲೆಟ್ ಕಾಯಿಲೆಗುಲಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಲೆನ್ ತಡೆನ್ ಪಾಡುನ ಕಾಪುನಕ್ಲು ಆದ್ **'ಎಂಕ್ಲುಲ್ಲ'** ಪನುಪಿ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಡ್, ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್, ಬುಲೆನ್, ಕಿದೆತ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಆರೋಗ್ಯ ಕೊರ್ದು ಕಾತುದ್ ಸೀಕುಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುವ ಪನ್ಪಿ ಆಶಯ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡುದ ಜನಪದೆರೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲು ಅಕ್ಲೆನ ಜೂವದ ಗಂಟುಲಾ ಆದ್ ಬದುಕುದ ಒಂಜಿ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ಆದ್ ಉಂಡು.

ಇಂಚಾದ್ ಇಲ್ಲದ ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ದಾದಲ ಎಚ್ಚಿ–ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ ದೈವೊಲೆಡ ಪನ್ಯೊಂದು **'ನಿಕ್ಲೆ ಗತಿ'** ಪಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬಬ್ಬರ್ಯ ದೀಪಿನಿ :

ಬಬ್ಬರ್ಯ ಪನ್ಪಿ ದೈವೊನು ಬಾರಿ ಶಿದ್ದತ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡುದಕ್ಲು ನಂಬೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಬಬ್ಬರ್ಯನ ದೃಷ್ಟಿ ಅತ್ತುಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ಕಿದೆಟತ್ತಿ ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಈ ದೈವೊನು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಎಡ್ಡೆಮುಗು ಸುಗಿಪುನ ಒಂಜಿ ಆಚರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯೇ 'ಬಬ್ಬರ್ಯ ದೀಪಿನಿ'. ಬೆನ್ನಿದ ಇಲ್ಲಡ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲು, ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲು ಇಪ್ಪುನ ಮಾಮೂಲಿ ಸಂಗತಿ. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿ ದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಡುಲಾ ಅಕ್ಲೆನ ದಿನಮಾನಿದ ಪೇರುದ ಖರ್ಚುಗ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಸಾಂಕೊದಿತ್ತಿನ ಉಂಡು. ಎಚ್ಚಾದ್ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಎದುರುಡ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ತಾಗೊಂದು ಇಲ್ಲದ ಬರಿಟ್ ಕಿದೆ ಬೊಕ್ಕ ಕನಕ್‌ದ ಕೊಟ್ಯೊಲು ಉಪ್ಪುವ. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿದ ಇಲ್ಲಡ್, ಇಲ್ಲಡ್ದ್‌ಲ ಮಲ್ಲ ಕಿದೆಕ್ಲು, ಅವುಲು ಪೆತ್ತ, ಎರ್ಮೆ, ಬೋರ್ಲು, ಎರ್ಲು ಪಂದ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲು ದಿಂಜುದುಪ್ಪುವಾ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಜಾಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ತುಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಿದೆತ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ತೂದು ಇಲ್ಲದ ಅಂತಸ್ತುನ್ ಗೇನ್‌ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕಿದೆಟ್ ಕಯಿ–ಕಂಜಿಲೆಗ್ ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಬತ್ತುಂಡ ಉದಾರ್ಮೆಗ್,

- ಪೊರ್ತುಗು ಸರಿಯಾದ್ ಪೇರು ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಪೆತ್ತ ಅತ್ತುಂಡ ಎರ್ಮೆ ಪೇರು ಕೊರ್ಪಿನ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ತುಂಡ ಅತ್ತುಂಡ ಉಂತಾಂಡ.

♦ ಜಾನುವಾರುಲೆನ್ ಮೆಯಿತ ಮಿತ್ತ್ 'ನುಂಗು' ತೋಜುದು ಬತ್ತುಂಡ.

♦ ಮೇಯೆರೆ ಪೋಯಿನ ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಕಿದೆಕ್ ಬರಂದೇ ಪೊಂಡ.

♦ ಕಯಿ ಕಂಜಿಲು ಮಸ್ತು ತುಂಬಿಲ್ ದೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತುಂಡ.

♦ ಕಯಿ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಸೀಕು–ಸಂಕಟ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಸಾರಿಪ್ಪಂದೆ ಪೊಂಡ.

ಇಲ್ಲದ ಪೊಂಜೊವುಲು ಉಂದು **"ಕಿದೆಕ್ ಬಬ್ಬರ್ಯನ ದೃಷ್ಟಿ ಆತುಂಡು"**. ಬಬ್ಬರ್ಯಗ್ ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಬಲಸ್ ದೀವೊಡು ಪಂದ್ ಬಲಸುನ ಅಟ್ಟನೇ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮೂಲು ಬಬ್ಬರ್ಯಗ್ ಬಲಸ್ ದೀದ್, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಆಪತ್ತು ಪೋವೊಡು. ಬಬ್ಬರ್ಯಗ್ ಕುಸಿ ಮಲ್ತ್, ಬತ್ತಿನ ತೊಂದರೆಲೆನ್ ತಡೆಪುನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಆಶಯ ಆದ್ ತೋಜುದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಬಬ್ಬರ್ಯಗ್ ಬಲಸರೆ ಎಚ್ಚಾದ್ ಸಂಕ್ರಾತಿದ ದಿನ, ಐತಾರ ಅತ್ತುಂಡ ಅಂಗಾರೆ ದಿನತಾನಿ ಸುಗಿತುದ್ ಬಲಸುವೆರ್. ಕಿದೆನ್ ನಿರ್ಮಲ ದೀಪಿನ ಕಮ್ಮಿಯಾದ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಮೆಯಿಟ್ ನುಂಗು ಬರರೇ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಕಾರಣ ವೊವೇ ಇಪ್ಪಡ್ ಐಡ್ರೆಸರಾದ್ ಕಿದೆತ ಅಂಬಿ ಪೂರಾ ದೆತ್ತುದು, ನೀರು ಪಾಡ್ದು ಸೋಕುಡು ದೆಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಾತ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಮೀಪಾದ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ, ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆ ಮಯಿಕ್ ಪಾಡ್ದು ಸರಿಟ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಮಾತ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ದ್ ಐಕ್ಲೆನ ಮಯಿ ನಿರ್ಮಲ ಆದ್ ಐಕ್ಲೆಗ್ ತಲ್ಮನೆ ಸುಖ ಆವೊಂದಿತ್ತುಂಡು.

ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ದೀಪಿನ ದಿನ ಬಯ್ಯ ಆಯಿಲಕ್ಕನೆ ಕಾಂಡೆ ದೆಕ್ಕುದು ನೀರುಡ್ ನೆನೆಯರೆ ದೀತಿನ ಉರ್ಪೆಲರಿನ್ ಕಡೆದ್ ಪಿರೆದಿನ ತಾರಾಯಿದ ಪೂನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಬಾರೆದ ಇರೆಟ್ ಪತ್ತಾದ್ ಬೇಯರೆ ದೀಪೆರ್. ಇಂಚನೆ ಪೊಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಸರಿಕತ್ತಲಾಯಿಬೊಕ್ಕ **'ಬಬ್ಬರ್ಯ ದೀಪಿನಿ'** ಕೆಲಸ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ತಡ್ಪೆಡ್ ಮೂಜಿ ಕೋಡಿ ಬಾರೆದ ಇರೆ, ತಾರಾಯಿದ ಗಟ್ಟಿ, ಮೂಜಿ ಪೊಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೊಡಿ ಬಾರೆದ ಇರೆಟ್ ನುಪ್ಪು, ಮೀನುದ ಸಾರು, ಕಿನ್ಯ ಮುಗಯಿಡ್ ಕಲಿ, ತಡ್ಪೆದ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬರಿಕ್ ಪೆತ್ತದ ಅಂಬಿದ ಮುದ್ದೆ ದೀಪೆರ್. ಮಣ್ಣುದ ಪಣತೆಡ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾವೆರ್. ತಡ್ಪೆನ್ ಉಲಯಿ ಕೊನತ್‌ದ್ ಮಾತ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಪತೊಂದು ಕಿದೆತ ಪಿರಾವುಗು ಪೋದು, ಅವುಲು ನೆಲನ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ತು ತಡ್ಪೆನ್ ದೀಪೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಟ್ಟೊನುವೆರ್.

"ಸ್ವಾಮಿ ಬಬ್ಬರ್ಯ, ಕಿದೆಟ್ ತೋಜುದು ಬತ್ತಿನ ಬೇನೆ ಬೆಂಗ್‌ನ್ ಕಲಯರೇ ಇನಿ ಉನುಪು, ಕಜಿಪು, ಸಾರು, ಗಟ್ಟಿ ಪೂರಾ ನಿಕ್ಕ್ ಬಲುಸುದ ಉಂದೆನ್ ಸಂತೋಸೊಡ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದು, ಕಿದೆತ ಮಿತ್ತ್ ನಿನ್ನ ದಿಟ್ಟಿ ಇತ್ತುಂಡ ಅವೆನ್ ಬೇತೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಾದ್, ಜಾನುವಾರುಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ರಚ್ಚನೆ ಮಲ್ತ್, ಅವು ಸುರುತಲಕ್ಕನೆ ಆದ್ ಆರೋಗ್ಯಡಿಪ್ಪುಲೆಕ ಮಲ್ತು ಕೊರೊಡು" ಪಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಬೆರಿ ಪಾಡ್ದು ಉಂತುವೆರ್. ಅಪಗ ಬಬ್ಬರ್ಯ ಬತ್ತುದ್ **"ಬಲಸುದೆನ್ನೈನ್"** ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುವೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಚೊಂಬುದ ನೀರ್‌ನ್ ತಲ್ತುದ್, ಬಲಸುದಿನ ನುಪ್ಪು, ಕಜಿಪುಲೆನ್ ಅಲಪನೇ ಬುಡ್ದು **'ಗಟ್ಟಿಲೆನ್'** ಪಟ್ಟುದ್ ತಿನ್ಪೆರ್. ಒರ ಬಲಸಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿ ಕೊಂದೊರೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಇತ್ತೆಲಾ ತುಲುನಾಡುಡ್ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ **'ಬಬ್ಬರ್ಯ ದೀಪಿನಿ'** ಕ್ರಮ ಬಾರಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಶ್ವಾಸೊಡೆ ನಡತೊಂದು ಬೈದುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಸುಮಾರು ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕುದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದ್, ಪರಂಪರೆದೊಟ್ಟು ದುಂಬೊರ್ತ್ತುದು ಪೋಪಿನ ವಿಚಾರಲಾ ಗಮನೊಗ್ ದೆತ್ತೊನುನಂಚಾ ಉಂಡು. ಬಬ್ಬರ್ಯಗ್ ದೀಪಿನ ವೊವೇ ಸೇವೆಡ್ ಮಾಸೊನು ದೀಪಿನ ವಿಸಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ ಬಬ್ಬರ್ಯ ದೀನಗ ಮೀನುದ ಸಾರುಲಾ ಕಲಿಲ ದೀಪೆರ್. ಉಂದು ವಿಚಾರ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ವಿಸಯ. ಈ ಮೀನುದ ಕಜಿಪುಗು ಬಬ್ಬರ್ಯನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬೇತೆನೆ ಇಪ್ಪುನ ನೀಚ ದೈವೊಗು ದೀಪಿನಿ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರಲಾ ಉಂಡು. **(ಆಧಾರ: ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್–ತುಳು ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಪುಟ–102)**

ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ

"ಆಟಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಗಾಲ, ಮಾಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಾಲ", ಆಟಿದ ದೊಂಬುಗು ಆನೆದ ಬೆರಿ ಪುಡಾವು" ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರದಲಕ ಹವಮಾನದ ಗುಣೊತ ಏರುಜಪ್ಪೆಲುಡ್ದ್ ಅತ್ತುಂಡ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ಕಾಯಿಲೆನ್ ಎಂಚ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನೊದ ಆಚರಣೆಡ್ದ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆನ್ **'ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ'**ಡ್ ನಮ ತೂಪ.

ಆಟಿದ ಸಮಯೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ **'ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ'** ಊರುಗು ಬರ್ಪಿನ ಮಾರಿರೋಗೊನ್ ಕಲೆವುನ ಒಂಜಿ ನಲಿಕ್ ಆದ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೂಲು ಕಲೆಂಜೆ ಜನಕ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲಾಯಿನ ಜಾನುವಾರುಲು, ಪುಚ್ಚೆ, ಕೋರಿ, ನಾಯಿಲೆದ ರೋಗಲೆನ್ ಕಲೆಪುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಮಂತ್ರವಾದಿಲೆಕ

ತೋಜುದು ಬರ್ಪೆ. **"ಓ ಪಾಚಿರೋಗಾಂಡಾ ಕಲೆಂಜ ಪುಲ್ಲುಡು ಪಾರಿಯರಿಪೋ", ಓ ಒರ್ಮಂಜಿ ರೋಗಾಂಡಾ ಕಲೆಂಜ ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾರಿಯರಿಪೋ, ಓ ಪುಚ್ಚೆದ ರೋಗಾಂಡ ಕಲೆಂಜ ಬಾರ್‌ಡ್ ಪಾರಿಯರಿಪೋ, ಓ ಕುಂಡಿ ಕುತ್ತಾಂಡಾ ಕಲೆಂಜ ಮೂಡಾಯಿ ಪಾರಿಯರಿಪೋ'**. ಇಂಚ ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಸೀಕುಗ್ ಐಕ್ಲು ತಿನ್ಪಿನ ಆಹಾರೊಡೆ ನಾಯಿದ ಸೀಕುನ್ ಬೊನ್ಯಡ್, ಪುಚ್ಚೆದ ಸೀಕುನ್ ಪೇರುಡ್, ಕೋರಿದ ಸೀಕುನ್ ಅವು ತಿನ್ಪಿನ ಬಾರುಡ್ ಪರಿಯಾರ ಮಲ್ತು ಕೊರ್ಪಿನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ತೋಜುದು ಬರ್ಪೆ. ಜನಪದೆರ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಡ್ ರೋಗದ ಮೂಲ ಕಾರಣೊನ್ ನಾಡುನೆಡ್ದ್ ರೋಗಚಿಹ್ನೆದ ಪಿರಾವುಡ್ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದಾವರ ಅವು ವಿಶಿಷ್ಟತೆನ್ ಪಡೆತೊನುಂಡು. ರೋಗದ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಪತ್ತೆ ಮಲ್ತುಜಿಂಡ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಬಂಗ ಆಪುಂಡು.

ನೆಲಬೂಳ್ಯ

ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಮೆಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ನುಂಗು ತೋಜುದು ಬತ್ತುಂಡ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆದ ಆಚರಣೆಡ್ದ್ ಅವೆನ್ ಪರಿಯಾರ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್.

ಮೇರರೆನ ಗುರ್ಕಾರನ್ **'ಕಾಪಡ'** ಅತ್ತುಂಡ **'ಕಾಪೆ'** ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂಬೆ ಒಂಜಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಜಾಗೆಗ್ ಗುರಿಕಾರೆ ಆದ್ ಉಪ್ಪುವೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲು ದುಂಬುಡ್ದುಂಚಿಲಾ ಕಾಡ್‌ಡು ಬದುಕೊಂದಿತ್ತುದು, ನಿಸರ್ಗೊಗ್ ಕೈತಲ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಮೂಲಿಕೆ ಮರ್ದುಡ್ ಮೆಕ್ಲು ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ವಾಮಾಚಾರ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರೊಲೆಡುಲಾ ಮೆಕ್ಲು ಬಿಗುತಕ್ಲು ಆದಿತ್ತೆರ್. ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ವೊವೇ ರೋಗ ಅತ್ತುಂಡ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ಗಿಡಪುನ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು ಪಂದ್ ಜನಕ್ಲು ನಂಬೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್.

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ **'ನುಂಗು'** ಎಚ್ಚ ಆನಗ ಈ ಪೊರ್ತುಡು **'ಕಾಪಡ'**ನ್ ಬರರೇ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಯೆ ಕೆಲವು ವಿಧಿಕ್ಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆ. ಮಂಜೋಲು ನೀರು ಮಲ್ತ್ ನೆಕ್ಕ್ **'ಕುರ್ದಿ ನೀರು'** ಪನ್ಪೆರ್. ಅವೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಿದೆಕ್ ಸುತ್ತು ಬರೊಂದಿತ್ತೆ. ಒಂಜಿ ತಾರಾಯಿ ಪತ್ತೊಂದ್ ಕಿದೆಕ್ ಸುತ್ತು ಬತ್ತುದ್ ದೈವೊಗು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತು ತಾರಾಯಿಗ್ ಕುರ್ದಿ ನೀರು ತಲ್ತುದ್ ಇಲ್ಲದ ಕಿದಿಕ್ ಕಟ್ಟುವೆ. ಪತ್ತ್ ದಿನೊಟ್ **'ನುಂಗು'** ಸುಮಾರಾಂಡ ಕಾಪಡಗ್ ತಾರಾಯಿ, ಮಸಾಲೆ, ಮೀನು, ಕುಡು, ಅರಿ ಕಾಸು ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಾತಿದ ಮೇರರೆನ್

ಲೆತ್ತುದು ಆಟಿಲ್ ಮಲ್ತ್ ಆಯೆ ಉನೊಂದಿತ್ತೆ. ನೆಕ್ಕ್ **'ನೆಲಬೂಳ್ಯ'** ಪನ್ಪೆರ್. ಕಂಬುಲದ ದಿನ ಎರ್ಲುಲು ಬಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಕೊರಗೆರ್ ಕಂಡೊಡು **"ಛ್"** ಮಲ್ಪುನೆಟ್ ಕ್ಷುದ್ರ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ಅವಾಹನೆ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಉಂಡು. ಉಂದೆ ತಂತ್ರ ಮೂಲುಲಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಬತ್ತಿನ ವಿಪತ್ತುನ್ ಪರಿಯಾರ ಮಲ್ಪುವೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. **(ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ – ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ)**

ಮುಳ್ಳು ಬುಡ್ಪುನೆ

ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕಯಿ ಬೇನೆನ್ **'ಮುಳ್ಳು ಬುಡ್ಪುನೆ'** ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಎಚ್ಚಾದ್ ಉಂದು ಎರ್ಲುಬೋರ್ಲೆಡ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಸುರುಟ್ ಅಲ್ಮೋಡದ ಎಣ್ಣೆನ್ (ಒಂಜಿ ವಿಧದ ಸಸ್ಯ) ಬೇನೆ ಇತ್ತಿನ ಕಡೆಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕುದು ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಪೂಜುವೆರ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಜಿಂಡ ಜಾನುವಾರುದ ಬೇನೆದ ಕಯಿಬುಡುದು ಕುಡೊಂಜಿ ಕೈತಲ, ಕೆಕ್ಕಿಲೆಗುಲಾ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡುದ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡಿನ ಕೈ ಬೇನೆ ಪಂದ್ ಭ್ರಮೆಟ್ ಎರ್ಲು ಐತ ಬೇನೆ ಇತ್ತಿನ ಕೈನ್ ಸರಿಟ್ ನೆಲಕ್ ಊರುವಾ. ಅಪಗ ಮುಳ್ಳು ಬುಡ್ತಿನ ಐತ ಸರಿತ ಜಾಗೆಡು ಕುಲ್ಲಾರೆ ಅನುಕೂಲ ಆಪುಂಡ್ಡು. ಈ ನಮೂನೆದ ಮಾನಸಿಕ ವೈದ್ಯೊನ್ ಪಶುವೈದ್ಯ, ಆಯೆನ ಅನುಭವೊಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಉಪಚಾರ ಮಲ್ಪುವೆ.

"ಕುರುವಾಯಿ ದೀಪಿನಿ" ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ತುಲುನಾಡುಡ್ ಉಂಡು. ಉಂದು ಕಿದೆತ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಆರೋಗ್ಯ ರಚ್ಚನೆಗ್ ದೀಪೆರ್. ತಡ್ಪೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಕೋಡಿ ಇರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಆಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಉರ್ಪೆಲರಿತ ನುಪ್ಪು, ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಚಪ್ಪೆ ಉಪ್ಪುದ ತೆಲ್ಲಾವುನು ದೀಪೆರ್. ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಮೀನ್‌ದ ರಸಲಾ ಬಲಸುವೆರ್.

ಒಂಜಿ ತಿಪಿಲೊಡು ದೀಪ ಬೊಕ್ಕ ತಾರಾಯಿದ ತೆಪ್ಪುಗು ಕೆಂಡ ಪಾಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗೊಂತೆ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆ ಮೈತ್‌ದ್ ತಡ್ಪೆನ್ ಕಿದೆತ ಪಿರಾವುದ ಬಾಕಿಲ್‌ದಲ್ಪ ಕೊನೆಪೆರ್. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಗು ಒಂಜಿ ಚೊಂಬು ನೀರು ಬೊಕ್ಕ ಮನೆ ಪತ್ತೊನುವೆರ್.

ಗೊಬ್ಬರದ ರಾಸಿದ ಕೈತಲ್ ಮನೆ ದೀದ್ ಸುರುಟು ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬಲಸುನೈನ್ ತಡ್ಪೆನ್ ಮಣೆತ ಮಿತ್ತ್ ದೀಪೆರ್. ಮಣ್ಣುದ ತಿಪಿಲಡ್ ಬೊಲ್ಪು ಪೊತ್ತಾದ್ ಆರತಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತೆಪ್ಪುದ ಗೆಂಡೋಗು ಎಣ್ಣೆ ಸೆಡಿದ್ ಧೂಪ

ಪಾಡುವೆರ್. ಬಲೀಂದ್ರನ್ ಲೆಪ್ಪುಲೆಕ ಸುರುಟು ಮಾತೆರ್ಲ ನಟ್ಟೊನರೆ ಉಂಡು. ಮಾತ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಸುತ್ತ ಉಂತುದು ನಟ್ಟೊನುವೆರ್. **"ಕಿದೆತ್ತ ಕಯಿಕಂಜಿ ದಪ್ಪುನ ಎರುಲು, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ, ಕೋರಿ, ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಮಾತೆರುಗುಲ ಸುಖ ತಿಕ್ಕಡ್. ಕಿದೆಟ್ಟತ್ತಿನ ಕಯಿಕಂಜಿ ಕಾಪೊಡು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಕೊರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪೋಯಿನೆಟೆ ಬತ್ತಿನೆಟೆ ಕಯಿ ಕಂಜೆನ್ ದಕ್ಕಾದ್ ಪಾಡಡ್ ಪಿಜಿನಿದ ದಾರೆ ಇಲ್ಲದ ಸುತ್ತ, ಕಿದೆತ ಸುತ್ತ ಬರಂದಿಲಕ ಕಾಪೊಡು. ಪಿಜಿನ್‌ದ ದಾರೆಡ್ದ್ ಪಿಲಿ ಬಲಿಪಡ್ದ್ ತೊಂದರೆ ಆವಂದೆ ಉಪ್ಪಡ್"** ಪಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಕನದಿನ ರಡ್ದ್ ಕೇಪುಲ ಪೂನ್ ದೀದ್ ಬಲಸಿದೆನೆಕ್ಕ ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಉಂತುವೆರ್.

ಹಿರಿಯೆರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬೇತೆ ಕಡೆ ತಿರ್ಗಾರೆ ಫಲ ಬರ್ಪಿನ ಮರಕ್ಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ **"ಗೋಲಿದ ಮರೊಟ್ ಪೆಲಕಾಯಿ ನೇಲುಂಡು, ಗೋಂಕುದ ಮರೊಟ್ ಕುಕ್ಕು ನೇಲುಂಡು, ಅಂಬಡೆದ ಮರೊಟು ಪುಲಿ ನೇಲುಂಡು, ಪುಲಿತ ಮರಟ್ ಅಂಬಡೆ ನೇಲುಂಡು"** ಆತೇ ಅತ್ತ ಜೋಕುಲೇ ಪಂದ್ ಕೇನಗ ಜೊಕ್ಲು ಅಂದ್ ಅಂದ್ ಪಂದ್ ತರೆ ಆಡಾವೆರ್. **"ಅವುಲು ತೂಲೇ ಆನೆನ್ ಪಿಜಿನ್ ಒಯಿಪುಂಡು. ಪಿಲಿ ಬಲಿಪೆ ಒಟ್ಟುಗು ಗೊಬ್ಬುಂಡು, ತೋಜುಂಡಾ"** ಪನ್ಪೆರ್. ಜೋಕ್ಲು ಅಂದ್ ಅಂದ ಪಂದ್ ಮಂಡೆ ಆಡಾವೆರ್. ಜಾನ ತೋಜಾದ್ **"ಬಾನೊಗು ಬೊಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮುಗಲ್ ಉಂಡು, ಅಲ ಅವುಲು ನಮ್ಮ ಎರಿಯಾಯಿನಕ್ಲು ತೋಜುವೆರತ್ತ, ನಮನೆ ಕಾಪುವೆರ್ ಬಲೆ ಪೊಯಿ"** ಪಂದ್ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತಡ್ಪೆ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಸೆಡ್ಡಿದ್ ಕೊಡಿ ಇರೆತ ತುಂಡು ಇರೆ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಬಲಸುದ್ ದೀತಿನೆನ್ ಮಾತೆನ್‌ಲಾ ವಂತೆ ವಂತೆ ಆ ಇರೆಟ್ ದೀದ್ ಒಂದಿನೇನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಚಾವಡಿಡ್ ದೀಪೆರ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಇತ್ತಿನ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಪಟ್ಪ್‌ದ್ ತಿನ್ಪೆರ್. **(ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು – ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ–ಗೋಲಿದ ಮರಟ್ ಪೆಲಕಾಯಿ ನೇಲುಂಡು).**

ಇನಿ ಕಾಲ ಬದಲಾತುಂಡ್, ಕಿದೆಟ್ ಕೈಕಂಜಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಕುಟುಮಲಾ ಇಜ್ಜಾಂದೇ ಪೊತುಂಡು. **'ಕುರುವಾಯಿ ದೀಪಿನ'** ಕ್ರಮೊಕ್ **'ಜಾಲಬೈಕೊರತಿ'** ದೀಪಿನಂದ್‌ಲ ಪನ್ಪೆರ್.

ಭೈರವೆ ದೀಪಿನಿ

ಇಲ್ಲದ ಕಯಿಕಂಜಿ, ಬುಲೆಸಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪುಗ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ನಂಬುದಿನ ಭೈರವೆನ ಕಲ್ಲುಗ್ ಬಲಸುವೆರ್. ಇಲ್ಲಡ್‌ದ್ ಕುಡು ಬಸಲೆ, ನುಪ್ಪು ಕಜಿಪು ಮಲ್ತುದು

ಭೈರವನ ಕಲ್ಲುದ ಎದುರು ಸುದ್ದ ಮಲ್ತ್ ಇರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಡು ಬಸಲೆ, ನುಪ್ಪು ಪಾಡುದ್ ದೀಪ, ಚೊಂಬು ನೀರು ದೀದ್ ಕೈ ಮುಗಿವೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಬೆರಿಟ್ ಒಂಜಿ ಇರೆ ದೀದ್ ಕೋರಿ ಕಡ್ಪುವೆರ್. ಕೊರಿದ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಅವುಲೇ ಬುಡ್ಪೆರ್. ಮಾತೆರ್ಲ ಸೇರುದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕುಡುಬಸಳೆ, ನುಪ್ಪುನು ಅವುಲೇ ಮಾತೆರ್ಲ ಪಟ್ಟುದ್ ಒಣಸು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅವೆನ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿರ ಕನರೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕೋರಿನ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಕಂತು ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪರಕೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಕೋರಿನುಲಾ ಕಡ್ಪುವೆರ್. ಇಲ್ಲದ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಬುಲೆ ಸಹಿತ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆದ ಆಶಯ ಮೂಲು ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಈ ಕ್ರಮ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಕಿದೆತ ಗೊಬ್ಬರ ದೆತ್ತುದ್, ಕಿದೆ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ರಾತ್ರಿ ಕಿದೆತ ಬಾಕಿಲುಡೆ ಕೋರಿ ಕೊಯಿದ್ ಭೈರವಿ ದೇವಿಗ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುಂಡ ಕಿದೆಟ್ ಜಾನುವಾರುಗ್ ಬರ್ಪುನ ಸೀಕು-ಗೀಕು ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡುಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ರಾವು ಗುಳಿಗೆಗ್ ಕೋರಿ ಕೊಯಿದ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುವೆರ್.

ತುಡರ್ ಪರ್ಬ

ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಎಂಚ ತುಳುನಾಡುದ ರೈತನ ಕೃಷಿತ ಬದುಕುಡ್ ಕಲತ್ ಪೋತುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ದೀಪಾವಲಿ ಅತ್ತುಂಡ **ತುಡರ್ ಪರ್ಬೊದ** ಆಚರಣೆಡ್ ತೂವೊಲಿ. ಈ ಪರ್ಬೊನು ತುಳುನಾಡುಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. 'ದೀಪಾವಲಿ' ಏತ್ ಜನಪ್ರಿಯತೆನ್ ಪಡೆತೊಂದುಂಡ್ ಪಂಡ ದೇಸ-ವಿದೇಸೊಡು ಉಂದೆನ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದೀಪಾವಲಿ ತುಳುನಾಡುದಕ್ಲೆಗೇ ಅತ್ತ್ ಇಡೀ ಭಾರತೊಡು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ. ದೀಪಾವಲಿ ಪಂಡ ದೀಪದ ಸಾಲು ನೆಕ್ಕ್ ತುಲುಟ್ ತುಡರ್ ಪರ್ಬ ಪಂದುಲಾ ಲೆಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಕೃಷಿಮೂಲ ಆಯಿನ ತುಲುನಾಡುಡ್ ಉಂದೆನ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸುರುತ ದಿನ **ಮೀಪಿನ ಪರ್ಬ**, ತ್ರಯೋದಶಿದಾನಿ ರಾತ್ರಿ ಪೊಂಜೊವುಲು ಗುರ್ಕೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೆಕ್ಕುದ್ ಸೇಡಿ ಮಣ್ಣುಡ್ ಗುರ್ಕೆದ ಮಿತ್ತ್ ರಂಗೋಲಿ ಬುಡುಪಾದ್ ಐತ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೂತ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುದ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಐಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುರ್ಕೆ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರು ದಿಂಜಾವೆರ್. ನೀರುದ ಉಲಯಿ ಕೆಲವು ನಾಣ್ಯೊಲೆನುಲಾ ಪಾಡರೇ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ನೀರು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಮಾತ ಮೆಯಿಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊದು ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರು ಮೀಪೆರ್. ಆನಿ

ತೈದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಲಸರೇ ಉಂಡು. ಉಂದು ತುಡರಿ ಪರ್ಬೊದ ಸುರುತ ಆಚರಣೆ. ಮನದಾನಿ ಬಲೀಂದ್ರನ ಪೂಜೆ, ದೀಪೊಲಿಗುಲ, ಬಲೀಂದ್ರಗುಲ ಪಿರಾಕುದ ನಂಟ್.

ಪಾಡ್ಯದಾನಿ ಬಲೀಂದ್ರನ ಪೂಜೆ ನಡಪುಂಡು. ಪಾಲೆಮರಡ್ದ್ ಮಲ್ತಿ ಕೋಲುಡ್ ಬಲೀಂದ್ರ ಮಲ್ತು ಸಿಂಗರ್ತುದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬೆದುರ್‌ದ ಕೋಲುಗ್ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟು ಸುತ್ತುದ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ಕೊಳ್ತಿರಿ ಮಲ್ತುದ್ ಕಂಡದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ನಡುಪೆರ್. ಚೆನ್ನೊಲಿಗೆದ ಪೂ, ಇರ್ಲು ಬಲ್ಲಿದ ಪೂ, ಕುದ್ಕ ಪಂರ್ದ್‌ದ ಪೂ, ಚೆನ್ನೆ ಬಲ್ಲಿದ ಪೂ, ಕೇಪುಲ ಪೂ, ಪಾದೆ ಪೂ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಪೂಡ್ದ್ ಬಲೀಂದ್ರ ಮರೊನ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತು ಬಜಿಲು, ಬೆಲ್ಲ, ಪಂರ್ದ್, ಬಚ್ಚಿರೆ–ಬಜ್ಜಯಿ ದೀದ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ **"ಕೂ ಬಲಾ ಬಲಿಯೇಂದ್ರ'** ಪಂದ್ ಪಾಡ್ದನ ಪಂದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಮೂಲು ತೂವೊಡಾಯಿನ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶೊಲು ದಾದ ಪಂಡ ಮೂಲು ಗಲಸುನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ದೈ, ಬೂರು, ಮರಕ್ಲು ಮರ್ದುಗ್ ಉಪಯೋಗ ಅಪುನಂಚಿನ ಜನಪದೆರ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಆಚರಣೆದ ಪಿರವು ಒಂಜಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತುಂಡು. ಈ ದೈಕ್ಲೆನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಆಚರಣೆಡ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಈ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತುನ್ ಒರಿಪಾವುನ ಅಕ್ಲೆನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನನ್ ತೂವೊಲಿ.

ದೀಪಾವಲಿದ ಮಾತ ದಿನ ಪಟಾಕಿ, ಬೆಡಿ, ಮತಾಪು, ನಕ್ಷತ್ರ ಕಡ್ಡಿ, ಗರ್ನಾಲ್ ಬುಡ್ದು ಜನಕ್ಲು ಕುಸಿಟ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಗೂಡುದೀಪ ಮಲ್ತು ದೀಪೊನು ಎತ್ತರೊದ ಜಾಗೊಡ್ ನೇಲಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ತೂಂಡ ಉಂದ್ ವಾತಾವರಣೆಡ್ ಸೇರುದಿನ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟೊಲೆನ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಅವೇ ದಿನ **'ಗೋ ಪೂಜೆ'**ಲ ನಡಪುಂಡು. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಮೈ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀಪಾವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ **'ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಪರ್ಬ'** ಪಂದುಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಕಿದೆ ಪೊರ್ಲುಡು ದೆಕ್ಕುದ್ ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದೀಪಾವಲಿದ ಮೂಜಿ ದಿನ ಎರ್ಲೆಗ್ ದಪ್ಪರೇ ಇಜ್ಜಿ. ನುಗ–ನಾಯೆರ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟರೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಮಯಿಕ್ ಸೇಡಿ ಮಣ್ಣುಡ್ ನಾಮದ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಚಿತ್ತಾರೊನ್ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್.

ಕೊಂಬುಲೆಗ್ ಬಣ್ಣ ತೊಡೆಪುವೆರ್. ಕಿದೆತ ಸುತ್ತ ತುಡರ್ ದೀಪೆರ್. ರಾತ್ರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಒಂಜಿ ತಡ್ಪೆಡ್ ಬಾರು, ಬಜಿಲು, ದೋಸೆ, ಗಟ್ಟಿ ದೀವೊಂದು ಕಿದೆಕ್

ಪೋಪೆರ್. ಅವುಲು ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿದ ಕಾರು ದೆಕ್ಕುದು ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ದೀದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಗೊಂಡೆ ಪೂತ ಮಾಲೆ ಪಾಡ್ದು ಆರತಿ ತೋಜಾವೆರ್. ತಡ್ಪೆಡ್ ಕೊಂಡೊಯಿನ ತಿನಸುಲೆನ್ ತಿನ್ಪಾವೆರ್.

ಮೂಜಿ ದಿನ ಐಕ್ಲೆಗ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ. ಒಂಜಿ ನರಮಾನೀನ ಜೂವೊಗು ಹವಮಾನದ ಪ್ರಕೃತಿಡ್ದ್ ಮೇಯಿಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುದು ಮೂಲಿಗೆದಲಕ್ಕ ಎಂಚ ಆರೋಗ್ಯನ್ ಕಾಪುನೈಕ್ ಸಂಕೇತವಾದ್ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಚಾ ನಡಪುಂಡಾ ಅವೇ ರೀತಿ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗುಲ್ಲಾ ಅವೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡಪಾವೆರ್. ತುಡರ್ ದೀಪಿನೆಟ್ ದೀಪದ ಆಕರ್ಷಣೆಗ್ ಕಿದೆಟತ್ತಿನ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟೊಲು ಸೈಪಾ. ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಕ್ರಿಮಿಕ್ಲು ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ತುಚ್ಚುಜಿ. ಕಂಡೊಗು, ಕಿದೆಕ್ ತುಡರ್ ತೋಜಾವುನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಲೆಡ್ದ್, ಬುಲೆ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ರಚ್ಚನೆದ ಆಶಯೊನ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒಂಜಿ ದಿನತ ಆ ಪರ್ಬೊಡು ವರ್ಸ ಇಡೀ ಆರೋಗ್ಯಪೊಲಿತ ಸಮೃದ್ಧಿದ, ಫಲವಂತಿಕೆದ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲೆ ಉಂಡು. ಆರಾಧನೆ ಆಚರಣೆದೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಓಲೈಸಾದ್ ಮೆಚ್ಚಂಡ ಕೃಷಿತ ಉತ್ಪಾದನೆ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು ಪನುಪಿ ನಂಬಿಕೆದೊಟ್ಟು ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಿಯೆಡ್ ತುಡರ್‌ನ್ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಗಲಸುನ ತೂವೊಲಿ. ದೋಷ ಪರಿಯಾರೊಗ್ ದೇವೆರೆ ಎದುರು ತುಡರ್ ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತೆಲಾ ಉಂಡು.

ಭೂತದ ನುಡಿಗಟ್ಟಡ್ **"ಸಾವಿರ ದೀಪೊನ್ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಅರ್ಪಿತ ಮಲ್ತೊಂಡೆ"** ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ದೀಪಾವಲಿ ಅಂತೂ ದೀಪೊಲೆನ ಪರ್ಬ. **"ದೀಪೊಗು ಬೂರುನ ಪಾಂತೆದಲಕ್ಕ"** ಪನ್ಪಿ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಉಂಡು. ಕಂಡಡ್ ಬೂರುನ **"ಬೊಂಬುಚ್ಚಿ"** ಕಿದೆಟ್ ಬರ್ಪಿನ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟೊಲೆನ್ ಮರ್ದ್ ದೈತ ಇರೆತ ಪುಗೆ ಪಾಡ್ದು ಗಿಡುಪುನ ಕ್ರಿಯೆಡ್ ಕಂಡೊಡ್, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕು, ಸಂಕಟೊಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪೊಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಜನಪದೆರ್ನ ಗೇನೊನ್ ಮೂಲು ತೂವೊಲಿ.

*****

ಅದೆ – 6

6.1 ಆಹಾರ್ ಆದ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ದ್ಲು

6.2 ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ರೋಗಲಚ್ಚಣ, ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್ಲು

6.3 ಮರ್ದ್‌ದ ತಸಿ, ಬೂರು, ಮರೊತ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್

6.4 ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್

6.1 ಆಹಾರ ಆದ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ದುಲು

ತುಳುವೆರೆಡ ಆಹಾರೊನ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುನ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿಲಾ ಇತ್ತುಂಡು. ಕೆಡ್ಡಸದಪಗ ಪುಂಡದ ಕೋರಿ, ಮುಗ್ಗೆರ್ ತಿಂದುಂಡ ಏಲು ಏಪಲಾ ತರೆಯಂದ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂದರ್ಭೊಡುಲಾ ಪ್ರಾಣಿ ಆಹಾರೊನ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಉಂಡು.

ಎಚ್ಚಾದ್ ವಿಸೊದ ಉಚ್ಚು ಅಗ್ಗಿಂಡ ಒಡುತ ಮಾಸೊನು ತಿಂದುಂಡ ವಿಸ ನಾಟುಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಪಿರಾವುಡು ಒಡುನು ಬೊಕ್ಕ ಆಯಿತ ನೆಯಿನ್ ವಿಸ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಜನಪದೆರ್ ನೆಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪಿನ ವಿವರಣೆ ದಾದ ಪಂಡ ಒಡು ಎಚ್ಚಾದ್ ವಿಸದ ಉಚ್ಚುದ ತೆತ್ತಿಲು, ಉದಲು ಪೂರಾ ಐತ ಆಹಾರ ಆದ್ ದೆತೊನುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಅವು ಎಚ್ಚಾದ್ ಪುಂಚದ ಕೈತಲ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಎಡ್ಡೆಂತಿನೈತ ತೆತ್ತಿ ತಿನ್ಪಿನ ತೂಯಿನ ಜನಪದೆರೆಗ್ ಐತ ಜೂವೊಡು ವಿಸೊನ ತಡೆತೊನ್ನುವ ಸತ್ವ ಉಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ವಿಸೊದ ಉಚ್ಚು ಅಗ್ಗಿನಗ ವಿಸೊನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪುನ ಒಡುತ ಮಾಸೊನು ಆಹಾರ ಆದ್ ದೆತೊನುಂಡ ವಿಸ ಏರುಜಿ ಪನ್ಪಿನ ತತ್ವದ ನಿಲೆಟ್ ಒಡುನ್ ಆಹಾರ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್.

ಒಡು ಒಂಜಿ ಉಪಯೋಗಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಆಂಡಲಾ ಜನಪದರೆಗ್ ನೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಪೋಡಿಗೆ ಉಂಡು. **'ಇಲ್ಲಗ್ ಒಡು ಪೊಗ್ಗಿಲಕ ಆಂಡ್'** ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ಒಡು ಪೊಗ್ಗುಂಡ ಮಸ್ತು ಅನಿಷ್ಟ. ಇಲ್ಲ ಬುಡೊಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ಉಂಡು. ಸರಿಯಾಯಿನ ಜನಮಾನಿ ಅತ್ತುಂಡ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ತೂವಂದಿನ ಇಲ್ಲ್ ಬೂರುನಂಚಿನೈಟ್ ಉದಲು ಕಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಒಡು ಐತ ಆಹಾರ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪಿನೈಕ್ ಜಾಗ್ರತೆಗ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಗಾದೆ ಬೈದಿಪರೆ ಯಾವು. ಬೇತೆ ಸಮಯೊಡು ಮಲೆಕುಡಿಯರೆ, ಕೊರಗೆರ್ ನಾಯಿನ್ ಬೋಂಟೆಡ್ ದೇರುದ್ ಆಹಾರವಾದ್ ಅವೆನ್ ಪತ್ತುದು ಗಲಸುವೆರ್.

ನನೊಂಜಿ ವಿಷ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಉಪಯೋಗ ಆಪಿನಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಂಡ ಮುಂಗುಲಿ. ಮುಂಗುಲಿದ ಮಾಸೊನು ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್ ಕೊರುಂಡ ಉಚ್ಚು ಅಗ್ಗಿನಾಯೆನ ವಿಸ ನಿಯಂತ್ರಣಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆದ ಬಲೊಟ್ ಉಂದೆನ್ ಆಹಾರೊಡ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಮುಂಗುಲಿ ಉಚ್ಚುನು ತೂಯಿಸಾತ್ ಐತ ಸುತ್ತು ಪಡಿಕೆ ಮೈತೊಂದು ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅವು

ಉಚ್ಚುನು ಪೋವಂದಿಲೆಕ ತಡೆಪುಂಡು. ಐಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಉಚ್ಚುನು ಅವು ಮೂಜಿ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್ ನಡುತ ಒಂಜಿ ತುಂಡು ತಿನುಪುಂಡು. ಐಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತರೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೀಲೊನು ರಡ್ಡ್ ತುಂಡುನ್ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಸಾದ್ ವೊವಾ ಒಂಜಿ ಗಿಡತ ಬೇರುನ್ ಪತ್ತುದು ಉಚ್ಚುನು ಇಡಿ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ಮುಂಗುಲಿದ ಮಿತ್ತ್ ಇಂಚ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಚ್ಚುನು ತಿಂದ್‌ದ್ ಮುಂಗುಸಿ ಸರ್ಪಗಂಧಿ ಇರೆನ್ ತಿನುಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜನಪದೆರ್ ಈ ಇರೆನುಲಾ ವಿಸವೈದ್ಯೊಗ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಉಚ್ಚುನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಐತ ವಿಸೊನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿ ಮುಂಗುಲಿದ ಸರೀರಡ್ ಉಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಜನಪದೆರ್ ನೆತ್ತ ಮಾಸೊನು ವಿಸೊತ ಉಚ್ಚು ಚುಚ್ಚಿನಪಗ ಆಹಾರದ ರೂಪೊಡ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗಲಸರೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮುಂಗುಲಿದ ಮಾಸ ಆಹಾರ ಆದ್ ಮರ್ದುದ ಗುಣ ಇತ್ತುದ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆನ್ ಪಡೆತೊಂದುಂಡು. ಜನಪದೆರ್ ಮುಂಗುಲಿಗ್ ಸಂಜೀವಿನಿ ತಸಿತ ಗುರ್ತೆ ಉಂದು ಪಂದ್‌ಲ ಪನ್ಪೆರ್. **(ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ – ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ)**

- **'ಪಕ್ಷವಾತ'** ಆಯಿನಂಚಿನ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಪುದತ ಮಾಸ ಬೊಕ್ಕ ನೆತ್ತೆರ್ ಗಲಸುಂಡ ಈ ರೋಗ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ.
- ಕುಪ್ಪುಳು ಪಕ್ಕಿದ ಮಾಸ ತಿಂದುಂಡ ಕಣ್ಣುದ ದೃಷ್ಟಿ ದೋಷ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು.
- ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಗ್ ನಲ್ಪ ದಿನಮುಟ ಏಡು, ಕುರಿತ ಕಾರುದ ಸೂಪು ಪರರೇ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಅವು ದಿನನಿತ್ಯೊಡ್ ತಿಕ್ಕಂದೇ ಪೋನಗ ಕೋರಿದ ಲಾಕಿದ ಕಸಾಯ ಅತ್ತುಂಡ ಸೂಪು ಆಹಾರದ ರೂಪೊಡು ಕೊರ್ಪಿನ ಪದ್ದತಿ ಉಂಡು. ಉಂದು ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ನಿತ್ರಾಣೊಗ್ ಸಕ್ತಿನ್ ಕಲೆತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಸಕ್ತಿನ್ ಸರೀರೊಗ್ ಕೂಡಾವುಂಡು. ಮಸ್ತು ಸೀಕುಡ್ ಇತ್ತುದು ನಿತ್ರಾಣ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಏಡುದ ಪೇರು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಏಡು ಮುಟ್ಟಾಂದಿನ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ. ಮರ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪುಷ್ಟಿದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಉಂದು ಪೆತ್ತದ ಪೇರುಡ್ದ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ. ಉಂದು ನರಮಾನೀನ ಸರೀರೊಡ್ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿನ್ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪುಂಡು.
- ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಸುದ್ದ ಬೊಕ್ಕ ದೇವೆರೆ ಪೂಜೆಡ್ ಗಲಸುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಪೇರು, ಕೊಜಪು, ನೆಯಿ, ತಿಗ ಬೊಕ್ಕ ಸಕ್ಕರೆನ್ ಗಲಸುದ್ ಪಂಚಾಮೃತ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

♦ ಅಪ್ಪೆ ಪೇರು ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಬಾಲೆಲೆನ ಬಂಜಿದ ಬಡವುಗು ಪೆತ್ತದ ಪೇರು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ತೂವೊಲಿ. ಪೆತ್ತನ್ ನಮ 'ಗೋಮಾತೆ' ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವಾ.

♦ ತಿಗೆತನೆಯಿತ ತಿಗ ವಾ ಮರ್ದುದೊಟ್ಟುಗ್ ಕಲತ್ ಪೋದು ಐತ ಗುಣ ತೋಜಾದ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ರೋಗಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುಂಡು. ದಿನೊಲ ಕಾಂಡೆ ಬಜೀಬಂಜಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಚಮಚ ದೆತೊನುಂಡ ಜೂವೊಡು ಉಲ್ಲಾಸ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೇ ಇನಿ ಕೋಡೆ ಐಟ್ ಮಲ್ತಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಸುಲು ತಿನರೆ ತಿಕ್ಕುವಾ.

♦ **"ಪಕ್ಕಿ ಕಡಪು"** ಸೀಕು ಬತ್ತಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪುದತ ನೆಯಿ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಮಲ್ಪುನ ವಿಧಾನ: ಪುದತ ನೆಯಿ ಮಲ್ಪರೆ ತಾರಾಯಿದೆಣ್ಣೆ ಪಾಡುದು ಮಾಸೊನು ಎಡ್ಡೆನೆ ಬೈಪಾವೊಡು. ಮಾಸ ಬೇಯಿನಗ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ಚರ್ಬಿ ಉಂತುಂಡು. ಅವು ಚರ್ಬಿನ್ ದೀದ್ ದಿನೋಲಾ ಒಂಜಿ ಚಮಚ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರೊಡು. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಪಕ್ಕಿದ ಚರ್ಬಿ ಕೊರ್ನಗ ಜೋಕ್ಲೆನ ಈ ರೋಗ ಗುಣ ಆದ್ ಸಜ್ಜಿ ಆದ್ ಬುಲೆವೆರ್.

♦ ಕೋರಿ ಬೊಕ್ಕ ತೆತ್ತಿ ಆಹಾರ ಆದ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮರ್ದ್‌ಡುಲಾ ಗಲಸುವೆರ್. ಅರ್ಧ ಬೈಪಾದಿನ ಕೆತ್ತಿನ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತಿನುಪಾಂಡ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ.

♦ ಕಪ್ಪೆನುಲಾ ಆಹಾರ ಆದ್ ಗಲಸುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್.

ಮಲ್ಪುನ ವಿಧಾನ : ಪೊರ್ಲುಡು ಕಪ್ಪೆದ ಚೊಲಿನ್ ದೆತ್ತುದು ಅವೆನ್ ಕರಂಚಾದ್ ಕೋರಿ ಕರಂಚಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಐಕ್ ಮಂಜೋಲು ಬೆರೆತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿದ ಲೆಕ್ಕ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪೊಡು. ಉಂದು ಸುಮಾರು ರೋಗೊಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕಪ್ಪೆ, ತೆಮ್ಮ, ಉಬ್ಬಸ, ಇಂಚ ಮಾತ.

♦ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುನಕ್ಲು ಜೊವದ ನ್ಯೋಲಿ ಪುರಿ (ಬಸವನ ಹುಳ) ದಿಂಗುಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಸೊರ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ. **(ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ : ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ)**

♦ ತುಳುನಾಡುಡ್ ಮಸ್ತು ಜನ ಮೀನು ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲು. **'ಮೀನು ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲ ಮೀನುದಾತೆ ಚುರುಕು'** ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಪಾತೆರ ಪುಟ್ಟರೇ ಮೀನುಡ್

ಉಪ್ಪುನ ಪ್ರೊಟೀನ್‌ದಂಚಿನ ಪುಷ್ಟಿದ ಅಂಶ ಕಾರಣ ಆತುಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಮೀನುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗುಣ ಇತ್ತಿನವು. ಬೂತಾಯಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕವಾಯಿನ ಆಹಾರ ಬಂಗುಡೆ ಮೀನು ನಂಜಿ. ಬಲ್ಯಾರ್ ಮೀನು ತಿನುಂಡ ಬೆರಿಬೇನೆ, ವಾತರೋಗ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು. ತೊರಕೆ ಮೀನು ವಾತೊನು ಗುಣ ಮಲ್ಪುಂಡು.

- ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಮಾಸೊಡು ಕುರಿತ ಮಾಸ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಬೊಕ್ಕ ತಂಪು. ಕುರಿತಲಕ್ಕನೆ ಏಡುದ ಮಾಸೊಲ ಎಡ್ಡೆ.
- ಕೋರಿದ ಮಾಸ ರುಚಿ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಅಂಶೊಲು ಇತ್ತುಂಡಲಾ ಎಚ್ಚ ತಿಂದುಂಡ ಪಿತ್ತ ಪನುಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರೆಡ ಉಂಡು.
- ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪೆತ್ತದ ಮಾಸ ನಿಷಿದ್ಧ.
- ಪಂಜಿದ ಮಾಸ ತಿಂದುಂಡ ದೇವೆರು ಕೈ ಬುಡ್ಪೆರ್ ಪನುಪಿ ನಂಬಿಕೆಲು ಉಲ್ಲಾ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನಲಪ ಈ ಮಾಸ ತಿನರೇ ನಿಷಿದ್ಧ ಉಂಡು. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಮಾಸೊಡು ಪಂಜಿದ ಮಾಸೊಡು ಮಸ್ತು ಚರ್ಬಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಈ ನಂಬಿಕೆಲು ಪುಟ್ಟೊಂಡ, ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಲಾಯಿನ ಮುಗ್ಗೇರ್, ಜಿಂಕೆ, ಕಡಮೆ, ಕಾಡ್ಕುರಿ, ಕಾಡ ಪಂಜಿ ಉಂದು ಪೂರಾ ಸಸ್ಯಹಾರಿಲು ಆಯಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ನೆಕ್ಲೆನ ಮಾಸ ತಿಂದುಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರೆಡ ಉಂಡು. ಪಂಜಿಗ್ ಗುಂಡು ಪಾಡುಂಡಲ ಐಕ್ ನಾಟುಜಿ. ಉಂದು ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಆಯಿನೆಡ್ರೆಸರಾದ್ ಎಚ್ಚಿನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ತಿನ್ಪಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ಈ ಮಾಸೊಡು ಔಷಧಿದ ಗುಣ ಉಂಡು. ಪಂಜಿಲು ತಿನಂದಿನ ನಾರು ಬೇರು ಇಜ್ಜಿ. ನೆತ್ತ ನೆಯಿಲಾ ಮಸ್ತು ಮರ್ದುಗು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇಲ್ಲದ ನಾಯಿಲೆಗ್ ನುಪ್ಪುದೊಟ್ಟು ಪಂಜಿದ ಚರ್ಬಿನೆಯಿ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತು ಕೊರುಂಡ, ಏತೇ ಪಾಪ ಇತ್ತಿನ ನಾಯಿಲು ಕೊರೆಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವಾ ಐಕ್ಲೆ ಗರ್ವ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.
- ಕಿನ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅವುಲ ಆಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಂಜಿದ ಮಾಸ ಕೊರ್ಪೆರ್. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಪಂಜಿ ಮಸ್ತು ಗರ್ವದ ಪ್ರಾಣಿ. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪುದತ ಮಾಸ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪುದ ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ಪಕ್ಕಿ. ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಪಂಜಿದ ಮಾಸಿ ನಿಷಿದ್ಧ (**ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ – ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ**)

♦ ಕೋರಿದ ಕೈಪೆನುಲಾ ಆಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದಿಂಗರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಗರ್ವ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು. ಶೂರೆ ವೀರೆರ್ ಆಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆ.

ಇಂಚ ಆಹಾರ ಆದ್ ದೆತೊನುನ ಮಾಸೊಡು ಜನಪದೆರ್ನ ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೊಟ್ಟು ಮರ್ದುದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ.

6.2 ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ರೋಗಲಚ್ಚಣ, ವೈದ್ಯವಿಧಾನ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದುಲು :

1. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ 'ಮಲ್ಲರೋಗ', ಹಿರಿಯ ರೋಗ', ಕಯಿಕಂಜಿ ಜ್ವರ':

ರೋಗಲಚ್ಚಣ : ಪೆತ್ತಲೆಗ್ ಜ್ವರ ಸುರು ಆನಗ ಕೆಬಿ ಅಡ್ಡ ಬೂರರೇ ಸುರು ಆಪಾ. ನೀರು ಮಸ್ತು ಪರರೇ ಸುರು ಮಲ್ಪುವಾ. ಮೇಪುಜ ಅತ್ತುಂಡ ಬೈ, ಪಜೀರ್ ತಿನ್ಪುಜಾ. ಅಂಬಿ ನುಂಗೆಲ್ ಪಾಡುವಾ. ಮೈ ನಡಗರೇ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಪಡ್ಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಮೂಕು-ಬಾಯಿ ನುಂಗೊಂದು ಕಟ್ಟುದಿಲೆಕ್ಕ ಬರ್ಪುಂಡು. ರೋಮಲಾ ಕೊಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಂದಿಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾದ್ ನೀರು ಜಪ್ಪರೇ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ 'ಮಲ್ಲ ರೋಗ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ 'ಜ್ವರೊನ್' ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ನೆತ್ತ ಲಚ್ಚಣ ಪಡಿಕೆ ಮಸ್ತು ಘಾಟು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಬಿ ನೀರ್-ನೀರ್ ಪಾಡುಂಡು. ಬಾಯಿ ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಕೆಬಿಕುಲು ಅಡ್ಡ ಬೂರುವಾ. ಐತ ಬೆರಿನ್ ಮುಟ್ಟಿಸಾತ್ ಅವು ತುಲ್ಲರರೇ ಸುರು ಮಲ್ಪುಂಡು. ದುಂಬುದ ರಡ್ಡು ಕಾರು ಒಂತೆ ಕುಂಟುದ್ ನಡಪುಂಡ್. ಕರ-ಕರ ಪಂದ್ ಕೂಲಿ ಅಗ್ಯುನ್ ಆಂಡ ತಿನುಪುಜಾ. ಕಣ್ಣುಡು ಜೋರುಡು ನೀರು ಜಪ್ಪುನು, ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಅಡ್ಡ ಪಾಡುನು, ಮುಟ್ಟುಂಡ ಮೆಯಿ ಕಾಯೊಂದು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಒರ ಒರ ಸಂಕಟ ಏತ್ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು ಪಂಡ ನೀರು ಪರ್ರೆಲಾ ಕೇನುಜಾ. ಬಾಯಿ, ನಿಜ್ಜಿ ಮಸ್ತು ಕೆಂಪು ಆಪಾ. ಜ್ವರ ಏರೊಂದು ಪೊಯಿಲಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣುಡ್ ಮೂಂಕುಡು, ಬಾಯಿಡ್ ಮಸ್ತ್ತ ವಾಸನೆದ ಅಂಟು ಅಂಟಾಯಿನ ಸೊರಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಜಪ್ಪರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಬಾಯಿಡ್ ಬೊಲ್ದು ಬೊಲ್ದು ಪೊಕ್ಕೆಲು ತೋಜರೇ ಸುರು ಆಪಾ. ಉಂದು ಮಾತ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗುಲಾ ಪೆತ್ತ ಎರ್ಮೆ, ಬೋರ್ಲು, ಎಲ್ರು, ನಾಯಿ, ಏಡು, ಕುರಿ ಮಾತ ನಮೂನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಜ್ವರ ಜೋರು ಬನ್ನಗ ಆಪಿನ ಗುಣಲಚ್ಚನೊಲು.

ಮರ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಪುನ ವಿಧಾನ :

- ತಂಗಡಿ ತೊಪ್ಪು, ಪಂಜಿದ ಹೇಸಿಗೆ ಉಂದೆನ್ ಪುಲಿ ಅಲೆಟ್ ಅರೆತ್ದ್ ಮೂಜಿ ಗೊಟ್ಟದಲಕ್ಕ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪಾಡೊಡು.
- ಬೊಲ್ಪುದ ಎಕ್ಕದ ಬೇರ್‌ದ ಚೆಕ್ಕೆನ್ ದೆತ್ತುದು ಕುಟ್ಟುದು ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು ನೀರುಡ್ ಕಲತ್ದ್ ದಿನಕ್ ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾಂಡ ಈ 'ಮಲ್ಲ ರೋಗ' ಗುಣ ಆಪುಂಡು.
- ಈ ರೋಗ ಬತ್ತಿನ ಸುರುಟೇ ಸುರುತ ಹಂತೋಡು ದಿನೊಲಾ ನೀರುಳ್ಳಿ ಕಂಡೆದ ರಸೊಟು ಪೊತ್ತುದು ಇಂಗು, ಸೊಂಪುದ ಬೀಜ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜ ಮಾತ ಪಾಡುದ್ ಅರೆತ್ದ್ ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟನು ಪರಪಾವೊಂದು ಬತ್ತುಂಡ ಈ ಸೀಕು ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ದಾಲ ಮಲ್ಪರೇ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪಂದ್ ಪಶುವೈದ್ಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಜೀ ನೀರುಳ್ಳಿದ ಕಂಡೆದ ರಸ ಪರ್ಪಾಂಡಲಾ ದಿನೊಟು 2–3 ಸರ್ತಿ, ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಕೊರುಂಡ ಈ ಸೀಕು ಗಜೆಲುಜಿ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಅರಿತ ಗಂಜಿ ಅತ್ತುಂಡ ರಾಗಿದ ಗಂಜಿ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪೊಡು. ಒಂತೆ ದಿನ ಮೆದು ಆಯಿನಂಚಿನ ಪಜಿರು ಅತ್ತುಂಡಾ ಬೈ ಪಾಡೊಡು.

2. ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ರೋಗ 'ಮಂಡೆ ಬೊಕ್ಕ ತಿಗಲೆದ ಗುಂಡೆ'

ರೋಗಲಚ್ಚಣ : ಜ್ವರ ಬತ್ತುದು ಎಚ್ಚಾದ್ ವಾತೊಗು ಸೇರ್ನಗ ಪಸೆದಾಂತಿಲಕ್ಕ ಆದ್ ಪ್ರಾಣಿಲು ಮಸ್ತು ಸಂಕಟೊಗ್ ಬೂರುವಾ.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಮೂಕುಗು ಎಕ್ಕದ ಕಡ್ಡಿ ಪಾಡುದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ದೆತ್ತುದು ಗುಣ ಮಲ್ಪುನು. ನೆಕ್ಕ್ ನೆಟ್ಟ್ ಪಳಗುದಿನಕ್ಲು ಪಂಡಿತೆರ್ ಬೋಡು. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಪೆತ್ತದ ಎದೆತ ಗುಂಡಿಗ್ ಜೋರುಡು ಗುದ್ದುದ್ ನೆಕ್ಕಿದ ತೊಪ್ಪು, ಕುರುಟುಗನ ತೊಪ್ಪು, ಎಕ್ಕದ ಮೊಗ್ಗುಲು ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಕಂತ್ದ್ ಐಟ್ 7 ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, 7 ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಎಸಲ್‌ನ್ ಅರೆತ್ದ್ ನೀರುಡ್ ಪಾಡುದು ಗಂಟೆಗ್ ಒರ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪಾಡೊಡು.

ಇಜ್ಜಾಂಡ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ತುಂಬೆದ ತೊಪ್ಪುದ ರಸನ್ ಅರೆತ್ದ್ ನೀರುಡ್ ಕಲತ್ದ್ ಆ ಜಾಗೊಗ್ ಪಾಡುಂಡ ಸುಖ ಆಪುಂಡು. ಈ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಮರ್ದುದೊಟ್ಟು ಲೇಪೊನ್ ಪಾಡುನಲಾ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕುಂದುರೋಗ :

ಲಚ್ಚಣ: ಮೂಕುದ ಸೊಳ್ಳೆ (ಅಲ್ಲೆ) ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಪೊದಿಪುಂಡು. ರಡ್ಡು ಎದುರುದ ಕಾರುಲಾ ಕುಂಟುವಾ. ಏಪಲಾ ಜೆತ್ತೊಂದೇ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಕುಂದು ರೋಗದ ಲಚ್ಚಣೊಲು. ಈ ಕುಂದುರೋಗೊಡು ಪ್ರಾಣಿಲು ಅಂಬಿನ್ ಪಾಡುಜಾ. ಪಡಿಕೆಲಾ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟುದ್ ಮೈಪುನು.

ವಿಧಾನ : ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಣೋಲಿದ ತಪ್ಪು, ಏಲ್ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ ಬೀಜ, ಏಲ್ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಎಸಲ್, ಏಲ್ ಕೆಂಪು ಜೋಳ ಉಂದೆನ್ ಅರೆದ್ ದಿನೊಕು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟದ ಲಕ್ಕ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪಾಡೊಡು. ಏಡು ಮುಟ್ಟಾಂದಿನ ತಪ್ಪು ಅತ್ತುಂಡಾ ಮಣೋಲಿ ತಪ್ಪುನು ಪೂಜೆ ಮಲ್ತು ಕಂತುದ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ರಕ್ಷೆದಲಕ್ಕ ಕಟ್ಟುದು ಎಕ್ಕದ ರೆಂಬೆಡ್ದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ದತ್ತ್ ಕಯಿಟ್ ದುಂಬುದ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಹಾಕೊಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಕರ್ಬದ ಸೂಜಿಲು ದಿಂಗು ದಿತ್ತುಂಡ

ಲಚ್ಚಣ : ಬೇನೆಡ್ ಅರೆಬಾಯಿ ಕೊರ್ಪ

ವೈದ್ಯವಿಧಾನ : ಉಮ್ಮತಿದ ತೊಪ್ಪು, ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಐನೇಡ್ದ್ ಏಲ್‌ದಿನ ಮುಟ ತಿನ್ಪವೊಡು. ಸೈಂದ್ರಲವಣನ್ ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟದ ಲಕ್ಕ ಪರ್ಪಾವೊಡು. ಈ ಮರ್ದುಡ್ ಸೂಜಿ ಇತ್ತಿನ ಭಾಗೊಡ್ ಒಂಜಿ ಗಡ್ಡೆ ಆದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಉಬ್ಬಸ ರೋಗೊಗ್

ಲಚ್ಚಣ : ಕಯಿಕಾರ್ ದಕ್ಕುನ್, ಕುಡುಪುನ್, ತುಲ್ಲಾರುನ್

ವೈದ್ಯವಿಧಾನ : ಅಂಕೋಲೆ ಕೆತ್ತೆನ್ ಅರೆತುದ್ ದಿನಕ್ 4 ಗೊಟ್ಟದಲಕ್ಕ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಕೂರೊಂದುಪ್ಪುನ ಸೀಕ್‌ಗ್ :

ಲಚ್ಚಣ : ಕಯಿಕಂಜಿ ಲಕ್ಕುನು, ಕುಲ್ಲುನು, ತುಲ್ಲಾರುನ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲು ತರೆತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತುವಾ.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಎಲುವ ಸಂಧಿಗನ ತೊಪ್ಪುನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಅರೆತುದ್ 3 ದಿನ, 3 ಗೊಟ್ಟದ ಲಕ್ಕ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲೆ ಅರಿಯುನ ರೋಗ :

ಲಚ್ಚಣ : ಕಣ್ಣುಡ್ ನೀರು ಒಡ್ಡಾವುನು, ಮೂಂಕು ಸುಂಯಿಪುನು, ನಾಲಯಿ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡುನು, ಮೇಯಂದೆ ಉಂತುನ್.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಪಜ್ಜಿ ಸುಂಠಿದ ಇರೆನ್ ನೀರುಡ್ ಅರೆತುದ್ ದಿನಾ 3 ಗೊಟ್ಟದಲಕ್ಕ 3 ದಿನ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಕಾರು ಕುಂಟುನೈಕ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಲಿಂಬೆದ ಪುರಿ, ಎಕ್ಕದ ಪೇರು ಸಮ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಕಾರುದ ಕುಂಟುಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಂದು ಬತ್ತುಂಡ ಕುಂಟುನ ಉಂತಾದ್ ಸರಿ ಉಂತುವಾ.

ಕಯಿಕಂಜಿದ ಮೈಲಿ ರೋಗೊಗ್

ಲಚ್ಚಣ : ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಮೈತ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೋಕುಲೆಲ್ ಆದ್ ಒಡೆತುದ್ ತೋರುಂಡು. ಬಾಯಿಡುಲಾ ಪೊಕ್ಲೆಲು ಆಪಾ.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಪೊನ್ನೆದ ಎಣ್ಣೆ, ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆದೊಟ್ಟು ಕರ್ಪೂರದ ಪೊಡಿ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಮಂಜೋಲುದ ಪೊಡಿಕ್ ಕಯಿಬೇವುದ ಕೊಡಿ ಇರೆ ಅರೆತ್‌ದ್ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಮೈಲಿ ಬೇನೆ ಸುಮಾರಾಪುಂಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಕೊಂಬು ತುಂಡಾಯಿನೆಕ್ಕ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ವೊವೇ ಕಾರಣೊಡ್ದ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಕೊಂಬು ತುಂಡಾದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಜತ್ತೊಂದು ಇತ್ತುಂಡ ಸೀಮೆದ ಸುಣ್ಣ ಬೊಕ್ಕ ಕಯಿಬೇವುದ ಕನಕುದ ಮಜ್ಜಿ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತು, ಅರೆತ್‌ದ್, ಐಯಿತ ಮೆದು ಪೊಡಿನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡಲ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಕೊಂಬು ತುಂಡಾಯಿನ ಗಾಯ ಮಾಜುದ್ ಪೊಸ ಕೊಂಬು ಮೂಡುಂಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಮೆಯಿಟ್ ನುಂಗು ಬೂರ್ದುಂಡ

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಕಂಚಲದ ರಸೊನು ಪುಂಟುದ್ ಅವೇ ರಸೊಡು ಬೊರಿಕ್ ಪೌಡರ್ ಪಾಡುಂಡ ಪುರಿಕ್ಲು ಬೇಗ ಸೈತುದ್ ಗಾಯ ಮಾಜುಂಡು. ಇಜ್ಜಂಡ ಕಯಿಬೇವುದ ಚಿಗುರುನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಪೊಡಿನ್ ಗಾಯದ ಮಿತ್ತ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಪುರಿ ಸೈತುದ್ ಗಾಯ ಮಾಜುಂಡು. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಗಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ನುಂಗೆ ಬತ್ತಿನ ಕುಡುನ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಪುಷ್ಠಿ ತಿಕ್ಕುದ್ ಬೇಗ ಗುಣ ಆದ್ ಉಸಾರಾಪ.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮೂಂಕುಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬರ್ಪಿನೆಕ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ದಾಲ ತಾಗುದ್, ಅತ್ತುಂಡ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಮಂಡೆಗ್ ದಾಲ ಬೂರ್ದು ಪೆಟ್ಟಾದ್, ಮೂಂಕುಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬರರೇ ಸುರು ಆಂಡ ರಡ್ಡ್ ಕೊಡಪಾನ ಚಪ್ಪೆ ನೀರು ಮಂಡೆಗ್ ಮಯಿತ್‌ದ್, ಪಿನಿವಾಲದ ಕೆತ್ತೆನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟುದಲಕ್ಕ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪಾಡೊಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಚಕ್ರರೋಗ (ತರೆ ತಿರ್ಗುನು)

ಲಚ್ಚಣ : ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ತರೆ ತಿರ್ಗುದ್ ಚಕ್ರದಲಕ್ಕ ಗಿಮಿ ಗಿಮಿ ಪಂದ್ ತಿರುಗುದ್ ದೊಪ್ಪ ಪಂದ್ ನೆಲಕ್ ಬೂರುವಾ. ನೆಕ್ಕ ಚಕ್ರ ರೋಗ ಪನ್ಪೆರ್.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಕುಕ್ಕುದ ಇರೆ ಬೊಕ್ಕ ಕುಕ್ಕುದ ಬೇರುದ ಕೆತ್ತೆ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ದೆತ್ತೊಂದು ನೀರುಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮೂಜಿ ಗೊಟ್ಟ್, ಮೂಜಿ ದಿನ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ ಉರ್ಚುನ ರೋಗ

ಲಚ್ಚಣ : ಮರಿಯಾಲದ ಸುರುಟು ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಚಿಗುರು ತಿನ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ನೀರು ಪರ್ಪಿನೆಡ್ರ್‌ಸರದ್ ಅಜೀರ್ಣೆ ಆದ್ ಉರ್ಚುವಾ ಬೊಕ್ಕ ನೆತ್ತರ್‌ದೊಟ್ಟು ಅಂಬಿ ಸೇಡಿದಲಕ್ಕ ಪಾಡುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಆಯಿಕ್ಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಆದ್ ಅಂಚನೇ ಬುಡುಂಡ ಕಲ್ಲುಬೇನೆಗ್ ಸೇರುಂಡ್. ನೆಕ್ಕ್ ಬೇಗೊಡು ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುಜಿಂಡ ಸೈಪಿನಲಾ ಉಂಡು.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಒಂಜಿ ಸೇರು ಪರೇಲ್ದ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಒಂತೆ ಬೆಚ್ಚ ನೀರುನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಸಮ ಕಲತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಅಜೀರ್ಣ ಆತಿನ ಮೇದಿನ ಕಜವುಲು ಪೂರಾ ಉರ್ಚುದ್ ಪೋದ್ ಬಂಜಿ ಸಾಪ್ ಆಪುಂಡು.

ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ತೋಲೆ ನೆಲಬೇವುದ ಪೊಡಿ, ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಮೆಂತೆ, ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಕಾಂಚು ಬೆರೆತ್ದ್ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಸೀಮೆದ ಸುಣ್ಣದ ಪೊಡಿ ಒಂಜಿ ತೊಲೆ, ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಕರ್ಪೂರ, ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ದಾಳಿಂಬೆದ ಕಾಯಿದ ಪೊಡಿ, ಒಂಜಿ ಆಣೆ ತೂಕದ ಜಾಜಿಕಾಯಿ ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಕಲತ್ದ್ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿನ ಕಲ್ಮಸ ಪೂರಾ ಉರ್ಚುದ್ ಪೋಪುಂಡು. ರಾಗಿದ, ಅರಿತ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್ 3–4 ದಿನ ಪರ್ಪಾವೊಡು. (ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಪಂಡ ಪತ್ತ್ ಗ್ರಾಂ)

ಪೆತ್ತ ಎರ್ಮೆ ಕಜೆಲು ಪಾಡುಜಿಂಡ

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ :

- ಕೆಯಿತ ಬೆಯಿ ಅತ್ತುಂಡ ಬೆಂಡೆದ ಇರೆ ತಿನ್ಪಾಂಡ ಕಜೆಲು ಬೇಗ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಎಡ್ಮೆ ಬೆಲ್ಲನ್ ಒಂತೆ ಎಕ್ಕದ ಪೇರುಡ್ ಕಲತ್ದ್ ಉಂಡೆ ಮಲ್ತ್ ತಿನ್ಪಾಂಡ ಕಜೆಲು ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಕುಕ್ಕುದ ಮರತ ಚಕ್ಕೆನ್ ನೀರುಡ್ ಅರೆತ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾಂಡ ಕಜೆಲು ಪಿದಾಯಿ ಬೇಗ ಪಾಡುವಾ.
- ನಾಗಕೇಸರಿನ್ ಅಲೆಟ್ ಅರೆತ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ನೆಲಸಂಪಿಗೆದ ತೊಪ್ಪುನ್ ನಯೆಟ್ ಅರೆತ್ದ್ ನೆಯಿತೊಟ್ಟು ಕಲತ್ದ್ ತಿನ್ಪಾವೊಡು.

ಕುದುರೆದಲಕ್ಕ ಅಂಬಿದ ಬಿಟ್ಟೆ ಪಾಡುನ ರೋಗ

ಲಚ್ಚಣ : ಕುದುರೆದ ಬಿಟ್ಟೆದಲಕ್ಕ ಅಂಜಿ ಪಾಡುನ ಕಯಿಕಂಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ದಾಲ ತಿನ್ಪುಜಿ. ಮೇಯರೆ ಕೇನುಜಿ. ಸರಿಯಾದ್ ಪಡಿಕೆ ಮೈಪುಜಿ. ಅಂಬಿ ಪಾಡುಜಿ. ಇಂಚನೇ ದುಂಬರ್ಚುತ್ತುಂಡ ಬಂಜಿಗ್ ತಿನಂದೇ ಸೈಪಿನಲ ಉಂಡು.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಮಣೋಲಿದ ತೊಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಸುಂಠಿ ತೊಪ್ಪು ಉಂದೆನ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಕಲತ್ದ್ ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯ 5 ದಿನ ಒಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಗರ್ಭಪಾತ ಆಯಿನ ಪ್ರಾಣಿದ ಅನುಪಾನ

ಲಚ್ಚಣ : ಎಂಚ ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್ ಗರ್ಭಪಾತ ಆಪುಂಡ ಅಂಚನೇ ಪ್ರಾಣಿಲುಲಾ ಗರ್ಭಪಾತೊಗು ತಿಕ್ಕುದ್ ಬೂರುವಾ. ನೆಟ್ಟ್ ಒರ ಒರ ನಿತ್ರಾಣ ಆದ್ ಸೈಪಿನಲ ಉಂಡು.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಒಂತೆ ಸುಂಠಿದ ಪೊಡಿನ್ ಗಂಗಸರೊಟು ಕಲತ್‌ದ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟ ಪಾಡುಂಡಲ ಅತ್ತುಂಡ ಅಗಸೆದ ಪೋಡಿನ್ ಪೇರುಡ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾಂಡಲ ಕಂಜಿ ಪಾಡಿನಪಗ ದಾಲ ಒರಿದಿತ್ತಿನಜಿ ದೋಸೊಲು ಪರಿಯಾರ ಆದ್, ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಪಿನ ಗರ್ಭೊಗ್ ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಆಪುಜಿ. ಅರಿತ ಬೊಕ್ಕ ರಾಗಿದ ಗಂಜಿ ಕೊರೊಡ್.

ಕೆಬಿತ ಕುರಿಕ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಪೋಟಾಷಿಯಂ ಪರಮಾಂಗನೈಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರ್ದುದ ಪೊಡಿನ್ ಒಂತೆ ದೆತೊಂದು, ಒಂಜಿ ಚಿಟಿಕೆ ಬೆಚ್ಚ ನೀರುಗ್ ಪಾಡುದ್ ಕಲತ್‌ದ್, ಅವೆನ್ ನೀರು ರಟ್ಟಾವುನ ಪಿಚಕಾರಿಡ್ ರಟ್ಟಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಬಿನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೆಕ್ಕುದ್ ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಗ್, ಕರ್ಪೂರ ಕಲತುದ್ ಕೆಬಿಕ್ ಬುಡೊಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಕುರಿ ಮಾಜುದ್ ಗುಣ ಆಪುಂಡು.

ಮಾತ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ತೆಮ್ಮ ರೋಗೊಗ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಸಾಸಿಮೆದ ಪೊಡಿ, ಒಂಜಿ ತೊಲೆ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ರಡ್ಡ್ ತೊಲೆ ತರ್ಪನ್ ಎಣ್ಣೆ, ಪತ್ತು ತೊಲೆ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಕೂಡಾದ್ ಸರಿಟ್ ಕಲತ್‌ದ್ ದಿನೊಕ್ ರಡ್ಡ್ ಪೊರ್ತು, ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೊಟ್ಟದಲಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಪಾಡೊಡು. ಕುರಿ, ಏಡು, ಕಿನ್ಯ ಕಂಜಿಲೆಗ್ ಗೊಟ್ಟದ ನಾಲೆಟ್ ಒಂಜಿ ಪಾಲು ಪಾಡುಂಡ ತೆಮ್ಮ, ದಮ್ಮುಕಟ್ಟುನ ಉಂತುಂಡು.

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮರ್ದು : ದ್ರಾಕ್ಷಿದ ರಸದ ಗಂಗಸರೊಡು ನಾಲು ಔನ್ಸ ಗಂಗಸರ, ಒಂಜಿ ಔನ್ಸ್ ಚಪ್ಪೆ ನೀರು ಕಲಡಾದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.

ತೆಮ್ಮ ಮಸ್ತು ಜೋರು ಇತ್ತುಂಡ ಕರ್ಬ ಕೈತುದು ಕೆಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಬರೇ ದೀಪಿನಲ **ಉಂಡು.**

ಕಯಿಕಂಜಿದ ಮುಳ್ಳು ಬುಡ್ಪುನಿ

ಲಚ್ಚಣ : ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು ಇತ್ತಿನ ತಾಜಿಡ್ ನಡಪುನಡ್ರಸರಾದ್ ಪಶುಕ್ಲೆನ ನರಕ್ಲು ತರೆದ್ ಕೀಲು ಬಾಪರೇ ಸುರು ಆಪಾ. ಬೊಂಕ ಕುಂಟರೇ ಸುರು ಆದ್ ಬೇನೆಡ್ ನರಲುದ್ ಸೋತು ಪೋಪ. ಉಂದು ಕೀಲು ಬಾತುದ್ ಬೇನೆಡ್ ಬಂಜಿಗುಲಾ ತಿನರೇ ಆವಂದೆ ತೈಪಿನ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಉಂದು ಎಚ್ಚಾದ್ ಬೋರ್ಲು, ಎರ್ಮೆಡ ಬೆನ್ಪಿನ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ ಈ ರೋಗ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು.

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ನೆಕ್ಕ್ ಮಣೋಲಿ ತೊಪ್ಪು, ಮುಂಚಿ ಸಮಾ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ದೆತ್ತೊಂದು 3–4 ತೊಲೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಡಿಕೆಡ್ ಅರೆತುದ್, ಪಶುತ ರಡ್ಡ್ ಕೆಬಿಟ್ ಉಂದೆನ್ ಪಾಡ್ದು ಕೆಬಿನ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಮುಚ್ಚುದ್ ಕಟ್ಟೊಡು. ಕಾರುನ್ ಬಲ್ಲುಡ್ ಗಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುದ್, ಕುಂಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾರುಗ್ ನೀರು ಮೆಯಿತೊಂದು ಕುಂಟುಡ್ ಕಟ್ಟುದ್ ಐತ ಮಿತ್ತ್ ನೀರು ತೇತೊಂದು ಇಪ್ಪೊಡು. ಬಾಪು ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆಗ್ ವಿಷಮದಾರಿತೊಪ್ಪುನ್ ಕಸಾಯ ಮಲ್ತು. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಕಸಾಯೊಡ್ ಕುಂಟುನ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ಸೇಕ ಕೊರೊಂದು ಇಪ್ಪೊಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪುಗೆಲ್ ಬಾಪು ಬತ್ತುಂಡ

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪುನಗ ನುಗ ತಾಗುದ್ ಒರೆಸುದ್ ಪೊಯಿಲೆಕ್ಕ ಆದ್ ಪುಗೆಲ್ ಬಾಪು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಮಣೋಲಿದ ತಪ್ಪುಗ್ ಮಂಜೋಲುದ ಪೊಡಿ ಬೊಲನೆಯಿಡ್ ಕಲತುದ್ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನೆಟ್ ಪೊಕ್ಕೆಲು ಕಮ್ಮಿಯಾದ್ ಗಾಯ ಮಾಜುಂಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಉಚ್ಚು ತುಚ್ಚು ದಿನ ವಿಸೊಕ್

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ಹಗಲೀ ಸೊಪ್ಪು ರಡ್ಡ್ ಮುಂಡಿ, ಏಲ್ ಮುಂಚಿ, ಏಲ್ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಪಾಡುದ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ರಸ ದೆತ್ತುದ್ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಒರ ಗೊಟ್ಟೊಡು, ದಿನಕ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪಾಡೊಡು. ಪುಂಟುದ್ ದೆತ್ತುದಿನ ಮಡ್ಡಿಗ್ ಐತ ಮೆಯಿಕ್ ತಿಕ್ಕೊಡು ಅತ್ತುಂಡ ಪೀಲಿ ತಪ್ಪುನು ಅಲೆಟ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ರಡ್ಡು ಗೊಟ್ಟ ರಡ್ಡು ಸರ್ತಿ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಪಶುಕ್ಲೆನ ಮೆಯಿಟ್ ಉಣ್ಣಿ ಆಂಡ

ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ : ತುಂಬೆ ತಪ್ಪುನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮೆಯಿಕ್ ಪೂರಾ ಪೂಜುಂಡ ಉಣ್ಣಿ ಪೂರಾ ಬೂರ್ದುರ್ ಪೋಪುಂಡು. ಸುದರ್ಶನ ಚೋರ್ಣೊನ್ ನೀರುಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡಲ ಉಣ್ಣಿ ಪೂರಾ ಬೂರ್ದುರ್ ಪೋಪುಂಡು.

(ಗ್ರಂಥ ಆಧಾರ : ಪಂಡಿತ ಶ್ರೀ ರೇವಣ್ಣ "ಪಶುವೈದ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ" ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಹಿತಿ ಅಲಭ್ಯ)

*****

6.3 ಮರ್ದುದ ತಸಿಕ್ಲೆನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುದರ್

ಅ			
ಕ್ರಸಂ.	ತುಳು	ಕನ್ನಡ	ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುದರ್
1.	ಅಗಸೆ	ಅಗಸೆ	ಸೆಸ್‌ವಾನಿಯಾ ಗ್ರಾಂಡಿ ಫ್ಲೋರ
2.	ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ	ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ	ಓನೊಸ್ಪೊರ ಕಾರ್ಡಿ ಪೋಲಿಯ
3.	ಅರಿ	ಅಕ್ಕಿ	ಒರೈಸಾ ಸಟೈವಾ
4.	ಅಶೋಕ ಮರ	ಅಶೋಕ ಮರ	ಸರಾಕ ಅಶೋಕ
5.	ಅಶ್ವಗಂಧ	ಹಿರೇ ಮದ್ದಿನ ಗಿಡ	ವಿಥಾನಿ ಸೊಮ್ನಿ ಪೆರಾಡೂನಲ್
6.	ಅಣಿಲೆ	ಅಳಲೆಕಾಯಿ	ಟರ್ಮಿನೇಲಿಯಾ ಚೆಬ್ಯುಲಾ
7.	ಅರ್ಕಬೂರು	ಅಕ್ಕಳ್ಳಿ	ಪೋಥೊಸ್ ಸ್ಕಾಂಡೆನ್ಸ್
8.	ಅರ್ತಿಕಾಯಿ	ಅತ್ತಿಮರ	ಫಿಕಸ್ ರೆಸಿಮೋಸ
9.	ಅಶ್ವತ್ಥಮರ	ಅರಳಿ ಮರ	ಫೈಕಸ್ ರಿಲೀಜಿಯೋಸ್
ಆ			
10.	ಆಡುಸೋಗೆ	ಆಡುಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ	ಅಥತೋಡೆ ಜೈಲಾನಿಕ
ಇ, ಈ			
11.	ಇಟ್ಟೇವು	ಇಟ್ಟೇವು	ಕ್ಲೀರೋಡೆಂಡ್ರು ಇನ್‌ಪೋರ್ಚುನೇಟಂ
12.	ಈಸರ್ ಬೇರ್	ಈಶ್ವರೀ ಬಳ್ಳಿ	ಅರಿಸ್ಟೋಲೋಖಿಯಾ ಇಂಡಿಕಾ
13.	ಈಂದ್‌ಮರ	ಸುರ ಹೊನ್ನೆ	ಕಾರ್ಯೋಟಾ ಯುರೆನ್ಸ್
ಉ			
14.	ಉರ್ದು	ಉದ್ದು	ವಿಗ್ನಾ ಮುಂಗೋ
15.	ಉಮ್ಮತ್ತಿ	ದತ್ತೂರ ಗಿಡ	ದತೂರ್ ಮೆಟಲ್
ಎ			
16.	ಎಂಜಿರ್ ತಪ್ಪು	ರೆಂಜಿ ರೈ	ಕ್ಯಾಲಿಪ್ಟೆರಿಸ್ ಫ್ಲೋರಿಬೊಂಡಾ
17.	ಎದ್ರೋಲಿ	ಎದ್ರೋಳು	ಜಾಸ್ಮಿನಂ ಅಂಗುಸ್ಟಿಪೋಲಿಯಂ
18.	ಎಡ್ಮೆ	ಎಳ್ಳು	ಸಸ್ಯಾಮಂ ಇಂಡಿಕಂ
19.	ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ	ಕರಿಮೆಣಸು	ಪೈಪರ್ ನಿಗ್ರಂ
ಓ			
20.	ಓಂಟೆ ಪುಲಿ	ಓಂಟೆ ಹುಳಿ	ಅರ್ಟೋಕಾರ್ಪಸ್ ಲಕೂಚ
21.	ಓಮ	ಓಮ	ಟ್ರಾಖಿಸ್ಪರ್ಮಂ ಅಮ್ಮಿ
ಕ			
22.	ಕಯಿಬೇವು	ಬೇವಿನ ಮರ	ಮೆಲಿಯಾ ಆಝಾ ಪೆರೇಖ್
23.	ಕರಿನೆಕ್ಕಿ	ಲಕ್ಕಿ	ವೈಟೆಕ್ಸ್ ನೆಗುಂಡೊ

24.	ಕಂಚಲ	ಹಾಗಲಕಾಯಿ	ಮಾಮಾರ್ಡಿಕ ಚರಂಶಿಯ
25.	ಕಣಗಿಲೆ	ಕಣಗಿಲೆ	ನೀರಿಯಂ ಇಂಡಿಕಮ್
26.	ಕುಕ್ಕು	ವಣಾವು	ಮೋಂಗಿಪ್ಲೆರಾ ಇಂಡಿಕಾ
27.	ಕುದ್ಕಮುಂಚಿ	ನರಿಮೆಣಸು	ಪೈಪರ್
28.	ಕರಿಮಾದೆರ್	ಕರಿಮಾದೆರ್	ಹಿಪ್ಪೊಕ್ರೆಟಿಯಾ ಅರ್ನೊಟ್ಟಿಯಾನಾ
29.	ಸಂಬರ	ಕೊತ್ತಂಬರಿ	ಕೊರಿಯಾಂಡ್ರಂ ಸಟೈವಂ
30.	ಕೊರಗೆರೆಪೂ	ಗೌರಿಬಳ್ಳಿ	ಗ್ಲೊರಿಯೋಸಾ ಸುಪರ್ಬಾ
31.	ಕೋರಿಜುಟ್ಟು	ನರಿಕ್ಕಬ್ಬು	ಕೋಸ್ಟಸ್ ಸ್ಪೈಷಿಯೋಸಸ್
32.	ಕವಾಂಟೆ	ಜುಮ್ಮಿ ಮರ	ಅರ್ಮಾಟಂ ಕಾವಟೆ
33.	ಕಾಚ್	ಕಾಚಿ	ಆಕೇಸಿಯಾ ಕಟೆಚೂ
34.	ಕಾಟ್‌ಕುದನೆ	ಕಾಡುಕುದನೆ	ಸೋಲಾನಂ ಟೋರ್ವೆಂ
35.	ಕಾಟ್‌ಪೀರೆ	ಕಾಡುಹೀರೆ	ಮೊಮೊರ್ಡಿಕಾ ಡಯೊಯಿಕಾ
36.	ಕಿರಾತಕಡಿ	ನೆಲಬೇವು	ಆಂಡ್ರೋಗ್ರಾಫಿಸ್ ಪಾನಿಕ್ಯುಲೇಟ್
37.	ಕಪ್ಪಲ್ ಜಿರ್ದರಿ	ಕಾಲಜೀರಿಗೆ	ನೈಗೆಲ್ಲಾ ಸಟೈವ
		ಗ	
38.	ಗುರುಗುಂಜಿ	ಗುಲಗಂಜಿ	ಎಬ್ರಸ್ ಪ್ರಿಕಟೋಲಿಯಸ್
39.	ಗಂದ	ಚಂದನ	ಸ್ಯಾಂಟಾಲಂ ಆಲ್ಬಂ
40.	ಗೊಂಡೆಪೂ	ಚೆಂಡು ಹೂ	ಟಗೆಟಿಸ್ ಇರೆಕ್ಟ
41.	ಗರುಡಪಾತಾಳ	ಪಾತಾಳಗಂಧಿ	ಇಕ್ಸೋರಾ ಪೋಲಿಯಾಂತಾ
41.	ಗೋಂಕು	ಗೇರುಹಣ್ಣು	ಅನಾಕಾರ್ಡಿಯಂ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟಲ್
42.	ಗೋಧಿ	ಗೋಧಿ	ಟ್ರಿಟಿಕಮ್ ವಾಸ್ಟಿವಮಂ
		ಜ	
43.	ಜಂಬು ನೇರಲೆ	ಜಂಬು ನೇರಳೆ	ಸೈಜೀಜಿಯಂ ಕುಮಿನಿ
		ತ, ದ, ನ	
44.	ತಾರಾಯಿ	ತೆಂಗು	ಕ್ಯಾಕಸ್ ನ್ಯೂಸಿಫೆರಾ
45.	ತುಂಬೆ	ತುಂಬೆ	ಲ್ಯುಕಾಸ್ ಆಸ್ಪರ್
46.	ತೊಜಂಕ್	ಚಗ್ರೆ ಸೊಪ್ಪು	ಮಾರ್ಸೆಡೇನಿಯಾ (ಡೈಜಿಯಾ)
47.	ತರೋಳಿ	ಸರೋಳಿ	ಅಪೋರುಸಾ ಲಿಂಡ್ಲೆಯಾನ
48.	ದಾರೆಪುಲಿ	ಕಮರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣು	ಅವೆರೋಹ ಕ್ಯಾರೊಂಬೊಲ
49.	ದಾಸಾನಿಪೂ	ದಾಸವಾಳ	ಹೈಬಿಸ್ಕಸ್ ರೋಸಾ ಸೈನೆನ್ಸಿಸ್
50.	ದಾಲಿಂಬೆ	ದಾಳಿಂಬೆ	ಪ್ಯುನಿಕ್ ಗ್ರಾನೇಟಮ್
51.	ನಾಚಿಕೆಮುಳ್ಳು	ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ	ಮಿಮೋಸ ಪುಡಿಕಾ

52.	ನೆಲಬೇವು	ಕಾಲಮೇಘ	ಆ್ಯಂಡ್ರೂಗ್ರಾಫಿಕ್ ಪ್ಯಾನಿಕುಲಾಟ
53.	ನ್ಯೋಳಿಸರ	ಲೋಳಿಸರ	ಆಲೋಬಾರ್ಬಡೆನ್ಸ್
54.	ನೀರುಳ್ಳಿ	ಈರುಳ್ಳಿ	ಅಲಿಯಂಸಿಪ
55.	ನೆಲನೆಲ್ಲಿ	ನೆಲನೆಲ್ಲಿ	ಫಿಲ್ಲಾಂತಸ್ ಪ್ರಾತಾರ್ನಸ್
56.	ನಂಜಿಬಟ್ಲು	ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲು	ಟಾಬಿರ್ನೇ ಮೊಂಟಾನಾ
57.	ನಾನಿಲ್	ನಾಣಿಲ್	ಮಧೂಕಾ ಇಂಡಿಕಾ
58.	ನಿರ್ವಿಸ	ನಿರ್ವಿಷ ಬೇರು	ಚಸೇಲಿಯಾ ಛರ್ಟೇಸಿಯಾ
59.	ನೆಡಿಲ್	ಡಿಪ್ಪಣಿಗೆ ಬೇರು	ಲಿಯಾ ಇಂಡಿಕಾ
60.	ನೆಕ್ಕಿ	ನೆಕ್ಕಿ ಸೊಪ್ಪು	ವೈಟೆಕ್ಸ್ ನೆಗುಂಡೊ
61.	ನುರ್ಗೆ	ನುಗ್ಗೆ	ಮೊರಿಂಗ ಒಲಿಫೆರ

ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುದರ್

	ತುಳು	ಕನ್ನಡ	ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು
1.	ಪೆತ್ತ	ಹಸು	ಬಾಸ್ ಟಾರಸ್
2.	ಎರ್ಮೆ	ಎಮ್ಮೆ	ಬುಖಾಲಸ್ ಬುಖಾಲಿಸ್
3.	ಎರು	ಎತ್ತು	ಬಾಸ್ ಇಂಡಿಕಸ್
4.	ಏಡು	ಮೇಕೆ	ಕಪ್ರ
5.	ಪುಚ್ಚೆ	ಬೆಕ್ಕು	ಫಿಲಿಸ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್
6.	ಕುದುರೆ	ಕುದುರೆ	ಈಕ್‌ಟಾಸ್ ಕೆಬಾಲಿಸ್
7.	ಎಲಿ	ಇಲಿ	ಮುಸ್ ಮುಸ್ಕುಲಸ್
8.	ಮುಂಗುಲಿ	ಮುಂಗುಸಿ	ಹೆರ್ಪೆಸ್ಟೀಸ್ ಎಡ್ವಡ್ರಸ್
9.	ನಾಯಿ	ನಾಯ	ಕ್ಯಾಸೀಸ್ ಫಿಮಿಲಿಯಾರಿಸ್
10.	ಪಿಲಿ	ಹುಲಿ	ಫೆಲೀಸ್ ಟೈಗ್ರೀಸ್
11.	ಪಂಜಿ	ಹಂದಿ	ಸುಸ್
12.	ಮುಗೇರ್	ಮೊಲ	ಒರಿಕ್ಟೋಲ್ಯಾಗಸ್
13.	ಪುದ	ಪಾರಿವಾಳ	ಕೊಲಿಂಬಾ ಲಿಪಿಯಾ
14.	ಗುಮ್ಮೆ	ಗೂಬೆ	ಬುಬೋ ಬುಬೋ
15.	ಕುರಿ	ಕುರಿ	ಓವಿಸ್
16.	ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆ	ಕಪ್ಪೆ	ಬುಲ್ ಫ್ರಾಗ್
17.	ಕೋರಿ	ಕೋಳಿ	ಗ್ಯಾಲಸ್ ಗ್ಯಾಲಸ್

ಅದೆ – 7

7.1 ವೇದ ಪುರಾಣ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್, ಪಾಡ್ದೊನಲೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೊದ ಉಲ್ಲೇಖ

7.2 ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ ವೈದ್ಯೊದ ಗಾದೆಲು

7.3 ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ ವೈದ್ಯೊದ ನುಡಿಗಟ್ಟುದ ತಿರ್ಲ್

7.4 ನನ ದುಂಬುದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಧ್ಯತೆಲು

7.5 ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಪಾತೆರ

7.1 ವೇದ ಪುರಾಣ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್, ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೊದ ಉಲ್ಲೇಖ

ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಲು ಜಗತ್ತುದನೇ ಸುರುತ ವೈದ್ಯೆರ್ ಪಂದ್ ಋಗ್ವೇದೊಡ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ತುದೆರ್. ಮೊಕ್ಲು ಸೂರ್ಯನ ಜೋಕ್ಲು ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆನಕ್ಲೆ ಅಂಶೊಡು ಮಾದ್ರಿಗ್ ಪುಟ್ಟಿನಕ್ಲು ನಕುಲ–ಸಹದೇವೆರ್. ಮೋಕ್ಲು ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಲೆಡ್ದ್ ರೂಪೊಗು ಪಡೆದಿನತ್ತಂದೇ ಮರ್ದು ಜಾನುವಾರುಲೆನ ಸಾಂಕನೆ–ಮರ್ದುದ ಪೊಲಬುಡುಲಾ ಮಾಹಿರೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ವೇದ ಪುರಾಣೊಡ್ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ನಕುಲಗ್ ಕುದುರೆ ಪಂಡ ಆಯೆನ ಪಿರಣ. ವಾ ನಮೂನೆದ ಕುದುರೆನುಲಾ ಒಂಜಿ ಅರೆಗಲಿಗೆ ತೂದ್ ಐತ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣೊನ್ ಪತ್ತೆ ಮಲ್ತ್ ಅವೆನ್ ಮಾದಾವುನ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯನ್ ಪಡೆತಿನಾಯೆ. ಕಣ್ಣು ಅರೆಗಲಿಗೆಡ್ ಮುಚ್ಚುದ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಏತೋ ಗಾವುದ ದೂರ ಸರ ವೇಗೊಡ್ ಕುದುರೆನ್ ಬಲ್ಪಾವರೇ ತೆರಿದಿನಾಯೆ. ನಕುಲ–ಸಹದೇವೆರ್ ಯುದ್ಧೋಡು ಗಾಯ ಆಯಿನ ಆನೆ ಕುದುರೆಲೆನ್, ನರಮಾನಿಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ವೈದ್ಯೊಡೆ ಗುಣ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಸಯೊಲು ನಂಕ್ ವೇದ ಪುರಾಣೊಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಕಾಲೊಡ್ ಪುಟ್ಟುದಿನಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಧನ್ವಂತರಿ ಆಯುರ್ವೇದದ ಅಧಿದೇವತೆ ಇಂದ್ರ ದೇವೆರೆಡ ಈ ವಿದ್ಯೆನ್ ವರ ಆದ್ ಪಡೆತಿನಾಯೆ ಉಂದೇ ಪೊರ್ತೊಡು ತುಂಬೆ, ಎಕ್ಕ, ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರದಂಚಿನ ಮರ್ದುದ ದೈ ಮರಕ್ಲು ಪುಟ್ಟುದಿನ ಸುಮಾರು ಸೊತ್ತುಲೆದ ಉಲ್ಲೇಖಲು ನಂಕ್ ಪುರಾಣೊಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಆಯುರ್ವೇದೊಡು 'ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ', 'ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ' 'ಶಲಿಹೋತ್ರ ಸಂಹಿತೆ' ಬೇತೆಲಾ ಸುಮಾರು ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ವೈದ್ಯ ಗ್ರಂಥೊಲು ಉಲ್ಲಾ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಪಶು ವೈದ್ಯ ಪಂಡಿತೆ ಆಯಿನ ಶಲೀಹೋತ್ರ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ) ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ವೈದ್ಯೊರಾದ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಅನುಪಾನೊಗೆ ತನ್ನ ಬದುಕುನೇ ದಾರೆ ಎರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷೆರ್ ಅರೆನ ಕೃತಿಯಾಯಿನ 'ಶಲಿಹೋತ್ರ ಸಂಹಿತೆ'ಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಆರೈಕೆದ, ಮರ್ದುದ ವಿವರೊಲು ಉಲ್ಲ. ಮಹಾನ್ ರಾಜೆ ಆಯಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನ (ಕ್ರಿ. ಪೂ. 268–ಕ್ರಿ.ಪೂ. 232) ಕಾಲೊಡ್ ಶಲಿಹೋತ್ರನ ಕೆಲಸೊದ ಆಧಾರದ ಮಿತ್ತ್ ವಿಶ್ವದ ಸುರುತ 'ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆ' ಭಾರತೊಡ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಶಲಿಹೋತ್ರನ್ 'ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಪಿತಾಮಹ' ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಪುರಾಣೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ, ನಮ ನಂಬೊಂದಿಪ್ಪುನ ಶಬರಿಮಲೆ ಅಯ್ಯಪ್ಪ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮೊಡು 'ಮಣಿಕಂಠ' ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್‌ದ ರಾಜಕುಮಾರೆ ಆದಿತ್ತೆರ್. ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರುನ ಕುಡೊಂಜಿ ಬುಡೆದಿ, ಮಣಿಕಂಠನ ಸಿದ್ಯಪ್ಪೆ ಉಂಬೆನ ಮಿತ್ತ್ ದುರುದ್ದೇಸೊಡು ಸೈಪಿಲಕ್ಕ ಮಲ್ಪರೇ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುವೊಲು. "ತನಕ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಆ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ಪಿಲಿತ ಪೇರು ಪರುಂಡ ಮಾತ್ರ ಗುಣ ಆಪಿನಿ" ಪಂದ್ ಮಣಿಕಂಠನ್ ಪಿಲಿತ ಪೇರು ಪರುಂಡ ಮಾತ್ರೆ ಗುಣ ಆಪಿನಿ ಪಂದ್ ಮಣಿಕಂಠನ್ ಪಿಲಿತ ಪೇರು ಕನೊಡು ಪಂದ್ ಕಾಡುಗ್ ಕಡಪುಡುವೊಲು. ಧೈರ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಾರ್ನಿಕದ ಬಾಲೆ ಆಯಿನ ಮಣಿಕಂಠ ಕಾಡುಗ್ ಪೋದ್, ಪಿಲಿತ ಮಿತ್ತ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಅರಮನೆಗ್ ಪಿರ ಬರ್ಪೆ, ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ಪುರಾಣೊಡ್ ಉಲ್ಲೇಖ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಜನಪದೊದ ಸುಮಾರು ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ರಾಣಿ, ಕಥಾನಾಯಕನ್ ಕಾಡುಗ್ ಕಡಪುಡುನ ಪರ್ಸಂಗ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಮಾತ ಉದಾರ್ಮೆಲು 'ಪಿಲಿತ ಪೇರು' ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನೈಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಪಿಲಿತ ಪಡಿಕೆ ದಿನೊಟು ನಾಲು ಚಮಚ ದಾತ್ ದೆತೊನುಂಡ ಕ್ಷಯರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ವೈದ್ಯೆರ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತುದ್ ಕ್ಷಯರೋಗೊನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ದಾಲ ಸಂಗತಿ ಉಂಡಾ ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರುಂಡಾ ಪ್ರಾಣಿದಾಮೊಲು ಅಕ್ಲೆನ ಗಲಿಕೆ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಪಿಲಿತ ಉಗುರುದ ಪದಕದ ಸರೊನು ಪಾಡುಂಡ ಸೌರ್ಯದ ಸಂಕೇತ ಪಂದ್ ಎನ್ನುವೆರ್. ಇತ್ತೆತ್ತೆ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಫ್ಯಾಶನ್‌ಲ ಆತುಂಡು. ಪಿಲಿತ ಕೂಲಿಡ್ ಬಾರಿ ಪ್ರಬಲವಾಯಿನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ನಂಬುವೆರ್. ಪುಲಿತ ಮೀಸೆ, ಕೂಲಿ, ಉಗುರು ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರೊಡ್, ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಡ್ ವಿಸೇಸ ಆದ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಪಿಲಿತ, ಜಿಂಕೆದ ಚರ್ಮದ ಮಿತ್ತಿ ಧ್ಯಾನ ಮಲ್ತುಂಡ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಬೇಗ ಬರ್ಪುಂಡು ಪಂದ್ ಸಾಧು ಸಂತೆರ್, ಋಷಿಮುನಿಲು ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ದುಂಬುಡ್ದೊದಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬೈದಿನ ಒಂಜಿ ಪದ್ಧತಿ.

ತುಳುನಾಡುದ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗೊಡ್ ಪ್ರಚಲಿತ ಇಪ್ಪುನ ನಲಿಕೆಡ್ 'ಆಟಿಕಲೆಂಜ' ಮಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಉಂದ್ 'ಆಟಿ' ತಿಂಗೊಲುಡ್ ನಡಪುನ (ಜುಲಾಯಿ 17ಡ್ದ್ ಆಗೋಸ್ತು 16) ನಲಿಕೆ ಆಯಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ನೆಕ್ಕ್ 'ಆಟಿ ಕಲೆಂಜ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಆಟಿ ಕಲೆಂಜನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪಿನ (ಮಾರಿ ಕಲೆಪುನಿ) ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್, ಬುಲೆಕ್ಲೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಸೀಕುನ್ ಕಲೆಪುನ ಆಶಯ ಮೂಲು ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. "ಆಟಿಡ್ ಬತ್ತಿ ಕಳೆಂಜೆ ಮಾರಿ ಕಳೆಪೆನೋ

"ಮೂಡಾಯಿದ ಮಾರಿನ್ ಮುಡಾಯಿಗ್ ಕೊಂಡೊಪೆನೋ
ನಾಯಿದ ಕುತ್ತಾಂಡ ಬೊಣ್ಯೊಡೇ
ಪುಚ್ಚೆದ ಕುತ್ತಾಂಡ ಪೇರ್‌ಡೇ ಪೋವಾಡೇ"

ಮೂಲು ಆಟಿ ಕಳೆಂಜನ 'ಮಾಂತ್ರಿಕ ವೈದ್ಯ'ನ್ ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದ್ ತೂವೊಲಿ. ಆಟಿಡ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕುಸಂಕಟದ ಪೊರ್ತುಗು ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ ಮಾರಿ ಗಿಡಪುನ ಪಂಡ ಸೀಕ್‌ಗಿಡಪುನ 'ಮಾಂತ್ರಿಕ ವೈದ್ಯ' ಆದ್, ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬೊಲಿಗೆಡ್ ಉಲ್ಲೆ. ನರಮಾನೀಗ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್, ತಾರೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್ ಬುಲೆಕ್ ಬರ್ಪಿ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಕಲೆಯುನ 'ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ' ಬೆರ್ಮೆರೆನ ಮಾಣಿ ಪಂದ್ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕಯಿಕಂಜಿಲು ಎಂಚ ತುಳುನಾಡುದ ರೈತನ ಕೃಷಿತ ಬದುಕುಡ್ ಕಲತ್ ಪೋತುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ದೀಪಾವಲಿ ಅತ್ತುಂಡ ತುಡರ್ ಪರ್ಬೊದ ಆಚರಣೆಡ್ ತೂವೊಲಿ. ಈ ಪರ್ಬೊನು ತುಳುನಾಡುಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. 'ದೀಪಾವಲಿ' ಏತ್ ಜನಪ್ರಿಯತೆನ್ ಪಡೆತೊಂದುಂಡ್ ಪಂಡ ದೇಸ-ವಿದೇಸೊಡು ಉಂದೆನ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದೀಪಾವಲಿ ತುಳುನಾಡುದಕ್ಲೆಗೇ ಅತ್ತ್ ಇಡೀ ಭಾರತೊಡು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ. ದೀಪಾವಲಿ ಪಂಡ ದೀಪದ ಸಾಲು, ನೆಕ್ಕ್ ತುಲುಟ್ ತುಡರ್ ಪರ್ಬ ಪಂದುಲಾ ಲೆಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಕೃಷಿಮೂಲ ಆಯಿನ ತುಲುನಾಡುಡ್ ಉಂದೆನ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸುರುತ ದಿನ ಮೀಪಿನ ಪರ್ಬ, ತ್ರಯೋದಶಿದಾನಿ ರಾತ್ರಿ ಪೊಂಜೊವುಲು ಗುರ್ಕೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೆಕ್ಕುದ್ ಸೇಡಿ ಮಣ್ಣುಡ್ ಗುರ್ಕೆದ ಮಿತ್ತ್ ರಂಗೋಲಿ ಬುಡುಪಾದ್ ಐತ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೂತ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುದ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಐಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುರ್ಕೆ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರು ದಿಂಜಾವೆರ್. ನೀರುದ ಉಲಯಿ ಕೆಲವು ನಾಣ್ಯೊಲೆನುಲಾ ಪಾಡರೇ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ನೀರು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಮಾತ ಮೆಯಿಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೂದು ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರು ಮೀಪೆರ್. ಆನಿ ತೈದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಲಸರೇ ಉಂಡು. ಉಂದು ತುಡರಿ ಪರ್ಬೊದ ಸುರುತ ಆಚರಣೆ. ಮನದಾನಿ ಬಲೀಂದ್ರನ ಪೂಜೆ, ದೀಪೊಲಿಗುಲ, ಬಲೀಂದ್ರಗುಲ ಪಿರಾಕುದ ನಂಟ್.

ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪುನ ಮಾತೆರ್ಲ ಆನಿದ ದಿನ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಮೀಪಾದ್ ಕಿದೆಕ್ ಕಂಡೊದ ಒಡ್ಡು ಪಾಡ್ದ್, ಗೊಂಡೆ ಪೂತ ಮಾಲೆ, ಗಂಧ ಪಾಡ್ದು ಪಿಂಗರ್ಪುವೆರ್. ಆಯಿಡುದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಡ್ಪೆಡ್ ಬಜಿಲ್, ಬಾರ್, ಉರ್ದು ದೋಸೆ, ಬಾರೆದ ಪಂದ್ರ್,

ಕುಡುತ ದೈ, ತಜಂಕುದ ತಪ್ಪು, ಕುರ್ದುಪೂ, ಕಡೀರಪೂ, ಚೂರುಮುಳ್ಳುದ ಇರೆ, ಪಿಂಗಾರ ಆ ಪೊರ್ತುಡು ತಿಕ್ಕುನ ಉಂದು ಮಾತ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಪಾಡ್ದು ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ಕಯಿಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾದ್ ಇಂಚ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಪದ ಪನ್ಪೆರ್. "ಕಲ್ಲಡಿತ್ತಿ ನೀರ್ ಪರೊನೊಡು, ಮುಳ್ಳಿಡಿತ್ತಿ ಪಂತಿ ಮೇವೊನೊಡು, ಆತ್ ವರ್ಸ ಬಾಲ್ ಮಗ ಬಾಲ್, ಹುಡರೇ ಬಾಲ್ ಮಗ ಬಾಲ್" ಪನ್ನೊಂದ್ ತಡ್ಪೆಡಿತ್ತಿನ ತಿನಿಯರೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. 'ಪೊಲಿ ಪೊಲಿಂದ್' ಪನ್ನೊಂದು ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬರ್ಪೊಲೊಂದ್ ನಂಬುವೆರ್.

ಕಂಬುಲ

ವಂಡಾರು ಕಂಬುಲ ಕ್ರೀಡೆ ಆವಂದೆ ಒಂಜಿ ಆಚರಣೆದಲಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. "ಒನ್ಕೊದ ದಿನೊ ಅತ್ತ್, ವಂಡಾರೊ ಕಂಬುಲೊ ಅತ್ತ್" ನೆತ್ತ ಪಾತೆರದ ಅರ್ಥ ದುಂಬುದ ಕಾಲ ಅತ್ತ್. ವಂಡಾರೊ ಕಂಬುಲ ಅತ್ತ್ ಪಂದ್ ಅರ್ಥ ಉಂದೆನ್ ಒಂಜಿ ಆಚರಣೆದ ನಿಲೆಟ್ ತೂವೊಲಿ. ಮೂಲು ಜಾನುವಾರುಲೆನ, ನರಮಾನೀನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೀಕುಗು ಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್.

ಕೊಕ್ಕಡದ ಕೋರಿ ಕಂಬುಲದ ಕಂಡ ಅಲತ ವೈದ್ಯನಾಥ ದೇವೆರೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆತಿನ ಆದ್ ಉಂಡು. ಮೂಲತಃ ವೈದ್ಯರಾದ್ ತೋಜುದು ಬರ್ಪೆರ್. ಮೂಲು ನಡೆಪಿ ಪೂರಾ ಕ್ರಿಯೆಲಾ ಒಂಜಿ ರೀತಿ ದೈವದತ್ತವಾದುಂಡು. ಮುಲ್ತ ಕಂಡೊನು 'ದೇವೆರೆ ಕಂಡ' ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಮೂಲ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ದಿನ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ಮೂಲೆಡ್ ಶಿಶಿಲದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲು ಕಂಡೆ, ಕೆರೆಂಗಿ ಗರ್ತೊಂದು ದುಂಬೊರ್ತೊಂದು ಪೋನಗ ಅಕ್ಲೆ ಕತ್ತಿಗ್ ತಾಗಿನ ಕಡೆಡ್ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಆರಿಯರೆ ಸುರು ಆಂಡು. ಸೋಜಿಗೊಡ್ ತೂನಗ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಶಿವಲಿಂಗೊಡ್ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬುಡಂದೇ ಪರತೊಂದಿತ್ತುಂಡ್. ತೆರಿಯಂದೆ ಮಲ್ತಿನ ತಪ್ಪುಗ್ ಮಾಪು ಕೊರೊಡು ಪಂದ್ ಬಗೆ ಬಗೆಟ್ ತಪ್ಪುಗ್ ಮಾಪುನ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್. ಈ ಗಾಯೊನು ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ಶಿಶಿಲೇಶ್ವರ ತನ್ನ ಗಣಕ್ಲೆಡ್ ಒರಿಯನ್ ಕೊಕ್ಕಡದ ಬೈದ್ಯನಾಥ ನಡೆಗ್ ಕಡಬುಡಿಯೆ. ಬೈದ್ಯನಾಥ ನೆಕ್ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮರ್ದುನ್ ತನ್ನ ಮಗೆ ಆಯಿನ ಶಾಸ್ತಾರನ ಕಯಿಟ್ ಕಡಬುಡ್ದು ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಲೆನ್ ಮಾತ ತೆರಿಪಾದ್ ಬುಡುಪಾದ್ ಪಂದ್, ಕಡಬುಡಿಯೆ.

ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಮಗಟ ಅಲ್ತ ಸುದೆತ ಎಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಮೀನುನ್ ಪತೊಂದು ಬರರೇ ಪಂಡೆ. ಕುಮಾರ ಶಾಸ್ತಾರ ಅಂಚನೆ ಮಲ್ತೆ. ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಅಲ್ತ ಸುದೆತ ಎಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಮೀನುನ್ ಕೊನೊದು ಬತ್ತೆ. ನೆಟ್ಟ್ ಕೋಪ ಬತ್ತಿನ ಶಿಶಿಲೇಶ್ವರ ಅವುಲು ಎಡ್ಡೆ ಮೀನು ಆವರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಸಾಪ ಕೊರಿಯೆ. ಬೈದ್ಯನಾಥಗುಲಾ ಕೋಪ ಬತ್ತುದ್ ಶಿಶಿಲೇಶ್ವರನ ಗಾಯ ಗುಣ ಆವರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಮುನಿದ್ ಸಾಪ ದೀಯೆ. ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಶಿಶಿಲೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆನ ಲಿಂಗೊಡು ಗಾಯ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. **(ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ-ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ, ಪುಟ-53)**

ಮೈಸಂದಾಯನ ಕೋಲೊಡ್ದ್ ಭೂತ ನಲಿಪುನಗ ನೆಲತ ಮಿತ್ತ್ ಮಂಡಿ ಊರುದ್ ಎರ್ಲೆಲಕ ಮೂಕು ಮುಸುಂಟುನ್ ತರೆನ್ ತಿರ್ಗಾವೊಂದ್ ನಲ್ತು ತೋಜಾವುಂಡ ಈ ಭೂತ ವೊಲುಲಾ ಪಾತೆರುಜಿ. 'ಬೊ ಬೊ ಬಾ ಬೊ ಬೊ ಬಾ' ಪನ್ನೊಂದು ತನ್ನ ಸಂತೋಷ ತೃಪ್ತಿನ್ ಕಾರ್ನಿಕೊನ್ ನಲಿಕೆಡ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಮೈ ಸಂದಾಯ ಭೂತೊಗು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಕುಡು, ತಾರಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೂ ಬಾರೆ (ರಸಬಾಳೆ) ಪಂದ್‌ರ್ದ್‌ನ್ ಬಾರ್ನೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕದಿಕೆ ಪಂತಿ, ಕುಳವೂರ ಬೂರು (ಬೆಲಿಡ್ ಪರಡುನ ಒಂಜಿ ವಿಧೊದ ಬಲ್ಲಿ)ನು ಬಾರ್ನೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಆರಾಧನೆತ ಸಂದರ್ಭ ಭೂತದ ಎದುರು ಬೈಪಾದಿನ ಕುಡು ಬೊಕ್ಕ ತುಂಡು ಮಲ್ತಿನ ತಾರಾಯಿದ ತುಂಡುನ್ ಪಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರೆದ ಇರೆಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೆಲಟ್ ದೀಪೆರ್. ಭೂತ ನಲಿಪುನಾಯೆ ನೆಲದ ಮಿತ್ತ್ ಮಂಡಿ ಊರುದು ಈ ಕುಡುನು ದೆತ್ತುದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತರೆತ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೊಗಕ್ ತಾಗಾಪೆರ್. ಬೊಂಡದ ನೀರು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಪೇರು ಬೊಕ್ಕ ಬೊಂಡದ ನೀರುನ್ ಮೊಗೊಕ್ ಎರೆಪುನ ಕ್ರಮಲಾ ಉಂಡು. ಭಕ್ತೆರೆನಕ್ಲು ಮೈಸಂದಾಯ ಭೂತೊಗ್ ಪರಕೆ ಆದ್ ಕುಡುಲ ತಾರಾಯಿಲ ಒಪ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲ್‌ದ ಜಾನುವಾರುಲೆಗ್ ದಾದಂಡಲ ಸೀಕು-ಸಂಕಟ ಬತ್ತುಂಡ ಮೈಸಂದಾಯ ಭೂತೊಗು ಪರಕೆ ಪಪ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕಂಚುಡ್ ತಯಾರು ಮಲ್ತಿನ ಎರ್ಲೆನ ಪಾಪೆನ್ ಒಪ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಒಪ್ಪಾಯಿನ ಪಾಪೆನ್ ಮೈಸಂದಾಯ ಭೂತದ ಭಂಡಾರೊಡು ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. **(ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ-ಅಪ್ರಕಟಿತ ಗ್ರಂಥ-ಡಾ। ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ, ಪುಟ-62)**

ತುಳು ಜನಪದ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ನಾಯಿಲೆನ ವಿಸೊಯೊಡು ಸುಮಾರು ಉಲ್ಲೇಖೊಲು ಉಲ್ಲಾ. ನರಮಾನೀಗ್ ಮಸ್ತು ಕೈತಲ್‌ದ ಸಾಂಕನೆದ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್

ನಾಯಿಲಾ ಒಂಜಿ. ತನನ್ ಸಾಂಕಿನಕ್ಲೆಗ್ ಜೂವ ಕೊರರೆಲಾ ಪಿರ ದುಂಬು ತೂವಂದಿನ ಪ್ರಾಣಿ ನಾಯಿ. ದುಂಬು ಜನಪದೆರ್ ಇಲ್ಲ್ ಕಾಪರೇ, ಬೋಂಟೆಗ್ ಪೋನಗ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ದೇರರೇ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಆಸ್ರಯ ಕೊರ್ತಿನ ದೇವ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನ ನಾಯಿಲೆನ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಈಜಾ ನಗರೊಡ್ದ್ ಕನ್ಪಾವುನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಉಂಡು. ಐಕ್ಲೆನ ಪಾಡುನ ಆಹಾರೊದ ವರ್ಣನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು. "ಕಾಳುಗುಕಾರ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡಾಂದೆ ತೌಡ ತೌಡೆಂದ್ ದಾವಾ ಬೇಗೊಲ್ಯೆದೆಯೆ, ತೌಡಗ್ ತೌಡು ನಿಂಗಲ್ ದಾವಾ ಅಂಚ ಪಾಡ್‌ದೆಯೆ. ಬೊಳ್ಳು ಬೊಳ್ಳಿ ಅರಿದ್ ಬೇಗ ಲೈದೆಯೆ ಬೊಳ್ಳು ಬೊಳ್ಳೆರಿತ್ತ ಬೋನ ಪಾಡಾದೆಯೆ. ಕಾಜು ಕಾಜುಂಡು ಬೇಗ ಲೈದೆಯೆ ಕಾಜುಗು ಕಾಜರಿತ ನುಪ್ಪು ದೀಪಾದೆ".

ನೆಟ್ಟ್ ನಾಯಿಗ್ ಪಾಡುನ ಆಹಾರೊದ ವೈವಿಧ್ಯತೆದ ವರ್ಣನೆದೊಟ್ಟು ಈ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನೆಟ್ ಪಲಗುದಿನ ನಾಯಿಲೆನ್ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತುಡ್ದ್ ಈಜಾ ನಗರೊಗ್ ಕನ್ಪಾವುನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಉಂಡು. (ಎ. ಮೇನರ್ – ಪಾಡ್ದನ ಸಂಗ್ರಹ –1886) ಕೇರಳದ ಪರಶಿನ್ ಕಡವು ಮುತ್ತಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ನಾಯಿಗ್ ಪರಕೆ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತುದು ಅವುಲು ನಾಯಿ ಗೌರವದ ತಾನ ಪಡೆಪುಂಡು.

ಇತಿಹಾಸೊಲೆಡ್ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊಡು ಸುಮಾರು ವೀರಗಲ್ಲು ಸ್ಮಾರಕ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಮೂಡುಬಿದ್ರೆದ ಕೈತಲ್ ಕೋಡಂಗಲ್ಲುಡ್ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತೆ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ಸ್ಮಾರಕ ಮಂಟಪ ಉಂಡು. ನಾಯಿದ ಮಿತ್ತ್ ಸುಮಾರು ಗಾದೆಲು ಬೈದುಂಡು. ತುಳುನಾಡುದ ಕೋರಿ ಆಹಾರಗ್, ಕೋರಿಕಟ್ಟೊಡು ಕಾಪುನ ಪ್ರಾಣಿ ಆದ್, ಬಲಿಕ್ ಮರ್ದುಗ್ ಇಂಚ ಸುಮಾರು ನಮೂನೆಡ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಸುಮಾರು ಜೈನ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕತೆ ಪನ್ಪಿನಲಪ ಕೋರಿದ ಉಲ್ಲೇಖ ನಂಕು ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಪೊನ್ನನ ಶಾಂತಿ ಪುರಾಣೊಡ್, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊಡ್ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟೊದ ವರ್ಣನೆ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೋರಿದ ಕುಕ್ಕುಟ ಪಂಚಾಂಗಲಾ ಉಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ವೊವು ದಿನ ವೊವು ಬಣ್ಣೊದ ಕೋರಿ ಗೆಂದುಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ತುಳುನಾಡುದ ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟಿ ದೇಸ ವಿದೇಸೊಡು ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದುಂಡು. ಧೂಮಾವತಿ ದೈವದ ಪಾಡ್ದೊನೊಡು ಒಂಜಿ ಪ್ರತಿಟ್ ಪುರಲ್ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಎದುರು ನಡಪುನ ಕೋರಿಕಟ್ಟದ ವಿಸಯೊಗ್ ಪಂತೆರ್. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನಗ್ "ಕೋರಿದ ಗರ್ವ ನಿಕ್ಕ್ ಬರಡ್" ಪಂದ್

ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತೆಗೆ. ತುಳುನಾಡುಡ್ ಆಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಗರ್ವ ಬರರೇ ಕೋರಿದ ಕೈಪೆನ್ ದಿಂಗಾವುನ ಮೂಲು ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಉಂದೆನ್ ತಿಂದುಂಡ ಜೋಕ್ಲು ಶೂರ–ವೀರೆರ್ ಆಪೆರ್ ಪಂದ್ ಜನಕ್ಲೆ ನಂಬಿಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೋರಿದ ಧ್ವಜ ಉಂಡು. ಶೂರಪದ್ಮ ಪನ್ಪಿನ ರಕ್ಕಸನ್ ಕೆರ್ನಗ ಆಯೆನ ಸರೀರೊಡ್ದ್ ಉದ್ಭವ ಆಯಿನ ನವಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿನ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವೆರ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೆರುಗೇ. ಕೋರಿದ ಸುಮಾರು ಗಾದೆ ಉಂಡು. "ಕೋರಿಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಸಂಬರ ಕಡೆವುಜಿ", "ಕೋರಿಗ್ ಎಣ್ಣುನಗ ಮರಣ" ಪನುಪಿ ಪಾತೆರಲಾ ಉಂಡು. ಕೋರಿದ ಪ್ರಾಣೊಗು ಏಪ ಕುತ್ತು ಬರ್ಪುಜಿಂಡು ಪಂದ್ ಪನಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಕೋರಿ ನಿದ್ರೆ, ಕೋರಿ ಬಡವು, ಕೋರಿದ ಜಂಬ, ಗರ್ವ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ತೆರಿದಿನನೇ. ಕೋರಿಗ್ ನಿಮಿಸೊಡ್ ನಿದ್ರೆ ಆಪುಂಡು. ಬಡವುಲಾ ಮುಗಿಯುನು ಪಂದ್ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ನಿಜ ಕೋರಿ ಅತ್ತಂದೇ ಕಂಚುದ ಕೋರಿಲೆನ ಕತೆ ಬರ್ಪುಜಿಂಡು. ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ಭೂತೊಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಕೋರಿ ಬಾರಿ ಪಿರೀತಿದ ವಸ್ತು. 'ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ'ದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಪನಿಯರನೇ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬೈದಿನ ಗೊಬ್ಬು.

'ಬೆರ್ಮೆರೆ ಬೀರ' ಸಂದಿಡ್ ದೇವೆರೆನಕ್ಲೆಗುಲಾ, ರಕ್ಕಸೆರುಗುಲಾ ಏಲು ರಾತ್ರಿ ಏಲು ಪಗೆಲ್ ಲಡಾಯಿ ಆಪುಂಡು. 'ಕರಂಡೆ' ದೈತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಲಡಾಯಿ ಆಪುಂಡು. 'ತುಂಬೆ' ಸಸಿತ ಆಡಿಟ್ ಕೂಟ ಕೂಡುಂಡು. ತುಂಬೆ, ಕರಂಡೆ ಬಜೀ ಎಲ್ಯ ತಸಿಕ್ಲು. ನೆತ್ತ ಮರ್ದುದ ಗುಣದ್ರಸರಾದ್ ಜನಪದೆರ್ ಉಂದೆಕ್ ಎಡ್ಡೆ ತಾನ–ಮಾನ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಸೋಜಿಗದ ವಿಸಯೊಲು ನಡಪುನಗ ಪ್ರಳಯ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ನಂಬುವೆರ್.

'ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನಿಮಾನಿಗ' ಪಾಡ್ದನೊಡ್ ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನ ಸ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಡ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ, ಪಂಡಿತೆ, ವೈದ್ಯ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಗುಮಾನಿಗ್ ಬರ್ಪುಜಿಂಡು.

**'ಸಾರೋಲಿ ಸೈಮಂಜ ಕಟ್ಟೆಡ್
ಸತ್ತೆ ದಂಡೆ ಜಾಪಾದೊಲೆ
ಏಲ್ ಮಲೆಕುಯೆ....
ಏಲ್ ಪೊರ್ತುಗು ಕಾಡಾದೊಲು
ಏಲ್ ಪುಂಡಿ ಮರ್ದು
ದೇಯಿ ತರ್ಪಾದೊಲುಯೆ....॥**

ಅರಸುಲು ಕಡಬುಡ್ದಿನ ಸತ್ತೆ ದಂಡಿಗೆನ್ ಸೈಮಂಜ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಜಾಪಾದ್, ರಾಜ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರ್ದು ಅರಸು ಬಲ್ಲಾಳ್ರೆನ ಕಾರುಗ್ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿ ಮರ್ದು ಮಲ್ಪರೇ ಪಿದಾಡುನ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ 'ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ' ಪಾಡ್ದನೊಡ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಈ ಪಾಡ್ದನ ಕೊಡಿ ಮರ್ದು ಕನವರೇ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯನ್ ದೇಯಿಬೈದ್ಯೆದಿ ಏಲ್ ಮಲೆಕ್ ಮರ್ದುದ ಲಪ್ಪುದೊಟ್ಟೇ ಕಡಬುಡುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

'ಅಣ್ಣೊಕ್ಕಳ್ಳ ಕೋವರಿಲ-ಬೊಳ್ಯೊಲ್ಲ ಕಿನ್ಯಗೆಲ' ಪಾಡ್ದನೊಡ್ 'ಬಂಜಿನಾಲ್ ಕೋರಿಗ್ ಅರಿ ತಿನ್ಪಾವುನ' ಬಯಕೆದ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಕಜ್ಜ ಆದು ಉಂಡು. ತೆತ್ತಿ ದೀವರೇ ಸುರು ಮಲ್ಪಂದಿನ ಪೆರಡೆಗ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಅರಿ ತಿನ್ಪಾದ್ ನೀರು ಪರ್ಪಾದ್ ಬುಡೊಡು. ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನ್ಯೆಡುದ್ ದುಂಬು ಅವು ಕೋರಿ ತೆತ್ತಿ ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತೆತ್ತಿ ದಿಂಡಲಾ ಕಿನ್ನಿ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಆ ಪೆರಡೆ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ತೆಯ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದಿ ಬೊಕ್ಕಲ ಕಜುಪುಗ್ ಪಂದ್ ಆ ಕೋರಿನ್ ಕೆರರೇ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ವಿಧಿ ನಿಷೇದ ತುಳುವೆರೆಡ ಉಂಡು. ಮೂಲು ಪೊಣ್ಣು ಕೋರಿನ್, ಬಂಜಿನಲೆಗ್ ಅನುಪಾನ ಮಲ್ತಿಲಕ್ಕನೇ ಕೋರಿಗುಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಬಯಕೆ ಆದ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್‌ಲುಗ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬಾರೀ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಕಂಡನಿಯನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಆ ಕೋರಿನ್ ತಾಂಕುವೆರ್. ಬಂಜಿನಾಲಗ್ ಕೋರಿಗ್ ಅರಿ ತಿನ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

ತುಳುವೆರ್ ನಂಬುನ ಸುಮಾರ್ ದೈವೊಲೆಡ್ 'ಲೆಕ್ಕಸಿರಿ'ಲಾ ಒಂಜಿ. ಆಲ್ ಜಲಕನ್ಯೆ. ನೆಕ್ಕ್ ಮುದಲೆದ ಮೋನೆ (ನೀರ ಕನ್ಯಾವು). ಆಲ್ ಅನಿಷ್ಟೊನ್ ಕಲೆಯುನ ಸಂತಾನ ದೇವತೆ. ಇತ್ತೆದ ದಿನೊಟ್ ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ ಪಂದುಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಮೈಸಂದಾಯೆ, ಪಿಲಿಚವುಂಡಿ, ಲೆಕ್ಕಸಿರಿ ಅಭಯ ಕೊರ್ದು ಕಾಪುನ ಪ್ರಾಣಿ ದೈವರಾಧನೆದ ಆಚರಣೆತ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಲು ತುಳುವೆರ್ ನಂಬುನ ಸುಮಾರು ದೈವೊಲೆಡ್ ನಂಕ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನಂಬಿಕೆಲೆಗ್ ವಾ ಗಡಿರೇಖೆನುಲಾ ದಾಂಟುನ ಸಕ್ತಿ ಉಂಡು ಪಂದ್ ನೆಟ್ಟ್ ನಂಕ್ ತೆರಿಯುಂಡು.

ನರಮಾನ್ಯಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಸೃಷ್ಟಿ ಆತುಂಡು ಪಂದ್ ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ತುಳುವೆರ್ನ ನಾಗಪೂಜೆ ಅತಿ ಪಿರಾಕುದವು. ಆದಿಶೇಷೆ ಬೂಮಿನ್ ತುಂಬುದೆ, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಆಯೆ ದುನ್ನ ಕಡಮೆ ಮಲ್ಪರೇ ಜಿಡೆ ಪಂದಾವೆ. ಅಪಗ ಬೂಮಿ ಅದುರುಂಡು. ಉಂದು ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ನಾಗೆ ತುಳುವೆರ್ನ ಸಂತಾನ ದೇವತೆ. ಇಂಚ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆತಿನ ಸುಮಾರು ವಿಸಯೊಲು ವೇದ ಪುರಾಣಡ್, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ನಮಕ್ ತೂವರೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

7.2 ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ ವೈದ್ಯೊದ ಗಾದೆಲು

ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ವೈದ್ಯೊದ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಮೆರೆಪಾವುನಂಚಿನ ಸುಮಾರು ಅರ್ಥಗಭಿತ ಆಯಿನಂಚಿನ ಗಾದೆಲು ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು ಉಲ್ಲಾ. 'ಗಾದೆ ವೇದೊಗು ಸಮ' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರನೇ ಉಂಡು. ಐಟ್ ಕೆಲವು ಪೆಜ್ಜಿದ್ ದೈದಿನ ಮೂಲುಂಡು.

1. ಮರ್ದು ಕೈಪೆ ಆಂಡಲಾ ಸುರುಟೇ ಕೊರ್ಪಿನ ಎಡ್ಡೆ.
2. ಬೇತೆ ರೋಗೊಲೆಗ್ ಮರ್ದು ಉಂಡು ಬಂಜಿ ಉರಿಕ್ ಮರ್ದು ಇಜ್ಜಿ.
3. ಶರೀರೊಗ್ ಸುಖ, ಬಂಜಿಗ್ ದುಃಖ
4. ಮುಳ್ಳುನ್ ಮುಳ್ಳುಡೇ ದೆಪ್ಪೊಡು
5. ಕಲ್ಲ್ ತಿಂದುದ ಕರವುನ ಕಾಲ
6. ಕಳ್ಳಿದ ಕೈತಲ್ ಕಣ್ಣುದ ಜೋಕೆ
7. ಉರ್ಚಿನೆನ್ ತೂದು ಆಯುಸ ಪನೋಲಿಗೆ
8. ನುಪ್ಪು ಪೋದ್ ಗಂಜಿ ಅತುಂಡ್
9. ಆರೋಗ್ಯನೇ ಭಾಗ್ಯ
10. ಪಿತ್ತಿಲ್ದ್ ತಸಿ ಮರ್ದತ್ತ್
11. ಕದಿಕೆ ಪಂತಿ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆಗ್ ಸಮ
12. ಕಳ್ಳಿದ ಪೇರ್ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲುಡ್ ಪರುಂಡಲಾ ವಿಸನೇ
13. ಕಂಬುರ್ಜ ಚೀಪೆ ಪಂದ್ ಬೇರು ಮುಟ್ಟ ಅಗ್ಗಿಯಡ
14. ಗುಜ್ಜೆ ತಿಂದುಂಡ ಗಜ್ಜಿ ಇಜ್ಜಿಗೆ
15. ಕಂಚಲ ಇತ್ತುಂಡ ಎಂಚಲ ಉನೋಲಿ
16. ಹಳ್ಳಿದಕ್ಲೆನ ಗಂಟೆ, ಎಡ್ಡೆ ಆಹಾರ
17. ಕೆಡ್ಡಸದಾನಿ ಕುಡು ಅರಿ ತಿಂದುಂಡ ಎಲು ಕುಟ್ಟಿ ಪೋವಂದ್
18. ಕಾಟ್ ತುಲಸಿ ಊರುಂಡ, ಊರು ಒರಿಯಂದ್
19. ಮೆಲ್ಲ ತಿಂದ್ಂಡ ಮುಲ್ಲುಲಾ ತಿನೊಲಿ
20. ಎರ್ಮೆದ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುವೆ
21. ಪರ ತಡ್ಪೆಗ್ ಅಂಬಿದ ಬಲ, ಪರಬೆರೆಗ್ ನುಪ್ಪುದ ಬಲ

7.3 ಕೆಲವಾತ್ ಜನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟುದ ಉಲ ತಿರ್ಲ್

1. **“ಪುಳಿ ಕುಕ್ಕು ಕೆತ್ತೆನ್ ತೂಲೆ**

    ಏಡುತ ಪೇರುಡ್ ಪುರುಂಚುದ್ ಪರ್ಲೆ

    ಮೇಲುಡಿತ್ತಿ ಗಜ್ಜಿ ಮಾತ

    ಏತ್ ಬೇಗೊ ಮಾಯ ಮಾಜಾವು ತೂಲೇ”

    ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಡ್ ಗಜ್ಜಿದ ಮರ್ದುದ ಸರಳ ವಿವರಣೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

2. **“ಅಂಚಿ ಪೋಂಡ ಚನಿಲ್, ಇಂಚಿ ಪೋಂಡ ಚನಿಲ್”**

    ಸಾಂತಿಕಾಯಿ ತಿಂದುದ್

    ಡುಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು ಚನಿಲ್

    ಡಿಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು

    ಶಾಂತಿದ ಕಾಯಿ ಪಿತ್ತ ಪನ್ಪಿ ಸೂಚನೆ ನೆಟ್ಟ್ ದೆಂಗುದುಂಡು

7.4 ನನ ದುಂಬುದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಧ್ಯತೆಲು :

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಏತು ದುಂಬರಿಡಲಾ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆನ್ ನನಲಾ ಒರಿಪಾದುಂಡು. ಏತೋ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ರೋಗೊಲೆಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಗುಣ ಆವಂದಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯೊಡ್ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಯಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತಿಕ್ಕುಂದುಂಡು.

ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಬರವು-ಸರವು ಕಲ್ಪುಂದಿನ ಏತೊ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜೆರ್ ದೈವ-ದೇವೆರೆನ ಅನುಗ್ರಹ, ಗುರು ಹಿರಿಯೆರೆನ ಆಸಿರ್ವಾದೊ ಬೊಕ್ಕ ಧರ್ಮದಯೆಟ್, ಅಕ್ಲೆನ ಪೆರಿಯಾಕೆಲೆಡ್ದ್ ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ್ ಬೈದಿನ ಈ ಗೇನ ಸುಮಾರು ಗೋಗಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ರಾಮಬಾಣ ಆದ್ ಇತ್ತುಂಡು.

ಜನಪದೆರ್ ದೈ-ತಸಿಕ್ಲೆನ್, ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್-ಆರಾಧನೆಡ್, ಆಹಾರೊಡ್, ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಗಲಸೊಂದ್ ಪೋದ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಬೈದೆರ್. ಆಂಡಾ ಇತ್ತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಯುಗೊಟು ಉಂದು ಮಾಜೊಂದು ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಸಂಪತ್ತು ನಾಶದ ಅಂಚುಗ್ ಬೈದಾ.

ನಮ್ಮ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವ್ಯಾಮೋಹಡ್ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆ ಪದ್ಧತಿಲೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬುಡ್ದು ಪೊವೊಂದುಂಡು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್

ನಮ್ಮ ಆಚರಣೆ ಆರಾಧನೆಟ್, ಸೊತ್ತುಲು ದುಂಬುದ ಮಂಡೆಗ್ ಒರಿಯೊಡು ಪಂದ್ ಮಲ್ತಿನ ದೂರದರ್ಶಿತ ನೊಟ ಒರಿಪಾಯಿನ ಸೊತ್ತುಲು ಇನಿಕ್ ಮಾಜೊಂದುಲ್ಲ. ಕಟ್ಬೋಣ ಏತ್ ಪೊರ್ಲ, ದೇಕಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಉಂತುದಿನಿ ಪಂಚಾಗದ ಮಿತ್ತ್ ಪಂದ್ ನಮ ಏಪಲಾ ಮರಪರೇ ಬಲ್ಲಿ.

ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ದತಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ಗೇನನ್ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಸಕ್ತಿ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಬಳಕೆಯಾವೊಡು.

ನಾಟಿ ವೈದ್ಯೆರೆಗ್ ಇಪ್ಪುನ ಈ ಮರ್ದ್‌ದ ಮಾಹಿತಿಲು ಅವು ಅಗತ್‌ದ್ ಪೋವರೇ ಬಲ್ಲಿ. ಅಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅತ್ತುಂಡಾ ಬೇತೆ ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾದು ಕೊರಿಯೆರುಂಡಾ ದುಂಬುದ ಜನಾಂಗೊಗ್ ಸಾಯ ಆಪುಂಡ್.

ದುಂಬುದ ದಿನೊಟ್ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯದ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಶೋಧಕೆರ್, ಜಾನಪದ ಪಂಡಿತೆರ್, ಆಸಕ್ತೆರೆಗ್, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ನನಲಾ ಮೂಲಬೇರು ಒರಿತೊಂದಿನ ಕೆಲವು ಮರ್ದು ಬೊಕ್ಕ ವಿಧಾನೊಲೆಗ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಡು. ಮಾಯೊ–ಮಂತ್ರ ಮೂಲಿಗೆಡ್ದ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಸೀಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಗುಣ ಆಪಿನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಮಾಜೊಂದುಪ್ಪುನ ಈ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗೇನ ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಭಾಗವಾಯಿನ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಆದ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ ಉಂಡು. ಉಂದು ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಲೆನ ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಡ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತುಂಡ ಲೋಕೊಗು ಪ್ರಯೋಜನ ಆವರೇ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

7.5 ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಪಾತೆರ :

1. ಡಾ. ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ

ಸುಮಾರ್ ಮುಪ್ಪೊವೊರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಎನ್ನ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಜಾನಪದ'ನ್ಪಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂತ್‌ದ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಆ ಸಂದರ್ಬೊಡ್ ಭಾರಿ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕುಸಿಕೊರ್ನ ವಿಸಯೊ ಪ್ರಾಣಿಜನಪದ ವೈದ್ಯಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾಯಿ ಮಾಹಿತಿದ ಸಂಗ್ರಹೊ. ವಿಶೇಷವಾದ್ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುದ ಮಲೆಕ್ಕುಲೆಡ್ ಬದುಕ್ಕೊಂದುಪ್ಪಿ ಮಲೆಕುಡಿಯ ಜನಾಂಗೊದಕುಲು ಮಲೆನೇ

ಆಶ್ರಯಿಸಾದ್ ತನ್ಕುಲೆ ಬದುಕ್ದ್ ಎದುರಾಪಿ ಮಾತ ಬಗೆತ ಕಾಯಿಲೆಲೆಗ್ಲಾ ಕಾಡಮರ್ದ್ ತೋಡನೀರ್ದ್ ಪರಿಹಾರೊ ಮಂತೊನ್ನ ರೀತಿ ಆಚಿರೊ ಪುಟ್ಟಾವುನವು. ಮಂತ್ರೊ ಮಾಯೊ ಮರ್ದ್ ಉಂದು ಈ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿದ ನನೊಂಜಿ ಮೋನೆ. ಮೇಲ್ಮಟ್ಟೊಡು ತೂನಗ ಈ ವಿಧಾನ ಒಂತೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕಾಂದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಒಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂನಗ ಈ ಪದ್ಧತಿದ ಮಯಿಮೆ ಗೊತ್ತಾವು. ಒವ್ವೇ ವಿಷಯೊನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಡ್ ಅರೆಪ್ಪಂದೆ ಮೂಲೆಗ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಈ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಡುಲಾ ಸತ್ಯದ ಶೋಧನೆ ನಡಪೊಡು. ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಉಪ್ಪಿ ಈ ವೈದ್ಯವಿಧಾನೊಡು ನನೊಂಜಾತ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮನ್ಪಿ ಅವಕಾಸೊ ಉಂಡು.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಣಿ ಎಂ. ರೈ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಇಸಯೊಡು ಮಲ್ಪಿ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಭಾರಿ ಮಹತ್ವೊ ಉಂಡೊ. ಜನೊಕ್ಕುಲೆಡ್ದ್ ದೂರೊ ಅವೊಂದುಪ್ಪಿ ಈ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿದ ಮಹತ್ವೊನು ತೆರಿದ್ ಅವೆನ್ ಆಯಿನಾತ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಡು. ಪರಂಪರೆದ ಜ್ಞಾನೊ ನಮಡ್ದ್ ದೂರೊ ಅವೊಂದುಂಡು. ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಯನ ಇಸಯೊ ಅತ್ತಂದೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಯೋಜನೆದ ಮೂಲಕೊ ಮುಲ್ಪ ಕೆಲಸೊ ಆವೊಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಹತ್ವೊದ ಇಸಯೊ ದೆತೊಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮನ್ಪಿ ಸಂಶೋಧಕಿ, ಮಣಿ ರೈ ಮೇರೆನ್ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಅಭಿನಂದಿಸಾವೊಂದು ಉಲ್ಲೆ.

2. ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು

ನರಮಾನಿಲಾ ಈ ಬೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನ ಜೀವಲೋಕೊಡು ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿ. ಆಯಗ್ ಉಪ್ಪುನ ಪಾತೆರುನ ಬಕ್ಕ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿಡ್ದಾದೆ ಆಯೆ ಒರಿನ ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್ದ್ ವಂತೆ ಬೇತೆ ಆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್ಂಡ್. ಆಯನ ಈ ಗುಣನೇ ನಾಗರಿಕತೆದ ಪರತಿರಿಕ್ಕ ಮುದೆಲ್ ಆಂಡ್ ನರಮಾನಿ ಬದ್ಕ್‌ದ ಪರಪು ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಅಂಚಾದ್ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಬಕ್ಕ ಸಸ್ಯ ಜಗತ್ತ್‌ನೆ ತೂದು ಕಲ್ದಿನ, ತೆರಿದಿನ ಸಂಗತಿಲು ಮಸ್ತ್ ಮಲ್ಲವು. ಸುರುಕ್ಕಾದ್ ಬಡವುಗಾದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವುನೆನೆ ಕಲ್ತ್‌ದೆ, ಐತ ಒಟ್ಟುಗೇ ಬಂಜಿದ ಗುಜಾರ್ಮೆಗ್ ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಕೆರ್ದ್ ತಿಂದುಂಡೆ, ನನೊಂಜಿ ಮೈಟ್ಟ್ ಕಾಡತಪ್ಪು ತೋಡನೀರ್ ಪರ್ದೆ ದಿನ ದೈದೆರ್. ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಸಾಂಕೆರೆ ಪಿದಾಡ್ನಗ ಐನ್ ಬಾರಿ ಜಾಗರ್ತೆಡ್ ಅನುಪಾನ ಮಲ್ಪುನೆನಲಾ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ತನ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಬೆನಿಯರೆ, ತಿನಿಯರೆ,

ಬಲ್ಪೆರೆ, ಬೋಂಟೆಗ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಲೆಗಾದ್ ಪ್ರಾಣಿಲು ಬಳಕೆ ಆಯ. ಅಂಚಾದ್ ನರಮಾನಿ ಬಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿದ ಸಂಬಂಧ ಮಸ್ತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದವು. ಅವು ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದಲಾ ಅಂದ್ ಮುರ್ಗೊಲು ನರಮಾನಿಯನ ಒಟ್ಟುಗು ತಾಂಕನ ಮಲ್ಪುನಗ ಐತ ಒಟ್ಟು ಸಂತೇಸಿನೆ ಬುಲೆಪಾವುನ, ಸೀಕ್‌ಸಂಕಡ ಬನ್ನಗ ಮರ್ದ್ ಮಾಯ ಮಲ್ಪುನ ಇಂಚ ಪೂರಾ ಮಸ್ತ್ ವಿಸ್ತಾರೊಡು ತೆರಿಯೊನ್ನನೇ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ.

ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೊನು ಅಕುಲು ಕಲ್ದಿನಿ ಬದಕ್‌ದ ಗೇನೊಡ್ದು, ಮುರ್ಗೊಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಬರ್ದ್‌ನ ಅನುಭವೊಡು ಐನೆ ಅಕುಲು ಬದ್‌ಕುಡ್ ತೆರಿಯೊಂದಿನಿ ಒಂಜೇ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ಅತ್ತ್, ಜನಕುಲೆನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಚರಣೆಲು ಆರಾಧನೆಲು ಪರ್ಬ, ಮೂಲಿಗೆಲು, ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಿಕುಲು, ತಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಲು ಭಾಷಿಕ ಪಾತೆರೊಲು ಅಟಿಲ್ ಕಟ್ಟೆಕಟ್ಟಳಲು, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧೊಲು ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಪರಡೊಂದೆ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅವು ಪೂರಾ ಒಟ್ಟಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊದ ಸೂಕ್ಷ್ಮೊಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನರಮಾನಿ ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೈ ಸಾಂಕನದ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತಿನವು ಅತ್ತ್. ಸಾಂಕೆರೆ ಆವಂದಿನ, ಆಯೆ ಒಂಜಿ ಗೂಡು ಕಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ನಗ ಐಕ್ ಬತ್ತ್ ಸೇರೊಂದಿನ, ಇಲ್ಲ್ ಬಕ್ಕ ಜಾಲ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಆಯನ ಪಾಸಡಿಯಾದ್ ಇತ್ತಿನ ಏತೋ ಮುರ್ಗೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಯೊಂಡನೇ ಒವು ಬೈಕ್ ಮರ್ದ್ ಪಂದ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಯಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಗುರುತಿಸಾದ್ ಗೇನೋನು ವಿಸ್ತರಿಸಾವುನಾಯೆ.

ನರಮಾನಿಯನ ನಾಲಯಿದ ಕೊಡೆಟ್ಟ್ ಒವು ಪೂರಾ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಪುದರ್ ಉಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನಗ ಐನೆ ಆಯೆ ಎಂಚ ತೆರಿಯೊಂದೆ ಪಂದ್ ಅರ್ಥ ಆಪುಂಡು. ಕಂಡ ಸಾಗುವಳಿಗ್ ಆಯೆ ಇತ್ತಿನ ಕಡೆಟ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಗಳಸೊಂದು ಅವುಲು ಬುಲೆಯೆರಾಪಿ ಬುಲೆ ದೆತ್ತ. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗುವಳಿ ಇಂಚ ಸುರುವಾಂಡ್. ಬೆನ್ನಿಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಏತೋ ಆಚರಣೆಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅವುಲು ದಪ್ಪರೇ ಕಟ್‌ದಿನ ಬೋರಿಯಾ, ಎರುವಾ ಉಂದೆತ ತಾಂಕನೆದ ಗುಟ್ಟು ಮಲ್ಲ ಪೊರ್ಲುಡು ತೆರಿಯೊಂಡೆ. ಒಂಜಿ ಬೋರಿ, ಎರುನು ಏತ ವರ್ಸ ದಪ್ಪರೇ ಬಳಸೊಲಿ, ಐತ್ತ ಪೊಟ್ಟೆ ಗುದ್ದಾದ್ ಐನ್ ಎಂಚ ತಾಂಕೊಡು, ಕಂಡೊಡು ಕಾರ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಬಚ್ಚಿನ ಎರ್ಲೆನ್ ಎಂಚ ತೂವೊಡು ಪಂದ್ ಪೂರಾ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಡು ತೆರಿಯುಂಡು. ಕಿದೆಟ್ ದೀಪಿನ ನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪು, ಕೆಲೆಂಜಿ ತಪ್ಪು ಉಮಿಲ್, ಕೆಲೆಂಜಿನ್ ಗಿಡಪುನ ಮರ್ದ್ ಆಂಡ,

ಬೆರುನು ಕಿದೆಟ್ ಅಕ್ಕುಡಾಂಡ ಎರ್ಲ್ಲ ಗಡಿಪುವಾ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕಂಜಿ ಪಾಡಿ ಪೆತ್ತನ್ ಎಂಚ ತೂವೊಡು.? ಪುಟ್ಟಿ ಕಂಜಿದ ಕಾರೆದ ಗೊರಸದ ಉಗುರು ಎಂಚ ದೆಪ್ಪೊಡು, ಕಜೆಲ್ ಒಲು ಮದೆಟ್ ಪಾಡೊಡು. ಕಿದೆತ ಕಂಜಿ, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆನ್ ಕಾಪೆರೆ ವಾ ದೈವೊನು ನಂಬೊಡು ಉಂದು ಪೂರಾ ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನವು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬಡವು ಬಕ್ಕ ಬಚ್ಚೆಲ್, ಸೀಕ್ ಬಕ್ಕ ಸಂಕಡದ ನಡುಟು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬದ್‌ಕೆರೆನೆ ಪೊಂರ್ಬುನಕುಲು.

ನಮ ಪರ್ಬೊಡು ಮಲ್ಪುನ ಆಚರಣೆ ಕುರುವೈ ದೀಪಿನ ಜಾಲ ಬೈಕಡ್ತಿಗ್ ಬಲಸುನ ಇಂಚ ಆರಾಧನೆ ಪರಂಪರೆಡಲಾ ಪಿಲಿ ಬಲಿಪೆ, ಪಂಜಿ, ಉರೆ, ಮಯಿರೆ, ಸರ್ಪೆ ಮುದಲೆ (ನೆಗಳೆ) ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಲು ದೈವೊಲಾಂಡ, ನನ ಕೆಲವು ಆರಾಧನೆದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾಗ ಆತ್ಂಡ್. ದೈವಸ್ಥಾನ, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ಮನೆ, ಮಂಚವುಲೆಡ ಉಪ್ಪುನ ನೆಗಳೆ (ಮುದಲೆದ) ಸ್ವರೂಪ ದಾಯೆಗುಂಡು ಪನ್ಪಿನಲಾ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಿತ ಒಂಜಿ ವೈದ್ಯಲಾ ಅಂದ್. ಇಂಚ ವೈದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ತೆರಿಯುನವು ಮಸ್ತ್ ಮುಖ್ಯ. ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಬಳಸುನ ನುಡಿಕಟ್ಟ್, ಎದುರುಕತೆ, ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೊನು ಬಳಸ್‌ದಿನ ಕ್ರಮೊನುಲಾ ತೂವೊಲಿ. ಕೆಲವು ಗಾದೆಲೆನ್ ಉದಾಹರಣೆಗಾದ್ ತೂವೊಲಿ.

1. ಆಂಕಾರದ ಬೋರಿಗ್ ಮೂಂಕುಗು ಬಲ್ಲ್.
2. ಮರಿ ತುಚ್ಚೆಂಡ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು/ಅರಿ ಮಣ್ಣ್ ತುಚ್ಚೆಂಡ ಮರ್ದ್ ಇಜ್ಜಿ.
3. ಮರಿಯಾದ್ ಕೊಡಪುನಲ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಬದ್‌ಕಾವುನಲ ದೇವೆರೆಗ್
4. ನಾಯಿದ ಕುತ್ತೊ ಬೊಣ್ಯೊಡು ಪೋಂಡು.
5. ಕುದುರೆದ ಕುತ್ತ ಗೇನೊಡು ತೆರಿಪುನಗೆ.
6. ಕುದುರೆ ಸೀಕ್‌ದಾಯಗ್ ಗೆದರಿಜ್ಜಿ.

ತುಳುಟು ಇಂಚಿನ ಗಾದೆನ್ ಬಳಸುನ ಮೂಲಕ ಅವು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಗೇನೊನು ಪನ್ಪಿನ ಒಟ್ಟುಗು ಭಾಷಿಕವಾಯಿನ ತಂತ್ರೊನುಲಾ ಪನ್ಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಉಂದು ವೈದ್ಯಲೋಕದ ಮಾಹಿತಿದೊಟ್ಟುಗು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ತತ್ವಜ್ಞಾನೊನುಲುಲಾ ಪೊರ್ಲುಡು ಪನ್ಪುಂಡು. **ಉದಾ:**

1. ಮರಿಕ್ಕ್ ಮಯ್ತಿ ಪೇರ್‌ಲ ಇಸನೆ ಆಪಿನಿ.
2. ನಾಯಿ ತುಚ್ಚೆಂಡ್‌ಂದ್ ನಾಯಿದ ಕಾರ್‌ಗ್ ತುಚ್ಚುನೆ ಅತ್ತ್.

3. ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿ ಕರ ಸುಡು ಸುದ್ನೆಗ್.

4. ಪುಚ್ಚೆದ ಕಣ್ಣ್ ಶುದ್ದೊ, ನಾಯಿದ ಕೆಬಿ ಶುದ್ದೊ.

ಇಂಚ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಒಟ್ಟುಗು ಏತೋ ಸಂಗತಿಲು ತಿಕ್ಕುವ. ಐನ್ ತೆರಿದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗೇನೊನು ಎಚ್ಚಾವುನ ಒಟ್ಟುಗು ಲೋಕದ ದಿಟ್ಟಿಗ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿಜಗತ್ತುನೇ ಮನುಷ್ಯ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಸಾವೊಂದು ಬದ್‌ಕ್‌ದಿನ ಕ್ರಮ ತುಳುವೆರೆನ ಮಸ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಗೇನ. ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮದ ಒಟ್ಟುಗು ಮಣ್ಣ ಕಮ್ಮೆನದ ಸತ್ಯಲಾ ತೆರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ನಂಕ್ ತೆರಿವುನ ಸತ್ಯ. ಈ ಹಿತಮಿತವಾಯಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಒಡನಾಟ ನರಮಾನಿಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗೇನೊನು ವಿಸ್ತರಿಸಾದ್‌ಂಡ್.

3. ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ.ಶೆಟ್ಟಿ (ಮುಂಬಯಿ)

ಆದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ನರಮಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನೆನ್ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕಂತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ದಾಖಲೆ ಮಲ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಿ ಸಂಬಂಧ ಇಜ್ಜಿಡ, ನಮ ಬದ್‌ಕ್ಯೆರೆ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿಂದುಲಾ ಇತ್ತೆ ನಂಕ್ ಅರ್ತ ಆಪುಂಡು.

ಮುಗೆರ್ಲು, ಪಕ್ಕಿ, ಪರನೆಲು, ಉಂದೆನ್ ನಮ ಶುಭ-ಅಶುಭದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊಡು ಗೆನುಪುವ. ಕೆಲವು ನಮ್ಮ ತಾಂಕನದ ಮುಗೆರ್ಲಾದ್, ಒಂಜಿ ಅನನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಬುಲೆವೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಲೇ ಆವಡ್, ಐಡ್ದ್‌ಲಾ ನಂಕ್ ಉಪಕಾರ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್, ಐಕ್‌ಲೆಗ್ ದೈವದ ಸ್ವರೂಪ ಕೊರ್ದು ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್: ಪಿಲಿ, ಪಂಜಿ ಇಂಚ ಮಾತ. ಕಾಡ್‌ಡ್ ಪಿಲಿನ್ ಬೂತಂದ್ ನಂಬುದು 'ಪಿಲಿಕೊಲ' ಕೊರ್ಪ. ಕಾಡ್‌ಪಂಜಿನ್ ದೈವದ ವಾಹನಂದ್ ನಂಬುದು ಬಕ್ತಿಡ್ ಕೈಮುಗ್ಗಿದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವ.

ಇಸತ ಸರ್ಪೊನು ನಮ್ಮ ಬುಲೆಸಲೆ ಕಾಪುನ ದೇವೆರೆಂದ್ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನು-ತಂಬಿಲದ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವ; ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇಂಚಿನ ನಾಗಗ್‌ಂದೇ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಬನೊಕುಲು ಉಂಡಾಂಡ್. ಬನತ ಮರ ದೈಕ್‌ಲೆನ್ ಕಡ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆನ್ ನಮ ಕಟ್ಟೊಂಡ.

ಮುಗೆರ್ಲೆನ್ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆದ ಜಗತ್ತ್‌ದುಲಯಿ ಕಂತ್‌ದ್, ಆ ಮೂಲಕ ನೀತಿ ಪಾಠೊನು ಪಸರುನ ಕೆಲಸೊನ್ಲಾ ನಮ ಮಲ್ತ. ಮುದಲೆದ ಪೊಸ, ಕುದ್ಕೆದ ಉಪಾಯ, ಮುಗೆರ್‌ದ ಚಾತುರ್ಯ - ಇಂಚಿನ ಮಸ್ತ್ ಕತೆಕುಲು ಪ್ರಚಾರೊಗು

ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಯಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ದಿನ್, ತೆರಿಪಾವುನ ಒಂಜಿ ಕತೆಟ್, ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ದಾಸೆಮಿ ಬೂರಿನ ಸಬ್ದ ಐಕ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಆವೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಕನ್ಯೆರೆ ಪುಚ್ಚೆಡ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಸಂದರ್ಬ ಉಂಡು. ನೆತ್ತ ಕಲ್ಪನೆ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವು. ನಾಯಿ ಬಾಂಗ್ ಕೊಂರ್ಡ ಅವು ಮರಣದ ಸೂಚನೆಗೆ.

ಬೂಮಿ ಅದುರುನ ಮುನ್‌ಸೂಚನೆ, ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡುಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಭೂಕಂಪ, ಆವೊಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಐಕುಲು ವಿಕಾರ ರೀತಿಡ್ ಬುಲಿತೊಂದು ಅಂಚಿಂಚಿ ಬಲಿಪುವ ಪನುಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಸುಲ್ಲತ್ತ್.

ಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ನರಮಾನ್ಯನ ಸಂಬಂದೊಗು ನನೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ಪಂಡ, ನಮ್ಮ ಪುಲ ಮರ್ದುಲು; ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ, ತಿಮರೆ, ಕದಿಕೆ, ಮುಡ್ಯಲ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ, ಬಜೆ... ಇಂಚ ಸಾವಿರ ಬಗೆತ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ ಮಾಹಿತಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಪನ್ಪಿನ "ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫ" ಉಂದು ದುಂಬೇ ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ಪರಿಚಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪರಿಹಾರಲಾ ಗೊತ್ತು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗೋಮೂತ್ರ ಸುದ್ದೊಗು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಭಯಂಕರ ರೋಗೊಗುಲಾ ಅವು ಮರ್ದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊತ್ತು ಇತ್ತಿನಾಯೆ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಗೆನೆ ಅತ್ತಾ.?

4. **ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ** (ಜಾನಪದದ ಬರವು ಬರೆಪಿನಾರ್)

ಅರಿದ್ ಒರಿದಿನೇನ್ ಪೆಜ್ಜೊನುಗ : ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯನೆ ಮುಖ್ಯವಾದಿತ್ತಿನ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಸಾಂಕು ಮುರ್ಗೊಲುಲ ಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಭಾಗವಾದಿತ್ತುಂಡ್. ಕಂಜಿ ಕಯಿಕಂಜಿಲು, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ, ಕೋರಿ ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಮೋಕೆಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವೆಕ್ ಬರ್ಪಿ ರೋಗ ರುಜಿನೊಲೆಗ್ ತುಳುವೆರ್ನವೇ ಆಯಿನ ಮರ್ದುಲು ಇತ್ತುಂಡ್ ಏತೋ ಜನೊಕುಲು ಇಂಚಿ ಮುಟ್ಟ ಭಾರೀ ಫಲಕಾರಿಯಾಯಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ವಿಚಾರ ಪೂರೆರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನನೆ. ಈ ವಿಷಯೊಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ನಮ ಎಚ್ಚಿನವೆನ್ ಕಲೆವೊಣ್ಣನೆಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ನಂಕ್ ನನೊಂಜಿ ತೆರಿಯರೆ ಉಪ್ಪುನೆ ಪಂಡ ಏಪೊಲಾ ರೋಗ ಬರ್ಪುನೆ ಪಂಡ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕಕ ಆಯೆ ಸಾಂಕಿ ಮುರ್ಗೊಲೆಗಾದಿಪ್ಪು. ನಂಕ್ ಏಪೊಲಾ, ಏತ್ ಮನರ, ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್‌ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಾವುಜಿ. ನಮ ತಿನ್ಪಿ ತಿನಸ್‌ನ್ ರುಚಿ ಕಟ್ಟುಡ ತಿನ್ಪ. ಅವೆನೆ ನಮ ಸಾಂಕಿ ಪ್ರಾಣಿಗುಲೆಗ್‌ಲ

ಕೊರ್ಪ. ಆಂಡ ಕಾಡ್‌ಡುಪ್ಪಿ ನಮ ಸಹವಾಸನೆ ಇಜ್ಜಂದಿ ಅವೆತೋ ಪ್ರಾಣಿಲು ಒವ್ವೇ ರೋಗ ಇಜ್ಜಂದೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾದ್ ಬದ್ಕೊಂದುಲ್ಲ. ಅವ್ವೇ ನರಮಾನಿಗ್‌ಲಾ ಆಯನ ಸಹವಾಸೊಡಿತ್ತಿ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್‌ಲಾ ದಾಯೆಗಾತ್ರ ಈ ರೀತಿದ ರೋಗೊಲು ಬರೊಡು? ಉಪ್ಪು ಖಾರ ತಿನ್ಪಿ ಜೀವೊಗು ಖಾಯಿಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಂಡ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ್ ಬದುಕುನ ಜೀವಿಲೆಗ್ ಖಾಯಿಲೆಲು ಕಮ್ಮಿ ಆದುಪ್ಪು ! ಉಂದು ಸೋಜಿಗದ ವಿಚಾರ. ಎನ್ನ ಎಲ್ಯಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ಲ ಅಂಚನೆ ಕೈತಲ್ದ ಇಲ್ಲಲ್‌ಲ ಪೆತ್ತೊಲೆಗ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜ್‌ದ್ ಪಟಪಟ ಪುರೆಲ್ನಗ ಆ ಪೆತ್ತೊದ ಕೆಬಿತ ಕೊಡಿನ್ ಕತ್ತರಿದ್ ಬುಡುವೆರ್. ಇಂಚ ಚೂರು ಪೊರ್ತಾನಗ ಪೆತ್ತ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತುಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಪೆತ್ತಗ್ ಬಾಯಿಪುಡಿ ಆಂಡ ಉಪ್ಪುಡು ಪಾಡಿ ಕೈಪುರ ಪುಳಿಟ್ ಪೆತ್ತೊದ ನಾಲಯಿನ್ ತೊಡೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ ಕಾಲೊಡು ಅವೆನ್ ಏರ್ಲ ಮಲ್ತೊಂದಿಜ್ಜೆರ್ ತೋಜುಂಡು. ನಾಯಿಗ್ ಕುತ್ತ ಆಂಡ ಬೊನ್ಯ ಪಾಡ್ದ್ ಅಡಿಪುನ. ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಮತಿ ತತ್ತುಂಡ ಆಯಿನ್ ಸಮತಟ್ಟ್ ಜಾಗೆಡ್ ದೀದ್ ಮಣ್ಣುದ ಕರ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಚೆಪ್ಪಿಡ್ ಗರಗರ ಮಲ್‌ತ್‌ಂಡ ಸರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪರೆ ಬರಂದ್ ಅತ್ತೇ. ಅವೇತೋ ಮರ್ದ್‌ಲು, ಕ್ರಿಯೆ ಇತ್ತೆ ಕೈ ತತ್ತುದ್ ಪೋತುಂಡು.

ಸಾಮಾನ್ಯ 25 ವರ್ಷಡ್ದಿಂಚ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚನೆ ಭಾರೀ ಬೀಸಡ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಪುನೇನ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಬದಲಾವಣೆ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಆಂಡಲಾ ಒರಿದಿನೇನ್ ಒರಿತ್ ಕಟ್ಟುದ್ ನಮನ ದುಂಬುದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ನಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಆದುಂಡು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಓಲು ನಮ ಮಣ್ಣ್ ಮಸಣ ಆವೊಂದುಂಡಾ ಪನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆಲಾ ಒಂಜಿಡೆಟ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಆಯ್ಕೆ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಪನ್ತಿನ 'ಚರಿತ್ರೆ ತೆರಿಯಂದಿನಾರೆಗ್ ಚರಿತ್ರೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್'. ಇತ್ತೆ ಅರಿದ್ ಒರಿದಿನ ಕೆಲವು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನೊನು ಒರಿಪೆರೆಗಾತ್ರ ನಮ ಹಳ್ಳಿದಂಚಿ ಮೋನೆ ಪಾಡೊಡಾಯಿನ ನಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

5. **ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ** (ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜ್ (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮಂಗಳೂರು) :

ಜನಪದ ವೈದ್ಯಪದ್ದತಿ ನಮೊನ ಪಿರಾಕಡ್ದ್ ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಉಂದು ಹಳ್ಳಿಮರ್ದ್ ಅತ್ತಂಡ ನಾಟಿ ಮರ್ದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಜನಮಾನ್ಯಗ್ ತೆರಿನವು. ವೈದ್ಯ

ಪದ್ದತಿಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆ. ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯೊ ಬುಕೊಂಜಿ ಸಸ್ಯಜನ್ಯೊ. ಉಂದುರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಒಂಜೆಗೊಂಜಿ ಸೇರೊಂದುಂಡು. ನರಮಾನಿಲಾ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯೊಮರ್ದ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ, ಆಂಡಲಾ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಮರ್ದಾದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಜೆರ್. ಮಾಟೊ–ಮಂತ್ರೊಗು ನೀಚಕ್ರಿಯೆಗ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಉಗುರು, ತರೆಕೂಜಲ್, ನೆತ್ತೆರ್ ಇಂಚ ಗಳಸೊನುಬೆರ್ಗೆ. ಅವೊಂಜಿ ಬೇತೆನೇ ಇಚಾರೊ.

ತುಳುನಾಡ್ದ್ ಸಸ್ಯೊಲೆನ ಪಚ್ಚೆಮರ್ದ್‌ನ್ ಮಾಂತ ನಮೂನೆಡ್ ಗಳಸ್ದ್ ಕಂಜಿಕೈಕಂಜಿಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬುಲೆ ಬಾಗ್ಯೊಗು ಮುಟ್ಟ ಮರ್ದಾದ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ದೆತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಪಚ್ಚೆಮರ್ದ್‌ನ್ ಕಸಾಯೊ, ಲೇಪೊ, ಎಣ್ಣೆ ಇಂಚ ಬಗೆಬಗೆಟ್ ತಯಾರ್ಮಲ್ತ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಜನಪದೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕಾಯಿಲೆಗ್‌ಲಾ ಮೂಲೊ ವಾತೊ–ಪಿತ್ತೊ–ಕಪೊಂದು ತೆರಿಯೊಂದೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಅನುಗುಣವಾದ್ ಬಗೆಬಗೆತ ಒನಸ್‌ತೆನಸ್‌ನ್ ಮರ್ದಾದ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟ್‌ನೆಡ್ದ್ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಮುಟ್ಟದ ಮರ್ದ್, ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಲೆಗಿರಾವುಡ್ದ್ ಮದಿಮೆ ಆಪುನೇಟದ ಬಗೆಬಗೆತ ಮರ್ದ್ ಇಂಚ ಪುಟ್ಟ್‌ಡ್ದ್ ಸಾವುಗು ಮುಟ್ಟೊ ಸಾವಿರೊ ನಮೂನೆತ ಹಳ್ಳಿಮರ್ದ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಬಳಕೆಡ್ ಉಂಡು. ಅಂಚನೆ ನರಮಾನಿಯನ ಅಂಚನೇ ಪ್ರಾಣಿಲೆಕ್‌ಲಾ ಪಚ್ಚೆ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಗಳಸುಬೆರ್. ಪಂಜಿದ ಪಿಚ್ಚೆದೆಪ್ಪುನೆ, ಗೋಣೆರುಕ್‌ಲೆನ ಕೊಂಬು ಗೀಸುನೆ, ಕೈಕಂಜಿದಕಾರ್ ಕಟ್ಟುನೆ, ಕಟ್ಟದಕೋರಿಗ್ ಗಡಿಮರ್ದ್ ಇಂಚ ತಯಾರ್ ಮಾಲ್ಪುಬೆರ್.

ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಮರ್ದಾದ್ ಗಳಸುನವು ಬೇತೆನೇ ಬಗೆಯಾದುಂಡು. ಕಾಡ್ ಪಂಜಿದ ನೆಯಿನ್ ಗಂಟ್‌ಬೇನೆ, ಬೆರಿಬೇನೆಗ್ ತಾಗದ್ ಉರ್ದುವೆರ್. ಕಾಡಪಂಜಿದ ಮಾಸೊನು ಆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ತಿನ್ಪಾಂಡ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪುದ ಪಕ್ಕಿದ ಮಾಸೊನು ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಗ್ ತಿನ್ಪಾಂಡಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಮೈರ್‌ದ ಎಣ್ಣೆ, ಪೊಲಿಂಕೆದ ಎಣ್ಣೆ, ಚೇಯೊದ ನೆಯಿ, ಪೆತ್ತದ ಪರಾತ್ ನೆಯಿ, ಎಡ್ಡೆಮರಿತ ಇಸೊ, ಕುದಿಕನ ಕೂಲಿ, ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಇಂಚ ನಾನಾ ಇದೊಟು ಸಂಪೊಲಿಪುನ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಜನಪದೆರೆಡ ಇವರಣೆ ಇದ್ದಿ. ಆಂಡ ಮರ್ದ್‌ದ ಪಲಿಪು ಉಂಡು.

ಪಂಜಿದ ಮಾಸೊ ತಿಂದಿನ ಆನ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಬುಲೆವೊಡು, ಪುದತ ಮಾಸೊ ತಿಂದಿನ ಪೊಣ್ಣು ಮೆತ್ತೆನೊಡು ಬುಲೆವೊಡು ಪನ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆ ಜನಪದೆರೆನ. ಅವು ಕೂಡ್ಕುಟುಮ್ಮೊನು ಕಟ್ಟುನ ಆಲೋಚನೆ ಆದಿಪ್ಪು. ಅವು ದಾಯೆ? ಅವು ಆಪುಂಡ? ಅವು ಪೋಪುಂಡ? ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇನುನವು ಇತ್ತೆದಕುಲೆನ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಅಂಚಾದ ಇನಿ ಹಳ್ಳಿಮರ್ದ್ ಹಳ್ಳಿದ ಕುಲೆಡನೇ ಒರಿದ್ ಏರೆಗ್ಲಾತಿಕಂದಿಲೆಕೊ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಕಾಡ್ ನಾಡಾವೊಂದುಂಡು. ಜ್ಞಾನೊಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನೊಗೇ ಬದಲಾವೊಂದುಂಡು. ಇಂಚ ಅನೇಕೊ ಬಗೆಟ್ ತಯಾರಾಯಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಏರೆಗ್ಲಾ ಪನಂದೆ ಅಡೆಂಗಾದ್ ದೀಡೊಂದು ತನ್ನ ಪರಂಪರೆಗ್ ಮಾಂತ್ರೊ ಒರಿಪಾವೊನುನ ಕಾಳಜಿಲಾ ಜನಪದೆರೆಡ ಉಂಡು. ಪರಂಪರೆದ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಅದ್ಯಯನೊ ಮಲ್ಪುನ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿನ ಒರಿಪಾವುನ ಈ ಬೇಲೆ ನಾಲ್ ಜನೊಕು ನೂದು ಕಾಲೊಗು ಒರಿತ್‌ದ್ ಉಪಕಾರೊ ಆವಡ್ ಪನ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಣಿ ರೈ. ಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

6. **ಪಿಲಿಕುಳ ಉದಯ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ** (ಮರ್ದ್‌ದ ಗಿಡತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕೆರ್, ಪಿಲಿಕುಳ ನಿಸರ್ಗಧಾಮ)

ಮಾನವೆರ್ ಈ ಭೂಮಿಡ್ ಉಂಡಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಾಪಾಡರೆ ಮಸ್ತ್ ಹೋರಾಟ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಜೀವಿಲೆಡ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಬಾಕಿ ಇತ್ತಿನ ಜೀವಿಲೆಡ್ ಆಯನ ಕುತೂಹಲ ಜಾಸ್ತಿ ಆದ್ ಅೈಕಲ್ನ ಪಿರವುಡ್ ಬೂರಿಯೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಆಯೆ ಪಳಗಾದ್ ತನ್ನ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರಿಪಾಯೆ. ಅಪಗ ಆಯೆಗ್ ಆ ಜೀವಿಲ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾ ಅೈತೊಟ್ಟುಗ್ ಆಯನ ಆರೋಗ್ಯದಲಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪನಗ ಆಯನ ದೃಷ್ಟಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬುಳೆಯಿನ ದೈಕುಲ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುಂಡು. ಅವೆನ್ ಕಂತಾದ್ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ. ಕೆಲವೊಂಜಿ ದೈಯಿಕುಲೆಡ್ ಸೀಕ್‌ಗುಣ ಆಂಡ್. ಅವೆನ್ ತೂದು ತನ್ನ ಸೀಕ್‌ಗ್‌ಲ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತೆ, ನಂಬಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ್. ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೊಗು ಕೆಸರ್‌ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಿಯೆ. ತನಕ್ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶಿಷ್ಟ ವೈದ್ಯೊಗು ಬುನಾದಿ ಪಾಡಿಯೆ. ಬರೆವರೆ ಗೊತ್ತಾಂತೆ ಅವೆನ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ದೀದ್ ತನ್ನ ಪರಿವಾರೊಗು ಕಲ್ಪಾಯೆ. ಅವು ಅಂಚನೆ ಪೀಳಿಗೆಡ್ದ್ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಸಾಗ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬರೆವೆರ್ ಗೊತ್ತಾಯಿನಕುಲು ಗುಟ್ಟುಡು ಬರೆದ್ ದೀಯೆರ್. ಅವು ಅಕಲ್ನ ಪರಿವಾರದ ಸೊತ್ತು ಆಂಡ್, ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್‌ಜಿ. ತನ್ನ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವಂದಿನಕಲು ಅಕಲ್ನ ವಿದ್ಯೆನ್ ಮಣ್ಣು ಪಾಲ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಅೈತ್ತ ನಡುಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಲೋಕ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅೈತ್ತೆ ಕೈ ಮಿತ್ತಾಂಡ್. ನಮ್ಮ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಮೂಲೆಗ್ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗ್ ಬರಕತ್ ದಾಂತಿನಲ್ಕ ಆಂಡ್. ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಂಡ್ ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಈ ಗುಟ್ಟುನು ನಾಡಪತ್ತೆರ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅೈತೊಟ್ಟುಗು ಪರಂಗಿ ದಕ್ಕುಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಊರುಗು

ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪರಂಪರೆದ ವಿದ್ಯೆನು ಅಕಲ್ನ ಊರುಗು ಪತೊಂದು ಪೋದು ಅವುಲ್ ಅವೆನ್ ರೈಸಾಯೆರ್. ನಮ್ಮಕಲು ಅವೆನ್ ಮರೆತ್‌ದ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಕಾರ್ಪತ್ತಿಯೆರ್. ಪ್ರಾಣಿಲೆಡ್ದ್ ಮಸ್ತ್ ನಮೂನೆದ ಮರ್ದ್ ಮನುಷ್ಯೆರೆಗ್ ಆವೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಡುತ್ತ ಎಣ್ಣೆ, ತಬುರುದ ಚಟ್ನಿ, ಪಾರಿವಾಳದ ಮಾಸ ಅಪಗ ನೆಕ್ ದಾಲ ತಡೆ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಭಾರಿ ಕಷ್ಟ ಉಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿಲು ಅವಸಾನದ ಅಂಚ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್ ಉಂತುಂಡು. ಅೈಕ್‌ಲೆನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಾರೆ ಕಾನೂನುದ ತೊಡಕ್‌ಲ ಆಂಡ್. ನಮ ಇತ್ತೆ ಕಾವಂಟೆದ ಮರಡ್ದ್ ಜಾರ್ದ್ ಬೂರಿನ ಸ್ಥಿತಿಟ್ ಉಲ್ಲ. ನಮ ನಿದ್ರೆಡ್ದ್ ಲಕ್‌ದ್ ಈ ಭೂಮಿದ ಸಂಪತ್ತುನು ಕಾಪಾಡೊಡು. ಚರಿತ್ರೆಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಪೋವರಾತಿನ ಈ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊಗು ಜೀವ ಕೊರೊಡು. ಆ ರಡ್ಡ್ ವಿದ್ಯೆಲೆಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಡು ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಕಂತ್‌ದ್, ಎಡ್ಡೆ ಪಡಿಕೆನ್ ನಮ್ಮ ಇತ್ತೆದ ಸಲಕರಣೆಡ್, ಜ್ಞಾನೊಡು ತೂಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂದು ನಮ್ಮ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ದಾಂಟಾವೊಡು. ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿನ ವಿದ್ಯೆನ್ ಪುಸ್ತಕೊಗು ಸೇರಾವೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಈ ವಿಶಯೊಡು ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆಗ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಅೈತ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಅವೋಡು. ಅಕಲೆಗ್ ಪೂರಾ, ಮರ್ದ್‌ದ ದೇವೆರ್ ಧನ್ವಂತರಿನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಉಪ್ಪಡ್. ಅಂಚನೆ ಈ ಭೂಮಿಡ್ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತು, ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಪತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವಡು ಇಂದ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕುಡರ ನೆತ್ತ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನಕಲೆಗು ಶುಭ ಬಯಕುವೆ.

7. **ಡಾ. ನಾಗರತ್ನ ಕೆ.ಎ** (ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಕೆ., ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು)

ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಕಾರಣಿಕಕ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮನುಷ್ಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಮೃಗೋಕುಲ್ನ ಸಂಬಂಧ ಪಿರಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡೇ ನಡೆತೊಂದು ಬಯಿದ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ದೈವ, ದೇವೆರೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮೃಗ ಜೊತೆಯಾದ್ ಉಪ್ಪುನವು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣೊಡು ತೆರಿದ.

ದೈವೊಗೇ ಆವಡು, ಮಾರಿಯಮ್ಮ ದೇವೆರೆಗ್ ಕುರಿ, ಕೋರಿನ್ ಬಲಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತೆಲಾ ನಡೆತೊಂದು ಉಂಡು. ಅವು ನಮ್ಮ ನಂಬುಗೆಗ್ ಬುಡ್ತಿನ ತಿನ್ಪುನ ತಿನಸ್‌ದ ಜೀರ್ಣ ಕ್ರಿಯೆ ಆಪಿನ ಅಂಗ (ಜೀರ್ಣಾಂಗ ವ್ಯೂಹ). ಸುಮಾರು ವರ್ಷದ ದುಂಬು ಮನುಷ್ಯೆ ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಆದ್ ಇತ್ತಿನೆಕ್ ನಮ್ಮ

ಎಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ (Appendix) ಸಾಕ್ಷಿ. ಕಯಿಕಂಜಿಲ್‌ನ್ಯೆಟ್ ಎಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕಾಲ ಬದಲಾನಗ ಆಯೆ ಮಾಸ ತಿನ್ಪುನೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ತಿನಸ್‌ದ ಸಂಕೋಲೆ (ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ) ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಮತೋಲನಗಾದ್ ಉಪ್ಪುನ ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ.

ದೈವೊಲೆಗ್ ಬಲಿ ಕೊರ್ನ ಕೋರಿ, ಕುರಿ ಎಡ್‌ದ ಮಾಸದ ರುಚಿ ಜಾಸ್ತಿಗೆ ಪನ್ಪಿನವು ನಮ್ಮ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಆಂಡಲಾ ಹಾರ್ಮೋನ್‌ದ ಬದಲಾವಣೆ ಈ ಮೃಗೊಕುಲೆನ ಮ್ಯೆಟ್ ಆಪುಂಡು ಪಂದ್ ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ ಪನ್ಪುಂಡು. ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿಗ್ ಬಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಗ್‌ಲಾ ಉಂದುವೇ ಕಾರಣ.

ವ್ಯೆದ್ಯ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್‌ಲಾ ಸೀಕ್‌ದಕ್‌ಲೆಂದ್ ಮೀನ್, ಕುರಿತ ಮಾಸ ಕೊರ್ಲೆ ಪಂದ್ ವೈದ್ಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನಿ. ಐಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ದ ಅಂಶೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಗೊಬ್ಬುದ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಆವೊಡಾಂಡ ಮೀನ್ ಮಾಸದ ವನಸ್ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ.

ಟೂನ ಮೀನ್ (ಕೇದಾದ) ಪೆದ್ಮೆದಿನಕ್‌ಲ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಲ್ಯಾರ್, ಕುರಿ, ಕೋರಿದ ಸೂಪು ಜೀವೊಗು ಬಲ ಕೊರ್ಪಿನವು. ಹಿರಿಯೆರೆನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಕೇಂದಿನ ಕಾಡ್ ಪಂಜಿ, ಮುಗೇರ್ (ಮೊಲ) ಚನಿಲ್, ಏಮೆ (ಆಮೆ) ಅ ಮಾಸೊಗು ಬಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಡು. ಮರಿಯಲೊಡು ಕೆಡ್ಡಸ ಪನ್ಪಿನ ಪುಂಡದ ಪತ್ತುನ ಪರ್ಬ ಇತ್ತೆಲಾ ಹಳ್ಳಿಡ್ ನಡತೊಂದು ಉಂಡು.

ಮರಿಯಲಡೊ ತಿಕ್ಕುನ ನರ್ತೆ, ಮುಗುಡು, ಜೆಂಜಿ ಜೀವೊಗು ಎಡ್ಡೆ. ವರ್ಸೊ ಇಡೀ ತಿಕ್ಕುನ ಬೂತಾಯಿ ಮೀನ್‌ಡ್ ಪೋಷಕಾಂಶ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದಕುಲು ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಿಯೆರ್. ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ "ಕೋರಿದ ಕಾರ್ ದೆಣಿಲೇ" ಪನ್ಪಿನವು ಮರ್ಯಾದಿದ ಪಾತೆರ. ಕೋರಿದ ಕೈಪೆನ್ ನಿಂಗಾವುನಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್‌ಲೆನ ಕಟ್ಟುಲು. ಕಪ್ಪೆದ ಕಾರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ರೇಟ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಾಲ ಬದಲಾನಗ ಕಟ್ಟಲೆಲಾ ಬದಲಾವೊಂದುಂಡು. ಮಾಸದ ತಿನಸ್‌ದ ರೂಪಲಾ ಕೆ.ಎಫ್.ಸಿ. ಚಿಕನ್, ಚಿಕನ್ ಲಾಲಿಪಪ್ ಪಂದ್ ರೂಪಾಂತರ ಆವೊಂದುಂಡು.

*****

ಅದೆ – 8

8.1 ಮುಗಿತಲದ ಸೇಸೆ

8.2 ಸಬ್ದೊ ಅರ್ಥೊಲು

8.3 ಚಿತ್ರ ಪಟೊಲು

8.4 ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥೊಲು

8.5 ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಪೊಲಬು

ಮುಗಿತಲದ ಸೇಸೆ

"ತುಳುವೆರ್ನ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ – ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನ" ಈ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಎಣ್ಮ ಅದೆಟ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಚಾರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆದೊಟ್ಟು, ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಪಿರಾಕುದ ಕಲ್ಪನೆ ತೋಜಾದು ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತುದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡುದ ಜನಪೆದೆರ್ನ ಮಸ್ತಕೊಡು ಪ್ರಾಣಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯೊಗು ಸಂಬಂಧಪಡೆಪಿನ ಮರ್ದುಲೆನ್, ಮರ್ದುಗ್ ಗಲಸುನ ತಂತ್ರ ವಿಧಾನೊಲೆನ್, ಸ್ವರೂಪೊನು, ಪರಂಪರೆದ ಗೇನನ್ ಕೂಡ್‌ಪಾಡ್ದ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಕೆಲವಾತ್ ಪ್ರಾಣಿವೈದ್ಯೆರೆನ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್, ಅಕ್ಲೆನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಕೆಲವಾತ್ ವಕ್ಕುಲೆನ್ ದೂರವಾಣಿ, ವಿಡೀಯೊ ಕಾಲ್‌ದೊಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಗತಿನ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವಾತ್ ಮರ್ದುದ ತಸಿಕ್ಲೆನ, ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುದರ್‌ದೊಟ್ಟು ವಿವರಣೆ, ಚಿತ್ರಪಟೊಕ್ಲೆನ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕೆಲವಾತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಓದುದ್ ನೆತ್ತ ಒರುಕೊಂಜಿ ಸರಿಯಾಯಿನ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ ಕಟ್ಟರೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯ ಬೆರಿಸಾಯದ ಗಲಸ್‌ದಿನ ಬೂಕುದ ವಿವರಣೊನು ಅಕೇರಿದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕದ ಉಲ್ಲೇಖನ್ ಆಯಾಯ ವಿಸಯೊದ ತಿರ್ತ್ ತೆರಿಪಾದ್‌ಂಡ್. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಸುರು ಮಲ್ಪುನಗ ಕಮ್ಮಿಡ್ದ್ ಕಮ್ಮಿ ಇರುವ ಆಂಡಲಾ ನಾಡ್ದ್ ಪೋದ್, ತಿಕ್ಕುದು ಪಾತೆರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಕೊರೋನಾಡ್ರಸರಾದ್ ಅವು ಆವಂದೆ ಪೋಂಡು. ಆಂಡಲಾ ವಕ್ಕುಲೆನ ಎಡ್ಡೆ ಮಾಹಿತಿದ ಬಂಡಾರೊಡ್ರಸಾದ್ ಈ ಅಧ್ಯಯೊನೊಗು ಒಂಜೀತ್ ಬಲ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಒರುಕುಲು ಬದಲಾವೊಂದು, ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿದಂಚಿ ನಮ ಮೋನೆ ಪಾಡ್‌ಂಡಲ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಯಾಮೊಡು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಲ್ತ್ ನೆಟ್ಟ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ, ಉಂದೆನ ಬುಲೆಪಾವುನ, ಒರಿಪಾವುನ ಅಗತ್ಯದೊಟ್ಟು ದುಂಬುದ ಮಂಡೆಗ್ ಈ ಗೇನನ್ ದಾಂಟಾವುನ ಮಾಹಿತಿದ ರೂಪಡ್ ಒರಿತಿದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಅಗತ್ಯ ಮಸ್ತ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ತೆರಿವು, ಗೇನ ಮಾಜೊಂದೆ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಅವೆನ್ ಒರಿಪಾವುನ ಹಿರಿಯೆರೆಡ್ದ್ ತೆರಿಯೊನೊನು ಮೂರಿ ಕಮ್ಮಿ ಆದ್ ಅಲಿಯೊಂದುಂಡು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನೊಡು ತುಳುನಾಡುದ ಕೆಲವು ಜಾಗೆಲೆಡ್, ಜನಪದ ಸಮುದಾಯಲೆಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತ್ ತೆರಿಯೋನುನ ಸಂಗತಿನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಈ ಅಧ್ಯಯನೊಡ್ ಸೀಮಿತವಾಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಇತಿಮಿತಿಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಹಿತಿದೊಟ್ಟು ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಗ್ ಬೈದುಂಡು. ನನಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರ ಆದ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಲ್ಪುನಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುನ ಅತ್ತುಂಡ ಬದಲು ಮಲ್ಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆಲು ಇಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯೊದ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಟ್ಟು ಒರುನು ಗಮನೊಗ್ ದೀವೊಂದು ನೆತ್ತ ಅಧ್ಯಯನದ ಪೊಸ ಪೊಸ ಪ್ರಯತ್ನ. ಪರಪೋಕುದ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನುನು ಇತ್ತೆ ತೋಜಾವುನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಲೆನ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತುದುಂಡು. ಉಂದು ಒಂಜಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಗೇನ ಆಯಿನೆಡ್ರಸರಾದ್ ನೆಟ್ಟ್ ದಿಂಜಾ ಅವಕಾಸೊಲು ಬಾಯಾಂಗಾದ್ ಕುಲ್ಲುದುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಸಮಗ್ರವಾದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬುದ ಜನಾಂಗೊಗ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವುನ ಕಜ್ಜ ನನಲಾತ್ ಮೂಡುದು ಬರಡ್‌ಂದ್ ಬಯಕ್‌ಗ.

8.2 ಸಬ್ದ್ ಅರ್ಥೊಲು

1. ಇರುಳು ಕುರುಡು – ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣು ತೋಜಂದಿಪ್ಪುನು
2. ಒಂಜಿ ತೊಲೆ – ಪತ್ತು ಗ್ರಾಂ
3. ಪುಲುಪು – ಅಲಪಲುಪ
4. ತಸಿ – ದೈ
5. ಓಪರುನು – ಗಲಸುನು
6. ಕಪ್ಪೆತೆಮ್ಮ – ನಾಯಿತೆಮ್ಮ
7. ಕೃಷ್ಣಮೃತ – ಪುನುಗು ಪುಚ್ಚೆ
8. ಎಕ್ಕದೆ – ಎಕ್ಕದಿಲ್
9. ಚಲ್‌ಪೇನ್ – ಕೋರಿ ಪೇನ್
10. ನ್ಯೋಲಿರಸ – ಅಲೋವೇರಾ
11. ಚಿನ್ಹೆ – ಬಾಲಗ್ರಹ
12. ನಕ್ಕುರು–ಎರೆಹುಳ

13. ಸನ್ನಿಮೀರುನು – ಸನ್ನಿವಾತ

14. ಪದೆಂಜಿ – ಪೆದೆಂಗಿ

15. ಅನಾನಸು – ಪರೆಂಗಿ ಪೆಲಕಾಯಿ

16. ದಳೆ – ಮೈಯೆಟ್ ದಡ್ಡು ಆಪಿನಿ

17. ದೊಂಡೆದ ಉಲಯಿದ ಕುರಿ–ಟಾನ್ಸಿಲ್

18. ಸುಯಿ – ತುಯಿ

19. ಕಕ್ಕೆಕಿರಣ – ಕಣ್ಣುಡು ಪರೆ ಬರ್ಪಿನಿ

20. ಅಪಸ್ಮಾರ – ಫಿಟ್ಸ್, ರಿಕ್ರೆಟ್ಸ್, ಸೆಡಿ ವಾತ

21. ಶಿದ್ದತ್ – ಶ್ರದ್ಧೆ

22. ಬಿಕ್ಕಂಡೆ – ಕಂಡೆ ಪಿದಯಿ ಪಾಡುನು

23. ಕೊರಪೆ – ಕಫ

24. ಅಲ್ಮೋಡದ ಎಣ್ಣೆ – ಒಂಜಿ ನಮೂನೆದ ತಸಿತ ಎಣ್ಣೆ

25. ತಲಾರ – ಕಾರುದ ಬಿರೆಲುದ ಆಡಿಟ್ ಆಪಿನ ಮೊಕ್ಕೆ

26. ಮಣ್ಣು ಕುರುಡಿ – ಮಣ್ಣುದ ಉಲಯಿ ಇಪ್ಪುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪುರಿ

27. ಚಕ್ರರೋಗೆ – ತಲೆ ತಿರ್ಗುನು

28. ಇನ್ಸೂಲಿನ್ – ನಯಿ ಕಂಬೆ

29. ಗಾಂಧಾರಿ – ದಿರ್ಸಲೇ ಮುಂಚಿ

30. ಆಡುಸೋಗೆ – ಆಟಿ ಸೋಗೆ

31. ಕುಳವೂರ ಬೂರು – ಬೇಲಿಡ್ ಪರಡುನ ಒಂಜಿ ವಿದೊದ ಬಲ್ಲಿ

32. ವೋಂಟೆ – ಮೋಂಟೆ (ಬೆದುರ್‌ದ ಸಾಧನ)

33. ನೇಲ್ಯಸೀಕ್ – ಸಿಡುಬು

34. ನ್ಯೋಲಿಪುರಿ – ಪುರು, ಬಸವನ ಹುಳು

35. ದೇಕಿ – ಅಬ್ಬರ

36. ಲಪ್ಪು – ಅಳತೆ

8.3 ಚಿತ್ರ ಪಟೋಲು :

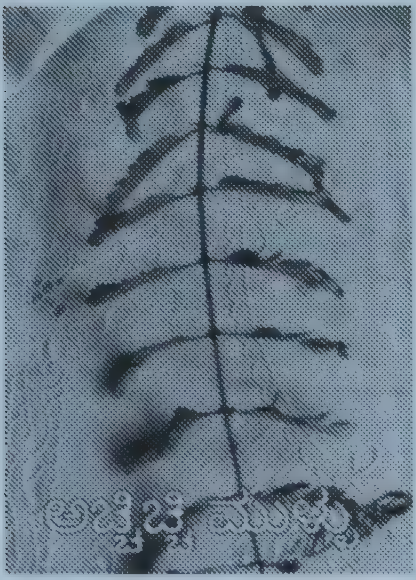

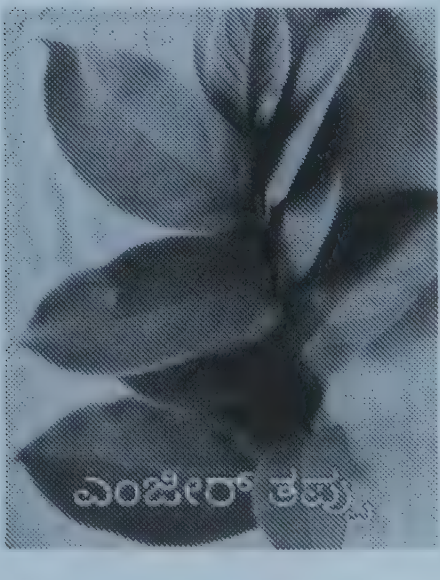

ಬೊಲ್ದು ಗಾಂಧಾರಿ

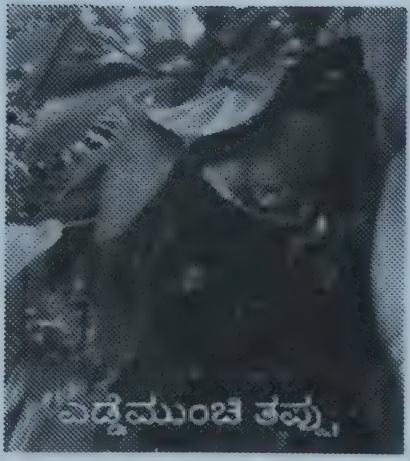
ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ ತಪ್ಪು

ಬೊಂಡಾಲ್ ತಪ್ಪು

ಬಾಲೆ ಕಂಜಿ

ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಂಚಿ

ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ ಕಾಯಿ

ಗೊಂಡೆ ಪೂ

ಕಲ್ಲ ಬಾರೆ

ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪು

ಕುಣ್ಕ ಬಜ್ಜಿರೆ

ಮಡ್ಡೆಲ್ ತಪ್ಪು

ಕೂವೆದ ದೈ

ಗಾಂಧಾರಿ

ತುಂಬೆ

ಕೇಪುಳ

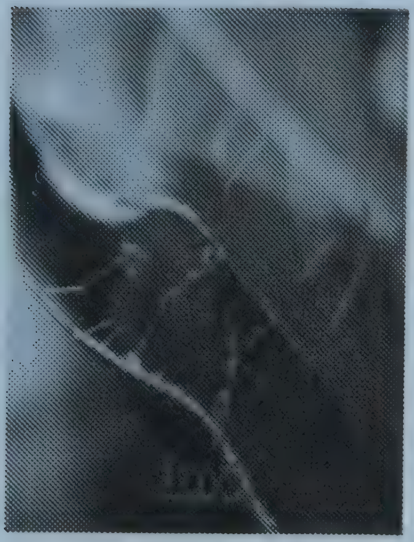

ಕಪ್ಪೆ

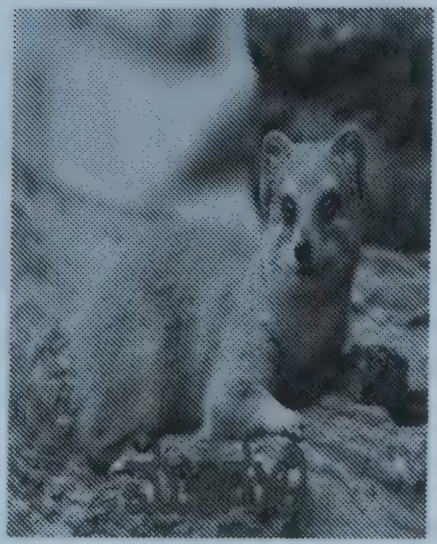

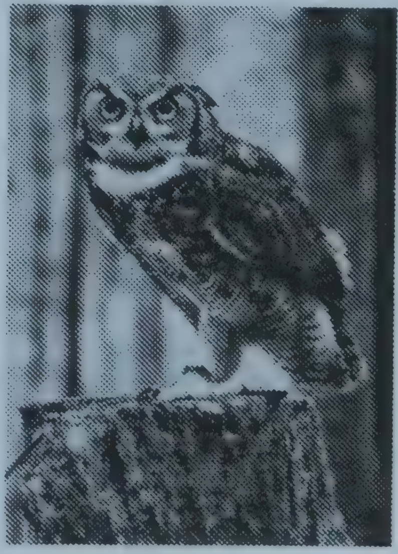

ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ

ಪಂದೀಲ್ ತಪ್ಪು

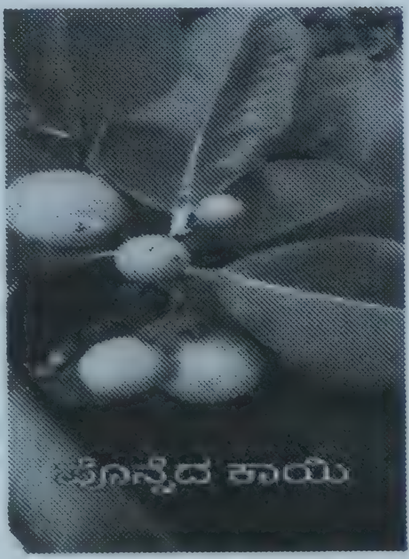

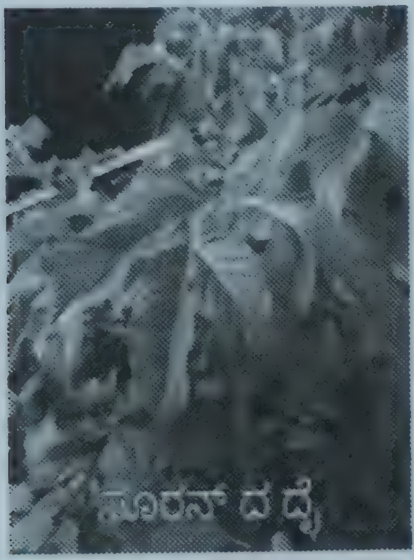

ಚಿತ್ರಪಟೊ ಕೊರಿನಕ್ಲು

ಸೀತಾರಾಮ ಮೂಲ್ಯ, ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೈ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪ್ರಸಾದ್ ಅಂಚನ್, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕುಮಾರ್ ಎನ್. ಶೆಟ್ಟಿ,

www.unsplash.com (permitted)

8.4 ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥೊಲು

1. ಡಾ। ಆಶೋಕ ಆಳ್ವ : 'ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ' (1994–ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಗ್ರಂಥ, ಮಂಗಳಗಂಗೊತ್ರಿ)
2. ಡಾ। ಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ ಪಿ. – 'ಮಾಳ ಸುತ್ತಿನ ಮೂಲಿಕೆ ವೈದ್ಯ' ಡಾ। ರೇಖಾ (2020–ಕದಿಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಕಳ)
3. ಡಾ। ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ : 'ತುಳುನಾಡಿನ ಸಸ್ಯ ಜಾನಪದ' (1993–ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಗ್ರಂಥ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ)
4. ಡಾ। ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ : (1997 – ಜಾನಪದ ಮಿನದನ)
5. ಪು.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ ಕಟೀಲು (2005 – 'ಜನಪದ ಶತಪಥ')
6. ಡಾ॥ ಮಾಗಡಿ ಆರ್. ಗುರುದೇವ (2017–ಕರ್ನಾಟಕದ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು)
7. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ : 'ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ' (1990–ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ)
8. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಂಚತ್ತಾಯ (ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು)
9. ಶ್ರುತಿ ಅಮೀನ್ 'ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ' (2021– ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ)
10. ಡಾ। ಸಾಯಿಗೀತ ಹೆಗ್ಡೆ : "ತುಳುವ ನೆಲೆ" (2020–ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ)
11. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ, ಪ್ರೊ. ಅಂಬಳಿಕೆ, ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಸಂಪಾದಕ – ಪ್ರೊ.ಎ.ವಿ. ನಾವಡ (ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ – 2014)
12. ಡಾ। ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ : 'ವಲಸೆ, ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ' (ಆಕೃತಿ, ಆಶಯಾ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ – 2019)
13. ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ : 'ಪೊಲದ್ಯೆ' (2016–ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರ ವೇದಿಕೆ – ಬದಿಯಡ್ಕ)

14. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ, ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು (1989 – ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರ)

15. ಶಿವರಾಮು ವಿ.ಎನ್. ಜನಪದ ವೈದ್ಯ (1989)

16. ಶ್ರೀ ರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ ('ಜಾನಪದ ಪಶುವೈದ್ಯ – 1990)

17. ಸಂಪಾದಕ–ಅಡ್ಯನಡ್ಕ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ (ಸುದರ್ಶನ – 1977)

18. ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ – ಪಚ್ಚೆ ಸಿರಿ ದೈಮರ, ಬೂರು, ಬೇರ್ ಲೆ ಪೊಲಬು (ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶನ–2002)

19. ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಪುಚ್ಚಮೊಗರು–ತುಲುವಪ್ಪೆನ ಪುಲಮರ್ದು (ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶನ – 2019)

20. ಡಾ। ರಾಜಶ್ರೀ – ಇಹಪರ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ (ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ – 2013)

21. ಪಂಡಿತ ಶ್ರೀ ರೇವಣ್ಣಯ – ಪಶುವೈದ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ (ಪ್ರಕಟಣೆ – ಮಾಹಿತಿ ಅಲಭ್ಯ)

22. ರಾಜಶ್ರೀ ಟಿ. ರೈ ಪೆರ್ಲ – ತುಲುವೆರೆ ಪುಲಮರ್ದು (ಲೇಖನನ ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಕುಡ್ಲ – 2021)

23. ನಂದಳಿಕೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ – ತುಳು ತುಪ್ಪೆ (2013 – ಪಲ್ಲವಿ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುಂಬಯಿ)

24. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಹಿತಿ (21.08.2021)

*****

8.5 ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಪೊಲಬು

ಕ್ರ ಸಂ.	ಪುದರ್	ಜಾಗೆ	ಪ್ರಾಯ (ವರ್ಸ)
1.	ಅಪ್ಪಿಯಕ್ಕ	ತೋಡಾರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ದ.ಕ	69
2.	ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಕುಕ್ಕುಂದುರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ	52
3.	ಡಾ। ನಾಗರತ್ನ	ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
4.	ಜಯ	ವಗ್ಗ, ಬಂಟ್ವಾಳ	
5.	ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೈ	ಕಲಿಮಾರ್, ಕೊಣಾಜೆ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	55
6.	ಶಿವರಾಮ	ಕುಡ್ಲ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
7.	ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ	ಕದ್ರಿ, ಕುಡ್ಲ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
8.	ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ	ಬದಿಯಡ್ಕ, ಕಾಸರಗೋಡು	
9.	ಬಾಬು ಕೊರಗ	ಪಾಂಗಳ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ	
10.	ಹರೀಂದ್ರನಾಥ	ಎರ್ಲಪಾಡಿ, ಬೈಲೂರು, ಉಡುಪಿ	72
11.	ಬೇಬಿ ಶೆಡ್ತಿ	ಎರ್ಲಪಾಡಿ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ	75
12.	ಉಮೇಶ	ಉರ್ಕಿದೊಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ	50
13.	ಭವಾನಿ	ಉರ್ಕಿದೊಟ್ಟು, ನಂದಳಿಕೆ, ಉಡುಪಿ	70
14.	ಸುನಂದ	ಪುಂಜಾಲಕಟ್ಟೆ	
15.	ಬಾಬು	ಎರ್ಲಪಾಡಿ, ಬೈಲೂರು, ಉಡುಪಿ	48
16.	ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಕದ್ರಿ, ಕುಡ್ಲ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
17.	ದೋಗು	ತೋಡಾರು, ಮೀಜಾರು, ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆ	72
18.	ಡಾ। ಆಶೋಕ ಆಳ್ವ	ಸುರತ್ಕಲ್, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
19.	ಡಾ। ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ,	ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
20.	ಡಾ। ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ	ಮುಂಬಯಿ	
21.	ನಂದಳಿಕೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ	ಮುಂಬಯಿ	
22.	ಆಶೋಕ ಪರ್ಕಳ	ಮುಂಬಯಿ	
23.	ಶೇಖರ	ಕೊಡ್ಯಡ್ಕ, ಕಾರ್ಕಳ	72

24.	ನಾಗರಾಜ	ಪಣಕಜೆ	
25.	ಹರೀಶ ಎಂ.ಕೆ.	ಕೇಪು, ವಿಟ್ಲ	
26.	ರಮಣಿ ಯಾದವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್	ಕೊಣಾಜೆ, ಮಂಗಳೂರು	53
27.	ರಘುನಾಥ್ ಶೆಟ್ಟಿ	ಕಾರ್ಕಳ	26
28.	ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶೆಟ್ಟಿ	ಕುಕ್ಕುಂದೂರು, ಕಾರ್ಕಳ	56
29.	ಮೀರಾ ಎನ್. ಶೆಟ್ಟಿ	ಮಿಜಾರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	76
30.	ಕಸ್ತೂರಿ ಅಡ್ಯಂತಾಯ	ಮಾಣೇಲು, ಕಾಸರಗೋಡು	59
31.	ಪರೀಕ್ಷಿತ್ ಅಡ್ಯಂತಾಯ	ಮಾಣೇಲು, ಕಾಸರಗೋಡು	36
32.	ಪ್ರಜ್ಞಾ	ಮಿಜಾರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	34
33.	ಶೋಭ	ಮಾಣಿ, ಪುತ್ತೂರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	64
34.	ಮೋನಪ್ಪ ಅಡ್ಯಂತಾಯ	ಕುಂದಾಪುರ	
35.	ಶಾಂತ ಶೆಟ್ಟಿ	ಜಪ್ಪಿನಮೊಗರು, ಕುಡ್ಲ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	74
36.	ಡಾ। ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರ್	ಪಾವಂಜೆ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	55
37.	ಡಾ। ಸಾಯಿಗೀತ	ತೋಕುರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	54
38.	ಕುಮಾರ	ಮಿಜಾರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	41
39.	ತ್ರಿವೇಣಿ	ಸಟವಾಡಿ, ಕುಂದಾಪುರ	55
40.	ಲತಾ	ಸಟವಾಡಿ, ಕುಂದಾಪುರ	52
41.	ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ		
42.	ಸೀತಾರಾಮ ಮೂಲ್ಯ	ಬಾಲಡ್ಕ, ಬಂಟ್ವಾಳ	34
43.	ಸೆಲೆಸ್ಟೀನ್ ಡಿಸೋಜ	ಕುಕ್ಕುಂದೂರು, ಕಾರ್ಕಳ	84
44.	ಚೋಮ ಮೂಲ್ಯ	ಕಲ್ಲಗುಡ್ಡೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ	50
45.	ಪದ್ಮನಾಭ ಪೈ	ಕಾಸರಗೋಡು	82
46.	ಉದಯ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ	ಪಿಲಿಕುಳ, ಕುಡ್ಲ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ	
47.	ಗೀತಾ ಜೈನ್	ಕಾರ್ಕಳ	
48.	ವೇದಾಸ್ಮಿತಾ	ಕಾವೂರು, ಮಂಗಳೂರು	

"ತುಳುವೆರ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯ - ಒಂಜಿ ಸ್ಥೂಲ ಅಧ್ಯಯನ" ಪನ್ಪಿ ಸಪ್ರಭಂದೊನ್ ಗ್ರಂಥಧ್ಯಾಯನ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಮೌಖಿಕ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಅಜತ್ ದ್ ವಿಚಾರದ ತುಲಿಪುನು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ಕಟ್ಟುದ್ ಕೊರ್ದುರ್, ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್ದ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಸ್ಥೂಲವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಈ ಬೂಕುಡ್ ಮಣಿ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ ಮುಡೆದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉಂದ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಆಸಕ್ತೆರೆಗ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ ಆದ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬೈದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ರಡ್ಡು ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ

ಮೇರ್ ಪರವೂರುಡ್ ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಸಕ್ರಿಯವಾದ್ ಭಾಗವಹಿಸೊಂದು ಇತ್ತಿನತ್ತಂದೇ, ಅಬೂಧಾಬೀಡ್ ದಿವ್ಯಾಂಗ ಚೇತನದ ಜೋಕ್ಲೆನ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾದ್ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಾದೆರ್. ಮಣಿ ಮನಮೋಹನ್ ರೈ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲೇಜ್ದ್ ಮಡೀರ ತುಳು ಎಂ.ಎ ಬ್ಯಾಚ್‌ಡ್ ಕಲ್ತುದ್ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನನ್ ಪಡೆತೊಂದೆರ್. ತುಳು ಭಾಷೆ,ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆ ಅರೆನ ಆಸಕ್ತಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆದ್ ಇತ್ತುದ್ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಡುಲಾ ಸುಮಾರು ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನ ತುಳುವೆದಿ ಮೇರ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪ್ರೀತಿ ಉಪ್ಪುನ ಮೆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪರವಾದ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಬಯಕುವೆ.

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್ ಸಾರ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6